

INTRODUCCIÓ AL DRET TURÍSTIC (Lliçons 1ª i 2ª).

1. **TURISME: noció doctrinal i noció legal**

- i. **Noció DOCTRINAL del TURISME (com a dret natural i llibertat de la persona fruit de l'abandonament del NOMADISME):** Activitat econòmica integrada per serveis prestats a persones en els seus DESPLAÇAMENTS I ESTADESFORA DELS LLOCS ON RESIDEIXEN HABITUALMENT. (Originàriament semblant a peregrinacions o d'ordre cultural, nascut al Regne Unit per a les elits. Així, el primer viatge turístic s'imputa a T. Cook -1841-). Tanmateix, evolutivament, a la **2ª meitat del segle XX es converteix en turisme MASSIFICAT, PROFESSIONAL, REGULAT**, que acaba el segle perseguint la QUALITAT enfront de la QUANTITAT.
- ii. Noció **LEGAL VALENCIANA** del TURISME¹: **activitats que realitzen** les persones usuàries de serveis turístics durant els seus viatges i estades en llocs diferents dels del seu entorn habitual de residència, per períodes temporals determinats.
- iii. **SECTORS TURÍSTICS BÀSICS:** 1) allotjament, 2) organització, intermediació i comercialització del producte turístic, 3) organització, prestació o realització de serveis de turisme actiu, 4) restauració, 5) SERVEIS COMPLEMENTARIS d'entreteniment i oci, 6) difusió, assessorament i informació sobre recursos turístics (guia/mediador turístic); transport?

2. **Elements definitoris del TURISME**

- i. **DESPLAÇAMENT o DISTÀNCIA** (des del punt d'eixida) **I ESTADA DE PERSONES FORA DEL SEU ENTORN HABITUAL**. En cas que no es pernocti, seria VISITANT i no turista (art. 3.ª LTOHCV).
- ii. **MOTIVACIÓ LÚDICA O VACACIONAL DE L'ACTE TURÍSTIC** (no LABORAL o remunerat en el lloc on es desplaça). Dubtes: què ocorre amb el turisme de congressos o negocis? S'admet el turisme de congressos en la normativa valenciana (art. 52.ª LTOHCV), però NO s'admet el turisme de negocis (art. 3.ª LTOHCV).
- iii. **DURADA** (temps del viatge) **AMB FINALITAT TURÍSTICA**: després de certa durada de l'estada en un mateix lloc, la tipologia dels béns i serveis demanats pels turistes tendeix a homologar-se amb la dels residents.

3. **Elements LEGALS definitoris de l'activitat turística**

Segons l'article 3.ª) de la Llei 15/2018, de 7 de juny, de la Generalitat, de turisme, oci i hospitalitat de la Comunitat Valenciana, és activitat turística la destinada a proporcionar qualsevol dels serveis d'allotjament, restauració, intermediació, informació, assistència, entreteniment i gaudi dels recursos i productes turístics de la Comunitat Valenciana, o a prestar qualsevol altre servei relacionat amb el turisme que reglamentàriament es determine.

- i. Fonamental: certs **SERVEIS I RECURSOS TURÍSTICS** (vid. arts. 3.ª, 3.ª m, 24, 25, 52 Llei 15/2018 LTOHCV).
- ii. S'hi incorpora l'oci.
- iii. S'estableix com a **CONDICIÓ NECESSÀRIA L'HOSPITALITAT** com a marc ètic de referència recíproc entre els visitants/ usuaris turístics i la població local (vid. preàmbul I.4 i

¹ Article 3.ª) de la Llei 15/2018, de 7 de juny, de la Generalitat, de turisme, oci i hospitalitat de la Comunitat Valenciana (LTOHCV)

FINS de la **INTERVENCIÓ PÚBLICA**: CONTROL de FLUXOS, de CONDICIONS D'ESTABLIMENTS, GARANTIR LA SEGURETAT FÍSICA i PATRIMONIAL, RECAPTACIÓ.

4. **Fonts del Dret Administratiu**

Cal partir de l'ORDRE JERÀRQUIC, avui INCOMPLET, que estableix, per a l'àmbit del **DRET PRIVAT**, l'article 1.1 del Codi Civil: «*las fuentes del ordenamiento jurídico español son la ley, la costumbre y los principios generales del derecho*».

En l'àmbit del **DRET PÚBLIC**, dintre el qual trobem el Dret Administratiu, ens trobem amb el següent ordre de PRELACIÓ NORMATIVA (cal veure-ho com una piràmide normativa amb cúspide de la Constitució espanyola):

1. La **Constitució Espanyola de 1978**. Norma suprema de l'Estat Espanyol.

2.1. **Normes legals emanades dels poders legislatius nacionals**: emanen de l'Estat o la Comunitat Autònoma; exemples en serien lleis ordinàries. Són normes generals i abstractes, dictades pel poder legislatiu, superiors a tota la resta de normes, i que poden regular qualsevol matèria o assumpte que el legislador decidisca. Existeixen lleis que només poden emanar del poder legislatiu estatal, com lleis orgàniques (que requereixen de quòrum especial al Congrés i més importants (el desenvolupament dels drets fonamentals i llibertats públiques, les que aproven els Estatuts d'Autonomia i el règim electoral general i la resta que preveu la CE: arts. 8.2, 54, 57.5, 92.3, 93, 104.2, 107, 116, 122.1, 136.4, 141.1, 150.2, 157.3, etc.), lleis referendades (art. 92 CE), lleis paccionades (només la de regulació del règim foral de Navarra), lleis marc (d'atribució de facultats legislatives estatals), lleis de transferència o delegació a les CCAA de facultats de l'Estat.

2.2. **Normes internacionals, emanades d'organismes internacionals** (v.gr. RECOMANACIONS de l'Organització Mundial del Turisme), i tractats internacionals. Com a regla general, no solen tenir eficàcia ni aplicació directa (en ser declaracions programàtiques o de principis), però, en certs casos sí que en tenen (quan comporten obligacions o deures d'obligat compliment per a l'Estat corresponent, i així s'ha fet constar a la norma internacional).

2.3. **Normes internacionals emanades pels òrgans competents de la Unió Europea (també són internacionals)**: Son de dos tipus: dret originari (integrat pels tractats constitutius, els tractats de reforma i els tractats d'adhesió) i dret derivat (directives, reglaments, decisions; les recomanacions i els dictàmens no tenen força vinculant). Cal recordar l'eficàcia i l'aplicació directa (si bé en casos requereix de transposició normativa por òrgans nacionals).

3. **Normes amb "rang de llei" emanades del govern**: decrets- llei (per imperiosa, extraordinària i urgent necessitat; no poden regular institucions bàsiques de l'Estat, els drets, deures i llibertats dels ciutadans regulats en el Títol I, el règim de les Comunitats Autònomes ni el dret electoral), decrets legislatius (que requereixen de prèvia delegació de les Corts —poder legislatiu—; no poden regular matèries pròpies de llei orgànica).

4. **Normes reglamentaries** (sotmeses a la llei, que no poden contradir sinó desenvolupar): Són normes dictades per l'Administració amb caràcter inferior a la llei. Les dicten, generalment, els Governos de l'Estat, de les Comunitats Autònomes i de les Entitats Locals (municipis, províncies, illes, Mancomunitats, Àrees Metropolitanas, Comarques, i entitats locals menors). Exemples en són reglaments, ordenances o decrets del Govern. Poden ser d'organització administrativa o de caràcter jurídic (amb drets i deures). Poden ser independents de la llei —per inexistència de regulació per norma legal en matèria de la qual no existeix reserva constitucional de llei—; executius (de complement i desenvolupament de la llei); o de necessitat (per circumstàncies extraordinàries, com greu calamitat). En tot cas cal tenir en compte l'existència de RESERVA FORMAL de llei (on el re-

gulat per norma "amb rang de llei" no pot regular-se, sí desenvolupar-se, pel reglament) i RESERVA MATERIAL de llei (on el que la Constitució mana que es regule per norma "amb rang de llei" no pot regular-se, sí desenvolupar-se, pel reglament). LÍMITS a l'exercici de la potestat reglamentària: competència, jerarquia normativa, interdicció de l'arbitrarietat i respecte als principis generals del Dret, irretroactivitat, procediment. Eficàcia dels reglaments: publicació i entrada en vigor, obligatorietat per a tothom, inderogabilitat singular dels reglaments.

5. **Costum (administratiu):** S'aplica en defecte de llei, i per expressa remissió de norma legal administrativa. No és un mera pràctica reiterada en el temps, sinó que exigeix de vocació de norma reguladora obligatòria i imperativa d'un aspecte del sector de què es tracta.

6. **Principis generals del dret:** S'apliquen en defecte de llei o costum aplicable. Són axiomes, regles, aforismes o valors que informen i donen fonament al dret positiu.

7. **Jurisprudència:** Encara que l'article 1.1 del Codi civil no la menciona com a font, l'apartat 6è cita que "*la jurisprudencia completará el ordenamiento jurídico con la Doctrina que de modo reiterado establezca el Tribunal Supremo al interpretar y aplicar la ley, la costumbre y los principios generales del derecho*". A la jurisprudència del Tribunal Suprem hem d'afegir la del Tribunal Europeu de Drets Humans i la dels Tribunals de Justícia de la Unió Europea.

5. **Vigència i supletorietat de la normativa estatal en matèria de turisme**

- Encara que no han sigut formalment derogades, tant LES NORMES (LLEIS, DECRETS I ORDRES) PRECONSTITUCIONALS ESTATALS, tota la reglamentació turística estatal aprovada amb anterioritat a la CE de 1978 (no obstant que, segons la Disp. Derog. 3.a CE: «... queden derogades totes les disposicions que s'oposen a l'establert en aquesta Constitució»), com LES POSTCONSTITUCIONALS, tant en el sector d'allotjaments turístics (sobre l'ordenació dels establiments hotelers i sobre l'ordenació d'apartaments i habitatges turístics vacacionals) com en el d'agències de viatges, **manquen d'aplicació en aquelles Comunitats Autònomes que han dictat les seues pròpies normes d'ordenació d'aquests sectors.**

En canvi, en aquelles Comunitats Autònomes que encara no hagueren aprovat normes pròpies, la normativa reglamentària estatal **seria d'aplicació supletòria, sempre que no s'opose a les normes autonòmiques vigents que tinguen rang jeràrquic superior respecte a les d'origen estatal** (p. ex., la normativa reglamentària estatal d'agències de viatge, en el que s'opose o siga incompatible amb el que es disposa en una Llei aprovada pel Parlament autonòmic, no pot ser aplicable en el territori de la Comunitat Autònoma, ad hoc en el cas que el Govern autonòmic no haguera dictat les corresponents normes reglamentària de desenvolupament).

En efecte, amb l'aprovació de la CE de 1978, les principals fonts materials de producció de normes jurídiques aplicables a l'activitat turística seran les Comunitats Autònomes (art. 148.1.18.a CE).

La CE no reserva a l'Estat cap competència directa en matèria de turisme, açò no obstant el legislador estatal s'ha permès dictar normes d'«acció administrativa en matèria de turisme» així com, a causa de l'efectiva assumpció de les competències exclusives sobre aqueixa matèria per part dels legisladors autonòmics, tampoc juga a favor del legislador estatal la possibilitat d'apel·lar a la denominada «clàusula de reserva residual» establida en l'article 149.3 CE, per a dictar normes reguladores del turisme (STC 125/1984, de 20 de desembre).

El Tribunal Constitucional ha hagut de resoldre diversos conflictes de competències plantejats entre l'Estat i les Comunitats Autònomes, afirmant-se en diverses sentències la **competència exclusiva d'aquestes últimes en matèria de turisme** (SSTC 125/1984, de 20 de desembre; 75/1989, de 21 d'abril) però admetent, al mateix temps, que **l'Estat es troba legitimat per a dictar normes que, indirectament, afecten el turisme, basant-se pera açò en altres títols competencials com són els relatius a les «relacions internacionals»** (art. 149.1.3.a) (STC 175/1995, de 5 de desembre), les **«bases i coordinació de la planificació general de l'activitat econòmica»** (art. 149.1.13.a CE) (SsTC 75/1989, de 21 d'abril;

88/1987, de 2 de juny; 242/1999, de 21 de desembre), **el comerç exterior** (art. 149.1.10.a CE) (STC 125/1984, de 20 de desembre); etc. Per a evitar aqueixos conflictes, el TC ha advocat per una actuació coordinada de l'Estat i de les Comunitats Autònomes que concilie les competències estatals sobre l'ordenació econòmica del sector turístic i les que ostenten les Comunitats Autònomes, amb caràcter exclusiu, sobre ordenació i promoció del turisme en els seus respectius àmbits territorials (SsTC 175/1995, de 5 de desembre; 242/1999, de 21 de desembre)

El legislador estatal ostenta, per contra, competències normatives exclusives en matèria de legislació civil (art. 149.1.8.a CE) **i mercantil** (art. 149.1.6.a CE), sobre la base de la qual ha pogut regular, mitjançant llei, el règim jurídicsubstantiu dels viatges combinats i dels drets d'aprofitament per torn de béns immobles d'ús turístic. Excepte en aquests dos casos aïllats, i excepció feta també dels contractes de transport la normativa dels quals no contempla els aspectes turístics del transport, pot afirmar-se que els contractes turístics manquen d'una regulació legal adequada en el Dret espanyol, sobretot tenint en compte la importància econòmica del turisme en el nostre país. Per açò potser estiguen justificades les crítiques abocades per algun sector doctrinal [BLANQUER], si bé també cal advertir de la conveniència de coordinar les solucions legals que, eventualment, adopte el legislador estatal amb les normes turístiques aprovades, d'un costat, per les Comunitats Autònomes i, d'un altre, per les institucions comunitàries, en el marc d'un futur Dret Privat Europeu en matèria contractual.

L'article 148.1.18 de la Constitució atribueix a **les Comunitats Autònomes la competència per a promoure i ordenar el turisme**, però en la pràctica s'ha desbordat l'abast de la segona atribució competencial; l'ordenació del turisme no equival al monopoli autonòmic sobre aqueix sector socioeconòmic. De l'absoluta centralització estatal el pèndol no ha oscil·lat a la més il·limitada descentralització autonòmica. La regulació de les relacions mercantils segueix sent competència estatal; en l'essencial també són competència estatal les relacions civils patrimonials que no incideixen en la família (per exemple les contractuals). No és el mateix la *publicació* del Dret Privat que el *desapoderament* estatal del Dret Civil i Mercantil.

Una cosa és que siga la Comunitat Autònoma qui atorga o denega les autoritzacions (o declaracions responsables) turístiques o qui gestiona el registre administratiu en el qual han d'inscriure's (o comunicar responsablement) els qui desenvolupen aquesta activitat, i una altra diferent és regular l'estatut de l'empresari que de forma habitual i organitzada desenvolupa aquesta activitat professional. **Sota pretext de l'ordenació del turisme, les Comunitats Autònomes han materialitzat una important publicació del Dret Privat mitjançant simples normes reglamentàries**; aqueixa publicació engloba dos extrems que amb molt desborden el limitat abast de l'article 148.1.18 de la Constitució: la regulació de l'estatut de l'empresari i de les relacions contractuals amb els turistes.

Les **Comunitats Autònomes tenen competència per a regular sectors materials de l'activitat econòmica** d'indubtable transcendència i importància empresarial (casinos, bingos, agències de viatges...). En l'ordenació d'aqueixos sectors empresarials les Comunitats Autònomes poden servir-se de diferents tècniques d'intervenció (des de la reglamentació a la simple exigència de comunicació prèvia, passant en ocasions per l'obtenció de la corresponent autorització administrativa), però no qualsevol tècnica d'intervenció (únicament les que estan dins de l'esfera de competències de les Comunitats Autònomes).

Succeeix que aquestes han ampliat l'elenc de tècniques jurídiques utilitzables per a ordenar una activitat econòmica, i **han creat gradualment una legislació i reglamentació mercantil especial de les Comunitats Autònomes** que regula i estableix (d'igual manera que ho fa la legislació societària) el capital mínim que han de tenir les empreses que desenvolupen aqueixa activitat, l'exigència del percentatge de capital social que ha d'estar íntegrament desemborsat, la naturalesa nominativa de les accions o fins i tot el règim col·legiat o unipersonal de l'òrgan de gestió de l'empresa. És indubtable que les Comunitats Autònomes tenen competència per a ordenar l'activitat dels casinos, bingos o agències de viatges; però... és igual de clar que poden establir el capital mínim o el règim de gestió d'una societat anònima?

El problema no es limita a la regulació de l'estatut de l'empresari (que és l'actor o protagonista de la iniciativa privada), **sinó que s'estén al règim dels contractes** (el principal mitjà o instrument jurídic

de què se serveixen els operadors turístics). Les Comunitats Autònomes **han expandit il·limitadament les que els corresponen en l'ordenació del turisme fins a assumir com a pròpia la competència d'establir i regular la forma i el contingut d'alguns contractes**. Alguns i no tots. Mentre que el contracte d'allotjament extrahoteler està fonamentalment ordenat per les Comunitats Autònomes, el contracte d'aprofitament per torn de béns immobles està essencialment disposat per l'Estat. El primer es regula per simples reglaments i el segon per una lleï. Davant aqueix escenari és ineludible enfrontar-se a interrogants jurídics que de forma reiterada ens sorgeixen: **on comencen les competències estatals en matèria de turisme i on acaben les de les Comunitats Autònomes?**; **quin abast té la reserva de llei** en matèria de contractes i quina extensió ha d'atorgar-se a la potestat reglamentària en la regulació dels negocis jurídics celebrats entre particulars?

6. Reserva de llei i reglamentació del turisme a Espanya

1. LLEIS DE TURISME

Com és sabut, la Constitució Espanyola preveia que les Comunitats Autònomes pogueren assumir, **mitjançant atribució expressa dels seus Estatuts d'Autonomia, competències exclusives en matèria de «promoció i ordenació del turisme en el seu àmbit territorial»** (art. 148.1.18.a CE).

L'atribució estatutària, entre els anys 1979 i 1983, de les competències legislatives exclusives sobre el turisme a totes i cadascuna de les Comunitats Autònomes **no es va traduir**, sorprenentment, **en l'aprovació immediata de lleis autonòmiques que escometeren una ordenació global i sistemàtica de l'activitat turística**.

En absència d'una llei general, la regulació autonòmica del turisme es caracteritzà, en aquesta primera etapa postconstitucional, per la **dispersió normativa i la inseguretat jurídica**, fet a què condueix la coexistència de normes d'origen estatal, tant anteriors com a posteriors a la CE, i disposicions autonòmiques, de diferent rang normatiu, aprovades en el legítim exercici de les competències exclusives que havien assumit les Comunitats Autònomes. **La reserva de llei en matèria de Dret administratiu sancionador** (art. 25.1 CE; STC 18/1981, de 8 de juny) **va determinar que algunes Comunitats Autònomes només regularen al màxim nivell normatiu el règim d'infraccions i sancions en matèria turística, deixant al plànol reglamentari l'ordenació dels diversos sectors i aspectes de l'activitat turística**, evitant l'aplicació supletòria de la ja obsoleta normativa estatal (art. 149.3 CE).

Especialment **crítics hem de ser amb la major regulació mitjançant reglaments que mitjançant lleis en l'ordenació jurídica del turisme**. Un destacat sector de la doctrina atribueix aquesta situació a la «visió netament economicista i fragmentària que el poder públic ha tingut d'aquest sector d'activitat econòmica» [TUDELA].

La primera llei turística autonòmica data de 1994 (Llei 6/1994, de 16 de març, d'Ordenació del Turisme del País Basc, LOTPV) i és la que serveix de model als altres legisladors autonòmics que han aprovat les seues respectives lleis d'ordenació del turisme.

Les lleis de turisme autonòmiques presenten, en efecte, una **estructura molt similar**, sent comunes a totes elles la regulació de les relacions de les diferents administracions de la Comunitat Autònoma amb competències en matèria de turisme (relacions interadministratives); l'ordenació i la classificació de les empreses, establiments i serveis turístics; els drets i les obligacions de les empreses i els usuaris turístics; la determinació de mesures i instruments de promoció i foment del turisme; i, finalment, el règim de disciplina turística (inspecció, infraccions i sancions en matèria de turisme).

L'assumpció de competències normatives exclusives en la matèria turística per part de les CCAA ha donat lloc a una «**babelització**» de l'**ordenament turístic** que planteja, com a qüestió superior, la seua compatibilitat amb els principis constitucionals d'unitat del mercat espanyol (arts. 139.2 i 157.2 CE) i

igualtat(arts. 138.2 i 139.1 CE). Així mateix, la regulació integral del fenomen turístic per les Comunitats Autònomes presenta problemes de delimitació de les seues competències legislatives exclusives amb les quals la Constitució Espanyola reconeix, també en exclusivitat, el legislador estatal. Particularment greu és l'existència d'una «legislació i reglamentació mercantil especial de les Comunitats Autònomes» (BLANQUER) que es compadeix malament amb la previsió de l'article 149.1.6.a CE en reservar a l'Estat les competències exclusives sobre la «legislació mercantil».

Sobre el concepte de «legislació mercantil», la STC 133/1997, de 16 de juliol, entre unes altres, assenyala que inclou, en tot cas, la regulació de les relacions juridicoprivades dels empresaris mercantils o comerciants, sent la delimitació del seu abast un problema de més difícil solució perquè en la regulació de l'activitat mercantil, conformement al sistema d'economia de mercat que impera entre nosaltres, concorren normes de dret privat i de dret públic.

Només les regles de dret privat quedaran compreses en la reserva a l'Estat de la legislació mercantil, mentre que les de dret públic tenen règims diferenciats. Les Comunitats Autònomes han assumit competències legislatives en matèries clarament enquadrables dins de la matèria mercantil. En reservar a l'Estat la competència exclusiva sobre la legislació mercantil, la CE pretén preservar el principi d'unitat de mercat i, en definitiva, el principi de llibertat d'empresa (art. 38 CE), la qual cosa implica l'exigència d'uniformitat en la regulació juridicoprivada del tràfic mercantil i la seua cobertura amb les normes jurídiques de rang adequat (art. 53.1 CE).

2. REGLAMENTS TURÍSTICS

L'aprovació de les lleis de turisme autonòmiques ha desplaçat un segon pla la destacada importància que, també, havien tingut les normes de rang reglamentari en l'ordenació de l'activitat turística. En l'actual escenari, **l'àmbit d'actuació dels reglaments turístics s'ha de cenyir al desenvolupament dels preceptes legals**(tenint caràcter excepcional els reglaments independents de qualsevol regulació o desenvolupament legal), en aquells aspectes tècnics que aconsellen la seua ubicació en una norma capaç d'adaptar-se millor a les noves exigències i demandes del sector.

No ha d'oblidar-se, no obstant açò, que l'actuació del «reglamentador» turístic té com a **límit** aquelles matèries que, per expressa disposició de la CE, estan excloses de les seues **competències i reservades en exclusiva al legislador**. La qüestió apuntada es planteja amb especial intensitat en relació amb la formulació de l'estatut jurídic de les empreses turístiques, matèria que, en alguns ordenaments autonòmics, es confia in extenso al poder executiu.

El freqüent recurs a la norma de rang reglamentari per a regular diferents aspectes del règim jurídic aplicable a les empreses turístiques **pot plantejar problemes relacionats amb l'adequació de tal normativa reglamentària a les previsions establides en la CE sobre la reserva de llei en matèria de llibertat d'empresa** (arts. 38 i 53.1 CE) i el grau de concreció de les lleis turístiques per a complir les exigències constitucionals, no sent suficient meres al·lusions genèriques, sinó que hauran d'arreglar-se al màxim nivell normatiu els principis essencials de la regulació per a, posteriorment, confiar al reglament el seu desenvolupament detallat [TUDELA (a), GARCÍA MACHO].

DRET DEL TURISME (Llicó 1^a). CARÀCTERS.

1. **Dret turístic i dret del turisme: reflexió conceptual**

És habitual entre juristes dedicats a la docència una comprensible tendència a subratllar la singularitat i l'originalitat de l'assignatura que imparteixen i de la seua àrea de coneixement. Aqueixa inclinació sol acabar animant el professor a justificar aqueixes particularitats creant principis jurídics que diferencien la seua assignatura d'altres branques del Dret (constitucional, civil, mercantil, administratiu, financer i tributari, laboral...). Per açò no és d'estranyar que algú senta la temptació de crear o inventar un Dret Turístic sustentat en els seus propis principis, diferents als que regeixen i inspiren altres disciplines jurídiques, i que per tant donen autonomia i substantivitat pròpia a una nova disciplina acadèmica. Al meu entendre convé resistir-se a aqueixa temptació ja que no hi ha tal singularitat de principis diferents a altres branques i propis o exclusius d'un suposat Dret Turístic.

Més modestament, pot parlar-se de **Dret del Turisme**; aquest manca d'aqueixos principis i es limita a tenir com a contingut les normes i els problemes jurídics que se susciten en una realitat socioeconòmica com és el turisme. Per a conèixer-los i resoldre'ls cal acudir als principis i tècniques del Dret Civil, Mercantil, Administratiu i Tributari, sense oblidar el Dret del Treball. No estem davant una disciplina autònoma sinó vicària d'altres branques del Dret.

2. **Contingut del Dret del Turisme**

- i. **SUBJECTES:** Subjectivament s'analitzen les administracions públiques competents en la matèria, els operadors o empresaris turístics (i el seu estatut, mitjans i instruments per al seu exercici) que exerceixen la iniciativa privada en aqueix sector de l'economia de mercat, i finalment l'usuari dels serveis turístics (client), el visitant i el turista. (arts. 3.b, 3.d, 3.r, 3.s, 3.t, LTOHCV),
- ii. **OBJECTE:** Objectivament es poden estudiar els béns turístics —o escenari o recurs turístic—, siga públic o privat (des de la protecció de les costes o el patrimoni històric, passant per la cura de l'entorn urbà i natural), i els serveis turístics (¿transports?, allotjament, restauració, organització d'activitats esportives i recreatives, viatges combinats...) [arts. 3.a, 3.k, 3.m, LTOHCV].
- iii. **DURADA** “temporal” (arts. 3.o, LTOHCV) I **FINALITAT TURÍSTICA** (arts. 3.r, LTOHCV): i per relació, el que es refereix a la llibertat de desplaçament, als passaports i visats necessaris para creuar fronteres.

3. **Caràcters del Dret del Turisme**

- i. **TELEOLÒGICAMENT** o **FINALÍSTICA** persegueix la **QUALITAT** (i **NO TANT** la comoditat, el confort, el luxe), **PRESERVACIÓ DELS RECURSOS** I **ÚS RACIONAL** I **SOSTENIBLE DEL TERRITORI**, i en l'àmbit valencià (segons el preàmbul I.3, I.in fine, IV, arts.21-31 LTOHCV) l'**HOSPITALITAT**, dintre del marc del Codi Ètic Mundial pel Turisme aprovat per l'Organització Mundial del Turisme, OMT (segons el preàmbul I.5, I.in fine, arts.3.f, 5.b, 10.2.b, 11.1, 12.4.a, 29.1, 45.3, 50.1 LTOHCV)
- ii. **FUGIDA DEL DRET ADMINISTRATIU** dels ens públics instrumentals¹ que exerciten com-

¹ És a dir que no és directament la mateixa Administració Pública Territorial (estatal, autonòmica o local) qui exerceix i desenvolupa les funcions i competències turístiques, sinó que ho fa un ens públic subjecte al dret privat, ens que sol ser de dos tipus: 1.- societari-mercantil o 2.- administratiu-autònom de l'Administració on es vincula (v.gr. Turisme Comunitat Valenciana, Agència Valenciana del Turisme). Aquesta fugida del dret administratiu mitjançant la utilització de la regulació aparentment menys

petències en matèria de Turisme: **publicació del DRET PRIVAT**: justiciable davant jurisdicció CIVIL (tret de SANCIONS ADMINISTRATIVES).

- iii. Dota de GARANTIA I PROTECCIÓ el turista: donat el caràcter TUITIU del Dret Administratiu respecte dels drets dels usuaris i dels béns/destinacions turístics (mitjançant la protecció i la conservació), v.gr. art. 80 (arbitratge de consum) LTOHCV. PUBLICACIÓ DEL DRET PRIVAT² (fàcilment verificable als articles de disciplina turística de la LTOHCV, v.gr. arts. 91.3,...92.2, ...93.9).

4. Recordatori. Crítica a la normació autonòmica en matèria de turisme

L'article 148.1.18 de la Constitució atribueix (potestativament) a les Comunitats Autònomes (CCAA), la possibilitat d'assumir competències en matèria de "promoció i ordenació del turisme", però NO en matèria mercantil ni en matèries pròpiament de Dret Privat.

En la realitat les CCAA han d'INTERVENIR (regular), i segueixen fent-ho, en la Lliure iniciativa

---

burocratitzada, comporta que eixe organisme públic no actuï amb prerrogatives o potestats públiques, fent-ho en posició d'igualtat amb els particulars. Tanmateix eixa pèrdua de burocràcia comporta alguns mitjans de control, si bé molt inferiors als aplicables a l'Administració Pública. Entre aquest mitjans de control destaquem les auditories i certes obligacions comptables (de consolidació pressupostària) i de remissió d'informació a les administracions públiques (a la de qui depenga i a l'administració de l'Estat). També hi ha altres límits davant aquesta rebaixa de garanties procedimentals, com els drets fonamentals dels ciutadans, les competències de les administracions o els principis de contractació pública o els de l'ocupació pública. En cas de responsabilitat d'aquests ens, l'Administració de qui depenguen o on siguin adscrits és responsable per "alçament del vel". Per últim, la creació i el funcionament d'estos ens públics es jutja davant la jurisdicció contenciosa administrativa, i no l'ordinària o civil.

² Hi ha importants sectors de l'economia espanyola en què l'adequada protecció i tutela dels consumidors i usuaris ha bastit un dens entramat de normes que ordenen relacions jurídiques que s'estableixen i es desenrotllen entre particulars (ciutadans i empreses privades). Les administracions públiques no són una part més del vincle o negoci jurídic que se celebra entre privats; la seva posició és una altra. De vegades exerceixen la potestat reglamentària d'ordenar o regular eixe sector de l'economia; d'altres exerceixen la potestat sancionadora o desenrotllen una activitat arbitral (per exemple entre els turistes i les agències de viatges). L'administració pública és sempre un tercer que queda fora però no al marge del vincle contractual, ja que desplega una extensa i intensa activitat d'ordenació i control d'eixe sector de l'economia.

En línia general de principi, el lliure joc de l'autonomia de la voluntat dels particulars desemboca en la celebració o no celebració d'un contracte, així com en la determinació del contingut que tindrà. Els particulars són lliures d'incloure certs pactes i estipulacions i d'excloure'n d'altres (segons l'article 1255 del Codi Civil, «los contratantes pueden establecer los pactos, cláusulas y condiciones que tengan por conveniente, siempre que no sean contrarios a las leyes, a la moral ni al orden público»). També poden convenir lliurement la forma de documentar el contracte; tant val el document privat com el públic; no és important la forma sinó la concurrència de les condicions de validesa (consentiment, objecte i causa del contracte); com diu l'article 1278 del Codi Civil «los contratos serán obligatorios, cualquiera que sea la forma en que se hayan celebrado, siempre que en ellos concurran las condiciones esenciales para su validez». Passa que l'ordenament sectorial del turisme ja camina per altres camins; ara no es tracta de l'autonomia de la voluntat dels particulars sinó de l'ordenació pública de les relacions interprivats; a eixe fenomen es refereix la publicació del dret privat.

Aqueix fenomen trenca l'autonomia de la voluntat en aquelles circumstàncies en què no hi ha igualtat fàctica entre les parts del contracte; en la realitat de les coses, i valorant el pes específic i la força respectius de les parts d'un contracte, és clar i evident el desequilibri que hi ha entre un simple turista individual i un gran tour operador.

Si es respecta en els seus termes el principi de llibertat de pactes disposat en l'article 1255 del Codi Civil, el turista no tindria autonomia real per acceptar o refusar els pactes i condicions unilateralment fixats per l'empresari turístic; tampoc no hi hauria canals jurídics que permetessin evitar l'abús de posicions de predomini; l'equitat i la justícia del negoci jurídic quedarien al lliure arbitri i al caprici del més poderós.

Hi ha parts importants del contingut de contractes celebrats en el sector turístic que no són lliurement determinades per ciutadans i empreses que en són part. Amb fonament en la protecció dels consumidors i usuaris els poders públics (en especial les administracions públiques) estableixen el contingut dels contractes (o una part important d'eixe contingut); també els requisits de formalització i documentació dels contractes; en algunes circumstàncies s'imposa la celebració obligatòria d'altres (pòlisses d'assegurança); no es pot imaginar un escenari més allunyat de l'autonomia de la voluntat en els negocis jurídics celebrats entre particulars.

L'ordenació pública del contingut d'algunes relacions privades entre una empresa turística i el consumidor dels seus serveis no altera ni modifica la naturalesa jurídica d'eixe vincle contractual (que és la pròpia del dret privat), i per això els conflictes contractuals s'han de plantejar davant la jurisdicció civil.

La validesa o nul·litat del contracte no depèn del compliment o incompliment del que disposa la reglamentació administrativa, sinó de la satisfacció dels requisits exigits pel Codi Civil.

Un problema jurídic que per l'envergadura i la transcendència que té no pot ser esquivat és el de la publicació del dret privat realitzada amb simples normes reglamentàries aprovades per les administracions públiques. La tradicional reserva de llei en matèries civils i mercantils cedeix i deixa pas a una ingent producció de normes reglamentàries que sense una habilitació legal prèvia i suficient modifiquen textos ja centenaris com el Codi Civil. Aqueix escenari de publicació del dret privat urgida per la protecció i tutela dels consumidors i usuaris (els turistes) posa sobre la taula nous problemes que exigeixen una meditació serena i prudent. No hi cap ni la condemna sense pal·liatius de la fallida de la reserva de llei en matèries civils i mercantils, ni una il·limitada justificació de la seva abolicció amb el pretext de protegir els turistes.

econòmica, que resulta de competència estatal. (Vid. preàmbul I.9 fins I.12 i els tipus d'infracció dels arts. 91,92 i 93 LTOHCV).

Cal recordar l'abast de la **RESERVA DE LLEI** i la possibilitat d'actuar mitjançant **POTESTAT REGLAMENTÀRIA** en la regulació de negocis jurídics *Inter privatos*.

DRET DEL TURISME (Lliçons 2^a-4^a). LES ADMINISTRACIONS PÚBLIQUES.

1. **Les administracions com a subjecte del Dret del Turisme**

Conceptualment podríem dir que administracions públiques són les organitzacions que, dotades de personalitat jurídica pròpia i centre de responsabilitat, s'enquadren dins del poder executiu de l'Estat, a les quals cal agregar aquelles estructures orgàniques que serveixen de suport (administratiu) al **poder legislatiu** i al **poder judicial** (v.gr. contractació, béns, ocupació pública).

És tradició recordar que les administracions públiques i les privadeses diferencien en les **finalitats** que persegueixen i en els **mitjans** que utilitzen per a aconseguir-los. Mentre que en les empreses o administracions privades es persegueix el lucre (fi) mitjançant la celebració de contractes (mitjà), les administracions públiques s'orienten a la satisfacció dels interessos generals (fi), mitjançant l'exercici de potestats exorbitants (mitjà). No obstant açò, avui dia aqueixa nítida distinció s'ha difuminat, ja que existeixen empreses públiques que també s'orienten a l'obtenció d'un lucre mitjançant la celebració de contractes; d'altra banda, en la gestió de les administracions privades s'exerceixen potestats exorbitants sobre els treballadors (immersos en una vertadera relació d'especial subjecció a l'empresari), i en elles no solament es persegueix el lucre descarnat, en no ser alienes certes finalitats socials.

En relació amb la seua estructura (de cada administració pública), tindran la consideració **d'òrgans administratius** les **unitats administratives** a les quals s'atribuïsquen **funcions** que tinguen efectes jurídics **front a tercers**, que la seua actuació tinga caràcter preceptiu. Així es classifiquen en unipersonals (un Ministre) i **col·legiats** (el Consell de Ministres). Internament els òrgans d'una mateixa persona s'ordenen jeràrquicament en atenció a la seua diferent importància:¹ Ministre, Secretari d'Estat, Sotssecretari, Director General, Sotsdirector General. També podem classificar aquests òrgans diferenciant els **centrals** (v.gr. Ministeri d'Hisenda Administracions Públiques) dels òrgans **perifèrics** (v.gr. els Subdelegats del Govern).

Les administracions públiques es doten de **POTESTATS EXORBITANTS**² i orientades a la satisfacció de **FINS D'INTERÈS GENERAL O FINS PÚBLICS**. Eixes potestats no són d'optativa actuació, sinó obligatòries, com també deuen de ser exercides conforme al corresponent procediment, i només per a la finalitat corresponent (i no una altra, tot i que siga pública)

2. **Tipus d'administracions**

TERRITORIALS(Estat, CCAA, municipis, províncies i illes). Es conformen per població, organització administrativa i població, i persegueixen interessos públics/fins públics "generals" dintre del seu àmbit territorial i competencial mitjançant l'atribució de potestats administratives.³

NO TERRITORIALS (administracions independents), amb potestats i fins *limitats* "específics", i no de caràcter "general".

CORPORATIVES (cambres de comerç, col·legis professionals, confraries de pescadors, federacions espor-

¹ Per una major exemplificació es poden consultar els articles 5, 54 a 80 de la Ley (Estat) 40/2015, d'1 de octubre, de Régimen Jurídico del Sector Público.

² De supremacia general (davant de tots els ciutadans) o de supremacia especial (només exercitables davant certes persones amb una relació administrativa de subordinació, v.gr. empleats públics o concessionaris).

³ Seguint Bueno Sánchez, podem classificar les potestats administratives en: 1. Reglamentària i d'autoorganització. 2. Tributària i financera. 3. Policia. 4. Sancionadora. 5. Expropiatòria. 6. Autotutela i execució forçosa del seus actes.. 7. Revisió d'ofici dels seus propis actes. 8. De defensa del seu patrimoni (investigació, participació, recuperació d'ofici, desnonament). 9. Interpretació, resolució de dubtes, modificació i resolució dels contractes administratius. 10. Programació i planificació. 11. Presumpció de legitimitat i executivitat dels seus actes. 12. Prelacions, preferències i prerrogatives de la Hisenda Pública (com inembargabilitat de certs béns i drets patrimonials i tots els demanials, imprescriptibilitat i inalienabilitat de béns de domini públic)

tives, comunitats d'usuaris d'aigües, etc): Associacions voluntàries de persones amb regulació pública perquè s'han considerat d'interès públic els seus fins o objectius.

INSTITUCIONALS (fundació): Agrupació de béns dirigits a un determinat fi.

PÚBLIQUES/PRIVADES: Avui no es sol aplicar perquè no existeix una diferenciació de règims tan taxativa com netament atribueixen els adjectius públic o privat.

3. **Recordatori. Problema de la fugida de les administracions públiques cap al dret privat: breu reflexió.**

4. **Tipus d'activitats de les administracions públiques**

MATERIALMENT POLÍTIQUES. Actes de govern.

MATERIALMENT ADMINISTRATIVES. Actes administratius.

ORGANITZADORES (internes): Estructurant els mitjans materials (béns i recursos) i personals (distribuint competències i funcions).

LIMITACIÓ (prestacions forçoses, sancions, concessions, expropiació) i **POLICIA** o de limitació o intervenció administrativa en l'activitat dels particulars, així com vetllant pel manteniment de l'ordre i la seguretat públics (amb reglamentacions, registres administratius, inspecció, ordres d'execució, bans de policia, llicències, autoritzacions, declaracions responsables i comunicacions).

FOMENT (persuasió) o d'utilització per l'administració de mitjans econòmics, honorífics i jurídics per a estimular o fomentar l'activitat dels ciutadans (v.gr. atorgament de subsidis, ajudes i subvencions; honorífiques i mesures jurídiques d'estímul de les activitats de les persones físiques i jurídiques).

PRESTACIÓ DE SERVEIS: Per atendre les necessitats dels administrats.

INDUSTRIAL, empresarial (dació de béns al mercat), PLANIFICADORA/PROGRAMACIÓ (racionalitzant l'acció PÚBLICA i PRIVADA).

ARBITRAL amb caràcter gratuït i voluntàriament acceptat per les parts en certs àmbits de lliure disposició pels particulars (electricitat, gas, telecomunicacions, treball, assegurances, comerç) dictant un *laude* (resolució amb els efectes de *cosa jutjada* de les sentències —si bé executables, en cas d'incompliment, per la jurisdicció ordinària o civil—) i **SANCIONADORA: D'INFRACCIÓ I IMPOSICIÓ DE SANCIONS** per l'incompliment de l'ordenació administrativa.

L'ORDRE ADMINISTRATIVA DE **TANCAMENT** sense llicència o autorització: NO té caràcter de sanció administrativa, SINÓ que usa facultats DE POLICIA (és a dir, de COMPROVACIÓ que disposa de llicència)

5. **Principis de la potestat sancionadora de l'administració pública**

PRINCIPIIS DE LA POTESTAT SANCIONADORA ADMINISTRATIVA:

1. **LEGALITAT** punitiva: Nomes són infraccions administratives les vulneracions de l'ordenament jurídic previstes com a infraccions per una llei. Les infraccions administratives es classifiquen per la llei en lleus, greus i molt greus. Però la llei no es limita a descriure les infraccions o conductes prohibides, sinó que també fixa les sancions que corresponguen, que també es classifiquen per la llei en lleus, greus i molt greus. EL REGLAMENT pot introduir especificacions o graduacions al quadre de les infraccions o sancions establertes legalment que, sense constituir noves infraccions o sancions, ni alterar la naturalesa o els límits de les

que la llei contempla, contribueixen a la més correcta identificació de les conductes o a la més precisa determinació de les sancions corresponents

2. **TIPICITAT.** Les normes definidores de les infraccions i sancions no poden ser analògicament aplicades a supòsits similars o pareguts però no iguals.
3. **RESPONSABILITAT.** Només podran ser sancionades per fets constitutius d'infracció administrativa les persones físiques i jurídiques que en resulten responsables encara a títol de simple inobservança.
4. **PROPORCIONALITAT:** les sancions administratives no poden comportar PRIVACIÓ DE LLIBERTAT, i han de tenir una racional ADEQUACIÓ (GRADUACIÓ) entre la GRAVETAT dels fets i la SANCIÓ que s'imposa, per la qual cosa resulta molt important l'activació i l'aplicació dels CRITERIS DE GRADUACIÓ de les sancions [v.gr. intencionalitat/naturalesa dels perjudicis causats, la reiteració (per comissió de més d'una infracció en un any, sempre que siguin de la MATEIXA NATURALESA, i ho hagen sigut per resolució administrativa FERMA).
5. **PRESCRIPCIÓ.** Les infraccions i sancions prescriuran segons el que es disposa en les lleis que les establisquen. El termini de prescripció de les infraccions comença a comptar des del dia en què la infracció s'haguera comès. Interromp el còmput del termini la iniciació, amb coneixement de l'interessat, del procediment sancionador. El termini de prescripció de les sancions comença comptar-se des de l'endemà d'aquell en què adquireixi fermesa la resolució per la qual s'imposa la sanció. Interromp la prescripció, la iniciació, amb coneixement de l'interessat, del procediment d'execució.
6. **NON BIS IN IDEM.** No poden sancionar-se els fets que ja hagen sigut sancionats penalment o administrativament, en els casos en què s'aprecie identitat del subjecte, fet i fonament; és a dir, ningú pot ser sancionat dues vegades per un mateix fet i per un mateix fonament jurídic.
7. **GARANTIES PROCEDIMENTALS:** 1. SEPARACIÓ de fases instructora i resolutòria — atribuïda a òrgans diferents—; 2. dret a NOTIFICACIÓ dels fets, de les infraccions que s'imputen, de les possibles sancions que podrien imposar-se-li, i de la identificació dels òrgans instructor i resolutori, així com la norma que els atribueixi la competència. 3. Dret a efectuar AL·LEGACIONS. 4. Dret a la PRESUMPCIÓ d'innocència; obligació de MOTIVACIÓ de la resolució; obligació que la resolució siga CONGRUENT amb el que s'al·lega, devent resoldre l'al·legat.

6. **L'AUTOTUTELA ADMINISTRATIVA. Tipologia: Declarativa i executiva. ¿Per què existeix?**

1.- Com a **superació de l'Estat feudal i de l'Estat estamental**, l'Estat modern apareix quan el monarca aconsegueix el monopoli del poder enfront de l'estament nobiliari; en aqueix sentit **Max WEBER defineix l'Estat com el monopoli de la coacció física legítima**. Des d'aqueixa perspectiva no és d'estranyar que una de les funcions essencials de l'Estat siga el manteniment de la pau pública. Aqueixa funció implica que qualsevol alteració del statu quo ha de comptar amb el recolzament de qui té el monopoli de la coacció física; o el que és el mateix, els súbdits del monarca no poden prendre's la justícia per la seua pròpia mà sinó que han de sol·licitar-la al rei, qui per a mantenir la pau pública l'administra en règim de monopoli. Quan un súbdit és injustament privat de les seues propietats no pot recuperar-les per si mateix, sinó que ha de demanar al monarca que faça justícia, primer declarant que es tracta de béns de la seua propietat (heterotutela declarativa), i després imposant-ne coactivament la devolució (heterotutela executiva). Quan és el rei qui està interessat a modificar l' statu quo, la situació canvia radicalment perquè és el propi monarca qui s'encarrega de mantenir la pau pública i monopolitza la coacció física legítima; és el mateix monarca qui tutela la seua posició jurídica (autotutela declarativa i executiva).

Per sorprendre que pugui semblar, aqueixa posició privilegiada del monarca sorgida en el trànsit de la Baixa Edat Mitjana al Renaixement no ha desaparegut en alguns ordenaments jurídics amb l'adveniment de l'Estat contemporani a partir de la Revolució francesa, sinó que ha sigut heretada per l'administració pública. Tal com primerencament va

advertir Alexis DE TOCQUEVILLE, l'Administració sorgida de la Revolució va heretar molts dels privilegis que anteriorment ostentava el monarca.

2.- En l'actualitat, en un règim de divisió de poders emmarcat en un Estat social i democràtic de Dret, l'administració pública no té el monopoli de la coacció física legítima però en primera instància pot alterar per si mateixa l'estatu quo sense necessitat d'acudir als Tribunals. Diferent és la posició de les empreses o administracions privades i els ciutadans, que no poden modificar una situació donada sense la imperativa intervenció dels Tribunals. Quan una empresa o administració privada és creditora d'un deute que no és satisfet voluntàriament per l'obligat al pagament, per a executar-la coactivament no té més remei que acudir als Tribunals perquè aquests declaren primer que el deute existeix, és líquid i exigible (**heterotutela declarativa**), i perquè després imposen coactivament al deutor el pagament del degut (**heterotutela executiva**); l'administració privada no pot executar per si mateixa aqueix deute, sinó que imperativament precisa de la intervenció judicial.

En canvi, quan l'administració pública és creditora d'un deute tributari no necessita acudir als tribunals perquè es declare l'existència, liquiditat i exigibilitat del deute (**autotutela declarativa**), ni per a executar-la coactivament (**autotutela executiva**). En primera instància no correspon als tribunals la garantia de l'eficàcia pràctica de les potestats exorbitants de les administracions públiques, sinó que l'ordenament jurídic confereix a aquestes últimes una posició de privilegi des de la qual poden executar immediatament les seues decisions sense necessitat d'intervenció judicial; aqueixa posició de privilegi es coneix com a privilegi d'execució d'ofici o autotutela administrativa.

Interessa en gran manera aclarir des d'un primer moment que **aqueix privilegi d'autotutela no implica que les administracions públiques queden exemptes del control judicial**; el significat d'aqueix privilegi posicional consisteix que abans que intervinguen els tribunals, en primera instància l'administració pública pot modificar per si sola la realitat jurídica (ja siga declarant el que és Dret ja siga executant-ho). Aqueixa temporal substitució de l'heterotutela judicial per l'autotutela administrativa no està exempta de conseqüències per als ciutadans, ja que durant aqueix període intermedi queden sotmesos a una situació de privilegi en la qual les administracions públiques procedeixen sense la independència, la neutralitat i l'objectivitat pròpies dels òrgans del poder judicial. Igual que les resolucions judicials, els actes administratius es dicten en el curs d'un procediment formalitzat; en ocasions els actes administratius també han de posar de manifest els antecedents de fet i fonaments de dret que els justifiquen o motiven; però és evident que les garanties que gaudeix el ciutadà en el règim d'heterotutela judicial no són comparables en termes d'igualtat amb la minvada tutela que tenen els seus drets i interessos legítims quan se li imposa el règim d'autotutela administrativa.

3.- Per quina raó gaudeix l'administració pública del privilegi posicional de l'autotutela? La resposta és senzilla; les administracions públiques estan investides d'aqueixa autotutela **per a garantir el compliment del fi que els és propi, per a assegurar la satisfacció dels interessos generals** (fi que no s'aconseguiria adequadament amb els mitjans de què se serveixen els altres subjectes amb capacitat jurídica). La superioritat de les finalitats justifica el caràcter extraordinari dels mitjans. O per dir-ho en altres termes, com que ni les empreses o administracions privades ni els ciutadans estan obligats a dirigir les seues activitats a la satisfacció de l'interès general, per açò no estan investits de mitjans exorbitants. En canvi, si aqueix mateix privilegi d'autotutela s'atribuís a les administracions privades i els ciutadans es trencaria la pau jurídica, es tornaria a una situació preestatal en la qual tots poden prendre's la justícia per la seua mà. Així doncs, en el terreny de l'autotutela ens enfrontem novament amb la desigualtat posicional de les administracions públiques, que gaudeixen de privilegis exorbitants que no són reconeguts a les administracions privades ni als ciutadans.

Ara bé, estem en un sector de l'ordenament jurídic que té una naturalesa fonamentalment històrica, i per aquest motiu el règim d'autotutela que s'acaba de descriure no existeix en tots els Estats del nostre entorn, o allí on existeix no té sempre el mateix abast i extensió; tot depèn de la particular idiosincràsia de cada poble. A diferència del règim vigent a Espanya aquè acabe de fer succinta referència, **en els països anglosaxons l'administració pública no està investida ni de l'autotutela declarativa ni de l'executiva. Quan un ciutadà no accepta voluntàriament i espontània la legalitat d'un acte de l'administració, o quan no el compleix motu proprio, a l'administració pública no li queda més remei que acudir als tribunals (normalment els penals), instant que se sancione el ciutadà que ha incomplert un acte dictat per l'administració en execució de la llei; en el curs d'aqueix procediment judicial el ciutadà pot oposar-se a la sanció invocant la il·legalitat de l'acte; però el que no pot fer l'administració és imposar per si mateixa l'acte sense la prèvia i preceptiva intervenció judicial.**

7. Reglaments, actes administratius i contractes públics. Conceptuació.

Reglaments són normes amb vocació de permanència, són abstractes i generals. És un privilegi de l'administració el fet que pugua dictar normes, si bé se subjecta a un procediment.

Actes administratius: són resolucions per casos concrets, específics, no són normes, i esgoten la seua eficàcia

per la seua aplicació, són una manifestació de voluntat, desig, coneixement o judici realitzada per l'administració pública en exercici d'una potestat administrativa (ZANOBINI), gaudeixen de la PRESUMPCIÓ DE VALIDESA, de FORÇA OBLIGATÒRIA IMMEDIATA. Poden **classificar-se de diversos modes: resolutoris, de tràmit; favorables o desfavorables; reglats o discrecionals;**

Contractes públics (si bé tenen caràcter bilateral, prima la posició de desigualtat de la part contractista, en subjectar-la a les potestats de contractació, interpretació, variació i modificació dels contractes de què gaudeix l'administració)

8. **CRITERIS DE DEFINICIÓ DE l'administració pública. L'interès general.**

CRITERIS: 1. ACTIVITAT de servei públic/2. els seus MITJANS són les potestats/3. i els seus FINS són d'interès general.

Tanmateix els fins d'INTERÈS GENERAL:

- I. Són CRITERI DE DISTRIBUCIÓ TERRITORIAL DE COMPETÈNCIES entre administracions públiques.
- II. Suposen un LÍMIT als DRETS/INTERESSOS LEGÍTIMS dels ciutadans(art. 33.2 CE).
- III. Conformen un LÍMIT DE L'ACTIVITAT de l'administració pública: Així si l'actuació administrativa realitzada mitjançant una potestat concreta no respon a una finalitat d'interès públic i general o s'allunya d'aquella finalitat pròpia d'eixa potestat, aquesta incorrecció comportarà *DESVIACIÓ DE PODER* d'eixa administració.

9. **Els principis DEMOCRÀTIC o DE JURIDICITAT del Dret Administratiu**

L'administració pública així com el poder executiu tenen un relació amb el poder legislatiu i la llei que doctrinalment es definix com a VINCULACIÓ POSITIVA a la llei per part de l'administració pública, on l'administració pública no pot regular reglamentàriament certs àmbits, tret que una llei prèvia i anterior li ho HABILITE SUFICIENTMENT (de manera que el ciutadà pugua preveure el que s'adoptarà en seu administrativa a l'empara de l'autoritzat pel poder legislatiu), reglamentació que podrà modular dintre del marc permès per la llei i no més enllà. Eixe és l'àmbit de les normes de LIMITACIONS i d'INTERVENCIÓ; i VINCULACIÓ NEGATIVA, on l'administració pública pot regular reglamentàriament certs àmbits, tret que existisca una llei prèvia i anterior que ho regule, reglamentació que podrà modular tot l'àmbit, atenent a la manca de llei. Aquest seria el cas de les actuacions de FOMENT (subvencions) i de PRESTACIÓ DE SERVEI PÚBLIC (regulació del reglament del servei públic corresponent).

10. **La triple legitimitat de les administracions públiques**

Si bé l'administració té com a FINALITAT la defensa dels INTERESSOS GENERALS, hem de tractar de justificar perquè l'administració gaudeix de POTESTATS EXORBITANTS que deuen ser OBLIGATÒRIAMENT complides pels ciutadans.

Seguint la teoria general del Dret (N. BOBBIO), tota norma deu ser objecte d'una triple valoració: 1. validesa, 2. justícia i 3. eficàcia de la norma.

En l'àmbit del Dret Administratiu, també ens plantegem transposar aquestes valoracions:

- **LEGITIMITAT FORMAL O VALIDESA DEL DRET ADMINISTRATIU** en un Estat FORMAL de Dret: fonament "*FORMAL*" (JURIDICITAT)
- **LEGIMITAT MATERIAL O JUSTÍCIA DEL DRET ADMINISTRATIU** en un Es-

tat MATERIAL de Dret: fonamentada en el **principis** generals del Dret, que són els VALORS MATERIALS DE LA JUSTÍCIA, i no meres normes legals.

- LEGITIMITAT **PRÀCTICA** O **EFICÀCIA** d'administracions públiques CAPACES de resoldre CONFLICTES i satisfer NECESSITATS.

DRET DEL TURISME. L'ADMINISTRACIÓ INSTITUCIONAL TURÍSTICA.

1. **L'administració turística: reflexió introductiva**

Inicialment, **desinterès administratiu**: només es tenen en compte elements QUANTITATIUS i D'INTERVENCIÓ.

Desplaçament del model de sol i platja, per altres models de turisme (per transformació de gusts i valors).¹

Canvi d'importància del turisme en Llei 6/1994, de 16 de març, d'ordenació del turisme del País Basc.

ETAPA 1905-1951: Inicis de la intervenció pública, formes institucionals de gestió pública, absorció de les competències provincial i municipals per l'Estat central. Interès econòmic.

ETAPA 1951-1990: Consolidació de la intervenció pública, continuació de formes institucionals de gestió pública, manteniment de l'absorció de les competències provincial i municipals per l'Estat central. Interès econòmic: massificació.

ETAPA 1990-fins avui: Intervenció pública flexible, continuació de formes institucionals de gestió pública, des de la CE 1978 distribució de les competències municipals, autonòmiques (PREDOMINANTS) i de l'Estat (amb REDUÏDES COMPETÈNCIES). Interès: qualitat i defensa de l'usuari-turista; succeeixen canvis TECNOLÒGICS; s'aplica la tècnica de la PLANIFICACIÓ TURÍSTICA (voluntària o coactiva, segons lleis).

L'ORGANITZACIÓ DE LES administracions públiques TURÍSTIQUES es caracteritza per la seua **MUTACIÓ-VOLATILITAT** o canvi permanent (lligat a l'economia variant) i **l'adequació als canvis**, i RECONEXIEMENT de la importància i rellevància del sector turístic per a l'economia.

2. **L'administració turística a l'AGE (Administració General de l'Estat).**

En aquest apartat enumerarem alguns tipus d'actuació estatal en matèria turística.

- i. **COMPETÈNCIES** turístiques de l'AGE: manté la gestió dels Paradors, i Palaus de congressos de Madrid i Torremolinos.
- ii. **ESTRUCTURA ORGÀNICA** ministerial (Reial Decret 998/2018, de 3 d'agost, pel qual es desenvolupa l'estructura orgànica bàsica del Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme).
- iii. Compta amb l'Institut de Turisme d'Espanya. TURESPAÑA.
- iv. És titular de PARADORES DE ESPAÑA S.A. (94 + 1 projectat a Eivissa): valoració favorable dintre d'un context de privatitzacions, PERÒ NO deixa de ser una gestió HOTELERA de titularitat pública-estatal, per la qual cosa la DOCTRINA es manté pacífica en acceptar la legalitat de la gestió estatal dintre del marc COMPETENCIAL TURÍSTIC de les CCAAs.
- v. **CONSELL ESPANYOL DE TURISME**: extingeix el predecessor Consejo Promotor de Turismo i l'Observatorio del Turismo.
- vi. **INSTITUT D'ESTUDIS TURÍSTICS**: avui incardinat en la Subdirecció General de Conocimiento y Estudios Turísticos (del Ministeri). Les

---

¹ Seria molt convenient llegir el **Preàmbul** de la LTOHCV.

competències estadístiques de les anàlisis FRONTUR/FAMILITUR es troben assumides per l'Institut Nacional d'Estadística (RD 265/2015), des de l'1 de maig de 2015. Coexisteixen les dues anàlisis anteriors amb NOVES enquestes, com EGATUR (des del 1.10.2015), BALANTUR (anual), COYUNTUR (trimestral), España en Europa, Fichas de Coyuntura.

- vii. CONFERÈNCIA SECTORIAL DE TURISME (29.11.1994): òrgan de cooperació, sent-hi principal la Mesa de Directores Generales de Turismo.
- viii. Comissió interministerial de turisme (RD 6/1994, de 14 de gener).
- ix. Escola Oficial de Turisme (RD 50/1992, de 24 de gener).

3. **L'administració turística de les CCAA (Administracions de les CCAAs): Especial referència a Turisme Comunitat Valenciana (TCV) [anterior Agència Valenciana del Turisme (AVT)].**

- i. FORMES DE GESTIÓ: societats mercantils (públiques); entitats públiques empresarials (TCV-AVT).
- ii. AVT: Inicialment (1985) societat mercantil; el 1992 es converteix en entitat pública empresarial. El seu REGLAMENT s'aprova pel Decret 209/2004, de 8 d'octubre, del Consell de la Generalitat Valenciana. Per resolució del president de l'AVT d'1 de desembre de 2015, s'estableix l'organització de l'AVT.
- iii. TCV: Regulada en arts. 12 i 13 LTOHCV: entitat pública empresarial.
- iv. TCV: PRESIDÈNCIA, el o la Conseller/a de turisme.
- v. VICEPRESIDÈNCIA: substitueix la Presidència.
- vi. TCV: COMITÈ ESTRATÈGIC DE GESTIÓ: òrgan mixt i paritari de direcció estratègica i control LÍNIES de la POLÍTICA TURÍSTICA VALENCIANA, amb representació PÚBLICA-PRIVADA (màxim 20 components).
- vii. TCV: COMITÈ DE DIRECCIÓ: òrgan de govern i direcció, amb la Presidència.
- viii. TCV: DIRECCIÓ, el o la Director/a General de TURISME de la GVA.
- ix. ADJUNT/A/S/ES A LA DIRECCIÓ: s'elegeixen entre el personal de TCV.
- x. TCV: SECRETARIA GENERAL: supervisió/coordinació de la gestió i assistència tècnica a direcció.
- xi. TCV: compta amb SERVEIS CENTRALS I PERIFÈRICS a la Comunitat.
- xii. TCV: disposa de PERSONAL PROPI LABORAL, així com de FUNCIONARIS ADSCRITS DE LA GVA.
- xiii. TCV: RÈGIM ECONÒMIC-FINANCER: és el règim autonòmic de caràcter públic. Els MITJANS ECONÒMICS es troben regulats a l'art. 12.7 LTOHCV.²

² Turisme Comunitat Valenciana es finançarà amb càrrec als **recursos** següents: a) Les dotacions corresponents de les pressupostos de la Generalitat. b) Els ingressos ordinaris i extraordinaris generats per l'exercici de les seues activitats. c) Els productes i rendes del seu patrimoni. d) Els crèdits, préstecs, em-

- xiv. RÈGIM JURÍDIC de TCV: és de DRET PRIVAT, tret de quan exercisca PO-TESTATS PÚBLIQUES; aleshores serà de DRET PÚBLIC.
- xv. **ÒRGANS DE LA GVA:** COMISSIÓ INTERDEPARTAMENTAL DE TURISME de caràcter INTERDEPARTAMENTAL (arts.6-8 D. 209/2004; art. 10 LTOHCV): òrgan de COORDINACIÓ i COL·LABORACIÓ.
- xvi. **ÒRGANS DE LA GVA:** CONSELL VALENCIÀ DEL TURISME (òrgan consultiu i assessor) de composició PLURAL. (arts.12-15 D. 209/2004; art. 9 LTOHCV)
- xvii. **ÒRGANS DE LA GVA:** COMITÈ D'ÈTICA DEL TURISME (òrgan consultiu i assessor) de composició PLURAL, per l'aplicació del Codi Ètic Mundial en la Comunitat Valenciana. (art. 11 LTOHCV)

---

prèstits i altres operacions que puga concertar. e) Les subvencions, herències, llegats, donacions i qualsevol altra aportació voluntària de les entitats o organismes públics i privats i dels particulars. f) Els altres ingressos de dret públic o privat que li siga autoritzat percebre o que puguen correspondre-li d'acord amb la normativa vigent. g) Qualsevol altres recursos que se li puguen atribuir, sempre que això no afecte ni puga afectar-ne la independència.

DRET DEL TURISME (Llicó 5ª).EVOLUCIÓ HISTÒRICA.

1. **Evolució històrica de l'administració turística**

Definició de la RAE [turisme]: Afició a *viatjar* per plaer.

Definició de l'art. 3.o LTOHCV [turisme]: *activitats realitzades pels usuaris de serveis turístics durant els seus viatges i estades fora del seu entorn habitual de residència, per períodes temporals determinats.*

Devem deixar clar que existeix un **VINCLE** entre **TURISME** i **VIATJAR**.

Històricament, el viatge era una situació **perillosa**, pròpia d'aventurers o de poderosos. **Més tard**, va ser pròpia de la burgèsia.

Inicialment, existia una **INTERVENCIÓ PÚBLICA de caràcter MÀXIMDE L'ESTAT amb DESPLAÇAMENT dels ENS LOCALS**. Així en l'ordenació, en la vigilància d'activitats turístiques, amb l'exercici **DIRECTE** d'activitats de FOMENT, de Turisme i pròpies de la iniciativa privada.

Inicialment, del turisme es preferia **QUANTITAT** a **QUALITAT**.

A **EUROPA** durant la **primera meitat del segle XX** el **turisme era de MASSES**.

1ª etapa: Des del **1905** fins a la creació del Ministeri d'Informació i Turisme el **1951**, serà objectiu **l'IMPULS i FOMENT del turisme**.

- i. (1905) RD 6.10.1905: **Comissió Nacional de Foment del Turisme**: Es creà per tal de dur, impulsar i desenvolupar l'activitat de **FOMENT del turisme**, per evitar *incursions* d'estrangers. Aquesta tasca de foment es realitza mitjançant PERSONIFICACIONS INSTITUCIONALS.
- ii. **TÈCNICA ORGANITZATIVA** d'aquest període: la "personificació institucional" serà el mitjà per desenvolupar l'actuació turística.
- iii. (1911) Es crea la **COMISARÍA REGIA PARA DESARROLLO DEL TURISMO** (que depèn del President).
- iv. (1928) Es crea el **PATRONAT NACIONAL DE TURISME** —que *extingeix* la Comissaria Règia— per tal de prestigiar el turisme davant els visitants: es crea la **DELEGACIÓ DE VIATGE amb 5 ZONES** o DIVISIONS TERRITORIALS.
- v. (1951) Es crea el **MINISTERI D'INFORMACIÓ I TURISME**, que pretenia fer una **COMPLETA** ordenació del turisme (agències, assegurança turística, etc.).

2ª etapa: augmenta **L'INTERVENCIONISME**. Podem datar-la **des del 1951 fins al 1973** en ocasió del *boom* turístic. Caracteritza aquesta etapa la **CENTRALITZACIÓ** de l'organització administrativa. Es constata l'existència de **COMPETÈNCIES CONCURRENTS entre Estat, província i municipi**, on sempre surt afavorit l'Estat, **anul·lant competències locals**. Es produeix un **AUGMENT** de la **REGULACIÓ** intervencionista estatal. Tanmateix es produeix la **PRESTACIÓ DIRECTA de serveis per l'Estat** per tal d'**EVITAR** la **INICIATIVA PRIVADA** (menyspreant l'aplicació del principi de subsidiarietat, en restringir-se la iniciativa privada). Amb el Decret 2448/1974, de 9 d'agost s'acorden **limitacions administratives**, amb alta discrecionalitat en la seua aplicació, però amb **ESCASSA APLICACIÓ PRÀCTICA** d'aquestes **RESTRICCIONS**, sobretot per evitar un **urbanisme desmesurat**. Per últim, la Llei 197/1963, de 28 de desembre, de centres i zones d'interès turístic nacional, va prevenir la **planificació i desenvolupament ur-**

banístic “centralitzat” DESLLIGAT del parer dels municipis afectats, amb les qualificacions de territoris de preferent ús turístic, com ho foren Benidorm i Gandia.

- vi. (1952) Es crea la Direcció General de TURISME amb competències d’inspecció, gestió, promoció i foment del turisme.
- vii. (1963) S’aprova la primera llei turística amb caràcter de compliment. Llei 48/1963, de 8 de juliol.
- viii. (1973) Es crea la COMISSIÓ INTERMINISTERIAL DE TURISME, òrgan consultiu.
- ix. (1974) Es crea la SOTSECRETARIA DE TURISME.
- x. (1977) S’enceta període de CANVI de denominació —i atribucions— del MINISTERI DE TURISME, per la de MINISTERI DE COMERÇ I TURISME, o INDÚSTRIA, COMERÇ I TURISME, compartint la competència del turisme amb la d’altres sectors, llevant-li rellevància històrica.
- xi. Es crea SECRETARIA GENERAL DE TURISME.

Durant **aquesta segona meitat del segle XX** (després de la IIª Guerra Mundial) es buscà la **qualificació del turisme**, per la seua importància econòmica, base de la pau, la prosperitat, amb bones infraestructures i adequades condicions de treball, fent extensiu el turisme a les classes mitjanes, que disposen ja de certa capacitat econòmica.

Durant aquesta segona meitat del s. XX, existeix un **constant INTERVENCIONISME PÚBLIC, INTENS** per l’administració turística en aspectes com evitar monopolis privats, regular establiments, protecció del medi ambient, ordenació del territori, drets dels consumidors, ajudes i subvencions, formació, protecció al turista, etc.

Durant aquesta segona meitat del s. XX es produeix una **abundant normació**, de caràcter AMPLI, afectant una multitud d’ambits a regular. Aquesta regulació afectà el DRET **PÚBLIC** (per la regulació **administrativa**) i el DRET **PRIVAT** (per la notable regulació **mercantil**).

Aquestes intervencions i normacions, com tot, duien **AVANTATGES** i **DESAVANTATGES**, segons els sectors que es regulaven. Només cal tenir en compte una **CAUTELA**, a major regulació i intervenció, majors són les **restriccions a LLIBERTAT D’INICIATIVA PRIVADA I LLIBERTAT D’EMPRESA**, principi rector econòmic constitucionalment establert.

Així observem una **PUBLIFICACIÓ DEL DRET DEL TURISME** (amb l’administrativització del sector) per la utilització de potestats públiques [**eliminant àmbits de l’autonomia de la voluntat privada o empresarial**], on existeix una situació de superioritat de l’administració pública). A la vegada que es produeix eixa publicació, surt una **SIMULTÀNIA FUGIDA DEL DRET ADMINISTRATIU** esgrimint raons d’eficàcia, eficiència, agilitat, desburocratització, rigidesa procedimental administrativa, si bé en aquests casos **els ens públics actuen en situació d’IGUALTAT amb els ciutadans (cives)**, i sense que s’utilitze **cap potestat** exorbitant.

3ª etapa: POSTCONSTITUCIONAL on existeix una **DISTRIBUCIÓ** constitucional de **COMPETÈNCIES**. Així l’art. 148.1.18 CE estableix que la regulació del turisme a l’**INTERIOR** de cada comunitat autònoma és competència de cada comunitat autònoma, **sense que resulte possible l’aplicació de clàusula residual de l’art. 149.3 CE per augmentar el marc competencial estatal**.

Per últim, **tampoc** necessàriament l’art. 148.1.18 CE **deixa sense cap competència turística**

L'Estat.

Es continua amb la **qualificació** de l'activitat turística, compaginant-la amb la **sostenibilitat** i la **competitivitat** de l'economia turística, dintre d'un **turisme més inclusiu**.

S'introdueixen nous valors, com **l'hospitalitat** (vid. concepte a l'art. 3.h LTOHCV¹) i **l'ètica del turisme** (vid. concepte a l'art. 3.f LTOHCV²).

Des del 2009 (mitjançant les lleis 17/2009, de 23 de novembre, i 25/2009, de 22 de desembre) es tracta de modernitzar la regulació dels sectors de serveis, **liberalitzant les condicions de l'exercici** de l'activitat per mitjà de l'eliminació dels obstacles normatius a la llibertat d'establiment i a l'exercici de les activitats econòmiques que no es justifiquen en l'interès general i que no siguem necessàries i proporcionals per a aconseguir l'interès general esmentat.

2. Situació actual de la distribució competencial.

La DISTRIBUCIÓ COMPETENCIAL DE L'ESTAT ESPANYOL POSTCONSTITUCIONAL marcada per la Constitució del 1978 es troba regulada als arts. 149 i 148 CE, on l'Estat (art. 149 CE) ostenta el monopoli de la regulació del dret privat—tret del dret foral—, i també de les relacions internacionals, comerç exterior, planificació de l'activitat econòmica.

Per la seua banda les CCAA disposen de competència en l'ordenació i promoció del turisme (148.1.18 CE). Segons l'article 148.1.18 CE, les comunitats autònomes "PODRAN" assumir —en els seus Estatuts d'Autonomia— competències en matèria de PROMOCIÓ i ORDENACIÓ del turisme DINTRE del seu àmbit territorial.

CARÀCTERS DE LA DISTRIBUCIÓ COMPETENCIAL

Transversalitat de la matèria.

MULTIPLICITAT d'administracions públiques intervinents.

COMPLEXITAT regulatòria: molts aspectes objecte de regulació.

Convergeixen FORMES PÚBLIQUES I PRIVADES de gestió.

Necessària CONNEXIÓ dels SECTORS PÚBLIC i PRIVATS.

Es DEMANDA la INTERVENCIÓ PÚBLICA però de manera "FLEXIBLE".

ESTAT: es reserva constitucionalment les competències en relacions internacionals; planificació general; legislació d'agències de viatges que operen en més d'una comunitat autònoma; promoció del turisme a l'estranger; regulació de les condicions d'obtenció, expedició i homologació de TÍTOLS PROFESSIONALS de TURISME.

CCAA: es reserven constitucionalment les competències en planificació del turisme en la corres-

---

¹ h) **Hospitalitat:** atenció i tracte proporcionat a les persones usuàries de serveis turístics, respectant-ne idioma, hàbits, tradicions, creences i llibertat de consciència, a fi de proporcionar la major satisfacció possible de les seues expectatives d'acord amb els valors que ens identifiquen com a societat oberta, tolerant i mediterrània.

² f) **Ètica del turisme:** conjunt de principis i actuacions públiques i privades vinculades a l'activitat turística i encaminades a contribuir a l'enteniment i el respecte mutu entre persones i societats, al desenvolupament personal i col·lectiu, al desenvolupament sostenible, a l'aprofitament i l'enriquiment cultural, al desenvolupament local i al turisme social, tal com contempla el codi ètic mundial per al turisme i la seua adaptació a l'àmbit territorial de la Comunitat Valenciana.

ponent comunitat; ordenació de les activitats turístiques; concessió o revocació de títols d'agències de viatges que operen en més d'una comunitat; regulació de l'obertura d'establiments turístics; inspecció turística; regulació, coordinació, foment de professions turístiques.

COMPETÈNCIES **COMPARTIDES** entre **Estat i CCAA**: així en SUBVENCIONS, CRÈDITS TURÍSTICS, INFORMACIÓ TURÍSTICA, DADES ESTADÍSTIQUES.

- a) HABILITACIÓ (TÍTOL) GUIA TURÍSTIC, GUIA O GUIA-INTÈRPRET: és competència autonòmica (NO estatal, ja que NO és un TÍTOL ACADÈMIC); és una LLICÈNCIA vinculada a l'ordenació turística.³
- b) Beques d'ensenyament turístic: hi deuen participar (p.ex. almenys informant) les CCAA.
- c) Subvencions de foment turístic: hi deuen participar (almenys informant) les CCAA.

La SOLUCIÓ ALS PROBLEMES D'INTERFERÈNCIES COMPETENCIAIS, en casos de competències concurrents, la trobem en els mecanismes de coordinació i col·laboració interadministratius Estat-CCAA (v.gr. CONFERÈNCIES SECTORIALS).

Competències dels **ENSLOCALS**: s'efectua una genèrica atribució legal en favor dels municipis ja que la Llei 7/1985 (art. 25) permet atribucions en matèria de "turisme" sempre que així li ho permeti una Llei Estatal o Autonòmica (v.gr. transport urbà, informació, vigilància de platges, urbanisme, activitats qualificades o ambientals, llicències d'obertura i funcionament o instruments anàlegs).

Competències de la **Unió Europea**: el turisme és una competència per recolzar, coordinar o complementar l'acció dels Estats membres (vid. article 6 del TFUE).

3. **EXERCICI. Tècniques de col·laboració en matèria turística: ÒRGANS DE COOPERACIÓ a nivell nacional, europeu i internacional.**

CONFERÈNCIA SECTORIAL DE TURISME (29.11.1994): Ens sense personificació, que es fonamenta en la realització de reunions entre administracions públiques TERRITORIALS (com la de l'Estat —AGE— i l'Administració de les CCAA), i té com a finalitat la COHERÈNCIA o coordinació interadministrativa. La presideix el MINISTRE de l'àmbit corresponent.

D'aquestes conferències surten CONVENIS DE COL·LABORACIÓ: acords —de coordinació competencial— que han de ser publicats al BOE i comunicats al Senat.

CONSELL ESPANYOL DEL TURISME.

COMISSIÓ INTERMINISTERIAL DEL TURISME.

ENS INTERNACIONALS: Agència Espanyola de Cooperació Internacional per al Desenvolupament (**AECID**) [**BILATERAL**]: Iberoamericana: Pla de Formació Tècnica. **MEMORÀNDUM D'ENTENIMENT (MoU)**.

Ens INTERNACIONAL: Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic (**OCDE**).

Ens INTERNACIONAL: Organització Mundial del Turisme (**OMT**).

A la **Unió Europea** destaquen el Comitè consultiu de Turisme, els premis bianuals EDEN excel·lència, i el Fòrum europeu del Turisme;

4. **Turisme i Corporacions Locals: organització i especialitats dels municipis turístics.**

---

³ Vid. arts. 75 i 76 LTOHCV.

Generalment els municipis declarats turístics gaudeixen, normativament, de certs beneficis, entre els quals destaquem:

- i. Possibilitat de subscriure CONVENIS d'ajudes, d'assistència i de coordinació de competències en la prestació de serveis, i promoció interior i exterior del municipi, així com la possibilitat de prestació de certs serveis municipals extraordinaris, i preferència en la implantació i millora autonòmica d'infraestructures turístiques.
- ii. Comptar amb certs tributs i recàrrecs.
- iii. Inclusió preferent al Pla Provincial o Autonòmic d'obres i serveis municipals (PPOS/PCOS)
- iv. Possibilitat de comptar amb òrgans COMPLEMENTARIS de participació de les empreses i d'altres sectors socials representatius del turisme amb el sector representatiu de la ciutadania.
- v. Comptar amb col·laboració administrativa en matèria de personal, com p.ex. autoritzacions de policia local de temporada per raons de seguretat ciutadana.
- vi. Previsions de paràmetres i estàndards urbanístics diferents als plans urbanístics d'eixos municipis, així com la necessitat de comptar amb informe turístic preceptiu no vinculant per a l'aprovació d'aqueixos.

TIPOLOGIA DE MUNICIPIS TURÍSTICS a la Comunitat Valenciana: l'estatut del municipi turístic podrà diferenciar la condició de cada municipi turístic **en virtut del grau de compliment dels criteris i les obligacions establits** a l'art.29.2; Llei Valenciana 15/2018 (que es veuran a l'apartat 1 de la lliçó 5 part 5ª).

Procediment per a la declaració del municipi turístic (art. 29.5 LTOHCV):la condició de municipi turístic s'adquirirà després de la verificació del compliment dels criteris i les obligacions (que esmenta l'art. 29.2 LTOHCV) per part del departament del Consell competent en matèria de turisme, a través del procediment que, amb respecte a l'autonomia local, es regule reglamentàriament.

PROBLEMA de l'atorgament d'aquesta distinció: 1) la **DISCRECIONALITAT** de la concessió i regulació, així com 2) els **CONCEPTES JURÍDICS INDETERMINATS** utilitzats en la redacció dels preceptes, cosa que dota l'òrgan resolutori autonòmic d'un bon **MARGE D'APRECIACIÓ**.

TIPUS DE RECOLZAMENT ALS MUNICIPIS TURÍSTICS a la Comunitat Valenciana (arts. 29.4 i 30 Llei. 15/2018), **AJUDES**: 1.- Per l'esforç financer del municipi (per financiació despesa corrent específica i exclusiva); 2.- Per la millora de la competitivitat del serveis públics i privats de la destinació (arts. 36-38 i 44LTOHCV), la seua promoció turística (arts. 39-41 LTOHCV), professionalització del sector (art. 46 LTOHCV), foment de la recerca, desenvolupament i innovació (R+D+I) [art. 47 LTOHCV], i promoció de la intel·ligència turística i transferència de coneixement de la demanda turística (art. 48 LTOHCV). 3.- Per la millora de la qualitat del serveis (arts. 33-35 i 49-51 LTOHCV), per la gestió sostenible dels espais turístics (arts. 22.4 i 24.4 LTOHCV) i l'accessibilitat integral als recursos turístics. 4.- Accions pel benestar dels residents (arts. 49-51 LTOHCV).

Per l'AMPLIACIÓ de serveis públics en Comunitat Valenciana s'ha d'estar a la Llei Valenciana de Règim Local (Llei 8/2010): No se'n cita cap.

5. **EXERCICI. L'administració institucional de l'Estat: TURESPAÑA. Naturalesa jurídica, funcions, organització i objectius. Les oficines espanyoles de turisme a l'estranger i els Paradores.**

Veure arts. 98-102 Llei estatal 40/2015, de 2 d'octubre.

6. **EXERCICI. Administracions institucionals de les comunitats autònomes. Turisme Comunitat Valenciana (anterior Agència Valenciana del Turisme): evolució històrica, naturalesa jurídica, funcions, objectius, estructura organitzativa, de personal i mitjans econòmics.**

Solen ser societats mercantils de dret privat i entitats públiques empresarials subjectes al dret privat.

Veure Llei Estatal 40/2015 (arts. 111-117).

Veure Llei Valenciana 15/2018 (arts. 12-13).

Llei 1/2015, de 6 de febrer, de la Generalitat, d'Hisenda Pública, del Sector Públic Instrumental i de Subvencions: Article 155. Entitats de dret públic

1. Les entitats de dret públic són **organismes públics** facultats per a exercir **potestats** administratives, realitzar activitats prestacionals i de foment, gestionar serveis o produir béns d'interès públic susceptibles o no de contraprestació, per al compliment dels programes corresponents a les polítiques públiques que desenrotlle l'Administració de la Generalitat, en l'àmbit de les seues competències.

2. Les entitats de dret públic **es regeixen pel dret privat, excepte en la formació de la voluntat dels seus òrgans, en l'exercici de les potestats administratives que tinguen atribuïdes i en els aspectes específicament regulats per a aquestes en aquesta llei, en els seus estatuts i en la legislació pressupostària.**

3. Les entitats de dret públic les funcions de les quals siguen susceptibles de contraprestació es denominen entitats públiques empresarials.

4. Les entitats de dret públic no incloses en l'apartat anterior desenvoluparan les seues activitats d'acord amb un pla d'acció anual, sota la vigència i en el marc d'un contracte plurianual de gestió, que serà aprovat pel Consell a proposta de la conselleria d'adscripció, amb l'informe favorable de la conselleria amb competència en les matèries d'hisenda i de sector públic. El contracte esmentat contindrà, almenys:

a) Els objectius a aconseguir, els resultats a obtenir i, en general, la gestió a desenvolupar, així com els indicadors per a avaluar els resultats obtinguts.

b) Els recursos personals, materials i econòmics per a la consecució dels objectius.

c) El procediment que s'ha de seguir per a la cobertura dels dèficits anuals que, si és el cas, es puguen produir per insuficiència dels ingressos reals respecte dels estimats i les conseqüències de responsabilitat en la gestió que, si és el cas, siguen procedents.

d) El règim de control del seu compliment per part de la conselleria competent en matèria d'hisenda, així com el procediment per als ajustos i adaptacions anuals que, si és el cas, procedisquen.

5. El **personal** de les entitats públiques empresarials es regeix pel dret **laboral**, amb les especificacions disposades per la **legislació sobre funció pública** que els siguen aplicables.

Sense perjudici d'això, **poden adscriure's funcionaris públics** a les entitats públiques empresarials en els termes i condicions prevists en la normativa en vigor.

6. La **selecció del personal laboral** d'aquestes entitats es realitzarà per mitjà de convocatòria pública basada en els principis **d'igualtat, mèrit i capacitat**.

7. **L'administració institucional dels ens locals. Els Patronats de Turisme locals.**

Patronats: són **organismes autònoms**, amb activitat típicament administrativa. Son titulars d'òrgans, disposen de personal, béns, règim pressupostari, de contractació, econòmic-financer, i comptable propis, sense perjudici del superior control o auditoria per l'ens matriu al qual es vinculen.

Concepte: Llei Estatal 40/2015 (arts. 98-102); Llei Estatal 7/1985 (arts. 85-85 bis).

La seua responsabilitat és imputable a l'ens matriu de què depenen per la teoria de l'alçament del vel i del principi de la Protecció Bona fe.

La creació d'aquest ens es justifica per mor del principi d'eficàcia administrativa.

8. **Exercici. L'administració turística corporativa: els col·legis professionals.**

Llei Estatals 17/2009 i 25/2009, Llei Estatal 2/1974, de 13 de febrer, sobre Col·legis Professionals i Llei 6/1997, de 4 de desembre, de Consells i Col·legis Professionals de la Comunitat Valenciana.

9. **Exercici. Les mancomunitats locals i les entitats locals menors** (vid. articles 54 a 72, i 88 a 107 de la Llei 8/2010, de 10 de juny de Règim Local de la Comunitat Valenciana; També

veure articles corresponents de la Llei de Bases de Règim Local 7/1985, del Reial Decret Legislatiu 781/1986, de 18 d'abril, del Reial Decret 1690/1986, d'11 de juliol).

10. **Exercici. Els consorcis.** (vid. articles 108-111 de la Llei 8/2010, de 10 de juny de Règim Local de la Comunitat Valenciana; arts.118-127 Llei estatal 40/2015; art. 158 Llei Valenciana 1/2015).

1. **El municipi turístic: especial referència al municipi turístic valencià.**

Les entitats locals disposen de **COMPETÈNCIES en matèria de turisme**—en els termes que els permeten les lleis estatals i autonòmiques— segons l'article 25.2.m de la Llei Estatal 7/1985, de 2 d'abril, de Bases del Règim Local (LBRL).

Si bé els ens locals tenen garantida l'**autonomia local** (137/140 CE), aquesta només protegeix el nucli essencial (mínim) de l'autonomia, és a dir, la **GARANTIA INSTITUCIONAL** (que garanteix que existisca la institució local tot i que podria ser que no tinguera cap competència).

Històricament, la Llei Estatal 197/1963 regulà els nuclis municipals d'interès turístic, on, per Decret Estatal 1077/1977, de 28 de març, es declararen certs municipis **TERRITORIS DE PREFERENT ÚS TURÍSTIC**, cosa que suposà una vinculant **INTERVENCIÓ ESTATAL EN EL TURÍSME I EN L'AUTONOMIA MUNICIPAL**.

El **CONTINGUT COMPETENCIAL** turístic de les entitats locals és de TIPUS "DINÀMIC" si bé amb 2 formes: 1ª) La prevista a l'article 30 LBRL—lleis autonòmiques reguladores de certs tipus de municipis per raons de les seues peculiaritats—; o bé 2ª) Regulant la matèria turística i la declaració del municipi turístic **mitjançant lleis autonòmiques d'ordenació de turisme**.

El municipi turístic a la Comunitat Valenciana avui es regula als arts. 28-29 Llei Valenciana 15/2018.

La **regulació legislativa**, que avui regulava els tipus i caràcters dels municipis turístics i el procediment concret per a la seua declaració, **ha sigut derogada** per la disposició derogatòria única de la Llei valenciana 15/2015.

D'acord amb els principis generals establits en la LTOHCV i la legislació sobre règim local, **per decret del Consell s'aprovarà l'estatut del municipi turístic**. Especialment, es tindran en compte els continguts en el codi ètic del turisme valencià.

La disposició final primera, al seu segon apartat estableix un període de **18 mesos per al desenvolupament reglamentari** de la Llei 15/2018.

REQUISITS PER SER DECLARAT MUNICIPI TURÍSTIC: Es considera municipi turístic, i podrà accedir a vies de finançament específic, aquell que complisca els **criteris i les obligacions** que **reglamentàriament s'establisquen**.

Entre els **CRITERIS**, *hauran* de figurar: 1) la població turística; 2) el nombre de places d'allotjament turístic i de places de segona residència; 3) l'existència, dins del seu territori, d'algun recurs turístic de primer ordre, *e* 4) l'acreditació que l'activitat turística representa la base de l'economia o, com a mínim, una part important d'aquesta.

Entre les **OBLIGACIONS** *hauran* de figurar: 1) el **subministrament d'informació turística veraç i completa**; 2) l'existència d'un **pla municipal turístic** que contemple, entre d'altres, mesures de **sostenibilitat** i de **millora dels serveis i prestacions**; la identificació, la **protecció i la promoció dels seus recursos turístics** de primer ordre; l'orientació del municipi cap al concepte de **destinació turística intel·ligent**; estratègies que reforcen la **qualitat** en destinació; l'adopció de l'**hospitalitat** com a marc de referència en l'atenció al turista, com també mecanismes per a facilitar la **participació efectiva de la ciutadania** i dels agents socials i econòmics en l'acció pública en matèria de turisme.

TIPOLOGIES DE MUNICIPI TURÍSTIC. L'estatut del municipi turístic podrà diversificar la condició de municipi turístic en virtut del **grau de compliment dels criteris i les obligacions** establits.

CAUSES I PROCEDIMENT PER AL'ADQUISICIÓ DE LA CONDICIÓN DE MUNICIPI TURÍSTIC: La condició de municipi turístic s'adquirirà després de la verificació del **compliment dels criteris i les obligacions** per part del departament del Consell competenten matèria de turisme, a través del procediment que, amb respecte a l'autonomia local, es regule reglamentàriament.

CAUSES I PROCEDIMENT PER A LA PÈRDUA DE LA CONDICIÓN DE MUNICIPI TURÍSTIC: L'incompliment dels criteris i les obligacions donarà lloc a la pèrdua de la condició de municipi turístic, que serà acordada pel departament del Consell competenten matèria de turisme, amb audiència prèvia del municipi afectat i oït el Consell Valencià del Turisme.

AJUTS PER A LA DECLARACIÓ DE MUNICIPI TURÍSTIC: L'estatut del municipi turístic establirà mecanismes de finançament per a compensar l'esforç financer dels municipis turístics, motivat per l'activitat turística, en la prestació de serveis. A aquests efectes, podrà preveure mecanismes convencionals de finançament condicionat entre l'administració de la Generalitat i els municipis turístics o la participació dels municipis turístics en instruments de finançament municipal no condicionats, d'acord amb el que establisca la legislació en matèria de règim local.

-----O-----

En la legislació anterior (Llei valenciana 3/1998) es contemplaven els següents tipus:

TIPUS de municipis turístics: podran aconseguir la consideració de municipi turístic de la Comunitat Valenciana aquells que puguen identificar-se amb algun del supòsits següents:

- **Destinació turística.** Aquelles que al llarg de tot l'any mantenen una afluència de visitants, i que hi pernocten, superior al nombre de persones inscrites en el padró municipal de residents, i que aquesta activitat supose la base de la seua economia i en els quals la capacitat dels allotjaments turístics resulte superior al dels habitatges de primera residència.

- **Destinació vacacional.** Aquelles que en algun moment de l'any tenen una afluència de visitants, que hi pernocten, superior al nombre de persones inscrites en el padró municipal de residents, i que poden tenir com a complement per a la seua economia unes altres activitats i que la capacitat dels allotjaments turístics, afegida als dels habitatges de segona residència, resulte superior als dels habitatges de primera residència; en aquest còmput, el nombre de places pel que fa als allotjaments turístics haurà de representar almenys l'1% de l'oferta.

- **Destinació d'atracció turística.** Aquelles que pels seus atractius naturals, monumentals, socioculturals o per la seua rellevància en algun mercat turístic específic, reben en un determinat moment de l'any un nombre significatiu de visitants en relació amb la seua població de dret, sense que hi pernocten necessàriament.

A) **PROCEDIMENT de declaració de municipi turístic: acord plenari municipal adoptat per majoria absoluta dels membres de la corporació + informes sectorials + resolució de l'Agència Valenciana del Turisme (avui TCV) "provisional"+ informació pública al DOCV per 20 dies hàbils de la resolució provisional (de concessió o denegació) i tràmit d'al·legacions + resolució definitiva per DECRET del Consell.**

B) **Causes per a la PÈRDUA de la condició de municipi turístic. Per alguna de les causes següents:**

1. **Variació substancial de les condicions que van donar lloc a la declaració de municipi turístic.**

2. **Incompliment d'alguna de les bases establides en l'article 30 (principis generals del municipi turístic) sobre les quals s'estableix el**

règim especial derivat de la mateixa qualificació com a municipi turístic.

3. A **petició del municipi**, adoptada pel mateix procediment que la sol·licitud. En el supòsit de trobar-se en vigor un conveni a què fa referència aquest títol, caldrà arbitrar la forma de cancel·lar-lo.

4. **Incompliment per part dels municipis de les condicions particulars contingudes en els convenis** que puguen subscriure amb l'Agència Valenciana del Turisme, quan així hi vinga determinat.

2. **REGULACIÓ ESPECIAL DELS MUNICIPIS TURÍSTICS SEGONS CADA TIPUS en l'anterior legislació valenciana (ara derogada): mínimes especialitats**

1.- El règim especial dels municipis turístics de la Comunitat Valenciana, declarats municipi turístic per la via de destinació turística, s'estableix sobre les bases següents:

- a) Els serveis públics tindran una orientació turística preferent.
- b) En la tramitació dels plans urbanístics municipals es requerirà un informe preceptiu de l'Agència Valenciana del Turisme, que no tindrà caràcter vinculant.
- c) Es prestarà atenció especial a la identificació dels seus nuclis turístics i a la conservació i a la diversificació dels seus atractius, siguen aquests de caràcter natural o urbà.
- d) Podran subscriure amb la Generalitat Valenciana convenis per a determinar les formes de cooperació i de coordinació, en l'exercici d'aquelles competències que siguen necessàries per a prestar adequadament els seus serveis específics i, si és procedent, per a establir-los, de conformitat amb el que s'establí en aquesta llei (avui derogada)

2. El règim especial dels municipis turístics de la Comunitat Valenciana declarats municipi turístic per la via de destinació vacacional, s'estableix sobre les bases següents:

- a) En la tramitació dels plans urbanístics municipals es requerirà un informe preceptiu de l'Agència Valenciana del Turisme, que no tindrà caràcter vinculant.
- b) Es prestarà una especial atenció a la identificació dels seus nuclis turístics i a la conservació i a la diversificació dels seus atractius, siguen aquests de caràcter natural o urbà.
- c) Podran subscriure amb la Generalitat Valenciana convenis per a determinar les formes de cooperació i de coordinació, en l'exercici d'aquelles competències que siguen necessàries per a prestar adequadament els seus serveis específics, i si procedeix per a establir-los, de conformitat amb el que s'establí en aquesta llei (avui derogada)

3. El règim especial dels municipis turístics de la Comunitat Valenciana declarats municipi turístic per la via de destinació d'atracció turística s'estableix sobre les bases següents:

- a) Es prestarà una especial atenció a la identificació dels seus nuclis turístics i a la conservació i a la diversificació dels seus atractius, siguen aquests de caràcter natural o urbà.
- b) Podran subscriure amb la Generalitat Valenciana convenis per a determinar les formes de cooperació i de coordinació, en l'exercici d'aquelles competències que siguen necessàries per a prestar adequadament els seus serveis específics i, si procedeix, per a establir-los, de conformitat amb el que s'establí en aquesta llei (avui derogada)

3. **TIPUS DE SUBVENCIONS PER A MUNICIPIS TURÍSTICS SEGONS L'ANTERIOR NORMATIVA AVUI DEROGADA (arts.32-35 L. 3/1998)**

I. Subvencions per al finançament de despeses corrents de caràcter turístic específic i exclusiu, entenent que ho són, incloses les de personal, les derivades de la gestió per part del municipi de serveis d'informació turística, de guies turístics, de neteja, de seguretat, de salvament i accessibilitat en platges i altres d'anàlogues que tinguen una adscripció funcional i exclusiva de naturalesa turística.

Podran ser, així mateix, subvencionables altres despeses de caràcter general o de serveis del municipi quan hagen sigut ocasionades *directament* pel seu caràcter turístic.

II. Subvencions per al finançament de projectes d'inversió de caràcter turístic, a realitzar en els municipis turístics que tinguen com a objectiu la millora d'espais d'ús turístic o de recursos turístics tendents a configurar un producte turístic més competitiu capaç de satisfer les exigències de la demanda respecte als aspectes i equipaments urbans, d'accessibilitat, posada en valor de recursos turístics de caràcter natural, paisatgístic, historicoartístic i mediambientals, i fer-ne la senyalització turística.

2. Els projectes objectes d'aquestes subvencions **podran ser cofinançats amb els ajuntaments o altres entitats locals o, si és el cas, amb ambdós**, i hauran de complir la normativa que els siga aplicable, així com ajustar-se als criteris i estratègies turístiques emanades de la Generalitat.

III. Subvencions per a la competitivitat de la destinació i la comunicació de la seua oferta

La Generalitat podrà convocar subvencions per al finançament de projectes de millora de la qualitat en la prestació de serveis turístics, la difusió dels recursos de llocs en valor turístic, així com accions de promoció de la seua oferta d'oci, festes, esdeveniments i actuacions vinculades als productes dels municipis turístics de la Comunitat Valenciana.

NORMATIVA a considerar:

-Reial Decret Legislatiu 7/2015, de 30 d'octubre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de Sòl i Rehabilitació Urbana (TRLSRU)

-Llei 5/2014, de 25 de juliol, d'Ordenació del Territori, Urbanisme i Paisatge, de la Comunitat Valenciana (LOTUP)

1. El turisme i l'entorn urbà: reflexió introductòria

- Històricament, en la Llei 197/1963, de 28.12, de Centres i Zones d'interès turístic nacional, planificació i desenvolupament urbanístics, aquests eren de caràcter “centralitzat” (com a competència exercida per l'Estat) i es trobaven DESLLIGATS de la intervenció dels Ajuntaments dels municipis, i així s'aprovaren —per l'Administració Central de l'Estat— els territoris de preferent ús turístic, com Benidorm o Gandia.
- Ulteriorment es produí la SUPERACIÓ HISTÒRICA DE LA CENTRALITZACIÓ ocasionada per la importància de la planificació urbanística, en tots els seus àmbits: entorn natural i urbà, infraestructures, patrimoni històric i cultural, serveis policials i seguretat ciutadana, publicitat institucional, foment de la qualitat de la gestió empresarial turística privada.
- Hem de tenir en compte que com el turisme, també la planificació urbanística “deu perseguir” la QUALITAT de l'entorn urbà a planificar, així el i) de les construccions (allotjaments), ii) amb elements urbanístics atractius.
- La QUALITAT urbanística deu tenir com a objectiu evitar la SATURACIÓ d'infraestructures i dotacions urbanes (parcs, jardins, etc.), així com una millor PRESTACIÓ DE SERVEIS PÚBLICS (neteja viària, ornament de façanes —ambient urbà—, etc.).
- Fora de l'entorn urbà, ens trobem amb l'AGROTURISME, que té com a objectiu la CONSERVACIÓ de l'entorn natural mitjançant CREIXEMENTS d'OFERTA i PROTECCIÓ AMBIENTAL “sincronitzats”.

2. Dret urbanístic: propietat i funció social de la propietat immobiliària

- i. La PROPIETAT PRIVADA és un bé escàs SUSCEPTIBLE D'ÚS ALTERNATIU.
- ii. La PROPIETAT PRIVADA NO és susceptible D'AUGMENTAR.
- iii. La PROPIETAT PRIVADA NO té caràcter ABSOLUT I IL·LIMITAT.
- iv. El règim «civil-privat» de la propietat es regula en el Codi Civil [C.Civ.] (Llibre II, títol II, arts. 348-391), si bé amb certes modulacions (art. 348 C.Civ) al TRLSRU donades per la funció social de la propietat.
- v. El règim «urbanístic» de la propietat del sòl és ESTATUTARI i resulta de la seua vinculació a destinacions concretes, en els termes disposats per la legislació sobre ordenació territorial i urbanística.
- vi. La previsió d'EDIFICABILITAT en l'ordenació territorial i urbanística, per si mateixa, no s'integra en el contingut del dret de propietat del sòl. La PATRIMONIALITZACIÓ de l'edificabilitat es produeix únicament amb la seua realització efectiva i està condicionada en tot cas al compliment dels deures i l'aixecament de les càrregues pròpies del règim que corresponga, en els termes disposats per la legislació sobre ordenació territorial i

urbanística.

- vii. NO existeix una LLIBERTAT DE REALITZAR a la propietat de CADASCÚ el que es vulgue: tot acte d'EDIFICACIÓ requerirà del'acte de conformitat, aprovació o autorització administrativa que siga preceptiu, segons la legislació d'ordenació territorial i urbanística, havent de ser-ne motivada la denegació. En cap cas podran considerar-se adquirides per silenci administratiu facultats o drets que contravinguen l'ordenació territorial o urbanística.
- viii. La propietat privada deu COMPLIR una FUNCIO SOCIAL (art. 33 CE), funció que delimitarà el seu contingut d'acord amb les lleis. Així la propietat privada NO té un CONTINGUT PREVI I PROPI predeterminat, sinó que són les lleis les que delimitaran els DRETS, DEURES I CÀRREGUES d'aqueixa propietat. Amb aquesta definició el vocable «delimitació» NO IMPLICA RETALL DE DRETS PREVIS, i pertant NO ES CONTEMPLA INDEMNITZACIÓ (en no restringir cap dret previ adquirit) PER L'ORDENACIÓ PÚBLICA de la propietat (tant per l'acta d'aprovació originària d'una determinada delimitació urbanística com per la modificació d'aqueixa delimitació originària).
- ix. Segons l'art. 128.1 CE: Tota la RIQUESA del país, qualsevol que siga la seua forma i titularitat, és subjecta a l'INTERÈS GENERAL, cosa que inclou també el dret de propietat privada.
- x. El CONTINGUT BÀSIC DEL DRET de PROPIETAT "URBANÍSTICA" el configura el Reial Decret Legislatiu 7/2015, de 30 d'octubre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de Sòl i Rehabilitació Urbana (TRLSRU) als arts. 11-17, on es tracten els DRETS, DEURES i CÀRREGUES segons la SITUACIÓ DEL TERRENY siga RURAL¹ o URBANITZAT².
- xi. Al TRLSRU existeix una VINCULACIÓ DE certes FACULTATS URBANÍSTIQUES (edificar, usar, parcel·lar, vendre) al compliment dels DEURES URBANÍSTICS (cedir dotacions i aprofitaments, urbanitzar, etc.).
- xii. **MODULACIONS DEL DRET PRIVAT DE PROPIETAT (v.gr. art. 350 C.Civ):**
Segons l'art. 12 TRLSRU: *1r El dret de propietat del sòl comprèn les facultats d'ús, gaudi i explotació del mateix conforme a l'estat, classificació, característiques objectives i destinació que tinga a cada moment, d'acord amb la legislació en matèria d'ordenació territorial i urbanística aplicable per raó de les característiques i situació del bé. Comprèn així mateix la facultat de disposició, sempre que el seu exercici no infringisca el règim de formació de finques i parcel·les i de relació entre elles establert en l'article 26.*

2n. Les facultats del propietari afecten el vol i el subsòl fins on determinen els instruments d'ordenació

---

¹ **DRETS:** En el sòl en situació rural les facultats del dret de propietat inclouen les d'usar, gaudir i disposar dels terrenys de conformitat amb la seua naturalesa, havent de dedicar-se, dins dels límits que disposen les lleis i l'ordenació territorial i urbanística, a l'ús agrícola, ramader, forestal, cinegètic o qualsevol altre vinculat a la utilització racional dels recursos naturals. Els instruments d'ordenació territorial i urbanística poden preveure o permetre el pas de la situació de sòl en situació rural a la situació de sòl urbanitzat. **DEURES:** En el sòl que siga rural a l'efecte d'aquesta llei, o estiga vacant d'edificació, el deure de conservar-lo suposa pagar i executar les obres necessàries per a mantenir els terrenys i la seua massa vegetal en condicions d'evitar riscos d'erosió, incendi, inundació, així com danys o perjudicis a tercers o a l'interès general, inclosos els mediambientals; garantir la seguretat o salut públiques; prevenir la contaminació del sòl, l'aigua o l'aire i les immissions contaminants indègudes en altres béns i, si escau, recuperar-los en els termes disposats per la seua legislació específica; i assegurar l'establiment i funcionament dels serveis derivats dels usos i les activitats que es desenvolupen en el sòl. El compliment d'aquest deure no eximirà de les normes addicionals de protecció que establisca la legislació aplicable. Quan el sòl en situació rural no estiga sotmès al règim d'una actuació d'urbanització, el propietari tindrà, a més del previst en l'apartat primer, el deure de satisfer les prestacions patrimonials que establisca, si escau, la legislació sobre ordenació territorial i urbanística, per a legitimar els usos privats del sòl no vinculats a la seua explotació primària, així com el de pagar i, si escau, executar les infraestructures de connexió de les instal·lacions i construccions autoritzables amb les xarxes generals de serveis i lliurar-les a l'administració competent per a la seua incorporació al domini públic, quan n'hagen de formar part.

² **DRETS:** art.12 TRLSRU. **DEURES:** En el sòl en situació d'urbanitzat, cal completar la urbanització dels terrenys amb els requisits i les condicions establerts per a la seua edificació i edificar en els terminis establerts en la normativa aplicable, quan així ho preveja l'ordenació urbanística i en les condicions per ella establides. Quan l'administració impose la realització d'actuacions sobre el medi urbà, el propietari tindrà el deure de participar en la seua execució en el règim de distribució de beneficis i càrregues que corresponga, en els termes establerts en la Llei.

urbanística, de conformitat amb les lleis aplicables i amb les limitacions i servituds que requereix la protecció del domini públic.

xiii. DEURES URBANÍSTICS GENERALS DE QUALSEVOL PROPIETAT PRIVADA. Segons l'art. 15 TRLSRU: 1. El dret de propietat dels terrenys, les instal·lacions, construccions i edificacions comprèn amb caràcter general, qualsevol que siga la situació en què es troben, els deures següents:

a) Dedicar-los a usos que siguin compatibles amb l'ordenació territorial i urbanística.

b) Conservar-los en les condicions legals de seguretat, salubritat, accessibilitat universal, ornament i les altres que exigisquen les lleis per a servir de suport a aquests usos.

c) Realitzar les obres addicionals que l'Administració ordene per motius turístics o culturals, o per a la millora de la qualitat i sostenibilitat del mitjà urbà, fins a on aconseguisca el deure legal de conservació. En aquest últim cas, les obres podran consistir en l'adequació a totes o alguna de les exigències bàsiques establides en el Codi Tècnic de l'Edificació, havent de fixar l'Administració de manera motivada el nivell de qualitat que haja de ser aconseguit per a cadascuna.

xiv. CÀRREGUES URBANÍSTIQUES GENERALS DE QUALSEVOL PROPIETAT PRIVADA. Segons l'art. 27.1 TRLSRU: La transmissió de finques no modifica la situació del titular respecte dels deures del propietari (anterior) conforme a aquesta llei i els establits per la legislació de l'ordenació territorial i urbanística aplicable o exigibles pels seus actes d'execució. El nou titular queda subrogat en els drets i deures (ob rem) de l'anterior propietari, així com en les obligacions per aquest assumides enfront de l'administració competent i que hagen sigut objecte d'inscripció registral, sempre que tals obligacions es referisquen a un possible efecte de mutació jurídica. V.gr. medi ambient, patrimoni arqueològic o arquitectònic o rehabilitació urbana.

xv. Per tal de poder fer valdre aqueixa funció social de la propietat privada, existeixen una sèrie d'INSTRUMENTS D'INTERVENCIÓ PÚBLICA EN LA PROPIETAT IMMOBILIÀRIA: Les LLEIS (reguladores del contingut del dret de propietat), els REGLAMENTS (de desenvolupament de Lleis i dels Plans), ELS ACTES ADMINISTRATIUS (licències, autoritzacions), i ALTRES MITJANS D'INTERVENCIÓ PÚBLICA (comunicacions i declaracions responsables).

xvi. Cal assenyalar que, com en tota regulació administrativa, existeix una RESPONSABILITAT PER L'INCOMPLIMENT DE NORMES URBANÍSTIQUES, incompliments que poden ser delictes, castigats en el Codi Penal (arts. 319-340 Llei Orgànica 10/1995, de 23 de novembre) i infraccions administratives (recollides en Lleis urbanístiques i sectorials).

xvii. Tanmateix, i per tal de fer valdre l'acció de la potestat planificadora urbanística, les administracions competents poder fer complir ELS SEUS ACTES MITJANÇANT MESURES D'EXECUCIÓ FORÇOSA, com manifesta l'art. 49 TRLSRU: "El incumplimiento de los deberes establecidos en esta ley habilitará a la Administración actuante para decretar, de oficio o a instancia del interesado, y en todo caso, previa audiencia del obligado, la ejecución subsidiaria, la expropiación por incumplimiento de la función social de la propiedad, la aplicación del régimen de venta o sustitución forzosas o cualesquiera otras consecuencias derivadas de la legislación sobre ordenación territorial y urbanística".

3. **Dret urbanístic: situació, classificació i qualificació urbanística**

Podem definir la planificació com el mitjà per racionalitzar l'ús i l'aprofitament del territori.

És conegut que les **SITUACIONS dels terrenys** són RURAL³ i URBANITZADA.⁴

En la planificació el dret de propietat es configura mitjançant la **CLASSIFICACIÓ** DEL SÒL (així serà *urbà*,⁵ *urbanitzable*,⁶ *no urbanitzable*)⁷ i mitjançant la **QUALIFICACIÓ** URBANÍSTICA (que serà, en els sòls URBANS I URBANITZABLES, *residencial*, *industrial*, *terciari*, i, en els SÒLS NO URBANITZABLES, comú o protegit, i dintre del protegit existeixen diverses subqualificacions [**vid. art. 28 i l'Annex IV** de la Llei 5/2014, de 25 de juliol, d'Ordenació del Territori, Urbanisme i Paisatge, de la Comunitat Valenciana, LOTUP]).

4. **Dret urbanístic: normes d'aplicació directa**

El **CONTINGUT MÍNIM** d'aquest dret de propietat atén al principi de **PROPORCIONALITAT** dels **estàndards urbanístics funcionals (pel seu dimensionat) i de qualitat** de les dotacions públiques (de comunicacions, zones verdes i equipaments), estàndards que tenen caràcter **mínim** en tant que dotacions "**públiques**", i **màxim** en tant que **edificabilitat** **lucrativa privada**.

Tanmateix existeixen unes NORMES D'APLICACIÓ DIRECTA, aplicables al sòl no urbanitzable, per l'**HARMONITZACIÓ DE LES CONSTRUCCIONS RURALS AMB EL SEU ENTORN**. L'**article 196 LOTUP** contempla les normes d'aplicació directa a les construccions i edificacions en el sòl no urbanitzable, i preveu:

1. Les edificacions situades en el sòl no urbanitzable hauran de ser concordes amb el seu caràcter aïllat i adequades a l'ús, explotació i aprofitament a què es vinculen, harmonitzant amb l'ambient rural i el seu entorn natural, conforme a les regles que el planejament aplicable determine per a integrar les noves construccions en les tipologies tradicionals de la zona o més adequades al seu caràcter.
2. Mentre no existisca pla que ho autoritze, no podrà edificar-se amb una altura superior a dues plantes mesurades en cada punt del terreny natural, sense perjudici de les altres limitacions aplicables.
3. No podran alçar-se construccions en llocs pròxims a carreteres, vies pecuàries o altres béns de domini públic, sinó d'acord amb el que establisca la legislació específicament aplicable.

En aquest sentit, també l'**article 98 del Reial Decret 2159/1978**, de 23 de juny, pel qual s'aprova el Reglament de Planejament pel desenvolupament i aplicació de la Llei sobre Règim del Sòl i Ordenació Urbana, norma:

1. Solament podran alçar-se construccions en llocs pròxims a les vies de comunicació d'acord amb el que, a més de l'especificat en la Llei del Sòl, establisca la legislació específica aplicable.
2. Les construccions hauran d'adaptar-se, en allò bàsic, a l'ambient en què estigueren situades, i a aquest efecte:
  - a) Les construccions en llocs immediats o que formen part d'un grup d'edificis de caràcter artístic, històric, arqueològic, típic o tradicional, hauran d'harmonitzar-hi, també quan, sense existir conjunt d'edificis, n'hi haguera algun de gran importància o qualitat dels caràcters indicats.
  - b) En els llocs de paisatge obert i natural, siga rural o marítim, o en les perspectives que oferisquen els conjunts urbans de característiques històriques i artístiques, típics o tradicionals i en els voltants de les carreteres i camins de trajecte pintoresc, no es permetrà que la situació, massa, altura dels edificis, murs i tancaments, o la instal·lació d'altres elements, limite el camp visual per a contemplar les bel·leses naturals, trenque o desfigure l'harmonia del paisatge o la perspectiva pròpia.
3. Les limitacions al fet que es refereixen els dos punts anteriors tindran aplicació en tot cas, existisquen o no aprovats plans d'ordenació o normes complementàries i subsidiàries de planejament.

³ Vid. arts. 13 i 16 del RDLg 7/2015 (TRLSRU).

⁴ Vid. arts. 14 i 17 del RDLg 7/2015 (TRLSRU).

⁵ Ho són els solars i els terrenys que el pla general estructural zonifique com a zones urbanitzades. Així abarca les zones urbanitzades, caracteritzades per aquells sòls que tenen els serveis urbanístics, incloent-hi també tant els terrenys contigus als ja urbanitzats, que permeten la culminació de les trames urbanes existents per mitjà de petites actuacions urbanístiques que no comporten més d'una línia d'illes de cases edificables, com els que presenten dèficit d'urbanització o dotacions.

⁶ Ho són els terrenys que es zonifiquen com a zones de nou desenvolupament o expansió urbana.

⁷ Són zones que cal preservar del desenvolupament urbanístic.

En aquest sentit la Llei (estatal) 37/2015, de 29 de setembre, de carreteres, a l'article 28(Zones de protecció de la carretera: disposicions generals), disposa

1. A l'efecte de la present llei s'estableixen les següents zones de protecció de la carretera: de domini públic, de servitud, d'afecció i de limitació a l'edificabilitat.
  2. En aquestes zones no podran realitzar-se obres o instal·lacions ni es permetran més usos o serveis que aquells que siguin compatibles amb la seguretat viària i amb les previsions i l'adequada explotació de la carretera.
- La realització de qualsevol activitat que pugui afectar el règim de les zones de protecció requereix autorització del Ministeri de Foment, sense perjudici d'altres competències concurrents.

La Llei 16/1985, de 25 de juny, del Patrimoni Històric Espanyol, recull:

Article 11.2. La resolució de l'expedient que declare un Bé d'Interès Cultural haurà de descriure'l clarament. En el supòsit d'immobles, delimitarà l'entorn afectat per la declaració i, si escau, es definiran i enumeraran les parts integrants, les pertinences i els accessoris compresos en la declaració.

Article 18. Un immoble declarat Bé d'Interès Cultural és inseparable del seu entorn. No es podrà procedir al seu desplaçament o remoció, llevat que resulte imprescindible per causa de força major o d'interès social i, en tot cas, conforme al procediment previst en l'article 9è, paràgraf 2n., d'aquesta Llei.

Article 19.3. Queda prohibida la col·locació de publicitat comercial i de qualsevol classe de cables, antenes i conduccions aparents en els Jardins Històrics i en les façanes i cobertes dels monuments declarats d'interès cultural. Es prohibeix també tota construcció que altere el caràcter dels immobles al fet que fa referència aquest article o pertorbe la seua contemplació.

Llei 22/1988, de 28 de juliol, de Costes. Exposició de motius. La garantia de la conservació del domini públic marítim-terrestre no pot obtenir-se només mitjançant una acció eficaç sobre l'estreta franja que té aqueixa qualificació jurídica, sinó que resulta també imprescindible l'actuació sobre la franja privada confrontant, per a evitar que la interrupció del transport eòlic dels àrids i el tancament de les perspectives visuals per a la construcció d'edificacions en pantalla, l'ombra que projecten els edificis sobre la ribera del mar, l'abocament incontrollat i, en general, la incidència negativa de la pressió edificatòria i dels usos i activitats que ella genera sobre el mitjà natural puguin causar danys irreparables o de molt difícil i costosa reparació. I al seu article 30 manifesta que 1. L'ordenació territorial i urbanística sobre terrenys inclosos en una zona, l'amplària de la qual es determinarà en els instruments corresponents i que serà com a mínim de 500 metres a partir del límit interior de la ribera del mar, respectarà les exigències de protecció del domini públic marítim-terrestre a través dels següents criteris: .../... b) Les construccions hauran d'adaptar-se a l'establert en la legislació urbanística. S'haurà d'evitar la formació de pantalles arquitectòniques o acumulació de volums, sense que, a aquests efectes, la densitat d'edificació pugui ser superior a la mitjana del sòl urbanitzable programat o apte per a urbanitzar en el terme municipal respectiu.

La **Llei 15/2018, de 7 de juny, de la Generalitat, de turisme, oci i hospitalitat de la Comunitat Valenciana (LTOHCV)**, a l'**art. 26.1** regula: El Consell i la resta d'administracions públiques valencianes procuraran, en l'àmbit de les competències respectives, la promoció i la protecció dels recursos turístics, garantint la seua utilització racional, atenció i desenvolupament sostenible així com la inclusió en els instruments de planejament territorial i urbanístic de mesures específiques per a la seua protecció i promoció.

5. **Dret urbanístic: tipus de plans urbanístics**

La planificació urbanística és descrita com una POTESTAT d'actuació **DISCRECIONAL d'on varies opcions, "totes" elles, són igualment conformes a dret**, si bé aquesta discrecionalitat és **controlable** judicialment.

La PLANIFICACIÓ URBANÍSTICA classifica, determinant ubicacions (zonificant) segons usos (residencial, industrial, terciari), incloent (ordenant) diferents tipologies edificatòries. Tanmateix UBICACIÓ dotacions públiques, zones verdes i espais lliures.

Ens trobem amb **DIFERENTS TIPUS DE PLANS**. A la Comunitat Valenciana es regulen en l'art. 14 LOTUP:

- i. **PLANS SUPRAMUNICIPALS** (Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana, art. 15 LOTUP; plans d'acció territorial, art. 16 LOTUP; plans generals estructurals mancomunats, art.

18 LOTUP). En la Comunitat Valenciana segueixen vigents instruments de planificació urbanística supramunicipals regulats per derogades normacions estatals com les **Normes Complementàries Provincials** (que completen el planejament municipal poc desenvolupat).

- ii. **PLANS MUNICIPALS:** destaquen el pla GENERAL estructural (art. 20 LOTUP) i el pla de desenvolupament del pla general estructural (art. 38 LOTUP). En la Comunitat Valenciana segueixen vigents instruments de planificació urbanística municipals regulats per derogades normacions estatals com les **Normes Subsidiàries** de Planejament Urbanístic (plans generals reduïts) [NNSS] i **Projectes de Delimitació de Sòl Urbà** [PDSU]. En la Comunitat Valenciana segueixen vigents instruments de planificació urbanística municipals regulats per derogades normacions estatals i derogades lleis urbanístiques valencianes com els **Plans Generals d'Ordenació Urbana** (PGOU).
- iii. També l'ordenació **detallada** es concreta mitjançant els següents instruments de planificació municipal:

1. El pla d'ordenació detallada (del Pla General estructural), art. 38 LOTUP.
2. Els plans de reforma interior, art. 40 LOTUP.
3. Els plans parcials, art. 40 LOTUP.
4. Els estudis de detall, art. 41 LOTUP.
5. Plans especials, art. 43 LOTUP.
6. Catàlegs de protecció, art. 42 LOTUP.

Cal assenyalar que existeix una RELACIÓ (principi) DE **JERARQUIA** ENTRE ELS DIVERSOS PLANS, i entre els plans i la LLEI, si bé, per aplicació del principi de SUBSIDIARIETAT i defensa de l'autonomia municipal, cal reservar als ens locals municipals un marc de gestió dels seus propis interessos (art. 137 CE).

Atès el caràcter **estatutari** del dret de propietat privada, i el principi d'igualtat—per tal evitar situacions injustes i desiguals, o si són de justícia que les hi haja i que ho siguen amb compensació o rescabament—, hem de tenir en compte que existeix una màxima o principi en la planificació que és el de NO INDEMNITZACIÓ PER L'ORDENACIÓ o MODIFICACIÓ URBANÍSTICA dels terrenys, on només serà responsable patrimonialment l'administració pública quan s'ocasionen danys que els particulars no tinguen el deure de suportar.

6. **Dret urbanístic: tramitació dels plans urbanístics i suspensió de llicències**

PROCEDIMENT D'APROVACIÓ DE PLANIFICACIÓ (arts. 49-58 LOTUP): Varia segons es tracte de plan subjectes o no al procediment ordinari d'avaluació ambiental i territorial estratègica i segons afecte o no a l'ordenació estructural del pla. *Grosso modo:* Aprovació del document inicial de (concertació) avaluació ambiental i estratègica, sol.licitud d'informes ambientals i d'estratègia territorial, aprovació del document d'abast (P. Ordinari) o Informe ambiental (P.simplificat), elaboració proposta i informació pública de la versió preliminar del pla (mínim 45 dies de participació pública), peticions d'informes sectorials, declaració ambiental i territorial estratègica (DEA), aprovació provisional plenària municipal i aprovació definitiva autonòmica per òrgan urbanístic (tret que no es modifique l'ordenació detallada, quan l'aprovació serà directament definitiva per l'òrgan municipal). **Publicació** de les normes urbanístiques al BOP. Publicació de DEA en DOCV.

OBLIGACIÓ D'INFORME PRECEPTIU DE L'ADMINISTRACIÓ TURÍSTICA EN LA

TRAMITACIÓ D'INSTRUMENTS DE PLANEJAMENT URBANÍSTIC: En la tramitació dels instruments urbanístics de planejament, o de les seues modificacions, que contemplen explícitament, o possibiliten, la classificació i zonificació de sòls per a la implantació d'activitats turístiques, es requerirà l'informe preceptiu del departament del Consell competent en matèria de turisme, i aquest col·laborarà amb la resta de departaments i d'administracions públiques en la definició de directrius, estratègies i objectius dels plans i programes sectorials que tinguen incidència sobre els recursos turístics (art. 26.2 LTOHCV).

Pot produir-se una **SUSPENSÍO DE LICÈNCIES** en l'interval de la tramitació del pla (**arts. 44.6, 64-65 LOTUP**): Els ajuntaments podran acordar la suspensió de la tramitació i de l'atorgament de llicències de parcel·lació de terrenys, edificació i demolició, per a àmbits determinats, amb la **finalitat de facilitar l'estudi o la reforma de l'ordenació urbanística**. La suspensió tindrà una **durada màxima de dos anys**. Aquest termini s'interromprà, amb aixecament de la suspensió, si, transcorregut un any, no se sotmet a exposició pública la proposta de pla. Després de l'exposició al públic d'un pla en tramitació, es reprendrà la suspensió, o s'iniciarà si no s'hagués adoptat amb anterioritat, fins que es complete el termini màxim de dos anys. En els àmbits delimitats de suspensió de llicències, només podran concedir-se llicències per a obres o actuacions compatibles amb l'antiga i la nova ordenació. Per a facilitar la compatibilitat, l'acord de suspensió de llicències podrà excusar el compliment d'aspectes accessoris de la nova ordenança, regulant-ho degudament. L'eficàcia de l'acord de suspensió, o la seua represa, **requereix la publicació en el Diari Oficial** de la Comunitat Valenciana, indicant els àmbits i tipus de llicències afectades per la suspensió o anunciant el seu abast per remissió al document exposat al públic. La suspensió de llicències implicarà, també, la dels acords aprovatoris de nous programes d'actuació en la zona afectada. Els programes d'actuació ja aprovats i encara vigents abans de la suspensió de llicències no es veuran afectats, llevat que en acordar-la es faça constar expressament, sens perjudici de les indemnitzacions que procedisquen. La suspensió s'extingeix amb l'aprovació definitiva del planejament o pel transcurs del termini màxim de suspensió sense que s'haja aprovat definitivament el pla. Finalitzat el segon any de suspensió de llicències, aquesta no podrà reiterar-se sobre la mateixa zona amb igual finalitat en un termini de cinc anys. Quan resulte estrictament necessari per a preservar la viabilitat del pla en preparació, **per acord del Consell**, a proposta o previ informe del municipi i de l'òrgan ambiental i territorial, cal **suspindre la vigència dels plans d'àmbit municipal i dictar normes transitòries d'urgència** que els substituïsquen en situacions excepcionals.

7. **Turisme i paràmetres urbanístics. Paràmetres (urbanístics) que, en l'ordenació urbanística valenciana, poden veure's alterats per la consideració turística de certes zones del territori municipal.**

Art. 33.2 LOTUP. DESPLAÇAMENT DE RESERVA DE SÒL PERVPO: Quan la nova edificabilitat (a planificar) es plantege en zones turístiques d'ocupació estacional o de segona residència, el pla podrà preveure l'emplaçament de part o la totalitat d'aquesta reserva (de sòl per a promoure habitatges sotmesos a algun règim de protecció pública) en altres àrees del seu territori, justificant-ne la necessitat en la població permanent prevista i les necessitats de la població activa de la zona.

Art. 36.3. LOTUP DENSITATS TURÍSTIQUES: Les densitats residencials no seran superiors a 100 habitatges per hectàrea ni a un metre quadrat edificable d'ús residencial per metre quadrat de sòl. Tots els sectors d'ús residencial hauran de comptar amb un mínim d'edificabilitat terciària. El pla podrà optar per fixar un índex d'edificabilitat terciària sobre aquest tema, o bé regular en la seua normativa la compatibilitat dels usos terciaris que es prevegen en el sector amb l'ús residencial predominant. Aquest mínim d'edificabilitat terciària no podrà destinar-se íntegrament a l'ús d'allotjaments turístics subjectes a la seua reglamentació administrativa sectorial.

REDUCCIÓ DE SUPERFÍCIES EDUCATIVES (art. 6 i 15.5 Decret 104/2014, de 4 de juliol, del Consell, pel qual s'aprova la norma tècnica en matèria de reserves dotacionales educatives):

Art.6. S'entendrà per àmbits de segona residència aquells municipis o zones del municipi en les quals, d'acord amb les dades estadístiques oficials, predominen els habitatges secundaris. En els àmbits de segona residència

cia, al nombre d'habitatges previstos en el planejament, se'ls aplicarà un coeficient corrector de minoració d'entre 0,50 i 0,20, en funció de la proporció d'habitatges secundaris pel que fa al total dels habitatges de l'àmbit, amb l'objectiu d'ajustar les reserves dotacionals educatives a la realitat poblacional de la zona. En el cas de municipis declarats turístics amb la tipologia de destinació vacacional el coeficient es reduirà a 0,20.

Art.15.5. En municipis on els àmbits de segona residència siguen rellevants, justificació de la delimitació d'aquests àmbits. L'Ajuntament haurà d'aportar informe signat per un tècnic competent i diligenciat pel secretari de l'ajuntament, justificant la proporció d'habitatges secundaris pel que fa al total dels habitatges i la delimitació d'aquests àmbits. En el cas de municipis declarats turístics amb la tipologia de destinació vacacional s'haurà d'aportar un certificat expedit per l'òrgan pertinent de la Conselleria competent en matèria de turisme, que acredite tal circumstància, perquè el coeficient de minoració es reduïska a 0,20, segons el que es disposa en l'article 6 de la present norma tècnica.

8. **Planificació turística amb incidència urbanística**

- a. **Pla estratègic del turisme de la Comunitat Valenciana,**⁸ que serà l'instrument bàsic de l'ordenació dels recursos turístics valencians (art. 26.3 LTOHCV).
- b. **Pla d'ordenació dels recursos turístics (PORT),**⁹ l'objecte del qual és el de regular el planejament, l'execució i la gestió dels sistemes generals d'infraestructures, equipaments, serveis i activitats d'explotació de recursos en l'àmbit de l'ordenació turística. **També podran delimitar zones i àmbits turístics i de protecció, delimitar els recursos turístics, establir la densitat global màxima de població, els plans d'allotjament totals, fixar-ne les dimensions i les característiques i establir paràmetres mínims o màxims de superfície, volumetria, edificabilitat i equipaments** (art. 27.1º LTOHCV).
- c. **Plans d'intervenció en àmbits turístics (PIAT):** per a delimitar els zones turístiques saturades o madures d'acord amb els criteris legalment establits, com també els excepcions que, per la ubicació o les característiques especials, així ho aconsellen (art. 27.3 LTOHCV).

9. **Paisatge i ocupació del territori**

Els criteris per a l'ocupació del territori són:

1. Tenir en compte el PAISATGE (art. 6 LOTUP): PAISATGE és qualsevol part del territori, tal com és percebut pels seus habitants, el caràcter dels quals resulta de la interacció de factors naturals i humans.

El paisatge s'integrarà en totes les polítiques sectorials que incidisquen en el mateix, tant a escala autonòmica, com a escala supramunicipal o local. En concret, la planificació territorial i urbanística, en el marc del Conveni Europeu del Paisatge.

El paisatge condicionarà la implantació d'usos, activitats i infraestructures, la gestió i conservació d'espais naturals i la conservació i posada en valor d'espais culturals, mitjançant la incorporació en els seus plans i projectes de condicionants, criteris o instruments de paisatge.

El turisme forma part dels Estudis de Paisatge (Annex I LOTUP) i dels Programes de Paisatge (Annex III

---

⁸ Elaborat pel departament del Consell competent en matèria de turisme, amb la participació dels municipis i els agents turístics (v. també art. 7.3 LTOHCV).

⁹ Les conclusions del pla d'ordenació dels recursos turístics (PORT) es podran incorporar al pla general d'ordenació urbanística (PGOU), desenvoluparan la normativa de gestió específica relativa als recursos i els àmbits de planificació que ordenen i adaptaran la normativa urbanística vigent a aquestes conclusions.

LOTUP, per al qual el paisatge és un recurs turístic).

INTEGRACIÓ PAISATGÍSTICA (art. 8 LOTUP): La planificació territorial i urbanística, la implantació d'usos i els projectes d'infraestructures, preservaran i potenciaran la qualitat dels paisatges i la seua percepció visual.

2. La RACIONAL OCUPACIÓ DEL TERRITORI (art. 7 LOTUP): La planificació urbanística i territorial classificarà sòl urbà i sòl urbanitzable en una dimensió suficient per a satisfer les demandes que ho justifiquen i impedir l'especulació, basant-se en necessitats reals, previstes o sobrevingudes, i es justificarà mitjançant paràmetres objectius que analitzen les expectatives i possibilitats estratègiques de cada municipi en el seu context supramunicipal, d'acord amb l'estratègia territorial de la Comunitat Valenciana.

3. La SUFICIÈNCIA DE RECURSOS HÍDRICS i mesures de SANEJAMENT RESIDUAL (art. 9 LOTUP): La planificació territorial i urbanística, en el marc d'una gestió racional i integral dels recursos hídrics.

4. La integració territorial i paisatgística de les INFRAESTRUCTURES (art. 10 LOTUP).

5. L'ADAPTACIÓ a l'ordenació del SISTEMA RURAL VALENCIA (art. 11 LOTUP), on es tenen en compte les condicions històriques d'escala (poblacional i agrària), morfologia territorial, entorn paisatgístic i valor cultural.

6. Deu revertir en una MILLORA de la qualitat de vida en les ciutats (art. 12 LOTUP), on la legislació cerca la potenciació del sistema de ciutats policèntric.

7. Deu suposar un factor de COHESIÓ SOCIAL (art. 13 LOTUP), per evitar la marginalitat i l'exclusió social.

Els anteriors caràcters és poden adequar i fer-los valdre en la planificació mitjançant les SITUACIONS URBANÍSTIQUES del sòl RURAL I TRANSFORMAT PER LA URBANITZACIÓ, i la CLASSIFICACIÓ del sòl (URBÀ, URBANITZABLE, NO URBANITZABLE), i la QUALIFICACIÓ (destinació) del sòl (RESIDENCIAL, INDUSTRIAL, TERCIARI, dotacional).

10. El territori com a actiu turístic i sostenibilitat de l'activitat turística (arts. 21 i 22 LTOHCV).

Tot el territori de la Comunitat Valenciana té la consideració d'actiu turístic, per tal com és l'element essencial que sosté els seus components d'excel·lència, claus de la competitivitat turística a través de la seua posada en valor.

Les administracions públiques competents facilitaren la implantació i el desenvolupament racional d'activitats turístiques al territori, de manera que segueixen plenament compatibles amb la conservació i la millora dels valors ambientals, culturals i paisatgístics, sempre d'acord amb la legislació vigent.

S'entén per sostenibilitat turística el conjunt d'accions encaminades a fomentar un sistema de planificació turística del territori respectuosa amb l'entorn i la societat receptora, tenint en compte les repercussions actuals i futures, econòmiques, socials i mediambientals de l'activitat turística.

La sostenibilitat turística haurà d'orientar les accions cap al desenvolupament d'una oferta turística basada en el territori, amb productes o segments turístics específics i amb la participació de la població local. Això facilitarà:

- a) Crear nous productes turístics i millorar els existents.
- b) Incrementar la competitivitat del sector turístic.
- c) Valorar els espais i els paisatges que expressen la diversitat del territori en què es produeix l'activitat turística.
- d) Millorar l'accessibilitat i fomentar els mitjans de transport no contaminant.
- i) Desenvolupar models de qualitat per a l'excel·lència turística.

f) Evitar la saturació en espais determinats.

La política turística tindrà en compte els efectes del canvi climàtic duent a terme, per l'Administració competent, un **seguiment** coordinat i continu de **l'evolució del clima al territori** valencià per a valorar-ne el possible impacte en l'activitat turística, com també el possible impacte de l'activitat turística sobre el canvi climàtic.

És posaren en marxa **estratègies** que garantisquen la **sostenibilitat turística** per:

- a) La millora dels serveis de què gaudeixen els turistes als municipis de la Comunitat Valenciana.
- b) La millora dels infraestructures i els dotacions turístiques.
- c) L'impuls de bones pràctiques laborals i a la lluita contra la precarietat laboral en el sector turístic.
- d) La lluita contra l'intrusisme i el frau en el sector de l'allotjament turístic.
- e) La promoció del medi ambient, a la gestió de residus i el desenvolupament d'un turisme sostenible.
- f) La promoció turística de la Comunitat Valenciana en el marc d'una política de desestacionalització del turisme.

11. **El patrimoni natural i cultural com a actiu turístic** (art. 23 LTOHCV)

Els béns declarats d'interès cultural (**BIC**) i els béns declarats de rellevància local (**BRL**), **inclosos com a tals en els catàlegs locals** de béns i espais protegits **i en l'inventari general del patrimoni cultural valencià**, constitueixen un actiu turístic que serà objecte de les actuacions de foment dels recursos turístics dels departaments de les administracions públiques competents en matèria de turisme, especialment mitjançant accions dirigides a millorar-ne la senyalització, la descripció i l'ús correcte, com també a millorar-ne la conservació de les infraestructures.

Els béns declarats d'interès cultural (**BIC**) i **els centres històrics** que continguem establiments i activitats turístiques seran objecte d'una atenció específica en les accions de promoció turística de la Comunitat Valenciana. S'establiran criteris que alerten sobre la possible saturació per a evitar-la i garantir les excel·lents relacions entre visitants i persones residents.

Els **espais naturals protegits de la Comunitat Valenciana**, com a part essencial del seu patrimoni natural, constitueixen un element essencial del territori com a actiu turístic que serà objecte d'actuacions de les administracions públiques competents en matèria de turisme, dirigides tant a promocionar-los com a preservar-los i utilitzar-los racionalment, per a no posar en risc la sostenibilitat. Hauran de prevaldre les actuacions de conservació i preservació sobre les de promoció.

12. **Els recursos turístics com a actius turístics** (art. 24 LTOHCV)

Constitueix un **RECURS TURÍSTIC** qualsevol bé, valor, element o manifestació, tant material com immaterial, expressiu de la realitat geogràfica, natural, cultural, esportiva, històrica, social o econòmica de la Comunitat Valenciana fet que **puga generar o incrementar de manera directa o indirecta** 1) fluxos turístics, 2) "i" proporcionar repercussions econòmiques favorables.

Tindran la consideració de **RECURSOS TURÍSTICS DE PRIMER ORDRE** aquells elements que, aïlladament o conjuntament, tinguen capacitat per si mateixos 1) degenerar fluxos i corrents de turisme rellevants i 2) "i" contribuïsquen a reforçar la imatge de marcat turística de la Comunitat Valenciana com també la seua promoció com a destinació turística.

Sense caràcter exhaustiu (*numerus apertus*), tenen la consideració de **RECURSOS TURÍSTICS DE PRIMER ORDRE** de la Comunitat Valenciana: 1) les manifestacions festives que tinguen la corresponent declaració d'interès turístic, 2) les platges, 3) els recintes congressuals i firals, 4) els esdeveniments esportius i els festivals de música amb projecció nacional i internacional, 5) la gastronomia pròpia de la Comunitat Valenciana, 6) el paisatge agrari i industrial i els seus usos i valors etnològics, 7) les aigües termals i els balnearis, 8) els béns declarats patrimoni de la humanitat, 9) els d'interès cultural 10) i també els espais naturals i territorials declarats protegits.

El departament del Consell competent en matèria de turisme elaborarà un **CATALEG DELS RECURSOS TURÍSTICS DE PRIMER ORDRE DE LA COMUNITAT VALENCIANA**, a fi d'impulsar-ne la difusió, la promoció i la protecció.

FOMENT DE LA TRANSFORMACIÓ DE RECURSOS TURÍSTICS EN PRODUCTES DIFERENCIATS: El Consell vetlarà, en aliança amb les empreses i els professionals del sector, per la conservació i l'adequació, per al seu ús turístic sostenible, dels recursos turístics, i alhora fomentará la seua transformació en actius que contribuïsquen a la configuració de productes turístics diferenciats, sempre que se'n garantisca la cura.

13. **El paisatge com a actiu turístic** (art. 25 LTOHCV)

Els paisatges valencians tindran la consideració de recurs turístic, sent un element diferenciador que defineix el caràcter i la identitat pròpia de la Comunitat Valenciana.

AMBITOS SUPRAMUNICIPALS COM A DESTINACIONS TURÍSTIQUES: El paisatge constitueix un valor essencial del territori i, com a tal, un actiu fonamental que sosté el potencial turístic de la Comunitat Valenciana i que contribueix a la consideració d'àmbits supramunicipals com a destinacions turístiques.

EL PAISATGE S'INTEGRARÀ EN TOTES LES POLÍTIQUES TURÍSTIQUES que hi incidisquen i s'orientarà, entre altres, a les finalitats següents: a) Conservar i valorar els paisatges més valuosos i socialment apreciats. b) Adoptar mesures que redunden en la millora, la protecció i la salvaguarda de la qualitat, tant dels paisatges naturals i rurals com dels urbans i periurbans. c) Condicionar la implantació d'activitats i infraestructures turístiques i procurar la gestió i conservació d'espais naturals i la conservació i posada en valor d'espais culturals.

CATALOGACIÓ DELS PAISATGES TURÍSTICS DE LA COMUNITAT: El departament del Consell competent en matèria de turisme promourà la identificació i catalogació dels paisatges turístics de la Comunitat Valenciana així com l'adequada integració de l'activitat turística en els entorns paisatgístics en què és produïda.

14. **La llicència urbanística**

CONCEPTE I CARÀCTERS

La llicència urbanística es configura com l'**acte** administratiu típic, **de control previ** de qualsevol acte d'edificació i ús del sòl.

La intervenció de les Corporacions locals competents *territorialment* en l'activitat dels seus administrats s'ajustarà, en qualsevol cas, al principi d'igualtat davant la Llei. El contingut dels actes d'intervenció serà congruent amb els motius i fins que els justifiquen. Si foren varis els admissibles, es triarà el menys restrictiu de llibertat individual (arts. 2 i 6 del Decret de 17 de juny de 1955 pel qual s'aprova el Reglament de Serveis de les Corporacions Locals, RSEL).

L'licència suposa així que l'administració pública de l'àmbit territorial on s'ha d'executar la construcció o l'ús pretès haja de dictar un **acte** pel qual s'**habilita** el particular, sempre que seguisca conforme amb el planejament urbanístic i la resta de la legislació vigent. És acte de caràcter **declaratiu**, i estrictament administratiu en tant que és el **títol jurídic precís per** realitzar aqueixes edificacions o implantar usos, atorgant-se sempre "*excepte dret de propietat i sense perjudici de tercer*", és a dir, sense tenir en compte que resulte ser el propietari real del lloc on s'execute allò autoritzat, i sense tenir en compte els perjudicis que això puga suposar a tercers titulars de drets que foren perjudicats per l'actuació autoritzada amb la llicència, de manera que l'administració en cap cas resulta responsable davant aqueixos tercers pels danys que provoqui el llicenciatari.

Caràcters:

- i) Acte DECLARATIU de drets preexistents establerts al planejament, de manera que no innova

(constitueix) l'ordenament jurídic, sense comprovar l'adequació del que es demana.

- ii) REAL: és de caràcter objectiu, a la llum del projecte edificatori o d'ús, sense consideració de circumstàncies personals del peticionari.
- iii) REGLAT: és a dir, no és discrecional, pel que ha d'atorgar-se o denegar-se davant la conformitat o disconformitat amb el planejament i la resta de l'ordenament jurídic aplicable.
- iv) TRANSMISSIBLES: prèvia comunicació a l'administració. De no fer-ho el llicenciatari segueix sent responsable davant l'administració.
- v) REVOCABLES: anul·lables si foren contràries a dret o atorgades erròniament, amb subjecció a la possible indemnització patrimonial.
- vi) INCONDICIONADES: tot i que poden ser-ho amb "*conditio iuris*" (que no són sinó condicionants legals preexistents, i que quan s'adverteixen no tenen altra funció que ser "recordatori" d'obligacions legals).

Objecte de la llicència urbanística

En la legislació valenciana estan subjectes a llicència urbanística, en els termes de la LOTUP i **sense perjudici de les altres autoritzacions** que segueixen procedents segons la legislació aplicable (v.gr. turística, ambiental, d'obertura, sanitària, d'indústria, etc), tots els **actes d'ús, transformació i edificació del sòl, subsòl i vol**, i totes les **altres actuacions en què ho exigisca el planejament o les ordenances municipals** (art. 213.t LOTUP), i, en particular, els previstos a l'**art. 213 LOTUP**.

En qualsevol cas els actes subjectes a llicència, generalment, poden agrupar-se en els següents tipus:

- a) Actes de **construcció, reforma i demolició**.
- b) L'**ocupació** i utilització dels edificis (tret que, com la LOTUP, subjecte la primera o ulteriors ocupacions a declaració responsable i no a llicència).
- c) La **implantació d'usos** en les edificacions.
- d) Els actes de **parcel·lació** urbanística

ACTES NO SUBJECTES A LLICÈNCIA (art. 213 LOTUP): obra pública, urbanització o gestió urbanística prèviament autoritzats, obres auxiliars d'obres subjectes a autorització o llicència ambiental, o provisions de materials d'obres autoritzades.

PROCEDIMENT I TRAMITACIÓ DE LES LLICÈNCIES: Petició —amb o sense projecte, bàsic (per a la petició) o d'execució (per encetar les obres)—, [si escau, requeriments de documentació que manque], informes tècnics (de la mateixa administració pública o una altra, inclús de concessionaris del servei, v.gr. d'aigües, clavegueram) i jurídic, concessió/denegació MOTIVADA.

ÒRGAN COMPETENT PER RESOLDRE : Ordinàriament, l'alcalde, qui pot delegar en un altre regidor, o la Junta de Govern Local (en ajuntaments de règim comú o ordinari —que no són de gran població—) ; o Junta de Govern Local (en municipis de gran població).

TERMINI PER RESOLDRE: Les llicències urbanístiques, en l'àmbit territorial valencià (art. 221 LOTUP), es resoldran en els terminis següents:

- a) Les de **parcel·lació** o divisió de terrenys, en el termini d'un mes.
- b) Les llicències que comporten obres **majors** de nova construcció o reforma estructural d'entitat equivalent a una nova construcció o les d'esfondrament, respecte a edificis no catalogats, en el termini de dos mesos.

c) Els **d'intervenció**, que seran qualssevol que afecten un edifici catalogat o entràmit de catalogació, en el de tres mesos.

SILENCI (EN CAS DE MANCA DE RESOLUCIÓ EXPRESSA): En cap cas podran entendre's adquirides per silenci administratiu facultats o drets que contravinguen l'ordenació territorial o urbanística (art. 11.3 TRLSRU). Així **NO HI CAP SILENCI POSITIU CONTRA LEGEM**.

EXTINCIÓ DE LA LLICÈNCIA PER CADUCITAT: Per incompliment del termini màxim per encetar les obres o per acabar-les, tret que es demane pròrroga de termini (no superior a l'inicialment concedit) per acabar les obres ja encetades, sempre que en el moment d'atorgar la pròrroga segueixen conformes amb el planejament vigent.

OBRES MUNICIPALS en el seu terme: NO requereixen llicència, encara que SÍ acord d'aprovació del projecte.

OBRES EXCEPCIONALS-URGENTS d'administracions públiques AUTONÒMIQUES O ESTATAL a un terme municipal: NO requereixen llicència, SÍ informe municipal de conformitat amb el projecte. En cas de disconformitat municipal: o s'adapta el projecte o s'eleva a l'òrgan de govern estatal o autonòmic per la seua aprovació.

OBRES ORDINÀRIES D'AAPP AUTONÒMIQUES O ESTATAL a un terme municipal: SÍ que requereixen llicència (art. 224 LOTUP).

CONCURRENCIA DE LLICÈNCIES MUNICIPALS URBANÍSTICA I D'ACTIVITAT: No hi cap atorgament de llicència urbanística sense la prèvia petició i atorgament de la d'activitat (art. 22.3 RSEL).

15. **La declaració responsable**

DECLARACIÓ RESPONSABLE: Concepte

S'entendrà per declaració responsable el document subscrit per un interessat en el qual aquest manifesta, sota la seua responsabilitat, que compleix amb els requisits establits en la normativa vigent per a obtenir el reconeixement d'un dret o facultat o per al seu exercici, que disposa de la documentació que així ho acredita, que la posarà a la disposició de l'administració quan li siga requerida, i que es compromet a mantenir el compliment de les anteriors obligacions durant el període de temps inherent a aquest reconeixement o exercici (**art. 69.1 Llei Estatal 39/2015, d'1 d'octubre**).

ACTUACIONS SUBJECTES A DECLARACIÓ RESPONSABLE i no a llicència (**art. 214, 222 LOTUP**):a) La instal·lació de línies elèctriques, telefòniques o d'altres de similars i la col·locació d'antenes o dispositius de comunicació de qualsevol classe i la reparació de conduccions en el subsòl, solament en sòl urbà i sempre que no afecte domini públic. b) Les obres de modificació o reforma que afecten l'estructura o l'aspecte exterior i interior de les construccions, els edificis i les instal·lacions de totes classes, qualsevol que siga el seu ús, que no suposen ampliació ni obra de nova planta. c) Les obres de mera reforma que no suposen alteració estructural de l'edifici, ni afecten elements catalogats o en tràmit de catalogació, així com les de manteniment de l'edificació que no requereixen col·locació de bastides en via pública. d) La primera ocupació de les edificacions i les instal·lacions, concloua la seua construcció, d'acord amb el que preveu la legislació vigent en matèria d'ordenació i qualitat de l'edificació, així com el segon i següents actes d'ocupació d'habitatges.

AVANTATGES DE LA DECLARACIÓ RESPONSABLE (art. 222.3 LOTUP): El promotor, una vegada efectuada sota la seua responsabilitat la declaració que compleix tots els requisits exigibles per a executar les obres, i presentada aquesta davant l'ajuntament o entitat local competent juntament amb tota la documentació exigida (en l'art. 222.2 LOTUP), estarà habilitat per a l'inici immediat de les obres, sense perjudici de les potestats municipals de comprovació o inspecció dels requisits habilitants per a l'exercici del dret i de l'adequació de l'executat al contingut de la declaració.

16. **Turisme i sòl rural. Tipus d'usos turístics per al sòl no urbanitzable comú: vivendes i activitats terciàries.**

VIVENDA FAMILIAR AÏLLADA (art. 197.1.b) LOTUP): La zonificació del sòl no urbanitzable podrà preveure, en funció de les seues característiques i amb caràcter excepcional, els següents usos i aprofitaments: podrà preveure, en funció de les seues característiques i amb caràcter excepcional, els següents usos i aprofitaments: b) **Habitatge aïllat i familiar**, complint els següents requisits: 1r. Es permetrà, **excepcionalment**, edificar en parcel·les de **perímetre ininterromput** que, tant en **la forma** com en **la superfície**, abasten la **mínima exigible segons el planejament**, que *encap cas serà inferior a una hectàrea per habitatge*. 2n. La **superfície ocupada per l'edificació no excedirà mai del dos per cent de la superfície** de la finca rústica; **la resta haurà d'estar i mantenir-se** amb les seues característiques **naturals** pròpies **o en cultiu**. No obstant açò, el pla podrà permetre **serveis complementaris** de l'habitatge familiar, **sense obra de fàbrica sobre la rasant natural**, la superfície de la qual **no excedisca del dos per cent de la superfície** de la finca rústica en què es realitze. 3r. L'edificació estarà situada **fora dels cursos naturals** de vessaments i es **respectaran les masses d'arbrat existent i la topografia** del terreny. 4t. S'exigirà una **previsió suficient de proveïment** d'aigua potable, una adequada gestió dels **residus** i un **tractament** adequat de les **aigües residuals** que impedisca la contaminació del sòl. Els **costos** d'aquestes infraestructures o instal·lacions seran **a càrrec del propietari**. 5è. La construcció **no formarà nucli de població** conforme l'establert en el planejament urbanístic, quedant **prohibides les agrupacions d'habitatges en una mateixa parcel·la**, així com les que tinguen característiques pròpies dels **habitatges col·lectius**.

DECLARACIONS D'INTERÈS COMUNITARI D'ÚS TERCIARI (art. 202.1 LOTUP): La Generalitat intervé en l'autorització d'usos i aprofitaments en **sòl no urbanitzable**, dins dels límits i en les condicions establides en aquesta llei, mitjançant la seua **declaració d'interès comunitari** prèvia a la llicència municipal, en els supòsits contemplats en l'article 197, paràgrafs d), i) i f) d'aquesta llei. Així mateix, serà exigible tramitar aquest procediment per a la implantació d'aquestes activitats en edificacions existents i per a l'ampliació o reforma de les ja autoritzades, excepte en els supòsits previstos en l'apartat següent.

JUSTIFICACIÓ de la declaració d'interès comunitari (art. 203 LOTUP.): La declaració d'interès comunitari atribueix usos i aprofitaments en el medi rural. Aquesta declaració haurà d'estar **motivada i fundarse en:**

- a) Una valoració positiva de l'activitat sol·licitada.
- b) La **necessitat** d'emplaçament en el medi **rural**.
- c) La major **oportunitat i conveniència** de la **localització proposada** enfront d'altres zones del medi rural.
- d) La **utilització racional del territori**.

L'autorització d'usos i aprofitaments en sòl no urbanitzable mitjançant la seua declaració d'interès comunitari requerirà l'elaboració d'un **estudi d'integració paisatgística**, el contingut de la qual s'adaptarà al tipus d'actuació proposada i al paisatge on se situa.

TIPOLOGIES DE DECLARACIONS D'INTERÈS COMUNITARI (DIC) D'ÚS TERCIARI

Art. 197.f) LOTUP: f) Activitats terciàries o de serveis. Només pot autoritzar-se la implantació de les següents activitats:

1r. **Establiments d'allotjament turístic i restauració**, quan s'acredite que el seu emplaçament **diste més de cinc quilòmetres** de sòl vacant amb **qualificació apta** per a acollir aquests usos i, a més, concórrega alguna d'aquestes circumstàncies: la **conveniència** de la situació aïllada de l'establiment per al gaudi del medi natural i del paisatge o l'oportunitat de la seua situació a partir de la línia d'edificació de les carreteres, per a la prestació de

servei als seus usuaris, amb justificació de les instal·lacions i els serveis previstos en les necessitats objectives del tràfic rodat i de la seua compatibilitat amb l'ordenació sectorial de la carretera que es tracte. Els establiments d'allotjaments turístics no tindran característiques urbanes ni propiciaran la formació de nuclis de població.

Quan la implantació dels esmentats usos siga d'interès per al desenvolupament turístic rural o puga escometre's mitjançant la recuperació del patrimoni arquitectònic radicat en el medi rural, **podrà exceptuar-se el requisit de distància mínima** abans esmentat, així com **el de parcel·la mínima** aquè es refereix aquest article (mitja hectàrea), previ informe favorable de l'òrgan competent en matèria de turisme.

2n. Centres recreatius, esportius, d'oci, així com instal·lacions d'empreses dedicades al turisme actiu i d'aventura, quan s'acredite suficientment la procedència de la seua implantació en el medi rural, per estar relacionats amb les característiques de l'entorn natural o requerir grans superfícies de sòl no edificat per al seu desenvolupament, i sempre que col·laboren a la sostenibilitat i al manteniment del medi rural no afectat directament per l'actuació.

3r. Campaments de turisme i instal·lacions similars o equivalents de caràcter turístic, *regulats per la legislació de turisme* i que no propicien, per les seues característiques i emplaçament, la formació de nuclis de població o de característiques urbanes.

4t. Activitats culturals i docents, assistencials, religioses i benèfiques, centres sanitaris i científics, i serveis funeraris i cementeris, quan, a més de complir amb la normativa sectorial que específicament les regule, s'acredite suficientment, en raó a les seues característiques concretes, la procedència del seu emplaçament aïllat i la impossibilitat de situar-los en sòls amb qualificació urbanística idònia del municipi afectat.

5è. **Plantes** per al tractament, valorització, dipòsit i eliminació **de residus** que, per les seues característiques, hagen d'emplaçar-se allunyades d'àrees habitades.

6è. Obres, infraestructures i instal·lacions pròpies de les **xarxes de subministraments, transports i comunicacions**, de necessari emplaçament en el sòl no urbanitzable.

7è. **Estacions de subministrament de carburants i àrees de servei** de les carreteres, que es tramitaran per la normativa prevista en aquest títol IV quan no estiguen expressament delimitades pel planejament o ordenació sectorial de la via.

8è. **Estacionament de maquinària i vehicles pesants, així com emmagatzematge de vehicles**, en recinte a l'aire lliure, que requereisca l'ocupació mínima d'una hectàrea i haurà de voltar-se adequadament i, com a regla general, mitjançant pantalla vegetal. S'exceptua l'emmagatzematge de vehicles al final de la seua vida útil, el qual s'entendrà inclòs en les activitats a les quals es refereix el paràgraf 5è. del present apartat.

SUPERFÍCIE MÍNIMA PER A LA DIC: La parcel·la exigible per a les actuacions terciàries o de serveis en el medi rural serà almenys de mitja hectàrea de perímetre ininterromput, havent de quedar-ne el cinquanta per cent lliure de construcció o edificació. Aquest percentatge **no serà aplicable als campaments** de turisme, **als centres recreatius, esportius o d'oci** o a les activitats d'emmagatzematge de vehicles i maquinària pesant que, per les seues característiques, requerisquen ocupar a l'aire lliure una gran superfície d'instal·lacions sense edificació.

DOTACIÓ DE SERVEIS BÀSICS: Per a qualsevol ús i aprofitament s'exigirà una previsió suficient del proveïment d'aigua potable i una completa evacuació, recollida i depuració dels residus i aigües residuals. El cost que poguera implicar l'extensió de les xarxes d'aquests o altres serveis serà a càrrec del promotor.

SUBJECCIÓ A POSTERIOR LICÈNCIA D'OBRES I D'ACTIVITAT, I A PRÈVIA DIC (art. 200 LOTUP). **VINCULACIÓ REGISTRAL DE FINQUES O PARCEL·LES I INDIVISIBILITAT. SILENCI NEGATIU.**

1. Estaran subjectes a llicència urbanística municipal i, si escau, a prèvia declaració d'interès comunitari, en els termes previstos en aquest capítol, els actes d'ús i aprofitament que promoguen els particulars en el sòl no urbanitzable.
2. No es podran atorgar llicències municipals, ni d'obres ni d'activitat, que legitimen usos i aprofitament en sòl no urbanitzable que, en els casos i mitjançant les tècniques regulades en aquest capítol, estiguen subjectes a previ informe, declaració d'interès comunitari o autorització corresponent, fins que conste en l'expedient la seua emissió i, si escau, s'acredite el compliment de les condicions imposades per ells.
3. La sol·licitud de les llicències que autoritzen actes d'edificació en sòl no urbanitzable que requerisquen la prèvia declaració d'interès comunitari, hauran d'incorporar aquesta declaració juntament amb la sol·licitud.
4. Les llicències que autoritzen actes d'edificació en el sòl no urbanitzable s'atorgaran després de fer constar el propietari en el registre de la propietat la vinculació de la finca o parcel·la, o part d'elles, amb superfície suficient segons aquesta llei i el planejament urbanístic, a la construcció autoritzada, i la seva conseqüent indivisibilitat, així com a les altres condicions imposades en la llicència i, si escau, en la declaració d'interès comunitari.
5. En tot cas, **el transcurs del termini** previst legalment per a atorgar la llicència municipal en aquests supòsits tindrà **efectes desestimadors**, considerant-se denegada l'autorització.
6. **No podran iniciar-se** obres o instal·lacions en el medi rural **sense** que prèviament s'obtinguen les **llicències** municipals per al seu lícit funcionament.

RÈGIM DELS INGRESSOS PÚBLICS meritats dels DIC(art 204 LOTUP). Cànon d'ús i aprofitament en les declaracions d'interès comunitari.

1. **La declaració d'interès comunitari** estarà vinculada a una activitat concreta i **obligarà el promotor o propietari** a pagar el corresponent **cànon d'ús i aprofitament** i a complir els restants compromisos que hi són assumits i determinats.
2. El cànon d'ús i aprofitament s'establirà per una **quantitat equivalent al cost econòmic que es derivaria de la transformació urbanística del sòl per a l'obtenció d'una parcel·la de superfície, ús i aprofitament equivalent** a l'ocupada efectivament per l'activitat autoritzada per la declaració d'interès comunitari. El cànon **es reportarà d'una sola vegada arran de l'atorgament de la llicència urbanística**, podent l'ajuntament acordar, a sol·licitud de l'interessat, el **fraccionament o ajornament del pagament**, sempre **dins del termini de vigència** concedit.
3. **L'ajuntament podrà proposar l'exempció del pagament del cànon** d'ús i aprofitament quan es tracte d'activitats **beneficò-assistencials i sense ànim de lucre** suficientment acreditat, **o la seua reducció fins a un cinquanta per cent** quan es tracte d'activitats **industrials, productives, terciàries o de serveis** susceptibles de **crear ocupació de forma significativa, en relació amb l'ocupació local**.

L'impagament donarà lloc a la **caducitat de la declaració d'interès comunitari i de la llicència urbanística**. **La percepció del cànon correspon als municipis** i les quantitats ingressades per aquest **concepte s'integraran en el patrimoni municipal del sòl (pera VPO, altres usos d'interès social o reduir deute, v. arts. 51-52 TRLSRU)**.

TERMINI de l'ús i l'aprofitament en les declaracions d'interès comunitari.

1. **La conselleria** competent en matèria d'ordenació del territori i urbanisme, a **proposta motivada de l'ajuntament afectat**, **establirà un determinat termini** de vigència de l'ús i l'aprofitament atribuït per la declaració d'interès comunitari, que **no podrà excedir de trenta anys**, excepte en els casos exceptuats per aquesta llei.
2. **El transcurs** del termini de vigència de l'ús i l'aprofitament atribuït produirà la **caducitat** de la declaració

d'interès comunitari i de la llicència urbanística, si bé l'interessat podrà, abans del venciment d'aquest termini, sol·licitar de la conselleria competent en matèria d'ordenació del territori i urbanisme pròrroga per un període igual o inferior a l'inicialment assignat. Transcorreguts tres mesos des de la sol·licitud de pròrroga formulada per l'interessat sense que la conselleria l'haguera resolt, es produiran prorrogues tàcites anuals successives, explicades des del venciment del termini precedent, fins que es declare la caducitat o la pròrroga expressa per a quan acabe el període anual corresponent.

3. **Caducada** la declaració d'interès comunitari, el seu titular procedirà al **cessament de l'activitat**, a **desmantellar les instal·lacions** i a **demolir les construccions** realitzades, amb **reposició del sòl** al seu estat original. La resolució per la qual s'acorde la caducitat ha de fixar, en funció de les característiques pròpies de cada activitat, el termini per al compliment d'aquestes obligacions.

PROCEDIMENT I TRAMITACIÓ DE LA DIC (art. 206 LOTUP). Resulta rellevant la instrucció tècnica de 28 de maig de 2012, de la Secretaria Autònoma de Territori, Medi Ambient i Paisatge sobre criteris per a la tramitació d'activitats ensòl no urbanitzable.

PETICIÓ: Les actuacions subjectes a prèvia declaració d'interès comunitari iniciaran el procediment mitjançant **sol·licitud de l'interessat presentada davant la conselleria** competent en matèria d'ordenació del territori i urbanisme, acompanyada, a més de la **documentació pertinent**, conforme a l'establert en els articles anteriors, d'un document descriptiu de l'actuació, subscrit per tècnic competent, l'estructura del qual i els continguts es fixaran per la conselleria competent en matèria d'urbanisme, comprensiu de memòria informativa i justificativa, plànols d'informació i ordenació i estudi d'integració paisatgística.

INADMISSIÓ A TRÀMIT: La instrucció i resolució del procediment correspondrà a la conselleria competent en matèria d'ordenació del territori i urbanisme, la qual no admetrà a tràmit, prèvia audiència a l'interessat, aquelles iniciatives que no s'ajusten als pressupostos exigits per aquesta llei i el planejament aplicable.

ADMISSIÓ A TRÀMIT: En tot cas, l'admissió a tràmit de la sol·licitud no perjudica el sentit de la resolució definitiva que s'adopte. El **termini** per a resoldre sobre l'admissió a tràmit i convocar informació pública serà de **dos mesos**, aplicant-s'hi la regla del **silenci positiu**.

INSTRUCCIÓ: La conselleria competent en matèria d'ordenació del territori i urbanisme, **admesa** a tràmit de la sol·licitud, sotmetrà l'expedient **simultàniament** a:

a) **Informació pública** per un període mínim de vint dies hàbils, anunciada en el Diari Oficial de la Comunitat Valenciana i en el tauler d'edictes de l'ajuntament afectat. Durant aquest període, el projecte es trobarà dipositat, per a consulta pública, en un local de la conselleria competent en matèria d'ordenació del territori i urbanisme situat en la capital de província.

No serà preceptiu reiterar aquest tràmit en un mateix procediment, ni que **s'introduïsquen modificacions substancials en el projecte**, i **bastarà la notificació** de la resolució definitiva que s'adopte **als interessats personats** en les actuacions i a aquells que pogueren resultar **afectats** en els seus drets subjectius amb les modificacions introduïdes.

b) **Informes dels diferents departaments i òrgans competents** de les administracions estatal, local i autonòmica que pogueren veure's afectats en les seues respectives competències, així com **dels ajuntaments confrontants**. Se sol·licitarà així mateix **informe de l'ajuntament del terme** municipal en el qual se sol·licite implantar l'actuació. Aquests informes *podran* versar sobre el contingut del seu planejament o altres consideracions d'oportunitat. La falta d'emissió en el termini d'un **mes** dels informes **no interromprà** la tramitació, tot açò sense perjudici del que es derive de la legislació sectorial.

c) **Audiència**, amb **notificació expressa**, als titulars de béns i drets afectats per l'actuació i de les **finques confrontants**, perquè puguen al·legar, reclamar o suggerir el que estimen oportú.

TERMINI RESOLUCIÓ I SILENCI NEGATIU: El procediment de declaració d'interès comunitari s'ha de resoldre i notificar a l'interessat en el **termini màxim de sis mesos** per l'òrgan competent de la conselleria

amb competències en matèria d'ordenació del territori i urbanisme. Transcorregut aquest termini sense que s'haguera notificat la resolució expressa, es podrà **entendre desestimada** la sol·licitud.

SUPÒSITS DE TRAMITACIÓ URGENT: Quan es tracte d'**activitats industrials, productives i terciàries o de serveis**, i en atenció a **la seua capacitat per a crear ocupació**, la conselleria competent en matèria d'urbanisme podrà acordar la tramitació urgent a proposta de l'ajuntament. En aqueix cas, els terminis previstos en aquesta llei es **reduiran a la meitat**, i **el termini d'informació pública serà de vint dies hàbils**.

En la sol·licitud d'informes i dictàmens es farà constar la declaració d'urgència. **No es tramitaran amb caràcter d'urgència** aquelles actuacions que, per raó del seu objecte, estiguen subjectes a informes exigits per la legislació de patrimoni cultural immoble o impacte ambiental (v.gr. camps de golf).

MOTIVACIÓ DE LA RESOLUCIÓ (v. *supra* JUSTIFICACIÓ de la DIC –art. 203 LOTUP): La resolució de declaració d'interès comunitari s'adoptarà motivadament i serà coherent **amb les directrius, els criteris i les determinacions del planejament territorial i urbanístic aplicable**; **ponderarà la necessitat de l'emplaçament** proposat en el medi **rural**, la incidència de l'activitat en el desenvolupament sostenible econòmic i social, el **medi natural**, la infraestructura **verda i el paisatge i les xarxes d'infraestructures o serveis públics existents**, i en l'oportunitat d'escometre l'actuació proposada respectant la **correcta vertebració del territori**.

CONDICIONANTS: La declaració d'interès comunitari s'atorgarà sempre condicionada al fet que abans de l'inici de les obres **s'obtinguen les llicències, autoritzacions i permisos** que siguen necessaris per al·licít exercici de l'activitat, així com a **inscriure en el registre de la propietat la vinculació** del terreny a l'ús i l'aprofitament autoritzat, amb les altres condicions establides en aquella. Es podrà iniciar el procediment de declaració de **caducitat** de la declaració d'interès comunitari si, en el termini de **sis mesos** a comptar des de la notificació, **no se sol·licita la preceptiva llicència municipal urbanística**, en els termes previstos en la legislació urbanística, **o no s'inscriu en el registre de la propietat** corresponent.

EXTINCIÓ DE LA DIC PER CADUCITAT I REVOCACIÓ de les declaracions d'interès comunitari (art. 207 LOTUP).

FORMA (PROCEDIMENT): La declaració de caducitat s'adoptarà mitjançant **resolució motivada del conseller** competent en matèria d'ordenació del territori i urbanisme, previ expedient instruït a aquest efecte amb **audiència de l'interessat i de l'ajuntament**, conforme a la tramitació establida en la legislació reguladora del procediment administratiu comú.

CAUSES DE CADUCITAT: Procedirà deixar sense efecte la declaració d'interès comunitari, sense dret a indemnització, quan **s'incomplisquen les condicions o maneres** als quals s'haguera subordinat.

CAUSES DE REVISIÓ: La revisió de la declaració d'interès comunitari tindrà lloc quan **desapareguessin** les circumstàncies que van motivar el seu atorgament **o en sobrevingueren unes altres** que, d'haver existit abans, haurien justificat la denegació.

INSCRIPCIÓ REGISTRAL: Les resolucions en virtut de les quals s'acorde declarar la caducitat, revisar o deixar sense efecte la declaració d'interès comunitari, **s'inscriuran en el registre de la propietat a l'efecte del canvi de l'estatut jurídic que afecta el propietari** i de les repercussions que, per a les llicències municipals, pogueren derivar-se de tals actes.

SIMULTÀNIA SUSPENSÍO, DESMANTELLAMENT I RESTITUTIO INNATURA: Les resolucions definitives que s'adopten en aquest sentit aniran acompanyades de la **suspensió immediata de l'activitat** i, si escau, de l'ordre de **desmantellament de les instal·lacions i erradicació de l'activitat, amb reposició dels terrenys afectats al seu estat original**, fixant el termini per al compliment d'aquestes obligacions. Aquestes circumstàncies es faran constar en l'apunt de cancel·lació de la declaració d'interès comunitari.

1. (Art. 201.3 LOTUP) La **reutilització d'arquitectura tradicional per a la implantació** d'allotjament turístic rural, cellers, almàsseres i establiments de restauració o assimilats enhabitatge rural o construcció agrària o industrial legalment edificada, està *exempta* de declaració d'interès comunitari, però **subjecta a informe vinculant de les conselleries competents en matèria de turisme, d'urbanisme, d'agricultura i de carreteres**, si escau, així com **a llicència municipal**. Les sol·licituds realitzades a l'empara d'aquest precepte *podran* comportar una **ampliació de fins a un vint percent de l'edificació legalment construïda**.
2. (Art. 202.5.i LOTUP) No requeriran declaració d'interès comunitari els usos i els **aprofitaments en el medi rural** relatius a les **activitats "agràries complementàries"** següents:

I. Allotjament de turisme rural, d'acord amb les determinacions de la legislació sectorial, sempre que l'ordenació del sòl no urbanitzable estiga adaptada a aquesta llei (és a dir, a la LOTUP), amb informe previ favorable de les conselleries competents en turisme i urbanisme.

II. Cellers d'elaboració de vi i almàsseres, en municipis que no disposen de sòl urbà susceptible d'acollir l'activitat, sempre que l'ordenació del sòl no urbanitzable estiga adaptada a aquesta llei, amb informe previ favorable de les conselleries competents en agricultura i urbanisme.

III. Activitats artesanals agroalimentàries, inclosos cellers i almàsseres, per a la transformació de matèries produïdes en l'explotació de titularitat del sol·licitant, quan procedesca almenys el 50 % de la matèria transformada de la mateixa explotació, amb l'informe previ favorable de les conselleries competents en matèria d'agricultura i urbanisme. S'ha d'acreditar que els terrenys no formen part de la infraestructura verda de la Comunitat Valenciana. La parcel·la haurà de tenir una superfície mínima de mitja hectàrea, o una parcel·la resultant de la vinculació d'una superfície mínima igual (5.000 m²) o superior de l'explotació del titular i, en tot cas, amb el 70% lliure d'edificació i ocupació, dedicat a l'ús agrari o forestal efectiu. La superfície edificable serà l'estrictament indispensable que és justifique per al desenvolupament de l'activitat sol·licitada fonamentada en una memòria justificativa signada pel tècnic competent i visada per un col·legi professional.

NORMATIVA a considerar:

Llei [estatal] 21/2013, de 9 de desembre, d'avaluació ambiental.

Llei [estatal] 42/2007, de 13 de desembre, del patrimoni natural i de la biodiversitat.

Llei (autonòmica) 11/1994, de 27 de desembre, d'espais naturals protegits de la Comunitat Valenciana.

Llei (autonòmica) 6/2014, de 25 de juliol, de prevenció, qualitat i control ambiental d'activitats en la Comunitat Valenciana.

Llei [estatal] 34/2007, de 15 de novembre, de qualitat de l'aire i protecció de l'atmosfera.

Llei [estatal] 37/2003, de 17 de novembre, del soroll.

Llei (autonòmica) 7/2002, de 3 de desembre, de protecció contra la contaminació acústica.

Llei (estatal) 1/1970, de 4 d'abril, de caça.

Llei (autonòmica) 13/2004, de 27 de desembre, de caça de la Comunitat Valenciana.

Llei (autonòmica) 9/1998, de 15 de desembre, de pesca marítima de la Comunitat Valenciana. Decret 41/2013, de 22 de març, del Consell, pel qual s'estableixen les normes sobre la pesca marítima de recreació de la Comunitat Valenciana. Decret 63/2011, de 20 de maig, del Consell, pel qual es regula la pesca amb l'art denominat rall a les aigües interiors de la Comunitat Valenciana.

Pesca marítima d'esbarjo en aigües exteriors (Reial Decret —estatal— 347/2011, d'11 de març, article 36 i disposició final segona de la Llei —estatal— 3/2001, de 26 de març, de pesca marítima de l'Estat).

Ordre (autonòmica) de 27 de setembre de 2001, del conseller d'Obres Públiques, Urbanisme i Transport, per la qual s'estableixen les equivalències entre qualificacions oficials de busseig d'esbarjo i les qualificacions de busseig esportiu de la federació d'activitats subaquàtiques de la Comunitat Valenciana.

Llei (autonòmica) 2/2014, de 13 de juny, de ports de la Generalitat.

Llei (autonòmica) 3/1993, de 9 de desembre, de la Generalitat, forestal de la Comunitat Valenciana.

1. El turisme i l'entorn natural: reflexió introductòria

Definició ENTORN: Bartelmus (1986) considera l'entorn com "el conjunto de condiciones e influencias que se interrelacionan con el hombre (componentes naturales, sociales y aquellos creados por la mano del hombre)". La **Comissió Europea** defineix el medi ambient com "la combinació d'elements amb interrelacions complexes que formen part del medi, l'entorn i les condicions de vida de l'individu i la societat, com són o com se senten".

Adequació entorns naturals, polítiques ACTIVES de protecció, **QUALITAT SERVEIS**, QUALITAT DESTINACIONS/BÉNS.

1970: INICI conscienciació normativa en medi ambient.

Conferència NU pel medi ambient i el desenvolupament (**Cimera Rio Janeiro**, juny 1992): pla d'acció en matèria de medi ambient: **AgendaXXI** (població, consum, desenvolupament tecnològic). Carta d'Aalborg (maig, 1994) on TURISTES i RESIDENTS són l'eix.

Conferència Mundial del Turisme Sostenible de 1995 (Lanzarote): l'auspiciaren ONU+UE. **Carta del**

turismo sostenible: “El turismo es una *actividad ambivalente*, dado que puede aportar grandes ventajas en el ámbito socioeconómico y cultural, mientras que al mismo tiempo contribuye a la degradación medioambiental y a la pérdida de la identidad local.”

Conferència NU pel desenvolupament sostenible (**Cimera de la Terra, Rio Janeiro**, juny 2012) [Rio +20]: **Resolució 66/288** de l'Assemblea General de l'ONU de 27 de juliol de 2012: *El futuro que queremos*: (130) **TURISMO SOSTENIBLE:** “*Ponemos de relieve que el turismo bien concebido y bien gestionado puede hacer una contribución importante a las tres dimensiones del desarrollo sostenible, tiene vínculos estrechos con otros sectores y puede crear empleo decente y generar oportunidades comerciales*”.

Cimera Mundial de Turisme Sostenible (ST + 20): a Vitòria-Gasteiz, País Basc, el 27 de novembre de 2015, s'aprovà la “Carta del Turisme Sostenible + 20”, que destaca que “*el turismo puede reducir significativamente su huella ecológica y que debe convertirse en un impulsor de la innovación, el desarrollo de economías verdes, inclusivas y bajas en carbono; así como contribuyente de la salvaguardia de la creatividad cultural, la diversidad y el bienestar humano y de los ecosistemas*”. Dirigida a: governs i organitzacions internacionals, destinacions i comunitats locals, indústria (empreses i organitzacions) del turisme, consumidors, investigadors, desenvolupadors i formadors, xarxes i ONGs.

Acords:

· El turisme exerceix un paper vital per a avançar cap a un **planeta més pacífic** i obre noves possibilitats si s'utilitza com a instrument de pau i tolerància.

· El turisme ben gestionat pot ser un protagonista transcendental a l'hora de **preservar els tresors actuals** per a les generacions futures, assegurant la protecció i la integritat del nostre patrimoni comú, material i immaterial.

· El turisme ha de ser compatible amb la conservació de la naturalesa i de la biodiversitat, ja que un medi ambient sa constitueix un recurs turístic fonamental i serveix per a prendre consciència del valor intrínsec de la naturalesa per a tots.

· El turisme ha de **respondre** de forma activa i de manera urgent **al canvi climàtic**, en el marc evolutiu de les Nacions Unides, reduint progressivament les seues emissions de gasos d'efecte hivernacle (GEI) per a poder créixer de manera sostenible.

· El turisme pot contribuir a **la seua pròpia resiliència** i a la recuperació econòmica mundial, mitjançant l'aplicació d'una estratègia de descarbonització, juntament amb la innovació en l'ús de l'energia, els recursos, el transport i els sistemes de comunicació.

· El turisme és una **activitat transversal** que pot contribuir a lluitar contra la pobresa, protegir la naturalesa i el medi ambient, i promoure el desenvolupament sostenible.

· El turisme ha d'utilitzar **els béns i serveis locals** de manera que pugui augmentar els vincles amb la comunitat i reduir al **mínim les fugides econòmiques**, reconeixent la cohesió social i econòmica com a principi fonamental del desenvolupament del turisme sostenible.

· El turisme ha d'assegurar la implantació de patrons de **consum i producció sostenibles** al llarg de tota la cadena de serveis i activitats.

· El turisme és un dels motors més prometedors de **creixement** per a l'economia mundial, especialment en els països en desenvolupament, i la clau per a recolzar els models emergents en la transició cap a economies verdes.

· El turisme ha d'adoptar **tecnologies i maneres de gestió innovadores** i apropiades per a millorar l'eficiència de l'ús dels recursos, en particular l'ús de l'aigua i l'energia.

· El turisme ha de proporcionar **solucions innovadores** per a ser més eficient en el maneig dels recursos en el context d'una economia circular, evitant la generació de residus, augmentant l'eficiència i reduint el consum i la contaminació.

· El turisme ha d'aprofitar les oportunitats que brinden les tecnologies de la informació i la comunicació (**TIC**) per a construir el turisme intel·ligent, responsable i creatiu del futur.

· El turisme constitueix una **força motriu del patrimoni cultural**, les arts i les indústries culturals i creatives, de conformitat amb les convencions culturals de la UNESCO i les seues directrius operacionals.

Pla de Turisme Horitzó 2020 (Conferència Sectorial de Turisme 7.11.2007 i Consell de Ministres 8.11.2007). **Objectius** i estratègies del turisme espanyol en l'horitzó 2020: nova ressònomia turística, valor al client, sostenibilitat del model, entorn competitiu, lideratge compartit.

Pla Nacional i Integral de Turisme (PNIT) 2012-2015. Foment de la conservació del **patrimoni natural** amb el desenvolupament d'ocupació i economia sostenible del territori on es troba, a partir de la potenciació de la demanda turística. La sostenibilitat del **turisme mediambiental** ha de contemplar-se com una eina horitzontal que pot aplicar-se en les destinacions i els recursos turístics.

UE: (vid. doc.) v.gr. The Green Belt, Cosme.

TENDÈNCIES (6). Globalitat, horitzontalitat, sostenibilitat, prevenció, causalitat, integració despeses medi ambientals (pel contamina-paga).

“Directriu” de **DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE:** punt d'equilibri entre **EVOLUCIÓ ECONÒMICA-CONSERVACIÓ DE LA NATURA**, modernitzant empreses turístiques, preservant els “recursos turístics”, evitant degradació i destrucció, però aprofitant totes les modalitats d'oferta amb respecte als diferents valors turístics (patrimonial, ambiental, històric...).

L'OMT en la seua **definició més actual de turisme sostenible** fa menció de les dimensions econòmica, en la cultura social i en el medi ambient —*triangle de Nijkamp (Nijkamp, 1990)*—: “Las directrices para el desarrollo sostenible del turismo y las prácticas de gestión sostenible son aplicables a todas las formas de turismo en todos los tipos de destinos, incluidos el turismo de masas y los diversos segmentos turísticos. Los principios de sostenibilidad se refieren a los aspectos ambiental, económico y sociocultural del desarrollo turístico, habiéndose de establecer un equilibrio adecuado entre esas tres dimensiones para garantizar su sostenibilidad a largo plazo” (*Programa de turismo responsable, 2008*).

Vid. art. 23 de l'esborrany de Llei Valenciana de Turisme, Oci i Hospitalitat.

SUBJECTES implicats: poders públics + empresaris + turistes.

PROBLEMES AMBIENTALS QUE PROVENEN DEL TURISME:

Problemas ambientales generados por el turismo de masas

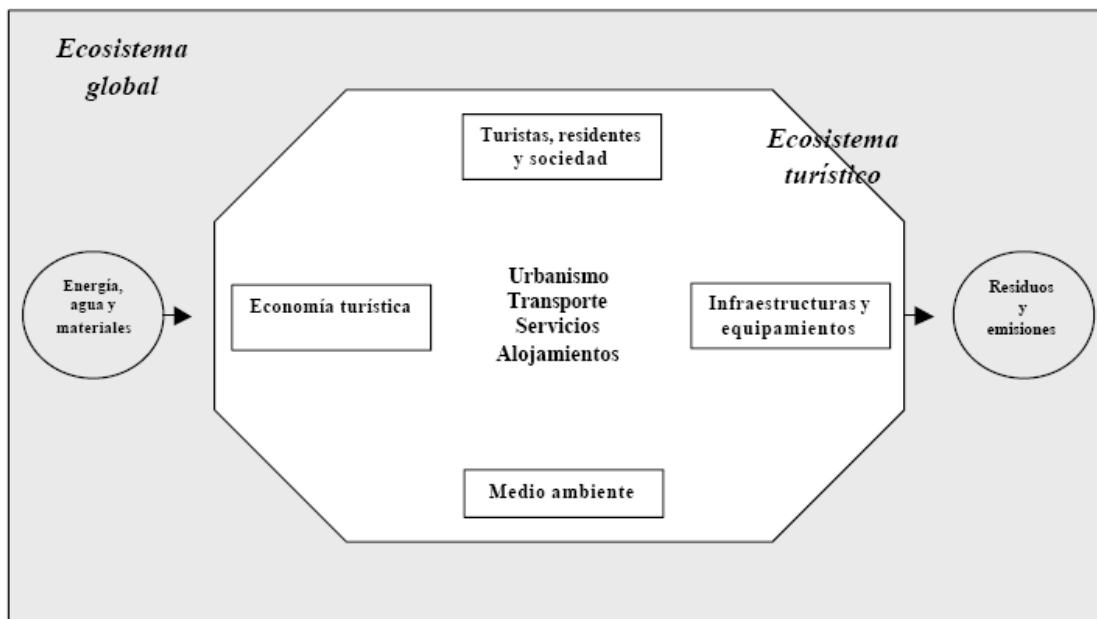
CICLO DE TURISMO	PROBLEMAS AMBIENTALES	INCIDENCIA EN EL MEDIO AMBIENTE
Ciclo de transporte	Ocupación de suelo valioso por infraestructuras	Consumo de recursos renovables escasos
	Impacto de las infraestructuras sobre la naturaleza	
	Consumo de combustibles de transporte	Consumo de recursos no renovables escasos
	Consumo de materiales y recursos financieros en infraestructuras	
Emisiones producidas por movilidad (CO ₂ , SO ₂ , ...)	Emisiones con efectos en problemas globales claves	
Ciclo de estancia	Ocupación de suelo valioso por ocupaciones turísticas	Consumo de recursos renovables y culturales escasos y valiosos
	Presión sobre el patrimonio natural y cultural	
	Mutaciones en el medio físico y el paisaje (crisis de ecosistemas, desertificación, incendios)	
	Impacto en el medio hídrico	Consumo de recursos no renovables y financieros escasos
	Impactos en el medio antropizado	
	Consumo de combustible por movilidad local	
	Consumo de materiales y recursos financieros por infraestructuras y equipamientos turísticos	
Emisiones contaminantes al aire	Emisiones contaminantes	
Emisiones contaminantes al agua		
Emisiones contaminantes de ruido		

Fuente: Vera y Marchena (1996, p. 336).

MÉS PROBLEMES: **TEMPORALITAT** del turisme

- i. **Turisme de sol i platja:** impactes ambientals del litoral (desenvolupaments urbanístics desmesurats, explotació insostenible de recursos naturals, pèrdua d'hàbitats i de biodiversitat, impactes en flora i fauna, deficiències en tractaments/depuracions d'aigües residuals, pèrdues de costums i tradicions, pèrdua de qualitat ambiental i envelliment del parc turístic.
- ii. Turisme de **muntanya:** augment de la deforestació, i pèrdua de l'atractiu paisatgístic i visual, pèrdua d'hàbitats i pertorbació d'espècies, contaminació d'aigües, abocaments incontrolats d'aigües residuals, emissió de gasos, ús insostenible d'aigua.
- iii. **Ecoturisme:** impactes en àrees protegides, congestió de vies i camins, molèsties a fauna autòctona, introducció d'espècies al·lòctones, augment de la incidència d'incendis forestals, residus incontrolats, sorolls, danys als recursos.
- iv. Turisme **cultural:** carència d'infraestructures, aglomeracions, emissions, deteriorament d'edificis.
- v. Turisme **rural:** caiguda agricultura en pro d'aspectes ambientals i socials.
- vi. Turisme de golf: carència d'aigua.
- vii. Parcs temàtics i d'oci: carència d'energia i de recursos hídrics.

ECOSISTEMA TURÍSTIC. Aplicant al turisme l'esquema del “model de balanç de matèria”, podríem definir-lo com una unitat d'anàlisi territorial composta per elements abiòtics —sòl, recursos naturals, infraestructures, equipaments, construccions— i biòtics —població, turistes, biodiversitat—, especialitzada en la generació o comercialització de productes i/o serveis turístics. La producció i venda d'aquests productes i/o serveis es tradueix en una sèrie de fluxos físics (materials i energètics) i socioeconòmics.

Font: Pulido Fernández, J.Í.(2004)

ÈTICA DEL TURISME. Codi Ètic Mundial pel Turisme (21.12.2001): principis del turisme, turisme sostenible beneficiós per a tothom, i incorporació del Codi en normatives nacionals, com la Llei Valenciana 15/2018.

2. L'avaluació ambiental

L'avaluació ambiental és un instrument plenament consolidat que acompanya el desenvolupament, assegurant que aquest siga sostenible i integrador. En l'àmbit internacional, mitjançant el Conveni sobre avaluació de l'impacte en el medi ambient, en un context transfronterer, de 25 de febrer de 1991, conegut com Conveni d'Espoo i ratificat pel nostre país l'1 de setembre de 1992, i el seu protocol sobre avaluació ambiental estratègica, ratificat el 24 de juny de 2009. En el dret comunitari, per la Directiva 2001/42/CE, de 27 de juny, sobre avaluació de las repercussions de determinats plans i programes en el medi ambient, i per la Directiva 2011/92/UE, de 13 de desembre, d'avaluació de les repercussions de determinats projectes públics i privats en el medi ambient, que la **Llei (estatal) 21/2013, de 9 de desembre, d'avaluació ambiental**, transposa a l'ordenament intern. Aqueixa Llei estableix un procediment comú en tot el territori nacional, sense perjudici de la facultat constitucional per la qual les comunitats autònomes disposen de normes addicionals de protecció, evitant així la "deslocalització normativa".

Tanmateix a Espanya resulta plenament aplicable el **Conveni Europeu del Paisatge, ratificat el 26 de novembre de 2007**, per la qual cosa deurà aplicar-se tant en l'avaluació d'impacte ambiental com en l'avaluació ambiental estratègica.

La **Llei (estatal) 21/2013, de 9 de desembre** simplifica el procediment d'avaluació ambiental, augmentant la seguretat jurídica dels operadors, acudint a la concertació de la normativa (exigències legals) sobre avaluació ambiental en tot el territori nacional.

En matèria de medi ambient, la **regulació bàsica estatal** (marc bàsic i comú) i la regulació **autonòmica de desenvolupament** (amb normes **addicionals** de protecció) deuen assegurar, per imperatiu de **l'article 45** de la Constitució, la protecció i la preservació del medi ambient (**art. 149.1.23 CE**).

Principis de la Llei 21/2013: **protecció i millora** del medi ambient; acció **preventiva i cautelar**: prevenció i **correcció i compensació** dels impactes sobre el medi ambient; **qui contamina paga**; racionalització; **simplificació i concertació** de procediments d'avaluació ambiental; **cooperació i coordinació** entre l'administració general de l'Estat i les comunitats autònomes (a la Conferència Sectorial de Medi Ambient), proporcionalitat entre els efectes sobre el medi ambient dels plans, programes i projectes i el tipus de procediment avaluacional que, si escau, deuen sotmetre's, col·laboració activa dels distints òrgans administratius que intervenen en el procediment d'avaluació, facilitant la informació necessària que se'ls requereixca, participació pública,

desenvolupament sostenible i integració dels aspectes ambientals en la presa de decisions.

Caràcter **instrumental**: l'avaluació ambiental és un procediment administratiu **instrumental** respecte del procediment **substantiu i sectorial** d'aprovació o adopció dels plans i programes o de l'autorització dels projectes (v.gr. urbanístic, carreteres, aigües, sanejament...).

Obligació principal: sotmetre a una adequada avaluació ambiental **tot pla, programa o projecte que pugui tenir efectes significatius sobre el medi ambient, abans de la seua adopció, aprovació o autorització**, o bé, si procedeix, en el cas de **projectes, abans de la presentació d'una declaració responsable o d'una comunicació prèvia** a què es refereix la Llei de Procediment Administratiu Comú de les Administracions Públiques; si no, manca de validesa de l'acte.

Tipus de pronunciaments ambientals: la **declaració ambiental estratègica** (procediment ordinari), l'**informe ambiental estratègic** (procediment simplificat), la declaració d'impacte **ambiental** (procediment ordinari, Annex I), i l'**informe d'impacte ambiental** (procediment simplificat, Annex II), que tenen la naturalesa jurídica d'un informe **PRECEPTIU**(impedeix continuar el procediment) **DETERMINANT (vinculant) FORMALMENT I MATERIALMENT, NO RECURRIBLES SEPARADAMENT** de la resolució del procediment substantiu.

Publicitat final de l'avaluació (amb independència de la del procediment substantiu): BOE o diari autonòmic.

Relacions entre la declaració ambiental **estratègica** i l'**impacte ambiental**: la primera no exclou la segona, la segona sempre inclou la primera.

Tipus de **PROCEDIMENTS** d'avaluació ambiental estratègica (de PLANS O PROGRAMES) o d'impacte ambiental (de PROJECTES): **ORDINARI** (en tot cas sotmesos, i el simplificat quan voluntàriament així ho demane el promotor) **SIMPLIFICAT** (sotmesos segons cada cas).

TERMINIS màxims: avaluació estratègica ordinària: 22 mesos, prorrogables dos mesos més per raons justificades degudament motivades; avaluació ambiental estratègica simplificada: 4 mesos; avaluació d'impacte ambiental ordinària: 4 mesos, prorrogable dos mesos més per raons justificades degudament motivades; i avaluació d'impacte ambiental simplificada: 3 mesos.

AVALUACIÓ AMBIENTAL ESTRATÈGICA ORDINÀRIA: Les successives **versions** d'un pla o programa — **esborrany** (que acaba amb el **document d'impacte** de l'estudi ambiental estratègic), **versió inicial** (de l'estudi) i **proposta final**— incorporen el **contingut del document ambiental** previ corresponent —document **inicial** estratègic, **estudi ambiental** estratègic i declaració ambiental estratègica, DEA.

Vigència de la DEA: 2 anys màxim (+2 anys de possible pròrroga) per acabar el procediment substantiu.

Modificació DEA: sí, amb concertació interadministrativa, però **sense publicitat**, tret de la resolució final de l'avaluació.

Procediment simplificat d'avaluació estratègica: amb concertació interadministrativa, però **sense publicitat**, tret de l'informe final de l'avaluació.

AVALUACIÓ D'IMPACTE AMBIENTAL ORDINÀRIA es desenvolupa en **dues fases prèvies**: **una** on pot tramitar-se prèviament petició "**potestativa**" del **document d'impacte**, i **una altra d'obligatòria** de concertació administrativa i d'informació pública, i després **tres fases següents**: inici, anàlisi tècnica i declaració d'impacte ambiental –DIA.

Vigència de la DIA: 4 anys màxim (+2 de possible pròrroga) per executar el projecte.

Modificació DIA: sí, amb concertació interadministrativa, però **sense publicitat**, tret de la resolució final de la declaració.

Criteris per a determinar si un projecte de l'annex II (procediment simplificat) deu sotmetre's a avaluació

d'impacte ambiental ordinària (ANNEX III):

1. **Característiques** de los proyectos: Las características de los proyectos deberán considerarse, en particular, desde el punto de vista de: a) El tamaño del proyecto. b) La acumulación con otros proyectos. c) La utilización de recursos naturales. d) La generación de residuos. e) Contaminación y otros inconvenientes. f) El riesgo de accidentes, considerando en particular las sustancias y las tecnologías utilizadas.

2. **Ubicación** de los proyectos: La **sensibilidad medioambiental** de las áreas geográficas que puedan verse afectadas por los proyectos deberá considerarse teniendo en cuenta los principios de sostenibilidad, en particular: a) El uso existente del suelo. b) La abundancia relativa, calidad y capacidad regenerativa de los recursos naturales del área. c) La capacidad de carga del medio natural, con especial atención a las áreas siguientes: 1.º Humedales. 2.º Zonas costeras. 3.º Áreas de montaña y de bosque. 4.º Reservas naturales y parques. 5.º Áreas clasificadas o protegidas por la legislación del Estado o de las Comunidades Autónomas; lugares Red Natura 2000. 6.º Áreas en las que se han rebasado ya los objetivos de calidad medioambiental establecidos en la legislación comunitaria. 7.º Áreas de gran densidad demográfica. 8.º Paisajes con significación histórica, cultural y/o arqueológica. 9.º Áreas con potencial afección al patrimonio cultural.

3. **Característiques** del potencial impacto: Los potenciales efectos significativos de los proyectos deben considerarse en relación con los criterios establecidos en los anteriores apartados 1 y 2, y teniendo presente en particular: a) La extensión del impacto (área geográfica y tamaño de la población afectada). b) El carácter transfronterizo del impacto. c) La magnitud y complejidad del impacto. d) La probabilidad del impacto. e) La duración, frecuencia y reversibilidad del impacto.

Procediment simplificat de l'avaluació d'impacte ambiental simplificada: amb concertació interadministrativa, però sense publicitat, tret de l'informe ambiental final de l'avaluació.

Exclusions de l'avaluació ambiental: defensa nacional i protecció civil en cas d'emergències.

Contingut de l'Estudi d'Impacte Ambiental (EIA). L'estudi d'impacte ambiental deurà incloure almenys, les següents dades:

- a) Objecte i descripció del projecte i les seues accions, en les fases d'execució, explotació i desmantellament.
- b) Examen d'alternatives del projecte que resulten ambientalment més adequades, que siguin tècnicament viables i justificació de la solució adoptada.
- c) Inventari ambiental i descripció dels processos i interaccions ecològics o ambientals claus.
- d) Identificació i valoració d'impactes, tant en la solució proposada com en les seues alternatives.
- i) Si escau, avaluació de les repercussions del projecte en la Xarxa Natura 2000.
- f) Establiment de mesures preventives, correctores i compensatòries per a reduir, eliminar o compensar els efectes ambientals significatius.
- g) Programa de vigilància i seguiment ambiental.
- h) Document de síntesi.

EXEMPLES: Projectes sotmesos a l'avaluació ambiental ordinària (ANNEX I). *Grupo 9. Otros proyectos. a) Los siguientes proyectos cuando se desarrollen en Espacios Naturales Protegidos, Red Natura 2000 y Áreas protegidas por instrumentos internacionales, según la regulación de la Ley 42/2007, de 13 de diciembre, del Patrimonio Natural y de la Biodiversidad: 10.º Proyectos que requieran la urbanización del suelo para polígonos industriales o usos residenciales que ocupen más de 5 ha; Construcción de centros comerciales y aparcamientos, fuera de suelo urbanizable y que en superficie ocupen más de 1 ha; Instalaciones hoteleras en suelo no urbanizable. 11.º Pistas de esquí, remontes y teleféricos y construcciones asociadas. 12.º Parques temáticos.*

EXEMPLES: Projectes sotmesos a l'avaluació ambiental simplificada (ANNEX II). *Grupo 9. Otros proyectos. a) Pistas permanentes de carreras y de pruebas para vehículos motorizados. h) Pistas de esquí, remontes, teleféricos y construcciones asociadas (proyectos no incluidos en el anexo I). i) Campamentos permanentes para tiendas de campaña o caravanas con capacidad mínima de 500 huéspedes. j) Parques temáticos (proyectos no incluidos en el anexo I). k) Proyectos para ganar tierras al mar, siempre que supongan una superficie superior a cinco hectáreas. l) Urbanizaciones de vacaciones e instalaciones hoteleras fuera de suelo urbanizado y construcciones asociadas.*

En l'àmbit valencià, l'avaluació de l'impacte ambiental es regula a la **Llei 2/1989, de 3 de març, d'impacte ambiental**.

L'avaluació estratègica de plans, programes i projectes urbanístics, la trobem regulada a la Llei 5/2014, de 25 de juliol, d'Ordenació del Territori, Urbanisme i Paisatge, de la Comunitat Valenciana.

3. **Llei 42/2007, de 13 de desembre, del patrimoni natural i de la biodiversitat**

Deroga i substitueix la Llei 4/1989, de 27 de març, de conservació dels espais naturals i de la flora i la fauna silvestres que, al seu torn, en part procedia de la Llei de 2 de maig de 1975, d'espais naturals protegits.

El patrimoni natural i la biodiversitat exerceixen una **funció social** rellevant per la seua estreta vinculació amb la salut i el benestar de les persones, i per la seua aportació al desenvolupament social i econòmic, per la qual cosa la present llei estableix que les activitats encaminades a la consecució de les seues finalitats podran ser declarades d'utilitat pública o interès social, amb caràcter general, i, en particular, als **efectes expropiatoris** respecte dels béns o drets que pogueren resultar afectats.

També es disposa la **preferència dels acords voluntaris amb propietaris i usuaris**, en matèria de planificació i gestió d'espais naturals protegits i espècies amenaçades.

Igualment s'estableix l'obligació que **tots els poders públics, en els seus respectius àmbits competencials, vetlen per la conservació i la utilització racional del patrimoni natural**¹ en tot el territori nacional i en les aigües marítimes sota sobirania o jurisdicció espanyola, incloent la zona econòmica exclusiva i la plataforma continental, amb independència de la seua titularitat o règim jurídic, i tenint en compte especialment els hàbitats amenaçats i les espècies silvestres en règim de protecció especial. A més la llei arreu plega les competències de l'administració general de l'Estat sobre biodiversitat marina.

La llei estableix que les administracions públiques han de **dotar-se d'eines que permeten conèixer l'estat de conservació** del patrimoni natural i de la biodiversitat espanyola, i les causes que determinen els seus canvis; amb base en aquest coneixement podran dissenyar-se les **mesures a adoptar per a assegurar la seua conservació**, integrant en les polítiques sectorials els objectius i les previsions necessaris per a la conservació i valoració del patrimoni natural, la protecció de la biodiversitat, la conservació i l'ús sostenible dels recursos naturals, i el manteniment, i si escau la restauració, de la integritat dels ecosistemes. Igualment, és obligació de les administracions públiques **promoure** la participació i les activitats que contribuïsquen a aconseguir els **objectius** de la llei; identificar i **eliminar o modificar els incentius contraris** a la conservació del patrimoni natural i la biodiversitat; promoure la utilització de mesures fiscals per a incentivar les iniciatives privades de conservació de la naturalesa; i fomentar l'educació i informació general sobre la necessitat de protegir les espècies de flora i fauna silvestres i de conservar els seus hàbitats, així com **potenciar la participació pública**, per a la qual cosa es crea el **Consell Estatal per al Patrimoni Natural i la Biodiversitat** (Reial decret 948/2009, de 5 de juny, pel qual es determinen la composició, les funcions i les normes de funcionament del Consell Estatal per al Patrimoni Natural i la Biodiversitat).

Adicionalment, la conservació del patrimoni natural i de la biodiversitat exigeix disposar de **mecanismes de coordinació i cooperació** entre l'administració general de l'Estat i les comunitats autònomes, i per això s'estableix l'obligació de subministrar-se mútuament la informació precisa per a garantir el compliment dels objectius d'aquesta llei i, per a exercir les funcions que venia desenvolupant la Comissió Nacional de Protecció de la Naturalesa i les noves establides per aquesta llei, es crea la **Comissió Estatal per al Patrimoni Natural i la Biodiversitat** com a òrgan consultiu i de cooperació en matèria de protecció del patrimoni natural i la biodiversitat entre l'Estat i les comunitats autònomes (Reial decret 1424/2008, de 14 d'agost, pel qual es determinen la composició i les funcions de la Comissió Estatal per al Patrimoni Natural i la Biodiversitat, es dicten les normes que en regulen el funcionament i s'estableixen els comitès especialitzats que hi són adscrits), els informes o propostes de la qual seran sotmesos per a aprovació o coneixement a la **Conferència Sectorial de Medi ambient**.

INSTRUMENTS precisos per al coneixement i la planificació del patrimoni natural i la biodiversitat (els que inclouen tràmit d'informació pública i de consulta als agents econòmics i socials, a les administracions públiques afectades i a les organitzacions sense finalitats lucratives que persegueixen l'assoliment dels objectius d'aquesta llei, així com, si escau, l'avaluació ambiental):

¹ Llei 45/2007, de 13 de desembre, per al desenvolupament sostenible del mitjà rural: art.2.1.c) (Objectius): Conservar i recuperar el patrimoni i els recursos naturals i culturals del mitjà rural a través d'actuacions públiques i privades que permeten la seua utilització compatible amb un desenvolupament sostenible.

- i. **Inventari del Patrimoni Natural i de la Biodiversitat** (Reial decret 556/2011, de 20 d'abril, per al desenvolupament de l'Inventari Espanyol del Patrimoni Natural i la Biodiversitat), com a instrument per a arreplegar la distribució, abundància, estat de conservació i la utilització d'aquest patrimoni natural, amb especial atenció als elements que precisen mesures específiques de conservació, o hagen sigut declarats d'interès comunitari.
- ii. **Pla Estratègic Estatal del Patrimoni Natural i de la Biodiversitat** (Reial decret 1274/2011, de 16 de setembre, pel qual s'aprova el Pla estratègic del patrimoni natural i de la biodiversitat 2011-2017, en aplicació de la Llei 42/2007, de 13 de desembre, del Patrimoni Natural i de la Biodiversitat), la finalitat del qual és l'establiment i la definició d'objectius, criteris i accions que promouen la conservació, l'ús sostenible i, si escau, la restauració del patrimoni, recursos naturals terrestres i marins i de la biodiversitat. **Plans sectorials** que desenvolupen el Pla Estratègic Estatal del Patrimoni Natural i de la Biodiversitat, tant en el mitjà terrestre com en el marí. Pel Reial Decret 416/2014, de 6 de juny, s'aprova el **Pla sectorial de turisme de natura i biodiversitat 2014-2020**.
- iii. **Planejament dels recursos naturals**; manté com a instruments bàsics del mateix els Plans d'Ordenació dels Recursos Naturals (PORN) i les Directrius per a l'Ordenació dels Recursos Naturals (DORN). Les disposicions contingudes en aquests plans constituïran un **límit de qualssevol altres instruments d'ordenació territorial o física**, prevalent sobre els ja existents, condició indispensable si es pretén atallar la greu deterioració que sobre la naturalesa ha produït l'acció de l'home.

Catàlegs, llistats i inventaris.

Inventari Espanyol del Patrimoni Natural i de la Biodiversitat

- 1r. El Catàleg espanyol d'hàbitats en perill de desaparició.²
- 2n. El Llistat d'Espècies Silvestres en Règim de Protecció Especial, que inclou el Catàleg espanyol d'espècies silvestres amenaçades.³
- 3r. El Catàleg espanyol d'espècies exòtiques invasores.
- 4t. L'Inventari espanyol d'espais naturals protegits, Xarxa Natura 2000 i àrees protegides per instruments internacionals.
- 5è. L'Inventari de l'estadística forestal espanyola.
- 6è. L'Inventari espanyol de bancs de material genètic referit a espècies silvestres.
- 7è. L'Inventari espanyol de caça i pesca.
- 8è. L'Inventari espanyol de parcs zoològics.
- 9è. L'Inventari espanyol dels coneixements tradicionals relatius al patrimoni natural i la biodiversitat.
- 10è. Un Inventari de llocs d'interès geològic representatiu, almenys, de les unitats i els contextos geològics recollits en l'Annex VIII.
- 11è. Un Inventari espanyol d'hàbitats i espècies marins.
- 12è. Un Inventari espanyol d'espècies terrestres.
- 13è. Inventari espanyol de zones humides (Reial decret 435/2004, de 12 de març, pel qual es regula l'Inventari nacional de zones humides).

Sistema d'Indicadors per a expressar-ne de forma sintètica els **resultats**.

Classificació dels espais naturals protegits. En funció dels béns i valors a protegir, i dels objectius de gestió a complir:

Categories:

- a) **Parcs:**⁴ són àrees naturals, que, en raó a la **bellesa** dels seus paisatges, la **representativitat** dels seus ecosistemes o la

² Llei 31/2003, de 27 d'octubre, de conservació de la fauna silvestre en els parcs zoològics; Reial decret 1997/1995, de 7 de desembre, pel qual s'estableixen mesures per a contribuir a garantir la biodiversitat mitjançant la conservació dels hàbitats naturals i de la fauna i la flora silvestres.

³ Reial decret 1432/2008, de 29 d'agost, pel qual s'estableixen mesures per a la protecció de l'avifauna contra la col·lisió i l'electrocució en línies elèctriques d'alta tensió.

⁴ Llei 30/2014, de 3 de desembre, de Parcs Nacionals: Els parcs nacionals són espais naturals, d'alt valor ecològic i cultural, poc transformats per l'explotació o activitat humana que, en raó de la bellesa dels seus paisatges, la representativitat dels seus ecosistemes o la singularitat de la seua flora, de la seua fauna, de la seua geologia o de les seues formacions geomorfològiques, posseeixen uns valors ecològics, estètics, culturals, educatius i científics destacats la conservació dels quals mereix una atenció preferent i es declara d'interès general de l'Estat (art.4); Reial decret 1803/1999, de 26 de novembre, pel qual s'aprova el pla director de la xarxa de parcs nacionals; Reial decret 1760/1998, de 31 de juliol, pel qual es determina la composició i funcionament del Consell de la Xarxa de Parcs Nacionals, de les Comissions Mixtes de Gestió d'aquests parcs i dels seus Patronats; Reial decret 1538/1996, de 21 de juny, pel qual es precisen les competències del Ministeri de Medi Ambient en matèria de conservació de la naturalesa i Parcs Nacionals; Reial decret 12/2008, d'11 de gener, pel qual es regulen la composició i el funcionament del Consell de la Xarxa de Parcs Nacionals; Ordre AAA/38/2016, de 18 de gener, per la qual s'estableix la composició, funcions i funcionament del

singularitat de la seua flora, de la seua fauna o de la seua diversitat geològica, incloses les seues formacions geomorfològiques, posseeixen uns valors ecològics, estètics, educatius i científics la conservació dels quals⁵ mereix una atenció preferent.⁶

b) **Reserves Naturals**: són espais naturals, la creació dels quals té com a finalitat la protecció d'ecosistemes, comunitats o elements **biològics** que, per la seua rarresa, fragilitat, importància o singularitat, mereixen una valoració especial (v.gr. fluvials).

c) **Àrees Marines Protegides**: són espais naturals designats per a la protecció d'ecosistemes, comunitats o elements biològics o geològics **del mitjà marí**, incloses les àrees intermareal i submareal, que en raó de la seua rarresa, fragilitat, importància o singularitat, mereixen una protecció especial. Aquests espais podran ser objecte d'incorporació a la Xarxa d'Àrees Marines Protegides d'Espanya regulada en la Llei 41/2010, de 29 de desembre, de protecció del mitjà marí.

d) **Monuments Naturals**: són espais o **elements de la naturalesa** constituïts bàsicament per formacions de notòria singularitat, rarresa o bellesa, que mereixen ser objecte d'una protecció especial. Es consideraran també Monuments Naturals els arbres singulars i monumentals, les formacions geològiques, els jaciments paleontològics i mineralògics, els estratotipis i altres elements de la gea que reunisquen un interès especial per la singularitat o importància dels seus valors científics, culturals o paisatgístics.

i) **Paisatges Protegits**: són **parts del territori** que les administracions competents, a través del planejament aplicable, pels seus valors naturals, estètics i culturals, i d'acord amb el Conveni del paisatge del Consell d'Europa, consideren mereixedors d'una protecció especial.

Zones perifèriques de protecció d'espais naturals. En les declaracions dels espais naturals protegits podran establir-se **zones perifèriques de protecció** destinades a evitar impactes **ecològics o paisatgístics** procedents de l'exterior. Quan escaigui, en la pròpia norma de creació, s'establiran les limitacions necessàries.

Àrees d'Influència Socioeconòmica. Amb la finalitat de contribuir al manteniment dels espais naturals protegits i afavorir el desenvolupament socioeconòmic de les poblacions locals de forma compatible amb els objectius de conservació de l'espai, en les seues disposicions reguladores podran establir-se **Àrees d'Influència Socioeconòmica**.⁷

Xarxa Ecològica Europea Natura 2000, composta pels Llocs d'Importància Comunitària (LIC), les Zones Especials de Conservació (ZEC) i les Zones d'Especial Protecció per a les Aus (ZEPA).

Àrees protegides per instruments internacionals de conformitat amb i en compliment del que es disposa en els convenis i acords internacionals corresponents. a) Els aigüamolls d'importància internacional, del Conveni relatiu als Aigüamolls d'Importància Internacional especialment com a Hàbitat d'Aus Aquàtiques. b) Els llocs naturals de la Llista del Patrimoni Mundial, de la Convenció sobre la Protecció del Patrimoni Mundial, Cultural i Natural. c) Les àrees protegides, del Conveni per a la protecció del medi ambient marí de l'Atlàntic del nord-est (OSPAR). d) Les Zones Especialment Protegides d'Importància per al Mediterrani (ZEPIM), del Conveni per a la protecció del mitjà marí i de la regió costanera del Mediterrani. i) Els Geoparcs, declarats per la UNESCO. f) Les Reserves de la Biosfera, declarades per la UNESCO. g) Les Reserves biogèniques del Consell d'Europa.

Reserves de la Biosfera: per la seua integració i manteniment, deuran respectar les directrius i normes aplicables de la UNESCO i comptar, com a mínim, amb: a) Una **ordenació espacial** integrada per: 1r. Una o diverses zones nucli de la Reserva que siguen espais naturals protegits, o LIC, o ZEC, o ZEPA, de la Xarxa Natura 2000, amb els objectius bàsics de preservar la diversitat biològica i els ecosistemes, que compten amb l'adequat planejament d'ordenació, ús i gestió que potencie bàsicament aquests objectius. 2n. Una o diverses zones de protecció de les zones nucli, que permeten la integració de la conservació bàsica de la zona nucli amb el desenvolupament ambientalment sostenible en la zona de protecció a través del corresponent planejament d'ordenació, ús i gestió, específic o integrat en el planejament de les respectives zones nucli. 3r. Una o diverses zones de transició entre la Reserva i la resta de l'espai, que permeten incentivar el desenvolupament socioeconòmic per a la millora del benestar de la població, aprofitant els potencials recursos específics de la Reserva de forma sostenible, respectant-ne els objectius i els del Programa Persona i Biosfera. b) Unes **estratègies específiques d'evolució** cap als objectius assenyalats, amb el seu programa d'actuació, i un sistema d'indicadors adaptat al que estableix el

---

Comitè de Col·laboració i Coordinació de Parcs Nacionals, de les Comissions de Coordinació i del Comitè Científic de Parcs Nacionals.

⁵ Reial decret 389/2016, de 22 d'octubre, pel qual s'aprova el Pla Director de la Xarxa de Parcs Nacionals. La figura del Pla Director és l'instrument bàsic d'ordenació de la Xarxa de Parcs Nacionals. El seu objectiu primordial és garantir, com a llegat per a les generacions futures, la conservació d'una mostra representativa dels principals sistemes naturals espanyols. L'element vertebrador per a materialitzar aquesta finalitat és el Pla Director com el més elevat instrument de planificació i ordenació dels parcs nacionals de caràcter bàsic. El Pla Director estableix un denominador comú necessari per a assegurar la coherència interna de la Xarxa de Parcs Nacionals i potenciar la seua projecció exterior, establint unes directrius de caràcter bàsic que contribuïsquen al sistema de protecció i conservació de la naturalesa espanyola i afavorint el desenvolupament d'una consciència ciutadana d'estima pels parcs nacionals. En l'elaboració i revisió del Pla Director s'exigeix un procediment participatiu i obert, en el qual obligatòriament intervenen les comunitats autònomes i els patronats dels parcs nacionals.

⁶ Parcs nacionals declarats: Parc Nacional d'Ordesa i Muntanya Perduda, el Parc Nacional d'Aiguestortes i Estany de Sant Maurici, el Parc Nacional dels Pics d'Europa, el Parc Nacional marítim-terrestre dels Illes Atlàntiques de Galícia, el Parc Nacional marítim-terrestre de l'Arxipèlag de Cabrera, el Parc Nacional de Cabañeros, el Parc Nacional de les Taules de Daimiel, el Parc Nacional de Monfragüe, el Parc Nacional de Sierra Nevada, el Parc Nacional de Doñana, el Parc Nacional de Timanfaya, el Parc Nacional del Teide, el Parc Nacional de la Caldera de Taburiente, el Parc Nacional de Garajonay i el Parc Nacional de la Serra de Guadarrama.

⁷ Reial decret 1229/2005, de 13 d'octubre, pel qual es regulen les subvencions públiques amb càrrec als pressupostos generals de l'Estat en les àrees d'influència socioeconòmica dels Parcs Nacionals

Comitè MaB Espanyol, que permeta valorar el grau de compliment dels objectius del Programa MaB.⁸ c) Un **òrgan de gestió responsable** del desenvolupament de les estratègies, línies d'acció i programes i un altre de participació pública, en el qual estiguen **representats tots** els actors socials de la reserva.

Xarxa de Reserves de la Biosfera: La Xarxa de Reserves de la Biosfera Espanyoles constitueix un subconjunt definit i reconegible de la Xarxa Mundial de Reserves de la Biosfera, conjunt d'unitats físiques sobre les quals es projecta el programa «Persona i Biosfera» (**Programa MaB**) de la UNESCO. Els **objectius** de la Xarxa espanyola de Reserves de la Biosfera són: a) Mantenir un conjunt definit i interconnectat de "laboratoris naturals"; estacions comparables de seguiment de les relacions entre les comunitats humanes i els territoris en què es desemboquen, amb especial atenció als processos de mútua adaptació i als canvis generats. b) Assegurar l'efectiva comparació contínua i la transferència de la informació així generada als escenaris en què resulte d'aplicació. c) Promoure la generalització de models d'ordenació i gestió sostenible del territori. El **Comitè MaB Espanyol** és l'òrgan col·legiat de caràcter assessor i científic, adscrit al Ministeri d'Agricultura, Alimentació i Medi ambient.

Conservació de la biodiversitat silvestre. Es prohibeix la introducció d'espècies al·lòctones quan siguin susceptibles de competir amb les espècies autòctones, alterar la seua puresa genètica o els equilibris ecològics, així com donar mort, danyar, molestar o inquietar intencionadament els animals silvestres; igualment es prohibeix la possessió, transport,⁹ tràfic i comerç d'exemplars vius o morts (Reial decret 630/2013, de 2 d'agost, pel qual es regula el Catàleg espanyol d'espècies exòtiques invasores).

Llistat d'Espècies en Règim de Protecció Especial. Catàleg Espanyol d'Espècies **Amenaçades**, «en perill d'extinció» o «vulnerables», segons el risc existent per a la seua supervivència (Reial decret 139/2011, de 4 de febrer, per al desenvolupament del Llistat d'Espècies Silvestres en Règim de Protecció Especial i del Catàleg Espanyol d'Espècies Amenaçades). Obligació de redactar un **pla de recuperació** per a assegurar la seua conservació.

Programes de conservació les operacions *ex situ* i *in situ*, a fi de preservar¹⁰ el patrimoni genètic i biològic de les espècies silvestres.

Xarxa de bancs de material biològic i genètic i un **Inventari Espanyol de Bancs** de Material Biològic i Genètic d'Espècies Silvestres.

Protecció de les **espècies en relació amb la caça iamb la pesca**: se'n limita l'aplicació als espais, dates, mètodes de captura i espècies que determinen les comunitats autònomes, que en cap cas inclouran les espècies del **Llistat d'Espècies d'Interès Especial**, o els **mètodes o espècies prohibits per la Unió Europea**.

Inventari Espanyol de Caça i Pesca: poblacions, captures i evolució genètica de les espècies la caça de les quals o pesca estiguen autoritzades, amb especial atenció a les espècies migradores.

S'exclou de l'àmbit d'aplicació de la Llei els **recursos pesquers**, competència exclusiva de l'Estat.

Estratègia estatal d'infraestructura verda i de la connectivitat i restauració ecològiques: tindrà per objectiu marcar les directrius per a la identificació i conservació dels elements del territori que componen la infraestructura verda del territori espanyol, terrestre i marí, i perquè la planificació territorial i sectorial que realitzen les administracions públiques permeti i assegure la connectivitat ecològica i la funcionalitat dels ecosistemes, la mitigació i adaptació a l'efecte del canvi climàtic, la desfragmentació d'àrees estratègiques per a la connectivitat i la restauració d'ecosistemes degradats.

⁸ Reial decret 342/2007, de 9 de març, pel qual es regula el desenvolupament de les funcions del programa MaB, així com el Comitè Espanyol del citat programa, en l'organisme autònom Parcs Nacionals.

⁹ Reial decret 1739/1997, de 20 de novembre, sobre mesures d'aplicació del Conveni sobre Comerç Internacional d'espècies amenaçades de Fauna i Flora Silvestres (CITES), fet a Washington el 3 de març de 1973, i Reglament (CE) 338/97 del Consell, de 9 de desembre de 1996, relatiu a la protecció d'espècies de la fauna i flora silvestres mitjançant el control del seu comerç; Reial decret 1333/2006, de 21 de novembre, pel qual es regula la destinació dels espècimens decomissats de les espècies amenaçades de fauna i flora silvestres protegides mitjançant el control del seu comerç; Reial decret 1082/2009, de 3 de juliol, pel qual s'estableixen els requisits de sanitat animal per al moviment d'animals d'explotacions cinegètiques, d'aqüicultura continental i de nuclis zoològics, així com d'animals de fauna silvestre.

¹⁰ Reial decret 1632/2011, de 14 de novembre, pel qual es regula l'alimentació de determinades espècies de fauna silvestre amb subproductes animals no destinats a consum humà.

CORREDORS ECOLÒGICS I ÀREES DE MUNTANYA:¹¹ Les Administracions Públiques preveuran, en la seua planificació ambiental o en els Plans d'Ordenació dels Recursos Naturals, **mecanismes** per a aconseguir la **connectivitat ecològica** del territori, establint o restablint corredors, en particular entre els espais protegits Xarxa Natura 2000 i entre aquells espais naturals de singular rellevància per a la biodiversitat. Per a açò s'atorgarà un paper prioritari als cursos fluvials, les vies pecuàries,¹² les àrees de muntanya i altres elements del territori, lineals i continus, o que actuen com a punts d'enllaç, amb independència que tinguen la condició d'espais naturals protegits.

Les administracions públiques promouran unes **directrius de conservació de les àrees de muntanya** que n'atenguen, com a mínim, els valors paisatgístics, hídrics i ambientals.

Conferència Sectorial de Medi ambient:aprovarà les estratègies de conservació d'espècies amenaçades, que constituïran el marc orientatiu dels plans de recuperació i conservació que elaboraran i aprovaran les comunitats autònomes en l'àmbit terrestre.

Fons per al Patrimoni Natural i la Biodiversitat: actuarà com a instrument de cofinançament dirigit a assegurar la cohesió territorial i la consecució dels objectius d'aquesta Llei.

4. **Llei 11/1994, de 27 de desembre, d'espais naturals protegits de la Comunitat Valenciana**

REFLEXIÓ INTRODUCTÒRIA: La Comunitat Valenciana es caracteritza per una **notable diversitat** d'ambients que, en conjunt, configuren un patrimoni natural ric i variat.

Aquesta diversitat ve donada en part per les característiques físiques del territori valencià, situat en la cruïlla entre **sectors biogeogràfics diversos** i amb un suport físic variat quant a geomorfologia, clima, sòls, hidrogeologia i altres factors. Aquesta circumstància, ajudada per una història ecològica complexa, és propícia a la variabilitat ambiental i, conseqüentment, a l'existència d'una notable biodiversitat. Prova d'açò és l'extens catàleg d'espècies animals i vegetals, un dels més rics d'Europa, caracteritzat per **l'abundància d'endemismes** tan rellevants com els peixos *València hispànica* (samuruc) i *Aphanius iberus* (fartet), així com un considerable nombre d'espècies vegetals **restringides al territori** valencià o a aquest i el seu entorn immediat.

Un altre component important de la diversitat ambiental de la Comunitat Valenciana és resultat de la història humana ja que, com en la resta de la conca mediterrània, el mitjà que solem denominar natural és en realitat el resultat històric de la **interacció secular entre ecosistemes naturals i activitat socioeconòmica tradicional**. Aquesta interacció ha donat casos rellevants d'harmonia paisatgística i també exemples notables **d'ús sostenible** dels recursos ambientals amb preservació d'importants valors ecològics. No obstant açò, els canvis recents en els usos socioeconòmics del territori i els recursos, han provocat la crisi de molts sistemes agrosilvipastorals o urbans tradicionals, amb conseqüències d'ampli abast sobre els ecosistemes naturals i, en general, sobre el mitjà rural en els seus aspectes físic i socioeconòmic. Àmplies zones rurals de l'interior de la Comunitat Valenciana es despoblen o es marginalitzen econòmicament i socialment, amb els conseqüents processos d'abandó de cultius, de pastures o d'explotacions forestals. Aquests processos provoquen diversos efectes ecològics indesitjables, com l'increment del risc d'incendi forestal i la pèrdua de sòls pels processos erosius. En paral·lel, certs sectors del territori, en bona part costaners, pateixen un procés de desenvolupament accelerat en termes econòmics, poblacionals i d'ús del territori, la qual cosa sotmet els ambients naturals a una pressió moltes vegades excessiva. Es dona la circumstància que aquests ambients costaners són els més fràgils i rics quant a diversitat d'espècies i paisatges.

Donada la complexitat i l'increment dels processos i riscos que afecten el patrimoni natural valencià, s'imposa una actuació dirigida cap a la conservació dels seus elements més significatius, sota dos aspectes: protecció dels ambients particularment valuosos i protecció d'una gamma d'unitats ambientals representativa dels nostres principals ecosistemes naturals. La fragilitat de molts ecosistemes imposa condicions molt particulars a les iniciatives de

¹¹ Llei 43/2003, de 21 de novembre, de muntanya; Decret 485/1962, de 22 de febrer, per que s'aprova el Reglament de muntanya; Llei 55/1980, d'11 de novembre, de muntanyes veïnals en mà comuna.

¹² Llei 3/1995, de 23 de març, de vies pecuàries.

conservació, i obliga també a reconèixer la necessitat i a adquirir el compromís de restaurar i recuperar espais i hàbitats degradats que hagen presentat o puguen presentar les característiques de les àrees regulades per aquesta llei.

Tot açò ha de realitzar-se en forma compatible amb el **manteniment** i el desenvolupament **de l'activitat socioeconòmica**, amb **criteris d'ús sostenible dels recursos naturals** i cerca de **models innovadors d'ecodesenvolupament**. La defensa ambiental ha de portar aparellada per compte de la societat, i en el cas que es produïsquen sacrificis individuals, la col·laboració tècnica i econòmica amb la finalitat de contribuir al compliment dels objectius previstos en la Llei. Per això s'ha d'assumir el compromís per part de la Generalitat Valenciana de destinar fons específics a aquesta finalitat. D'altra banda, és important no oblidar l'ús social que ha de reservar-se per al patrimoni natural, des del punt de vista de la **recerca, estudi, ensenyament i gaudi ordenat** de la naturalesa. Aquesta funció social és una de les principals que ha de complir un espai natural protegit.

La Llei té per **objecte** establir el règim aplicable als **espais naturals protegits** i als espais protegits de la **Xarxa Natura 2000** a la Comunitat Valenciana.

La Llei d'Espais Naturals Protegits de la Comunitat Valenciana defineix **SIS CATEGORIES diferents d'espai natural protegit** que, en conjunt, ofereixen un entorn administratiu adequat per a una correcta gestió dels espais naturals en un territori com el valencià, caracteritzat per l'heterogeneïtat territorial sota tots els aspectes, tant físic-naturals com poblacionals i socioeconòmics. Aquestes categories d'espai protegit són les següents: **a) Parcs naturals. b) Reserves naturals. c) Monuments naturals. d) Paisatges protegits. e) Paratges naturals municipals. f) Zones humides catalogades.**¹³ La llei contempla també una **protecció** amb caràcter **general** per a les **zones humides i coves**.¹⁵ Són espais protegits de la **Xarxa Natura 2000**, formant-ne part: a) els Llocs d'Importància Comunitària¹⁶ fins a la seua designació com a Zones Especials de Conservació,¹⁷ b) les Zones Especials de Conservació, c) les Zones d'Especial Protecció per a les Aus.¹⁸

Podem exemplificar els **espais naturals protegits de la Comunitat Valenciana** amb els que s'enumeren a continuació:

1. Parcs naturals

Chera Sot de Chera
Desert de les Palmes
El Fondo
El Montgó
Font Roja
Hoces del Cabriel
Illes Columbretes
L'Albufera
Marjal de Pego-Oliva
Penyagolosa
Penyal d'Ifac
Prat de Cabanes-Torreblanca

¹³ Constituiran paratges naturals municipals les zones compreses en un o diversos termes municipals que presenten especials valors naturals d'interès local que requerisquen la seua protecció, conservació i millora i siguen declarades com a tals a instàncies de les entitats locals (art.9.1). L'ordenació bàsica es contindrà en el decret de creació i la detallada en les ordenances que dicte l'ajuntament corresponent (art.31.4).

¹⁴ Són zones humides, a l'efecte de la present llei, les maresmes, marjals, torberes o aigües rases, ja siguen permanents o temporals, d'aigües estancades o corrents, dolços, salobres o salines, naturals o artificials, degudament catalogades (art.15.1).

¹⁵ Amb caràcter general, es consideren protegides totes les coves, avencs i altres cavitats subterrànies situades en el territori de la Comunitat Valenciana (art.16.1).

¹⁶ Els Llocs d'Importància Comunitària, que podran denominar-se abreviadament "LIC", són aquells espais del territori de la Comunitat Valenciana que hagen sigut aprovats com a tals per la Comissió Europea, a proposta de la Generalitat Valenciana, perquè contribueixen, de forma apreciable, al manteniment o, si escau, al restabliment de l'estat de conservació favorable dels tipus d'hàbitats naturals i els hàbitats de les espècies d'interès comunitari, que figuren, respectivament, en els annexos I i II de la Llei 42/2007, de 13 de desembre, del Patrimoni Natural i de la Biodiversitat (art. 14ter.1).

¹⁷ Les Zones Especials de Conservació, que podran denominar-se abreviadament "ZEC", són aquells espais que, havent sigut aprovats prèviament com a Llocs d'Importància Comunitària, es declaren com a tals per a aplicar les mesures de conservació necessàries per al manteniment o el restabliment en un estat de conservació favorable dels hàbitats naturals i/o les poblacions de les espècies pels quals es va seleccionar el lloc (art.14ter.2).

¹⁸ Les Zones d'Especial Protecció per a les Aus, que podran denominar-se abreviadament "ZEPA", són aquells espais del territori de la Comunitat Valenciana declarats com a tals per ser els més adequats en nombre i superfície per a la conservació de les espècies d'aus incloses en l'annex IV de la Llei 42/2007, de 13 de desembre, del Patrimoni Natural i de la Biodiversitat, i de les aus migratòries de presència regular, per a aplicar en ells mesures especials de conservació dels seus hàbitats a fi d'assegurar la seua supervivència i la seua reproducció (art.14bis).

Puebla de San Miguel
Lagunas de la Mata-Torreveija
Serra de Mariola
Serra d'Espadà
Serra Calderona
Salines de Santa Pola
Serra d'Irta
Serra Gelada
Tinença de Benifassà
Túria

2. Reserves naturals

Reserva Natural de les Illes Columbretes.
Reserva (Marina) Natural de l'illa de Tabarca.
Reserva (Marina) Natural del cap de Sant Antoni.

3. Monuments naturals

El Camí dels Pelegrins de les Useres.

4. Paisatges protegits

Serra del Maigó i Serra del Sit
Puigcampana i el Ponotx
La Solana de Benicadell
Serpis
Serra de Bèrnia i Ferrer
Les Sorts
Desembocadura del Millars
L'Ombria de Benicadell

5. Paratges naturals municipals

Alacant

PNM Arenal de l'Armorxó-Petrer
PNM Clot de Galvany-Elx
PNM Els Arcs-Castell de Castells
PNM Els Plantadets-Xixona
PNM Font del Baladre Fontanars Riu d'Agres-Muro d'Alcoi
PNM La Pilarica Serra de Callosa-Callosa de Segura
PNM La Sierra-Redován
PNM Ladera del Castillo de Sax-Sax
PNM Monte Coto-Monòver
PNM Parc Molí del'Aigua-Torrevela
PNM Racó de Sant Bonaventura Canalons-Alcoi
PNM Sant Pasqual Torretes-Ibi
PNM Serres de les Àguiles i de Sant Pascual-Monfort del Cid
PNM Lagunas de Lo Monte - Pilar de la Horadada
PNM Los Algezares- Aspe

València

PNM Barranc de la Fosch-Montesa
PNM Barranco de la Hoz-Enguera
PNM Cova Negra-Xàtiva
PNM El Molón-Camporrobles
PNM El Surar-Llutxent Pinet
PNM El Tello-Llombai
PNM Els Cerros-Llombai
PNM Fuente Bellido-Casas Altas
PNM Hort de Soriano Font de la Parra-Carcaixent
PNM L'Ermida-Castelló de Rugat
PNM La Cabrentà-Estubeny
PNM La Colaita-Llombai
PNM La Costera-Puçol
PNM La Manguilla-La Pobla de Vallbona
PNM La Murta i la Casella-Alzira
PNM La Solana i Barranco de Lucia-Alcublas
PNM Les Fontanelles-Corbera
PNM Les Rodanes-Vilamarxant
PNM Les Salines-Manuel
PNM Los Calderones-Chulilla
PNM Muntanya de Llaurí-Llaurí
PNM Parpalló Borrell-Gandia
PNM Penyes Albes-Montitxelvo Terrateig
PNM Riu de Barxeta-Barxeta
PNM Serra de l'Ombria Pou Clar-Ontinyent

PNM Serra Perenxisa-Torrente
PNM Serra de Quatretonda-Quatretonda
PNM Sierra de Chiva-Chiva
PNM Tabarla-Yátova
PNM Ullals del Riu Verd-Benimodo
PNM Ombria la Plana-Enguera
PNM Villingordo-Siete Aguas
PNM Naixement del riu Tuéjar - Toixa
PNM Barrancos Carrasca- Gatillo Enguera

Castelló:

PNM Bovalar de Sant Jordi-Sant Jordi
PNM Castillo de Arenós-Puebla de Arenoso
PNM Clot de la Mare de Déu-Burriana
PNM El Castell-Atzeneta del Maestrat
PNM El Mollet-Sant Joan de Moró
PNM El Pozo Junco-Toro
PNM El Rivet-Benassal
PNM Ermitori de la Magdalena-Castelló de la Plana
PNM L'Estany-Nules
PNM La Dehesa-Soneja
PNM La Esperanza-Segorbe
PNM La Mola d'Ares-Ares del Maestrat
PNM Palomita-Vilafranca del Cid
PNM La Torrecilla Puntal de Navarrete-Altura
PNM Mola de la Vila-Forcall
PNM Peñascabia-Bejís
PNM Pererolos-Morella
PNM Racó del Frare-Sant Mateu
PNM Rambla Celumbres-Castellfort Cincorres Portell
PNM Sant Miquel-Vilafamés

6. Zones humides catalogades

ALBUFERES I MARJALS LITORALS

- 1 MARJAL DE PENYÍSCOLA
- 2 PARC NATURAL DEL PRAT DE CABANES
- 3 MARJAL DE NULES-BURRIANA
- 4 MARJAL I ESTANYS D'ALMENARA
- 5 MARJAL DELS MOROS
- 6 MARJAL DE RAFALELL I VISTABELLA
- 7 PARC NATURAL DE L'ALBUFERA DE VALÈNCIA
- 8 MARJAL I ESTANY DE LA RIBERA SUD DEL XÚQUER
- 9 MARJAL DE LA SAFOR
- 10 PARC NATURAL DE LA MARJAL DE PEGO-OLIVA
- 11 ELS BASSARS-CLOT DE GALVANY
- 12 PARC NATURAL DEL FONDO D'ELX
- 13 ELS CARRISARS D'ELX
- 14 EL HONDO DE AMORÓS

AMBIENTS FLUVIALS I LITORALS ASSOCIATS

- 15 DESEMBOCADURA DEL RIU DE LA SÈNIA
- 16 DESEMBOCADURA DEL RIU DE LES COVES
- 17 DESEMBOCADURA DEL MILLARS
- 18 CLOT DE LA MARE DE DÉU
- 19 DESEMBOCADURA I FRONT LITORAL DEL XÚQUER
- 20 DESEMBOCADURA DEL RIU DE XERACO
- 21 DESEMBOCADURA DEL RIU BULLENTS
- 22 DESEMBOCADURA DEL RIU RACONS
- 23 DESEMBOCADURA DEL RIU DE L'ALGAR
- 24 DESEMBOCADURA I FRONT LITORAL DEL SEGURA
- 25 MEANDRES ABANDONATS DEL RIU SEGURA:

MANANTIALS

- 26 EL BARCHELL
- 27 NAIXEMENT DEL RIU VERD
- 28 ULLAL DE L'ESTANY DEL DUC
- 29 FONT DELS SANTS
- 30 FONTS DE L'ALGAR

LLACUNES I HUMEDALS D'INTERIOR

- 31 DEvesa de SONEJA
- 32 LAGUNAS DE SEGORBE
- 33 LAVAJOS DE SINARCAS
- 34 LLACUNA DE SANT BENET
- 35 LLACUNA I SALERES DE VILLENA
- 36 LLACUNA DE SALINES

SALADARS LITORALS

- 37 SALINES DE CALP
- 38 SALADAR D'AIGUA AMARGA
- 39 PARC NATURAL DE LES SALINES DE SANTA POLA
- 40 PARC NATURAL DE LAS LLACUNES DE LA MATA I TORREVELLA

EMBASSAMENT DE FLUCTUACIÓ ESCASSA	
41	BASSA DE CHOVAR
42	EMBASSAMENT D'EMBARCADEROS
43	EMBASSAMENT DE LA VALLESSA
44	EMBASSAMENT DEL BOSQUET DE MOIXENT
45	EMBASSAMENT DE RELLEU
46	EMBASSAMENT D'ELDA
47	EMBASSAMENT DE TIBI
48	EMBASSAMENT D'ELX

Instruments d'ordenació: els plans d'ordenació dels recursos naturals, plans rectors d'ús i gestió, i normes de gestió de zones de la Xarxa Natura 2000.

Es preveu la possibilitat d'establir règims de protecció preventiva i perimetral, definint el concepte **d'àrees d'amortiment d'impactes a l'entorn** dels espais protegits.

S'estableixen **àrees d'amortiment d'impactes** a l'entorn dels següents parcs naturals:

Parc natural del Montgó.
 Parc natural del Carrascar de la Font Roja.
 Parc natural del Prat de Cabanes-Torreblanca.
 Parc natural del Marjal de Pego-Oliva.
 Parc natural de la serra d'Espadán.
 Parc natural de la serra Calderona.
 Parc natural de la serra d'Irta.
 Parc natural de la serra de Mariola.
 Parc natural de les falçs del Cabriel.
 Parc natural de Penyagolosa.
 Parc natural de la Tinença de Benifassà.

7. Coves

El llistat es pot trobar a l'annex I del Decret 65/2006, de 12 de maig, del Consell, pel qual es desenvolupa el règim de protecció de les coves i s'aprova el catàleg de coves de la Comunitat Valenciana.

8. Zones humides catalogades

ALBUFERES I MARJALS LITORALS

La utilització dels béns inclosos en l'àmbit dels espais naturals protegits es realitzarà de manera que resulte **compatible** amb la seva protecció, conservació i millora.

Drets de tanteig i retracte autòmic: les transmissions *inter vivos* de béns immobles situats totalment o parcialment en l'àmbit d'un espai natural protegit estaran subjectes als drets de tanteig i retracte per part de l'administració autònoma.

Dret de servitud forçosa autònoma, indemnitzada, per instal·lació de senyalització del terrenys situats a l'interior dels espais naturals protegits.

Es preveu la possibilitat de creació **d'àrees d'influència socioeconòmica**, així com **mesures de foment autòmic**.

Destaca la regulació del **procediment de selecció i declaració d'Espais Protegits Xarxa Natura 2000**, on la Generalitat tria espais i els proposa a la Comissió Europea per conducte del Ministeri de Medi Ambient.

Gaudeixen de la consideració d'**espais protegits de la Xarxa Natura 2000 a la Comunitat Valenciana** els següents espais:

a) Les **Zones d'Especial Protecció per a les Aus** arrellegades en l'Acord de 5 de juny de 2009, del Consell, d'ampliació de la Xarxa de Zones d'Especial Protecció per a les Aus (ZEPA) de la Comunitat Valenciana.

b) Els **Llocs d'Importància Comunitària** arrellegats en l'Acord del Consell de 10 de juliol de 2001, consolidats per la Decisió de la Comissió de 19 de juliol de 2006, per la qual s'adopta la llista de LIC de la regió biogeogràfica mediterrània.

5. **Prevençió, qualitat i control ambiental d'activitats en la Comunitat Valenciana.**

NORMATIVA:

- Reial decret Legislatiu 1/2016, de 16 de desembre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de prevençió i control integrats de la contaminació

-Reial decret (estatal) 815/2013, de 18 d'octubre, pel qual s'aprova el Reglament d'emissions industrials i de desenvolupament de la Llei 16/2002, d'1 de juliol, de prevençió i control integrats de la contaminació

-Reial decret (estatal) 508/2007, de 20 d'abril, pel qual es regula el subministrament d'informació sobre emissions del Reglament I-PRTR i de les autoritzacions ambientals integrades

-Llei (autonòmica) 6/2014, de 25 de juliol, de prevençió, qualitat i control ambiental d'activitats en la Comunitat Valenciana

Directiva 2010/75/UE del Parlament Europeu i del Consell, de 24 de novembre de 2010, sobre les emissions industrials: principi de «qui contamina paga» i principi de prevençió de la contaminació.

Simplificació administrativa: Directiva 2006/123/CE, del Parlament Europeu i del Consell, de 12 de desembre de 2006, relativa als serveis en el mercat interior: els procediments administratius han de tenir per objecte suprimir els règims d'autorització, procediments i formalitats excessivament onerosos que obstaculitzen la llibertat d'establiment i la creació de noves empreses de serveis que aquesta comporta.

La Directiva 2006/123/CE, de 12 de desembre de 2006, del Parlament Europeu i del Consell, relativa als serveis en el mercat interior, estableix les condicions en què cal supeditar l'accés i l'exercici d'una activitat de serveis a autorització, exigint, entre aquestes condicions, que el règim d'autorització estiga justificat per una raó imperiosa d'interès general i que l'objectiu perseguit no pugui aconseguir-se mitjançant una mesura menys restrictiva, en concret perquè un control a posteriori es produiria massa tard per a ser realment eficaç. En particular, es considerarà que no està justificada una autorització quan siga suficient una comunicació o una declaració responsable del prestador, per a facilitar, si és necessari, el control de l'activitat. La protecció del medi ambient, conforme a la interpretació de la jurisprudència del Tribunal de Justícia de les Comunitats Europees, constitueix una de les raons imperioses d'interès general que justifica la necessitat de mantenir l'autorització administrativa prèvia per a les instal·lacions amb significativa incidència mediambiental i l'excepció del silenci administratiu positiu en els procediments d'atorgament.

TRAMITACIÓ ELECTRÒNICA: en la mateixa línia de simplificació administrativa, es possibilita la realització de procediments i tràmits electrònicament i a distància, i que les administracions públiques ho garantisquen, mitjançant la "finestreta única".

TIPUS D'INTERVENCIÓ AMBIENTALS EN LES ACTIVITATS: es limita l'autorització prèvia als supòsits d'activitats amb una incidència ambiental elevada o mitjana, que per motius de protecció mediambiental i, per tant, d'interès públic, es sotmeten a **autorització ambiental integrada (d'atorgament autonòmic)** o a **llicència ambiental** (d'atorgament municipal), i s'inclou en el règim de **declaració responsable ambiental** o de **comunicació d'activitats innòcues** aquelles activitats d'escassa o nul·la incidència ambiental, respectivament (de recepció municipal).

a) **Autorització ambiental integrada**, per a les activitats incloses en l'annex I de la llei.

b) **Llicència ambiental**, per a les activitats no sotmeses a autorització ambiental integrada i que figuren en l'annex II.

c) **Declaració responsable ambiental**, per a les activitats que no estiguen incloses, atenent a la seua escassa incidència ambiental, ni en el règim d'autorització ambiental integrada ni en el de llicència ambiental, i que incomplisquen alguna de les condicions establides en l'annex III de la llei per a poder ser considerades innòcues.

d) **Comunicació d'activitats innòcues**, per a les activitats sense incidència ambiental en tant que complisquen totes les condicions establides en l'annex III de la llei.

DIVERSOS TIPUS D'INTERVENCIÓ AMBIENTAL EN UNA MATEIXA INSTAL·LACIÓ: si una mateixa persona física o jurídica sol·licitara exercir diverses activitats en una mateixa instal·lació subjectant-se a diferents règims d'intervenció dels establits en la present llei, la sol·licitud haurà de tramitar-se i resoldre's en una sola

autorització o llicència, havent d'aplicar-se el règim **que corresponga a l'activitat amb major incidència ambiental**.

INTEGRACIÓ DE L'AVALUACIÓ D'IMPACTE AMBIENTAL en el procediment d'autorització per al desenvolupament d'un projecte quan estiga sotmès a aquesta avaluació. En aquest sentit, la llei integra plenament, en el procediment d'atorgament de l'autorització ambiental integrada (AAI), el procediment per a l'avaluació de l'impacte ambiental (EIA) dels projectes subjectes a aquest instrument d'intervenció ambiental, quan aquesta avaluació competeix a l'òrgan ambiental de la comunitat autònoma. «L'estudi d'impacte ambiental, juntament amb el projecte objecte d'autorització ambiental integrada, es sotmetran de forma **conjunta als tràmits** d'esmena, informació pública, informes i audiència; se substituirà la declaració d'impacte ambiental per un tràmit d'informe previ, preceptiu i vinculant, a emetre per l'òrgan ambiental, i els condicionants del qual s'incorporaran al contingut de l'autorització ambiental integrada».

Per a determinats projectes que, inclosos en l'àmbit d'aplicació d'aquesta llei valenciana 6/2014, no es subjecten a autorització ambiental integrada (AAI), sinó a **licència ambiental**, atenent a les seues menors repercussions sobre el medi ambient, es declara la **inaplicabilitat del procediment d'estimació d'impacte ambiental** contemplat en el Decret 162/1990, de 15 d'octubre, pel qual s'aprova el Reglament per a l'execució **de la Llei 2/1989**, de 3 març, d'Impacte Ambiental, amb excepció dels projectes d'explotacions ramaderes i aquells altres projectes d'instal·lacions que es preveja situar en sòl no urbanitzable.

PRÈVIA DECLARACIÓ D'IMPACTE AMBIENTAL (DIA): si escau avaluació ambiental, s'haurà d'obtenir declaració d'impacte ambiental (DIA) favorable amb **caràcter previ** a la concessió de l'autorització ambiental integrada o la llicència ambiental o, quan siga procedent, a la formalització dels restants instruments d'intervenció ambiental contemplats en la llei.

INAPLICACIÓ DE LA LLEI A ESPECTACLES PÚBLICS, ACTIVITATS RECREATIVES I ESTABLIMENTS PÚBLICS: s'exclouen del règim previst en aqueixa llei els espectacles públics, activitats recreatives i establiments oberts a la pública concurrència subjectes a la **Llei d'Espectacles Públics, Activitats Recreatives i Establiments Públics de la Comunitat Valenciana** (Llei 14/2010, de 2 de desembre, de la Generalitat), que es regiran per la seua normativa específica per disposar d'un procediment propi que ja inclou els aspectes de caràcter ambiental.

URBANISME: el règim d'intervenció administrativa contemplat en aquesta llei és essencialment de caràcter ambiental, si bé s'inclouen també aspectes que, encara que no són estrictament ambientals, resulten necessaris per al funcionament de les activitats (v.gr. compatibilitat amb la planificació urbanística).

PLANIFICACIÓ ESPECIAL PRÈVIA A L'APROVACIÓ DE L'INSTRUMENT D'INTERVENCIÓ AMBIENTAL: sense prèvia aprovació de l'instrument urbanístic de planificació corresponent, no es podrà aprovar l'instrument d'intervenció ambiental.

INTERVENCIÓ AMBIENTAL PRÈVIA A ALTRES LLICÈNCIES: l'atorgament de l'autorització ambiental integrada o de la llicència ambiental precedirà l'autorització administrativa o un altre mitjà d'intervenció al fet que se subjecten les indústries o instal·lacions industrials (en general, les activitats subjectes), amb l'excepció de la seua implantació al Sòl No Urbanitzable.

DECLARACIÓ D'INTERÈS COMUNITARI o LLICÈNCIA URBANÍSTICA: en el supòsit que el projecte vaja a emplaçar-se en sòl no urbanitzable comú, la llei pretén fer un pas més quant a eficàcia i racionalització de procediments, establint la **necessitat d'obtenir la declaració d'interès comunitari o, si escau, la llicència urbanística municipal** en relació amb els usos i aprofitaments urbanístics, **amb caràcter previa** la sol·licitud d'autorització o llicència ambiental o a la formalització dels restants instruments d'intervenció ambiental regulats en la llei.

PERMÍS ÚNIC DE L'AAI: configurada com un permís únic en el qual, per mitjà de **la integració i coordinació administrativa** s'inclou el control de les emissions a l'aire, els abocaments i els residus i les determinacions necessàries sobre sòls contaminats per al funcionament de les instal·lacions incloses en el seu àmbit d'aplicació. En aquest sentit, el procediment **integra tots els pronunciaments sectorials en matèria**

mediambiental, inclòs el pronunciament de l'ajuntament en l'àmbit de les seues competències, així com el procediment per a l'avaluació ambiental de projectes per part de l'òrgan autonòmic competent. S'integra igualment en el procediment l'informe de competència autonòmica en matèria d'accidents greus, i l'informe de l'administració de l'Estat en el cas d'abocaments a les aigües continentals de conques gestionades per aquesta administració. Conforme a la Llei 16/2002, d'1 de juliol, de Prevenció i Control Integrats de la Contaminació, l'autorització ambiental integrada s'atorga **sense perjudici de les autoritzacions o concessions que hagen d'exigir-se per a l'ocupació o utilització del domini públic**, de conformitat amb l'establert en la Llei d'Aigües, text refós aprovat mitjançant Reial decret legislatiu 1/2001, de 20 de juliol, i en la Llei 22/1988, de 28 de juliol, de Costes, i altra normativa que resulte d'aplicació, la resolució de la qual correspon a l'òrgan estatal o autonòmic competent d'acord amb les citades normes. A l'efecte de coordinació administrativa, per a l'atorgament de les autoritzacions ambientals integrades que necessiten la concessió o autorització per a l'ocupació o utilització del domini públic, **la present llei contempla la presentació, juntament amb la restant documentació establida per a l'autorització ambiental integrada, de la documentació requerida per la normativa precitada per a aquestes autoritzacions o concessions**, recaptant-se en el procediment d'autorització ambiental integrada **informe preceptiu dels òrgans estatals o autonòmics competents sobre la viabilitat de l'ocupació**, així com les condicions en què aquesta, si escau, s'atorgaria, pel que fa a l'àmbit de les seues competències.

COMPETÈNCIES MUNICIPALS:

- i. Es respecta el seu exercici legítim pels òrgans que la tenen atribuïdes, i això es reforça en contemplar, entre les **actuacions prèvies** a la sol·licitud d'autorització ambiental integrada (d'aquelles activitats de l'Annex I)¹⁹ i de la llicència ambiental, la **sol·licitud d'informe urbanístic municipal sobre la compatibilitat** de l'actuació projectada amb el planejament urbanístic i les ordenances municipals relatives al mateix, pronunciament el contingut i la formalització del qual es regula en la present llei.
- ii. **Llicència ambiental**: instrument d'autorització de caràcter municipal al qual es subjecten les activitats incloses en l'annex II de la llei valenciana. La seua tramitació²⁰ i resolució competeix als ajuntaments.
- iii. En la llicència ambiental es preveu la integració dels **pronunciaments** pròpiament ambientals amb aquells altres que, **no** sent de caràcter **estrictament ambiental**, són competència municipal i afecten el correcte funcionament de les activitats, tals com els aspectes relatius a **incendis, accessibilitat, seguretat o sanitaris**.
- iv. Als ajuntaments els compet **la tramitació i resolució** del procediment de **llicència ambiental**; per la **recepció** de la **comunicació de posada en funcionament** de l'activitat objecte de la llicència atorgada; així com per la **recepció** de la **declaració responsable ambiental i de la comunicació d'activitats innòcues**.

LLIÇÈNCIA AMBIENTAL I **ALTRES AUTORITZACIONS O CONCESSIONS ADMINISTRATIVES**: El procediment de llicència ambiental **no integra** l'autorització d'abocament a conques gestionades per l'administració de l'Estat en cas que siga necessària, ni les autoritzacions o informes de caràcter sectorial que corresponga atorgar als òrgans de la Generalitat, **autoritzacions o informes preceptius que cal obtenir, si escau, amb caràcter previa** la concessió de la llicència ambiental. Així mateix, seran **objecte de tramitació i resolució independent** les autoritzacions o concessions que siguen exigibles per a l'ocupació o utilització del domini públic, de caràcter **previ a la concessió** de llicència ambiental.

¹⁹ El règim més estricte per a projectes amb importants repercussions sobre el medi ambient.

²⁰ En aquest procediment s'inclou un tràmit de dictamen ambiental que ha de precedir l'atorgament de la llicència ambiental, dictamen que ha d'emetre el mateix ajuntament en el cas de municipis amb població de dret igual o superior a 50.000 habitants. Aquest dictamen serà també formulat pels ajuntaments amb població de dret inferior a 50.000 i igual o superior a 10.000 habitants, si bé es preveu, amb caràcter excepcional, que puguem sol·licitar la seua emissió per la Comissió Territorial d'Anàlisi Ambiental Integrada contemplada en la present llei, en el cas de mancar de mitjans personals i tècnics precisos per a la seua emissió. Per als municipis de població inferior a 10.000 habitants el dictamen ambiental l'emeta l'esmentada comissió, llevat que se sol·licite la delegació de l'exercici d'aquesta competència en el cas que s'acredite disposar dels mitjans personals i tècnics suficients. El dictamen ambiental ha de completar-se amb el pronunciament del corresponent ajuntament en les matèries de la seua competència. La participació de l'administració de la Generalitat en relació amb la llicència ambiental es limita a l'emissió dels pronunciaments previs de caràcter sectorial exigits per la normativa vigent al medi ambient i als informes preceptius d'acord amb la present llei o amb el desenvolupament reglamentari que se n'efectue, o en virtut de la normativa sectorial ambiental d'aplicació.

POSADA EN FUNCIONAMENT: Com a requisit previ a l'inici de l'activitat, la llei exigeix que, després de l'obtenció de l'autorització ambiental integrada o la llicència ambiental, i finalitzada, si escau, la construcció de les instal·lacions i obres, es presente a l'òrgan que haguera atorgat el corresponent instrument d'intervenció ambiental una **declaració responsable (per la AAI)**,²¹ en el primer cas, **o una comunicació** de posada en funcionament (per la Llicència Ambiental),²² en el segon, acompanyada dels documents necessaris²³ que acrediten el compliment dels requisits per a l'exercici de l'activitat.

DECLARACIÓ RESPONSABLE AMBIENTAL²⁴ O COMUNICACIÓ D'ACTIVITAT INNÒCUA:²⁵ la llei regula, atenent a la seua escassa o nul·la incidència ambiental, les activitats i instal·lacions que, sense necessitat de previ acte administratiu habilitant (com l'AAI o la llicència ambiental), s'inclouen en el nou règim de declaració responsable ambiental o de comunicació d'activitats innòcues. La inclusió d'una activitat en un o un altre règim es delimita en funció dels critèris que es contemplen en l'annex III.²⁶ La falta d'acte administratiu previ en aquests supòsits no impedeix a l'**administració pública** l'exercici de les seues **funcions de vigilància i control a posteriori** i, en cas de falta de presentació o inexactitud de les dades o documents, pot dictar resolució que impossibilita continuar amb l'exercici de l'activitat afectada des del moment en què es tinga constància de tals fets, sense perjudici de les responsabilitats penals, civils o administratives al fet que pertocara.

En el règim de declaració responsable ambiental o de comunicació d'activitats innòcues, amb caràcter previ a la seua presentació davant l'ajuntament deuran obtenir-se les autoritzacions o formalitzar-se les comunicacions que procedisquen d'acord amb la normativa sectorial ambiental.

L'**autorització**, registre o, si escau, **avaluació** d'impacte ambiental (AIA), que vinguen exigides per la normativa sectorial ambiental per a l'activitat que es tracte, han de ser prèvies a la presentació de la declaració responsable o comunicació substitutòries de l'autorització administrativa, i cal disposar de la documentació que així ho acredite.

Per a les activitats incloses en el règim de **declaració responsable ambiental**, la prevenció ambiental es durà a terme, acompanyant-se, entre altres documents, de **certificació emesa per tècnic competent** en la qual s'especifique l'adequació de la instal·lació a l'activitat que vaja a desenvolupar-se, i el compliment dels requisits establits per la normativa sectorial d'aplicació. Açò amb la finalitat de dotar els interessats de totes les garanties jurídiques necessàries perquè l'exercici de l'activitat no quede posteriorment paralitzada en virtut de la vigilància i el control posterior de l'activitat per part de l'autoritat municipal o autonòmica i derivar en el tancament de l'activitat per incompliment dels requisits sectorials d'aplicació.

OBLIGACIONS DELS TITULARS D'ACTIVITATS SUBJECTES A INTERVENCIÓ AMBIENTAL

a) **Disposar de l'autorització ambiental integrada o la llicència ambiental, o haver efectuat la declaració responsable ambiental o comunicació d'activitats innòcues, així com complir les condicions** establides en la referida autorització o llicència, o les que s'exigisquen per a continuar l'exercici de l'activitat amb motiu de les actuacions de control posteriors a la presentació de la declaració o comunicació citades.

b) **Complir les obligacions de control periòdic i subministrament d'informació** establides en la present llei, les previstes per la legislació sectorial ambiental aplicable i per l'autorització ambiental integrada o llicència ambiental.

c) **Comunicar a l'òrgan substantiu ambiental qualsevol modificació, substancial o no**, que es pretenga dur a terme.

²¹ El termini màxim per a l'inici serà de 5 anys o el (major o inferior) que dispose la resolució (prorrogable justificadament). Hi cap un cessament o paralització temporal no superior a 2 anys (prorrogable justificadament), comunicat *prèviament* a l'òrgan competent de la Generalitat Valenciana. Tanmateix deurà comunicar *prèviament* el cessament definitiu.

²² El termini màxim per a l'inici serà de 3 anys o el *superior* que dispose la resolució (prorrogable justificadament). Hi cap una paralització temporal no superior a 2 anys (prorrogable justificadament). Tanmateix deurà comunicar *prèviament* el cessament definitiu.

²³ En cas d'AAI i llicència ambiental, *entre d'altres*: certificat emès per tècnic competent de l'execució del projecte, en què s'especifique que la instal·lació i l'activitat s'ajusten al projecte tècnic aprovat.

²⁴ Document subscrit pel titular de l'activitat, o el seu representant, en el qual **posa en coneixement** de l'administració que va a iniciar l'activitat **i manifesta, sota la seua responsabilitat, que compleix** amb els requisits establits en la normativa ambiental per al seu exercici, **que posseeix** la documentació que així ho acredita **i que es compromet a** mantenir el seu compliment durant el període de temps que dure aquest exercici, **acompanyant-se la documentació** que aquesta llei estableix.

²⁵ Document mitjançant el qual el titular de l'activitat **posa en coneixement** de l'administració pública corresponent l'inici de l'activitat així com **les seues dades identificatives i altres requisits** que siguen exigibles per a l'exercici de l'activitat.

²⁶ L'incompliment d'algun d'aquests criteris —per l'activitat innòcua— determinarà la inclusió de l'activitat, si escau, en el règim de declaració responsable ambiental o llicència ambiental.

d) Informar immediatament l'òrgan substantiu ambiental de qualsevol incident o accident que pugui afectar el medi ambient, així com de les mesures adoptades, sense perjudici de la Llei 26/2007, de 23 d'octubre, de Responsabilitat Mediambiental.

i) **Comunicar la transmissió de titularitat** a l'òrgan substantiu ambiental (no només pel transmissor—antic titular—, sinó també pel nou titular).

f) Prestar la deguda **assistència** i col·laboració als qui duguen a terme les actuacions **devigilància, inspecció i control**.

g) **Informar de manera particular els treballadors** al seu servei, i **els seus representants legals**, una vegada concedit l'instrument d'intervenció ambiental corresponent, **de tots els condicionants i circumstàncies inclosos** en el mateix, o que posteriorment s'hi incorporaran, que puguin afectar la seua salut o seguretat, sense perjudici del compliment de la resta d'obligacions establides en la normativa en matèria de prevenció de riscos laborals i seguretat laboral.

PROCEDIMENT D'ATORGAMENT

DE L'AAI (termini màxim de resolució 9 mesos): prèvia l'obtenció **d'informe de compatibilitat** urbanística i del **document d'abast de l'estudi** d'impacte ambiental (EIA), es formularà **sol·licitud** davant l'òrgan autonòmic ambiental (amb la documentació legalment establerta (v.gr. projecte, EIA, si escau DIC...)). Una volta ADMESA la sol·licitud (si no hi hagués res a requerir o per inadmetre-la), **INFORMACIÓ PÚBLICA** (45 dies hàbils) al DOGV i web GVA i simultània **PARTICIPACIÓ PÚBLICA** i **CONSULTES** a altres administracions públiques. Després, si escau petició de DIA a l'òrgan ambiental corresponent, així com petició d'**INFORMES PRECEPTIUS** (SECTORIALS, MUNICIPAL, CONFEDERACIÓ HIDROGRÀFICA, òrgan autonòmic vers **ACCIDENTS GREUS AMB SUBSTÀNCIES PERILLOSES**, d'**OCUPACIÓ DE DOMINI PÚBLIC**). Després, **TRÀMIT D'AUDIÈNCIA** al peticionari (10-15 dies hàbils) per al·legar o dur documentació. **PROPOSTA DE RESOLUCIÓ-DICTAMEN AMBIENTAL** de la Comissió d'Anàlisi Ambiental Integrat. **RESOLUCIÓ** (a notificar al peticionari-interessat i a l'ajuntament del municipi on radique l'activitat, així com als òrgans que emeteren informes vinculants o autoritzacions).

TRACTE SUCCESSIU: les condicions de l'autorització es revisaran i, si escau, s'adaptaran quan els avanços en les millors tècniques disponibles permeten una reducció significativa de les emissions. Per a aquesta revisió podrà exigir-se al titular l'informe d'adequació de les instal·lacions realitzat per entitat acreditada col·laboradora de l'administració. En qualsevol cas, l'autorització ambiental integrada serà revisada d'ofici en els supòsits establits per la normativa bàsica en matèria de prevenció i control integrats de la instal·lació. La revisió de l'autorització ambiental integrada no donarà dret a indemnització i es tramitarà pel procediment simplificat reglamentàriament establert per la normativa bàsica estatal.

DE LA LICÈNCIA AMBIENTAL(termini màxim de resolució 6 mesos): prèvia l'obtenció **d'informe de compatibilitat** urbanística i del **document d'abast de l'estudi** d'impacte ambiental (EIA), es formularà **sol·licitud** davant l'ajuntament competent (amb la documentació legalment establerta (v.gr. projecte, EIA, si escau DIC, estudi acústic...)). Una volta ADMESA la sol·licitud (si no hi hagués res a requerir o per inadmetre-la), **INFORMACIÓ PÚBLICA** (20 dies hàbils —o 30 dies hàbils si du EIA—) al DOGV i web municipal, i simultània **NOTIFICACIÓ A VEÏNS CONTIGUS** (donant-los 10 dies hàbils per a al·legacions). Després, si escau petició de DIA a l'òrgan ambiental corresponent, així com petició d'**INFORMES PRECEPTIUS** (SECTORIALS, MUNICIPAL, òrgan autonòmic vers **ACCIDENTS GREUS AMB SUBSTÀNCIES PERILLOSES**). Després, **DICTAMEN AMBIENTAL**.²⁷ Després **TRÀMIT D'AUDIÈNCIA** al peticionari (10-15 dies hàbils) per al·legar o dur documentació. **PROPOSTA DE RESOLUCIÓ**. **RESOLUCIÓ** (a notificar al peticionari-interessat i a Comissió d'Anàlisi Ambiental Integrat —si emeté dictamen—, així com a l'òrgan que emeté informe vinculant per accidents greus).

TRACTE SUCCESSIU: quan el progrés tècnic i científic o canvis de les condicions ambientals aplicables justifiquen la fixació de noves condicions de la llicència ambiental procedirà la seua revisió i consegüent adaptació sense dret a indemnització i prèvia audiència a l'interessat.

DECLARACIÓ RESPONSABLE AMBIENTAL: prèvia l'execució de les obres i adaptacions oportunes (d'obra, elèctriques, acústiques, de seguretat industrial, etc.), es formularà **DECLARACIÓ RESPONSABLE** en model acompanyada de **MEMÒRIA TÈCNICA DESCRIPTIVA DE L'ACTIVITAT I CERTIFICACIÓ TÈCNICA** del

---

²⁷ Segons població, serà emès pel mateix Ajuntament (=>50.000 habs; o =>10.000<50.000 habs si disposen de mitjans; o <10.000 habs "per delegació", si disposen de mitjans) o per la Comissió Territorial Autonòmica d'Anàlisi Ambiental Integrat (<10.000 habs. O =>10.000<50.000 habs però sense mitjans tècnics suficients).

compliment de normatives per l'activitat. OBERTURA, en el termini d'UN MES, tret que s'hagen fet requeriments de deficiències. Es pot demanar CERTIFICAT MUNICIPAL DE CONFORMITAT AMB L'OBERTURA.

COMUNICACIÓ D'ACTIVITATS INNÒCUES (nul·la incidència ambiental): prèvia l'execució de les obres i adaptacions oportunes (d'obra i d'instal·lacions), es formularà COMUNICACIÓ D'ACTIVITATS INNÒCUES en model i es podrà ENCETAR L'ACTIVITAT amb L'OBERTURA D'IMMEDIAT. Es pot demanar CERTIFICAT MUNICIPAL DE CONFORMITAT AMB L'OBERTURA.

6. **Llei (estatal) 34/2007, de 15 de novembre, de qualitat de l'aire i protecció de l'atmosfera.**

REFLEXIÓ INTRODUCTIVA: l'atmosfera és un bé comú indispensable per a la vida i totes les persones en tenen el dret d'ús i gaudi i l'obligació de conservar-la.

Per la seua condició de recurs vital i pels danys que de la seua contaminació poden derivar-se per a la salut humana, el medi ambient i altres béns de qualsevol naturalesa, la qualitat de l'aire i la protecció de l'atmosfera ha sigut, des de fa dècades, una prioritat de la política ambiental. Així, a mesura que els processos d'industrialització i d'urbanització de grans àrees territorials van provocar impactes negatius en la qualitat de l'aire, es va fer necessari, tant en l'àmbit nacional com en el regional i internacional, l'articulació d'un **ampli repertori d'instruments legals tendents a fer compatibles el desenvolupament econòmic i social i la preservació d'aquest recurs natural**.

La llei té per objecte establir les bases en matèria de **prevenció, vigilància i reducció de la contaminació atmosfèrica** amb la finalitat d'evitar i, quan açò no siga possible, **minorar els danys** que puguen derivar-se'n per a les persones, el medi ambient i altres béns de qualsevol naturalesa. Queden **exclusos** de l'àmbit d'aplicació d'aquesta llei i es regiran per la seua normativa específica: a) els sorolls i vibracions, b) les radiacions ionitzants i no ionitzants i c) els contaminants biològics.

En aquesta llei s'articulen una bateria d'**instruments** que van des dels més específics per a actuar sobre la **qualitat de l'aire o per a la limitació d'emissions**, passant pels de caràcter horitzontal d'avaluació, informació, control i inspecció fins a aquells indispensables per a fomentar la protecció de l'ambient atmosfèric o per a promoure la recerca, el desenvolupament i la innovació i la formació i sensibilització pública.

«Aglomeració»: Conurbació de població superior a 250.000 habitants o bé, quan la població siga igual o inferior a 250.000 habitants, amb la densitat de població per km² que es determine per les comunitats autònomes.

«Contaminació atmosfèrica»: La **presència** en l'atmosfera de matèries, substàncies o formes d'energia que impliquen molèstia greu, risc o dany per a la seguretat o la salut de les persones, el medi ambient i altres béns de qualsevol naturalesa.

Les comunitats autònomes, en l'exercici de les seues competències, avaluaran la qualitat de l'aire, podran establir objectius de qualitat de l'aire i valors límit d'emissió més estrictes que els que establisca l'administració general de l'Estat, adoptaran plans i programes per a la millora de la qualitat de l'aire i el compliment dels objectius de qualitat en el seu àmbit territorial, adoptaran les mesures de control i inspecció necessàries per a garantir el compliment d'aquesta llei, i exerciran la potestat sancionadora.

Les administracions públiques, en l'àmbit de les seues competències, prendran les mesures que siguen necessàries per a **garantir** que el públic en general i les entitats interessades, tals com les organitzacions ecologistes, empresarials, de consumidors i sanitàries, **reben INFORMACIÓ adequada i oportuna sobre la qualitat de l'aire**, dels indicadors ambientals elaborats pel Ministeri de Medi Ambient, i dels plans i programes per a la protecció de l'atmosfera i per a minimitzar els efectes negatius de la contaminació atmosfèrica. Aquesta informació se subministrarà **de forma clara i comprensible** a través de mitjans de difusió fàcilment **accessibles**, inclòs internet.

Aquesta informació inclourà obligatòriament:

- La situació de la **qualitat** de l'aire en relació amb els objectius de qualitat vigents per a cada contaminant.

- Informació **periòdica** sobre la contaminació de fons.

- En cas que per a determinats contaminants s'establisquen descomptes a causad' emissions de fons naturals per al càlcul respecte de l'incompliment d'objectius de qualitat, s'informarà adequadament de la **metodologia** seguida i de la **justificació** per a l'aplicació de tals **descomptes**.

- La informació sobre la qualitat de l'aire que Espanya **remet anualment a la Comissió** Europea en compliment de les obligacions previstes en la normativa comunitària en matèria de qualitat de l'aire.

Les administracions públiques també **faran PÚBLICS pels mitjans** assenyalats els estudis sobre qualitat de l'aire i salut que s'encarreguen en l'àmbit de les seues competències.

Les comunitats autònomes **informaran periòdicament** la població del **nivell** de contaminació i, de manera específica, quan se **sobrepassen** els objectius de qualitat de l'aire. En els supòsits en què se sobrepassen els límits d'informació i alerta prevists reglamentàriament, la comunitat autònoma afectada **informarà** també els **òrgans** competents en cada cas en matèria **sanitària**, de **medi ambient** i de **protecció civil** conforme als plans d'acció i protocols establerts en el marc de protecció civil.

Els municipis amb població superior a 100.000 habitants i els que formen part d'una aglomeració, d'acord amb la definició de la llei, **disposaran de dades** per a informar la població sobre els nivells de contaminació i la qualitat de l'aire.

Quan se **sobrepassen** els objectius de qualitat de l'aire o existisca un **risc** que açò **ocórrega**, **la comunitat** autònoma competent **adoptarà les MESURES** adequades per a **evitar o mitigar la contaminació**.

Les **comunitats** autònomes i, si escau, les **entitats locals**, **AVALUARAN REGULARMENT** la qualitat de l'aire en el seu corresponent àmbit territorial, conformement al que es disposa en la normativa vigent que en cada cas siga aplicable, als criteris específics que reglamentàriament s'establisquen en relació amb els diferents objectius de qualitat de l'aire, i als mètodes establerts per la Unió Europea en aquesta matèria.

A l'efecte de facilitar informació a la població, les aglomeracions hauran de disposar, per si mateixes o en col·laboració amb les comunitats autònomes, d'**ESTACIONS I XARXES D'AVAUACIÓ** de la qualitat de l'aire.

Una vegada establerts els objectius de qualitat de l'aire als quals ens hem referit, les comunitats autònomes i, si escau, les entitats locals, hauran de realitzar una **avaluació PRELIMINAR dels nivells** de contaminació en relació amb els contaminants als quals es referisquen els objectius de qualitat de l'aire, en aquelles parts dels seus territoris on no existisquen mesuraments representatius d'aquests nivells.

Les comunitats autònomes, amb la participació de les entitats locals, **ZONIFICARAN** el seu **TERRITORI** segons els nivells dels contaminants per als quals s'hagen establert objectius de qualitat de l'aire i conforme a les mateixes elaboraran llistes diferenciades de zones i aglomeracions. La informació utilitzada per a la zonificació haurà de ser tinguda en compte per les administracions públiques en l'elaboració i aprovació de plans urbanístics i d'ordenació del territori, així com en la tramitació dels procediments d'autorització d'activitats i instal·lacions potencialment contaminadores de l'atmosfera.

Les comunitats autònomes, en els terminis reglamentàriament establerts, adoptaran com a mínim els següents **PLANS I PROGRAMES PER A LA MILLORA** de la qualitat de l'aire i el compliment dels objectius de qualitat de l'aire en el seu àmbit territorial, així com per a minimitzar o evitar els impactes negatius de la contaminació atmosfèrica:

a) DE MILLORA de la qualitat de l'aire per a aconseguir els objectius de qualitat de l'aire en els terminis fixats, en les zones en les quals els nivells d'un o més contaminants regulats **superen** aquests objectius.

b) D'ACCIÓ A CURT TERMINI en els quals es determinen mesures immediates i a curt termini per a les zones i supòsits que **existisca risc de superació** dels objectius de qualitat de l'aire i els límits d'alerta.

Les ENTITATS LOCALS podran elaborar, en l'àmbit de les seues competències, els seus PROPIS PLANS I PROGRAMES. Per a l'elaboració d'aquests plans i programes s'haurà de tenir en compte els plans de protecció de l'atmosfera de les respectives comunitats autònomes.

Així mateix, **les entitats locals**, amb l'objecte d'aconseguir els objectius de la llei, podran adoptar mesures de **RESTRICCIÓ TOTAL O PARCIAL DEL TRAFIC**, incloses restriccions als vehicles més contaminants, a certes matrícules, a certes hores o a certes zones, entre d'altres.

Els municipis amb població superior a 100.000 habitants i les aglomeracions, en els terminis reglamentàriament establits, **adoptaran** PLANS I PROGRAMES per al compliment i millora dels objectius de qualitat de l'aire, en el marc de la legislació sobre seguretat vial i de la planificació autonòmica.

Els **PLANS** als quals es refereixen els paràgrafs anteriors hauran de ser elaborats i modificats garantint la PARTICIPACIÓ PÚBLICA en matèria de medi ambient.

INSTRUMENTS PÚBLICS DE FOMENT DE PROTECCIÓ DE L'ATMOSFERA: Els acords voluntaris que les comunitats autònomes subscriuen amb els agents econòmics i particulars; la implantació voluntària de sistemes de gestió i auditories ambientals en tots els sectors d'activitat públics i privats que siguen fonts d'emissió; la recerca, el desenvolupament i la innovació per a prevenir i reduir la contaminació atmosfèrica i els seus efectes; l'aplicació de mesures de prevenció i reducció de la contaminació atmosfèrica d'acord amb la normativa vigent sobre contractes del sector públic; fomentaran la formació i sensibilització del públic; promouran, en l'àmbit de les seues competències, l'ús de la fiscalitat ecològica i d'altres instruments de política econòmica ambiental.

7. Llei [estatal] 37/2003, de 17 de novembre, del Soroll²⁸

PRÒLEG: El **soroll** en el seu vessant ambiental, no circumscrit a àmbits específics com el **laboral**, sinó en tant que immissió sonora present en l'hàbitat humà o en la naturalesa, **no** ha sigut **tradicionalment** objecte d'**atenció** preferent en la normativa protectora del medi ambient. Tractem del soroll en un sentit ampli, i aquest és l'abast de la llei, compreniu tant del soroll pròpiament dit, perceptible en forma de so, com de les vibracions: tant l'un com les altres s'inclouen en el concepte de "contaminació acústica".

En la legislació espanyola, el mandat constitucional de protegir la salut (article 43 de la Constitució) i el medi ambient (article 45 de la Constitució) engloben en el seu abast la protecció contra la **contaminació acústica**. A més, la protecció constitucional enfront d'aquesta forma de contaminació també troba suport en alguns drets fonamentals reconeguts per la Constitució, entre d'altres, el dret a la **intimitat personal i familiar**, consagrat en l'article 18.1.

No obstant açò, **el soroll mancava** fins a aquesta **lleï** d'una norma general reguladora d'àmbit estatal, i el seu tractament normatiu es desplegava, a grans trets, entre les previsions de la normativa civil quant a relacions de veïnatge i causació de perjudicis, la normativa sobre limitació del soroll en l'ambient de treball, les disposicions tècniques per a l'homologació de productes i les ordenances municipals que concerneixen el benestar ciutadà o el planejament urbanístic.

ACCEPCIÓ AMPLIADA DE SOROLL per la de «contaminació acústica»: enfront del concepte de soroll ambiental (d'indole europea i menor dimensió), la contaminació acústica a la qual es refereix l'objecte de la llei es defineix com la presència en l'ambient de sorolls o vibracions, **sigu quin siga l'emissor acústic** que els **origene**, que impliquen **molèstia, risc o dany per a les persones**, per al desenvolupament de les seues **activitats** o per als **béns** de qualsevol naturalesa, fins i tot quan el seu efecte sigu pertorbar el gaudi dels sons d'origen natural, o que causen efectes significatius sobre el medi ambient.

---

²⁸ Desenvolupada pels Reials Decrets 1513/2005, de 16 de desembre, pel qual es desenvolupa la Llei 37/2003, de 17 de novembre, del Soroll, en allò referent a l'avaluació i gestió del soroll ambiental, i Reial Decret 1367/2007, de 19 d'octubre, pel qual es desenvolupa la Llei 37/2003, de 17 de novembre, del Soroll, en allò referent a zonificació acústica, objectius de qualitat i emissions acústiques.

ÀMBIT D'APLICACIÓ SUBJECTIU: per referència a **tots els emissors acústics** de qualsevol índole, excoent-se no obstant la contaminació acústica generada per alguns d'ells. Ha de tenir-se en compte que, a l'efecte de la llei, el concepte d'emissor acústic es refereix a qualsevol activitat, infraestructura, equip, maquinària o comportament que genere contaminació acústica.

EXCLUSIÓ DE RELACIONS DE VEÏNATGE: En particular, interessa justificar l'exclusió de l'abast de la llei de la contaminació acústica originada en la pràctica **d'activitats domèstiques o les relacions de veïnatge**, sempre que no excedisca els límits tolerables de conformitat amb els usos locals. En la tradició jurídica espanyola i d'altres països del nostre entorn més pròxim, les relacions de veïnatge s'han vingut aplicant a tot tipus **d'immissions**, incloses les sonores, un criteri de raonabilitat que es vincula a les pràctiques **consuetudinàries del lloc**. Sembla aliè al propòsit d'aquesta llei alterar aquest règim de relacions veïnals, consolidat al llarg de segles d'aplicació, sobretot tenint en compte que el contingut d'aquesta llei no modifica gens la plena vigència dels tradicionals principis de convivència veïnal.

EXCLUSIÓ DE L'ACTIVITAT LABORAL: D'altra banda, s'exclou també l'activitat laboral ja que, respecte de la contaminació acústica produïda per aquella en el corresponent lloc de treball, seguirà regint la normativa sectorial aplicable, constituïda principalment per la Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals, en el seu vessant de protecció dels treballadors enfront dels riscos derivats de l'exposició al soroll durant el treball.

COMPETÈNCIA NORMATIVA (mapes de soroll, àrees acústiques integrades, plans d'acció, declaració de zona acústica especial, pla zonal específic, zones tranquil·les en aglomeracions i camp obert: sense perjudici de la competència de les comunitats autònomes per a desenvolupar la legislació bàsica estatal en matèria de medi ambient): s'esmenta la **competència dels ajuntaments** per a aprovar ordenances sobre soroll i per a adaptar les existents i el planejament urbanístic a les previsions de la llei. **L'Estat** manté competències envers les seues infraestructures (aeroports, ferrocarril, ports, carreteres estatals, obres d'interès estatal), mentre que **les comunitats autònomes** fan el mateix amb aquelles que excedisquen de més d'un municipi.

ÀREA ACÚSTICA: àmbit **territorial**, delimitat²⁹ per l'administració competent, que presenta el **mateix objectiu de qualitat acústica**.

QUALITAT ACÚSTICA: **grau d'adequació** de les característiques acústiques d'un espai **a les activitats** que es realitzen en el seu àmbit.

OBJECTIUS DE QUALITAT ACÚSTICA: es fixaran pel **Govern** tant per a les àrees acústiques com per a **l'espai interior habitable** de les edificacions destinades a habitatge, usos residencials, hospitalaris, educatius o culturals.

SUSPENSIO PROVISIONAL DELS OBJECTIUS DE QUALITAT ACÚSTICA: amb motiu de l'organització **d'actes PÚBLICS** d'especial projecció oficial, cultural, religiosa o de naturalesa anàloga. També els titulars d'emissors acústics (PRIVATS) podran sol·licitar de l'administració competent, **per raons degudament justificades** que hauran d'acreditar-se en el corresponent estudi acústic, la suspensió provisional dels objectius de qualitat acústica aplicables a la **totalitat o a part d'un àrea** acústica.

ZONES DE SERVITUD ACÚSTICA: els sectors del territori **afectats** pel funcionament o el desenvolupament de les **infraestructures** de transport viari, ferroviari, aeri, portuari o d'altres equipaments públics que es determinen reglamentàriament, així com els sectors de territori situats a l'entorn d'aquestes infraestructures, existents o projectades, podran quedar gravats per servituds acústiques.

EMISSORS ACÚSTICS: a) Vehicles automòbils. b) Ferrocarrils. c) Aeronaus. d) Infraestructures viàries. i) Infraestructures ferroviàries. f) Infraestructures aeroportuàries. g) Maquinària i equips. h) Obres de construcció d'edificis i d'enginyeria civil. i) Activitats industrials. j) Activitats comercials. k) Activitats esportives, recreatives i d'oci. l) Infraestructures portuàries.

---

²⁹ En atenció a l'ús *predominant* del sòl: residencial, industrial, recreatiu, terciari, sanitari, docent, cultural, sistemes generals d'infraestructures, espais naturals que ho requereixen.

OBJECTE dels MAPES DE SOROLL: a) Cadascun dels **grans eixos** viaris,³⁰ dels grans eixos ferroviaris,³¹ dels grans aeroports³² i de les aglomeracions, entenent per tals els municipis (un o varis, o tot o part d'un municipi) amb una població superior a 100.000 habitants i amb una densitat de població superior a la que es determine reglamentàriament. b) **Les àrees acústiques** en les quals es comprova **l'incompliment** dels corresponents **objectius de qualitat** acústica.

FI dels MAPES DE SOROLL: Permetre l'**avaluació global** de l'exposició o la realització de **prediccions globals** de la contaminació acústica d'una determinada zona i **possibilitar** l'adopció fundada de plans d'acció en matèria de contaminació acústica i, en general, de les **mesures correctores** que siguin adequades.

REVISIÓ DE MAPES DE SOROLL: cada 5 anys.

MESURES I INSTRUMENTS DE PREVENCIÓ I CORRECCIÓ DE LA CONTAMINACIÓ ACÚSTICA (assegurant totes les mesures adequades de prevenció de la contaminació acústica, així com que no es supere cap valor límit aplicable): autorització ambiental integrada, avaluació d'impacte ambiental o altres figures autonòmiques amb anàloga finalitat, intervenció en les activitats classificades com a molestes insalubres, nocives i perilloses (licències, declaracions responsables o comunicacions d'activitat innòcua), obligació de comptar amb un sistema d'autocontrol de les emissions acústiques per l'autoritzat/licenciatarí (qui informará periòdicament l'administració pública), limitacions a la concessió de licències de construcció (vetant la concessió de noves licències de construcció d'edificacions destinades a habitatges, usos hospitalaris, educatius o culturals si els índexs d'immissió mesurats o calculats incompleixen els objectius de qualitat acústica), delimitant reserves de sons d'origen natural.

FI DELS PLANS D'ACCIÓ³³ en matèria de contaminació acústica corresponent als àmbits territorials dels mapes de soroll: afrontar globalment les qüestions, determinar les accions prioritàries a realitzar per superació o incompliment dels límits acústics i protegir les zones tranquil·les.

ZONES DE PROTECCIÓ ACÚSTICA ESPECIAL: àrees acústiques en les quals **s'incompleixen**³⁴ els **objectius** aplicables de qualitat acústica, "tot i que s'observen pels emissors acústics els valors límit aplicables".

PLANS ZONALS ESPECÍFICS PER A LA MILLORA ACÚSTICA PROGRESSIVA del medi ambient en les **zones de protecció acústica especial**, fins a aconseguir els objectius de qualitat acústica que els siguin aplicables.

Els plans zonals específics podran contenir, entre unes altres, totes o algunes de les següents MESURES:

- a) Assenyalar zones en les quals s'apliquen **restriccions horàries** o per raó del tipus d'activitat a lesobres a realitzar en la via pública o en edificacions.
- b) Assenyalar **zones o vies en les quals no puguin circular** determinades classes de vehicles a motor o hagen de fer-ho amb restriccions horàries o de velocitat.
- c) **No autoritzar l'engegada**, ampliació, modificació o trasllat d'un emissor acústic que augmente els valors dels índexs d'immissió existents.

ZONA DE SITUACIÓ ACÚSTICA ESPECIAL: àrea acústica on **les mesures correctores** incloses en els plans zonals específics que es desenvolupen en una zona de protecció acústica especial **no poden evitar l'incompliment** dels objectius de qualitat acústica.

PERÍODES TEMPORALS D'AVALUACIÓ (DELS ÍNDEXS DE SOROLL): s'estableixen els tres períodes temporals d'avaluació diaris següents:

1º) Període **dia** (d): al període dia li corresponen 12 hores;

2º) Període **vespre** (i): al període de vesprada li corresponen 4 hores;

³⁰ Qualsevol carretera amb trànsit superior a 3 milions de vehicles per any.

³¹ Qualsevol via fèrria amb un tràfic superior a 30.000 trens per any.

³² Qualsevol aeroport civil amb més de 50.000 moviments per any.

³³ Hauran d'elaborar-se i aprovar-se, previ tràmit d'informació pública per un període mínim d'un mes, plans d'acció en matèria de contaminació acústica corresponent als àmbits territorials dels mapes de soroll, havent de revisar-se cada 5 anys, des de la seua aprovació.

³⁴ Desaparegudes les causes que van provocar la declaració, l'administració pública corresponent declararà el cessament del règim aplicable.

3º) Període **nit** (n): al període nit li corresponen 8 hores.

L'administració competent pot optar per **reduir el període vespre en una o dues hores i allargar els períodes dia i/o nit** en conseqüència, sempre que aquesta decisió s'aplique a totes les fonts, i que facilite al Ministeri de Medi Ambient informació sobre la diferència sistemàtica pel que fa a l'opció per defecte. En el cas de la modificació dels períodes temporals d'avaluació, aquesta modificació ha de reflectir-se en l'expressió que determina els índexs de soroll.

Els **valors horaris** de començament i fi dels diferents períodes temporals d'avaluació són:³⁵ període dia de 7.00 a 19.00; període vespre de 19.00 a 23.00 i període nit de 23.00 a 7.00, hora local. L'administració competent podrà **modificar l'hora de començament** del període dia i, per tant, quan comencen els períodes vespre i nit. La decisió de modificació haurà d'aplicar-se a totes les fonts de soroll.

INSTRUMENTS DE PLANIFICACIÓ I GESTIÓ ACÚSTICA en la LEGISLACIÓ VALENCIANA [Llei (autonòmica) 7/2002, de 3 de desembre, de protecció contra la contaminació acústica].³⁶

Els instruments de planificació i gestió acústica són:³⁷

a) **Pla Acústic d'Acció Autonòmica**: tindrà per objecte coordinar les actuacions de les administracions públiques en les seues accions contra el soroll, fomentar l'adopció de mesures per a la seua prevenció i la reducció de les emissions sonores per sobre dels màxims legalment previstos (fins i tot del tràfic), conscienciar i formar els ciutadans i potenciar la recerca i implantació de noves tecnologies per a aconseguir la reducció o eliminació de la contaminació acústica.

b) **Plans acústics municipals**:³⁸ els municipis de més de 20.000 habitants elaboraran els seus respectius plans acústics que contemplaran tot el terme municipal. Els plans acústics municipals constaran d'un mapa acústic, regulat en la secció segona del present capítol i d'un programa d'actuació. Els plans acústics municipals inclouran dins del seu programa d'actuació les següents mesures:

- a) Ordenació de les activitats generadores de soroll implantades o a implantar en l'àmbit d'aplicació del Pla.
- b) Regulació del tràfic rodat.
- c) Programes de minimització de la producció i transmissió de sorolls.
- d) Establiment de sistemes de control de soroll.
- e) Qualsevol altres que es consideren adequades per a reduir els nivells de soroll.

c) **Ordenances municipals**.

d) **Declaració de Zones Acústicament Saturades**.

RELACIÓ DEL PLA ACÚSTIC MUNICIPAL AMB ELS INSTRUMENTS DE PLANEJAMENT URBANÍSTIC MUNICIPAL DE LA COMUNITAT VALENCIANA: En els instruments de planejament urbanístic haurà de

³⁵ **L'art. 7.3 de la Llei (valenciana) 7/2002**, de 3 de desembre, de protecció contra la contaminació acústica norma: A l'efecte de la present Llei, s'entendrà per «dia» o horari diürn el comprès entre les 08.00 i les 22.00 hores, i per «nit» o horari nocturn qualsevol interval comprès entre les 22.00 i les 08.00 hores de l'endemà.

³⁶ D'aplicació a la Comunitat Valenciana a les activitats, comportaments, instal·lacions, mitjans de transport i màquines que en el seu funcionament, ús o exercici produïsquen sorolls o vibracions que puguin causar molèsties a les persones, generar riscos per a la seua salut o benestar o deteriorar la qualitat del medi ambient. Així mateix, queden sotmesos a les prescripcions establides en la Llei tots els elements constructius i ornamentals en tant que contribuïsquen a la transmissió de sorolls i vibracions produïts en el seu entorn.

³⁷ Decret 104/2006, de 14 de juliol, del Consell, de planificació i gestió en matèria de contaminació acústica.

³⁸ **TRAMITACIÓ**: El projecte tècnic de Pla Acústic Municipal serà sotmès, per acord plenari municipal, a informació pública pel termini d'un mes, mitjançant la publicació de sengles anuncis en el *Diari Oficial de la Generalitat Valenciana* i en un dels diaris d'informació general de major difusió en la província. Així mateix es donarà audiència a les associacions veïnals interessades. Després del tràmit d'informació pública i l'informe de les administracions que pogueren resultar afectades, la conselleria competent en medi ambient, com a últim tràmit previ a la seua aprovació, emetrà en el termini d'un mes un informe vinculant sobre el Pla. La seua no emissió en el termini establert donarà lloc a la interrupció del procediment. L'aprovació correspondrà al ple de l'ajuntament en el termini de dos mesos des de la remissió de l'informe de la conselleria competent en medi ambient. Els acords d'aprovació dels plans es publicaran en el *Butlletí Oficial* de la província i el *Diari Oficial de la Generalitat Valenciana* i entraran en vigor, llevat que s'hi dispose el contrari, l'endemà de la seua publicació.

contemplar-se la informació i les propostes continguts en els **plans acústics municipals**. A falta d'aquests, els instruments de planejament urbanístic o territorial incorporaran un **estudi acústic** en el seu àmbit d'ordenació mitjançant la utilització de models matemàtics predictius que permeten avaluar el seu impacte acústic i adoptar les mesures adequades per a la seua reducció.

INSTRUMENTAL de mesurament de SOROLLS I VIBRACIONS: **sonòmetres**, sonòmetres integradors, **calibradors** sonors i **acceleròmetres** (de vibracions).

TIPUS DE LIMITACIÓ ACÚSTICA: SONORA en l'ambient exterior exterior—des del local que emet—o interior—des d'altres locals receptors—, de VIBRACIONS en l'interior d'edificis.

MAPES ACÚSTICS: Els mapes acústics tenen per objecte **analitzar els nivells de soroll existents en el terme** municipal i proporcionar informació sobre **les fonts sonores causants** de la contaminació acústica. A aquest efecte distingiran entre zones rústiques i urbanes, establint **àrees** diferenciades³⁹ (per ús, font generadora o condicionants dels valors existents).

ZONES ACÚSTICAMENT SATURADES (ZAS):⁴⁰ aquelles en què es produeixen uns elevats nivells sonors (tot i que cada activitat individualment considerada complisca amb els nivells establits en aquesta Llei, se sobrepassen dues vegades per setmana durant tres setmanes consecutives, o tres alternes en un termini de trenta-cinc dies naturals, i en més de 20 dB(A), els nivells d'avaluació per sorolls en l'ambient exterior establits) a causa de l'existència de nombroses activitats recreatives, espectacles o establiments públics, a l'activitat de les persones que els utilitzen, al soroll del tràfic en aquestes zones així com a qualsevol altra activitat que incidisca en la saturació del nivell sonor de la zona.

EFFECTES DE LA ZAS (fins que es resolga la recuperació dels nivells i el cessament): totes o alguna de les següents mesures:

- a) Suspendre la concessió de llicències d'activitat que pogueren agreujar la situació.
- b) Establir horaris restringits per al desenvolupament de les activitats responsables, directament o indirectament, dels elevats nivells de contaminació acústica.
- c) Prohibir la circulació d'alguna classe de vehicles o restringir-ne la velocitat, o limitar-la a determinats horaris, de conformitat amb les altres administracions competents.
- d) Qualsevol altres que es consideren adequades per a reduir els nivells de contaminació acústica.

Condicions acústiques de les ACTIVITATS COMERCIALS, INDUSTRIALS I DE SERVEIS:⁴¹ obligats a adoptar les mesures necessàries d'insonorització de les seues fonts sonores i d'aïllament acústic.

ESTUDI ACÚSTIC I INSTRUMENTS D'INTERVENCIÓ AMBIENTAL: les activitats subjectes a autorització ambiental integrada, llicència ambiental o declaració responsable per incompliment de la condició relativa a soroll i vibracions establida en l'annex III de la llei valenciana 6/2014, de 25 de juliol, s'acompanyaran d'un **estudi acústic** que comprenga totes i cadascuna de les **fonts sonores** i una avaluació de les **mesures correctores a adoptar** per a garantir que no es transmeta a l'exterior o a locals confrontants, en les condicions més desfavorables, nivells superiors als establits en la llei.

AUDITORIES ACÚSTIQUES: els titulars d'activitats susceptibles de generar sorolls i vibracions conforme a l'establert en l'article anterior hauran de realitzar un **autocontrol** de les emissions acústiques **almenys cada cinc anys** o en un termini inferior si així s'establira al procediment d'avaluació d'impacte ambiental o en el de qualificació

³⁹ Aquestes àrees seran les següents: a) Principals vies de comunicació. b) Àrees industrials i recreatives, on es produirà la implantació d'aquests usos, tenint en compte els majors nivells de soroll que genere. c) Àrees residencials i comercials. d) Àrees especialment protegides per estar destinades a usos sanitaris i docents. i) Àrees especialment protegides pels seus valors mediambientals i que precisen estar preservats de la contaminació acústica. f) Àrees dels centres històrics.

⁴⁰ TRAMITACIÓ: Acord plenari de, i submissió a, informació pública del projecte de ZAS (en DOGV i en un diari d'informació general de major difusió en la província), informe vinculant de Conselleria competent en medi ambient, i finalment, acord plenari aprovatori de la ZAS, que es publicarà en DOGV, la vigència del qual serà des de l'endemà al de la seua publicació (llevat que expresse el contrari).

⁴¹ Decret 266/2004, de 3 de desembre, del Consell de la Generalitat, pel qual s'estableixen normes de prevenció i correcció de la contaminació acústica en relació amb activitats, instal·lacions, edificacions, obres i serveis. Resolució de 9 de maig de 2005, del director general de Qualitat Ambiental, relativa a la disposició transitòria primera del Decret 266/2004, de 3 de desembre, del Consell de la Generalitat, pel qual s'estableixen normes de prevenció i correcció de la contaminació acústica, en relació amb activitats, instal·lacions, edificacions, obres i serveis.

de l'activitat.

AÏLLAMENT ACÚSTIC DE LOCALS TANCATS D'ESPECTACLES, ESTABLIMENTS PÚBLICS I ACTIVITATS RECREATIVES: a més del compliment de les condicions regulades en la resta d'activitats, inclosa l'obligatorietat de presentació d'estudi acústic i realització d'auditories acústiques, s'escometrà l'AÏLLAMENT ACÚSTIC DE LOCALS ajustats a uns nivells d'emissió mínims:

NIVELLS D'EMISSIÓ D'ESPECTACLES, ESTABLIMENTS PÚBLICS I ACTIVITATS RECREATIVES a l'aire lliure: en les llicències o autoritzacions municipals s'inclouran els nivells màxims de potència sonora que aquestes activitats puguen produir.

EVITACIÓ D'EFECTES ACUMULATIUS: en zones d'ús dominant residencial, d'ús sanitari i docent, i amb la finalitat d'evitar efectes acumulatius, la implantació d'activitats recreatives i d'oci que incorporen ambientació musical, així com aquelles altres productores de sorolls i vibracions, hauran de **respectar la distància respecte de qualsevol altra activitat**, en els termes en què es fixe per l'administració local per a aquestes zones, mitjançant les ordenances o plans acústics municipals.

MAQUINÀRIA: en els treballs que es realitzen **en la via pública i en l'edificació** dins de les **zones urbanesconsolidades** no s'autoritzarà l'ocupació de maquinària el nivell de pressió sonora de la qual supere **90 dB(A) mesurats a cinc metres de distància**, tret que l'Ajuntament LIMITE L'HORARI de treball d'aquesta maquinària en funció del seu nivell acústic i de les característiques de l'entorn ambiental que treballa i adoptant les mesures correctores que fossen oportunes.

Els treballs realitzats tant en la via pública com en l'edificació **no podran realitzar-se** de les 22.00 a les 08.00 hores si es produeixen nivells sonors superiors als establits amb caràcter general en la normativa, EXCEPTE OBRES URGENTS, DE NECESSITAT O PERILL.

El TREBALL NOCTURN, en tot cas, **requerirà autorització municipal**, que determinarà els límits sonors.

CÀRREGA I DESCÀRREGA: queda **prohibida** la realització d'operacions de càrrega i descàrrega que **superen** en horari **nocturn**, en les zones residencials o d'ús sanitari i docent, **els límits** sonors establits en la normativa.

SERVEI PÚBLIC NOCTURN DE NETEJA I RECOLLIDA DE BROSSA: adoptarà (fins i tot en els propis plecs de prescripcions tècniques) les mesures i precaucions necessàries per a **reduir al mínim** (pels vehicles i equips) els nivells sonors de pertorbació de la tranquil·litat ciutadana.

SISTEMES D'ALARMA: els titulars i responsables de sistemes d'alarma hauran de mantenir-los **en perfecte estat** d'ús i **funcionament**, amb la finalitat d'evitar que s'autoactiven o activen per causes injustificades o diferents de les quals van motivar la seua instal·lació.

SISTEMES D'ALARMA I FORCES POLICIALES: les forces i cossos de seguretat podran utilitzar els mitjans necessaris per a **interrompre les emissions** sonores o vibracions dels sistemes d'alarma en el cas que el seu funcionament siga **anormal**, sense perjudici de sol·licitar les autoritzacions judicials necessàries. Així mateix podran **retirar els vehicles** en què es produísca el **mal funcionament** de l'alarma a dipòsits destinats a aquest efecte.

FALTA DE CIVISME (infracció): la generació de sorolls i vibracions produïts per l'activitat directa de les persones, animals domèstics i aparells domèstics o musicals en la via pública, espais públics i a l'interior dels edificis haurà de mantenir-se **dins dels límits** que exigeix la **convivència ciutadana** i la Llei.

Regulació del SOROLL PRODUÏT PELS MITJANS DE TRANSPORT PER VEHICLES A MOTOR:⁴²queda

---

⁴² Decret 19/2004, de 13 de febrer, del Consell de la Generalitat, pel qual s'estableixen normes per al control del soroll produït pels vehicles a motor.

prohibida la circulació de vehicles que **emeten sorolls** superiors als reglamentats, així com la incorrecta utilització o conducció de vehicles a motor que done lloc a sorolls innecessaris o molestos. Els vehicles hauran de circular amb la documentació acreditativa de la comprovació favorable dels seus nivells d'emissió per part dels centres d'inspecció tècnica de vehicles (**ITV**).

Si el vehicle passara els límits establits en més de 6 dB(A) serà **immobilitzat i traslladat** a dependències habilitades a aquest efecte. El titular del vehicle, previ lliurament de la documentació del mateix, podrà retirar-lo mitjançant un sistema de remolc o càrrega o qualsevol altre mitjà que possibiliti arribar a un taller de reparació sense posar el vehicle en marxa.

Regulació del SOROLLS PRODUÏTS PER INFRAESTRUCTURES DE TRANSPORT: havent de fer ús de la **millor tecnologia disponible** de protecció contra sorolls i vibracions. En el supòsit en què la presència d'una infraestructura de transport ocasioni una superació en més de 10 dB(A) dels límits fixats en la Llei, l'administració pública competent en l'ordenació del sector adoptarà un Pla de millora de qualitat acústica tendent a reduir els nivells per sota d'aquest nivell de superació.

SITUACIONS ESPECIALS: l'autoritat competent per raó de la matèria al fet que pertanga la font generadora del soroll o vibracions podrà eximir, amb caràcter temporal, del compliment dels nivells de pertorbació màxims fixats en la Llei en determinats actes de **caràcter oficial, cultural, festiu, religiós i altres anàlegs**.

EXCLUSIÓ DE PROJECTES DE DEFENSA NACIONAL I D'ALTRES LEGALMENT APROVATS: queden exclosos del compliment dels nivells màxims de pertorbació els projectes relacionats amb la defensa nacional i els aprovats específicament per una Llei de l'Estat o de la Generalitat, tot i l'obligatorietat de garantir la utilització de la millor tecnologia disponible de protecció contra els sorolls i vibracions.

8. **Llei (estatal) 1/1970, de 4 d'abril, de caça**

FI: La present Llei regula la protecció, conservació i foment de la riquesa cinegètica nacional i el seu aprofitament ordenat en harmonia amb els diferents interessos afectats.

MINORIA D'EDAT. Per a obtenir la llicència de caça el menor d'edat no emancipat necessitarà **autorització escrita de la persona que legalment el represente**. Per a caçar amb armes de foc o accionades per aire o altres gasos comprimits serà necessari haver aconseguit la majoria d'edat penal o anar acompanyat per un altre o altres caçadors majors d'edat.

PERMÍS D'ARMES. Per a utilitzar armes o mitjans que precisen d'**autorització especial** serà necessari estar en possessió del corresponent permís.

TIPOLOGIA DE PECES DE CAÇA. Les peces de caça es classificaran en **dos grups**: CAÇA MAJOR I CAÇA MENOR. Tindran la consideració de peces de **caça major** la cabra montesa, el cérvol, el cabirol, la daina, el senglar, el linx, el llop, el mufló, l'ós, l'isard i les altres espècies que siguin declarades com a tals pel Ministeri d'Agricultura. Tindran la consideració de peces de **caça menor** les que figuren en la relació a què es refereix el número u d'aquest mateix article, excepte les definides anteriorment com a caça major.

El **Reial decret 1095/1989**, de 8 de setembre, declara les **espècies objecte de caça i pesca** i s'estableixen normes per a la seua protecció: declara objecte de caça o pesca les espècies que es relacionen en els annexos I i II del citat Reial decret, llevat que es constate la variació significativa de les circumstàncies d'índole biològica o demogràfica de les espècies (en el Cens Nacional de Caça i Pesca), la qual cosa podrà donar lloc a modificació de la relació d'espècies dels citats annexos.

També les comunitats autònomes podran excloure de **la relació** de l'annex I de la Llei estatal (relació d'espècies objecte de caça i pesca a Espanya, que **pot ser reduïda per les comunitats autònomes**, en funció de les seues situacions específiques), en l'àmbit de les seues respectives competències, aquelles espècies sobre les quals decidisquen aplicar mesures addicionals de protecció.

Es consideren PROCEDIMENTS MASSIUS I NO SELECTIUS **PROHIBITS**, per a la captura o mort d'animals, els que es relacionen en l'annex III del precitat Reial decret (v.gr. per a espècies **cinegètiques**: els que supose ús de la lliga, com el parany; o per a espècies objecte de **pesca**, com a xarxes inferiors a 8 cms).

Les **comunitats autònomes** podran **PROHIBIR** en els seus respectius àmbits territorials la utilització

D'ALTRES PROCEDIMENTS que puguen causar localment la desaparició o torbar greument la tranquil·litat de les poblacions d'una espècie.

VEDA. Amb la finalitat d'assegurar la conservació de les espècies cinegètiques durant les èpoques de zel, reproducció i cria, **les comunitats autònomes determinaran** per a cadascuna d'elles, els períodes en què no podran ser objecte de caça per aquest motiu.

Quan existisquen **circumstàncies excepcionals d'ordre climatològic o biològic** que afecten o puguen afectar localment una o diverses espècies objecte de caça o pesca, les comunitats autònomes podran establir moratòries temporals o prohibicions especials pel que fa a la seua captura.

Quan tals circumstàncies excepcionals afecten d'una **manera generalitzada** espècies o poblacions objecte de caça o pesca en territoris que EXCEDISQUEN L'AMBIT D'UNA COMUNITAT AUTÒNOMA es podran establir pel Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació, en col·laboració amb les comunitats autònomes corresponents, **moratòries temporals o prohibicions especials** en relació amb l'exercici de la caça i de la pesca per a la protecció d'aquestes espècies.

Per a garantir la preservació de la diversitat genètica i la conservació de les espècies autòctones cinegètiques i piscícoles, la **INTRODUCCIÓ I REINTRODUCCIÓ D'ESPECIES o el reforçament** de poblacions en el medi natural requerirà **autorització administrativa** de l'òrgan competent de la corresponent **comunitat autònoma**, previ el compliment de certes condicions.

El Reial decret 1118/1989, de 15 de setembre, pel qual es determinen les espècies objecte de caça i de pesca comercialitzables i es dicten normes sobre aquest tema, pretén garantir la conservació de les espècies autòctones i la preservació de la diversitat genètica, es declaren **COMERCIALITZABLES** en tot el territori nacional les espècies objecte de caça i pesca que es relacionen en l'**annex (mamífers, aus, peixos, invertebrats)** del citat Reial decret.

L'EXPORTACIÓ D'EXEMPLARS MORTS d'espècies objecte DE CAÇA I PESCA, inclosos els **trofeus**, **requerirà autorització del Ministeri** d'Agricultura, Pesca i Alimentació que només podrà ser concedida després de l'acreditació per part del sol·licitant que aquells van ser obtinguts de conformitat amb la legislació vigent. En el cas d'espècies no comercialitzables, aquesta autorització només podrà emparar l'exportació dels trofeus de caça o pesca legalment adquirits o, si escau, d'un nombre de peces que en cap cas podrà superar la quantitat de dues per a les espècies de caça major i vint-i-cinc per a les de caça menor o pesca.

CLASSIFICACIÓ DELS terrenys de caça:

i. Podran ser d'aprofitament **CINEGÈTIC COMÚ**: on l'exercici de la caça podrà practicar-se sense més limitacions que les generals fixades en la normativa.

ii. Són terrenys sotmesos a REGIM **ESPECIAL** els Parcs Nacionals, els Refugis de Caça, les Reserves Nacionals de Caça, les Zones de Seguretat, els Vedats de caça, els Tancats i els adscrits al Règim de Caça Controlada. Parcs Nacionals: en els Parcs Nacionals, l'exercici de la caça s'ajustarà al que preveuen les disposicions que reglamenten l'ús i gaudi en cada Parc.

REFUGIS DE CAÇA: quan per raons **biològiques**, científiques o educatives calga assegurar la conservació de determinades espècies de la fauna cinegètica.

Podran promoure l'establiment de refugis de caça les entitats privades les finalitats de les quals siguin culturals o científiques i les de dret públic. L'autorització per a constituir-los competeix al Ministeri d'Agricultura, prèvia petició conjunta del propietari o els propietaris interessats i de l'entitat patrocinadora. Aquests refugis podran denominar-se Estacions Biològiques o Zoològiques, d'acord amb les finalitats perseguides, i seran administrats per les entitats que hagen promogut el seu establiment, atenent-se a les disposicions generals de caràcter reglamentari i a les específiques que es fixen pel Ministeri d'Agricultura en cada cas concret. Quan la creació d'aquests refugis tinga el seu origen en raons científiques o educatives, la fixació de les últimes es farà pel Ministeri d'Agricultura, sentit el d'Educació i Ciència.

En aquests refugis, qualsevol que siga la seua condició, **l'exercici de la caça estarà prohibit amb caràcter permanent**. No obstant açò, quan existisquen raons d'ordre biològic, tècnic o científic que aconsellen la captura o reducció de determinades unitats, aquelles podran acordar-se pel Servei de Pesca Continental, Caça i Parcs Nacionals.

RESERVES NACIONALS DE CAÇA. En aquelles comarques les especials característiques de les quals d'ordre físic i biològic permeten la **constitució de nuclis d'excepcionals possibilitats cinegètiques**, podran establir-se Reserves Nacionals de Caça que, en tot cas, hauran de constituir-se per Llei. En aquestes Reserves Nacionals la protecció, conservació i foment de les espècies correspondrà al Ministeri d'Agricultura, havent d'ajustar-

se l'exercici de la caça a l'establert en la Llei de la seua constitució. Llei 37/1966, de 31 de maig, sobre creació de Reserves Nacionals de Caça (v.gr. Sierra Nevada, ports de Beseit). Llei 2/1973, de 17 de març, de creació de tretze reserves nacionals de caça (v.gr. Queixal de Corts). Per Decret 2612/1974, de 9 d'agost, es reglamenta el funcionament de les reserves nacionals de caça. En l'Ordre de 17 de desembre de 1973, es regula l'exercici de la caça (p.ej. per acostament, batudes, al gall fer, en esperes, menor...), en les Reserves i Vedats Nacionals de Caça; per Ordre de 29 de novembre de 1977, es reglamenta la caça selectiva en les Reserves i Vedats Nacionals, desenvolupant la caça selectiva, i establint prioritats en l'atorgament de permisos en favor de a) propietaris i caçadors que visquen dins dels seus límits, b) propietaris i caçadors veïns dels termes municipals on radique, c) propietaris i caçadors veïns de termes confrontants afectats per la seua creació.

ZONES DE SEGURETAT. Són zones de seguretat, a l'efecte de la Llei, aquelles en les quals han d'adoptar-se **mesures especials de precaució** encaminades a garantir l'adequada protecció **de les persones i els seus béns**. Es consideren zones de seguretat les vies i camins d'ús públic, les vies pecuàries, les vies fèrries, les aigües públiques, incloses les seues lleres i marges, els canals navegables, els nuclis urbans i rurals i les zones habitades i les seues proximitats. Tindran anàloga consideració les viles, jardins, parcs destinats a l'ús públic, els recintes esportius i qualsevol altre lloc que siga declarat com a tal en raó al previst en el punt anterior del present article. Es prohibirà o condicionarà, segons els casos, l'ús d'armes de caça en les zones de seguretat i en els llocs en què el seu exercici pugja perjudicar el bestiar o el seu normal pasturatge.

TERRENYS SOTMESOS A REGIM DE CAÇA CONTROLADA. Es denominen terrenys sotmesos a règim de caça controlada aquells que es constituïsquen únicament sobre **terrenys cinegètics d'aprofitament comú**, en els quals la protecció, conservació, foment i aprofitament de la riquesa cinegètica hauran d'adaptar-se als plans que amb aquest objecte aprobe el Ministeri d'Agricultura.

VEDATS DE CAÇA. Es denomina vedat de caça tota **superfície contínua de terrenys** susceptible d'aprofitament cinegètic que haja sigut declarada i reconeguda com a tal, mitjançant resolució del servei competent. Als efectes previstos en el punt anterior, no es considerarà interrompuda la continuïtat dels terrenys susceptibles de constituir-se en vedats per l'existència de rius, rierols, vies o camins d'ús públic, ferrocarrils, canals o qualsevol altra construcció de característiques semblants.

En la resolució de la Direcció general de Muntanya, Caça i Pesca Fluvial, de data 1 d'abril de 1971, es donen normes per a la **SENYALITZACIÓ** de terrenys sotmesos a règim **cinegètic especial i dels colomars industrials**. Ordre de 15 de gener de 1973 per la qual es dicten normes relacionades amb la senyalització dels **vedats nacionals de caça**, gestionats directament o patrimoni nacional, l'aprofitament dels quals siga la caça, terrenys que es troben sotmesos a règim cinegètic especial.

Els **VEDATS** de caça podran ser **PRIVATS** o **LOCALS**, i, si escau, tenir la condició de vedat social de caça.

La declaració de vedat de caça s'efectuarà a **petició dels titulars o patrocinadors** interessats.

En els terrenys vedats la **caça** haurà d'estar **protegida i fomentada**, per ser aprofitada de forma ordenada.

En aquells vedats de caça en els quals existisquen llocs de pas o parada **d'aus migratòries**, l'aprofitament d'aquestes espècies haurà d'adaptar-se als plans que amb aquest objecte aprobe el Ministeri d'Agricultura. En els citats plans es faran figurar les condicions precises per a evitar que l'aprofitament siga abusiu.

Els vedats de caça hauran d'ostentar en els seus límits a tots els aires els senyals que reglamentàriament es determinen.

VEDATS PRIVATS DE CAÇA:

Els propietaris o titulars podran constituir vedats privats de caça conformement a l'establert en la llei.

Els terrenys integrants d'aquests vedats podran pertànyer a un o diversos propietaris que s'hagen **associat voluntàriament** amb aquesta finalitat. Tractant-se de finques la propietat de les quals corresponga *pro indivis* a diversos titulars, per a constituir o integrar-se en un vedat caldrà que concórrega la majoria establida en l'article 398 del Codi Civil.

Les **SUPERFÍCIES MÍNIMES** per a construir aquests vedats seran, quan pertanguen a un sol titular, de dues-centes cinquanta **(250) hectàrees** si l'objecte principal de l'aprofitament cinegètic és la caça menor, i de cinc-centes **(500) hectàrees** si es tracta de caça major. Quan aquests vedats estiguen constituïts per associació de diversos titulars, les superfícies mínimes seran de **cinc-centes (500) hectàrees** en el cas de caça menor i de **mil (1000) hectàrees** en el de caça major.

No obstant açò, en zones on l'única explotació cinegètica viable siga la **caça menor de pèl**, el Ministeri

d'Agricultura podrà autoritzar la constitució de vedats privats d'un sol propietari quan la superfície de la finca siga superior a **vint (20) hectàrees**. En circumstàncies similars, tractant-se **d'aus aquàtiques**, la superfície mínima serà de **cent (100) hectàrees**, excepte CASOS EXCEPCIONALS, en què podrà ser **disminuïda** pel Ministeri d'Agricultura, a proposta del Servei de Pesca Continental, Caça i Parcs Nacionals, incloent-se sempre en la mateixa la totalitat de la massa d'aigua afectada.

Es faculta el Ministeri d'Agricultura per a **reduir** en les províncies **insulars** les superfícies establides en el present article quan raons cinegètiques especials ho aconsellen.

En els vedats privats **d'un sol titular**, l'exercici del dret de caça correspondrà a aquest i a les persones que autoritze.

En els vedats privats integrats **per associació de titulars** de terrenys confrontants, l'exercici del dret de caça, les característiques i règim orgànic de l'associació, i, si escau, la durada i peculiaritats de l'arrendament o cessió de l'aprofitament, hauran de ser sotmeses a **l'aprovació del Ministeri** d'Agricultura.

VEDATS LOCALS DE CAÇA:

Els ajuntaments, entitats locals menors (transitoriament vigents) i les germanors sindicals de pagesos i ramaders **podran patrocinar**, dins dels seus respectius termes, la constitució de vedats locals de caça, **representant conjuntament els titulars** que accedisquen voluntàriament a atorgar aquesta representació. **L'Estat, les entitats de dret públic i privat i els particulars podran aportar els seus terrenys** perquè formen part d'aquests vedats. Les muntanyes catalogades com d'utilitat pública també podran formar part de vedats locals, però en aquest cas serà necessària l'expressa conformitat del Ministeri d'Agricultura, sense perjudici de les facultats peculiars que sobre aquesta matèria específica es deriven de les disposicions actualment en vigor.

La superfície dels **vedats locals** haurà de ser major de cinc-cents (500) o mil (1000) **hectàrees**, segons es tracte, respectivament, de caça menor o caça major, i **no excedirà**, inclosos els enclavats, del setanta-cinc per cent (75%) de la totalitat del **terme**. No obstant açò, quan existisquen causes degudament justificades, el Ministeri d'Agricultura, prèvia petició raonada de l'entitat patrocinadora, podrà modificar aquests límits després d'escollar els consells provincials i locals de caça que corresponga.

Prèvia proposta conjunta de les entitats patrocinadores, sentits els consells locals i provincials de caça, es podrà autoritzar la creació de VEDATS LOCALS INTEGRATS PER **DIVERSOS TERMES CONFRONTANTS**, sempre que la superfície aportada per cada municipi o germanor **no excedisca** del setanta-cinc per cent (75%) esmentat en el punt anterior.

No obstant, quan en un vedat local existisquen **TERRENYS ENCLAVATS** no sotmesos a règim cinegètic especial, la superfície total dels quals no excedisca de la quarta part (1/4) de la del vedat, **el Ministeri** d'Agricultura, a proposta de l'entitat o entitats patrocinadores, podrà **acordar** que els terrenys enclavats **formen part del vedat** amb els mateixos drets i obligacions.

La **CONTRACTACIÓ I ADJUDICACIÓ DE L'APROFITAMENT** cinegètic dels terrenys integrants d'un **VEDAT LOCAL**, bé siga íntegrament o dividits en diversos lots majors de mil (1000) o cinc-cents (500) **hectàrees**, segons es tracte, respectivament, de caça major o menor, **s'efectuarà per l'ajuntament**, entitat local o germanor interessats, d'acord amb el que es disposa en la Llei de Règim Local, i, si escau, tractant-se de germanors, prèvia subhasta pública. Les **condicions tècniques** aplicables a l'aprofitament seran fixades pel Ministeri d'Agricultura. Si foren **varis els municipis** afectats, la subhasta s'efectuarà en aquell l'aportació del qual de terrenys siga major. En tots dos casos el Servei de Pesca Continental, Caça i Parcs Nacionals es reservarà el **dret de tanteig** previst a aquest efecte.

En els vedats locals l'exercici del dret de caça correspon **als adjudicataris** dels aprofitaments o a les persones que ells **autoritzen**.

La **DURADA** dels contractes d'arrendament de l'aprofitament cinegètic dels vedats locals de caça **no podrà ser menor de sis (6) anys**, si es tracta de caça menor, **ni de nou (9)** si fora de caça major.

De l'import total de la renda es **detraurà** un deu (10%) i cinc (5%) **per cent** per a **INVERTIR**-ho en realitzacions de **foment cinegètic** pel Servei de Pesca Continental, Caça i Parcs Nacionals, bé per si o sota el seu control i adreça tècnica, precisament en el propi terme municipal. Excepte acord en contrari, subscrit entre l'entitat patrocinadora i els titulars afectats, es detraurà un altre 10 per 100 **per a l'ajuntament** i així mateix un altre deu (10%) per cent per a la **germanor sindical local de pagesos i ramaders**, i ambdues sumeses destinaran a atendre exclusivament finalitats d'interès agrari local. La resta es **DISTRIBUIRA** entre els titulars de l'aprofitament en forma **proporcionala la superfície** de les seues finques.

Gaudiran dels **BENEFICIS ECONÒMICS** previstos en l'apartat anterior els qui hagueren oferit els seus terrenys amb la finalitat d'integrar-los en un **vedat local**, encara que aquests no arriben a formar-ne part.

Si en un **terreny** que forme part d'un **vedat local** ja establert tractés de constituir-se un vedat privat de caça, haurà de **notificar-se** a l'entitat patrocinadora amb un **(1) any d'antelació** a la data de terme de l'arrendament o cessió de l'aprofitament. En cas contrari, no podrà exercitar-se aquest dret fins que transcorregi un nou torn d'exploració.

VEDATS SOCIALS DE CAÇA

Es denominen vedats socials de caça aquells l'establiment dels quals respon al principi de facilitar l'exercici de la **caça, en règim d'igualtat d'oportunitats**.

L'exercici de la caça en aquests vedats es reglamentarà en forma tal que, prèvia adopció de les mesures precises per a assegurar la conservació i foment de les espècies, tots els caçadors que ho sol·liciten i complisquen les normes que en cada cas s'establisquen puguen tenir l'oportunitat de practicar-lo.

L'establiment d'aquests vedats podrà dur-se a terme sobre els següents **TERRENYS**:

a) Sobre els **de l'Estat i els seus organismes** autònoms, mitjançant Decret. Quan aquests terrenys corresponguen al Ministeri d'Agricultura, la seua adscripció al règim de vedats socials es farà per Ordre Ministerial.

b) Sobre aquells terrenys, constituïsquen o no vedat privat de caça, que per aquesta finalitat puguen quedar a la disposició del Servei de Pesca Continental, Caça i Parcs Nacionals, bé **per oferiment dels titulars o per contractació directa del Servei**.

c) Sobre els constituïts **en vedats locals de caça**, establint-se a aquests efectes el **dret de tanteig** en favor del Servei de Pesca Continental, Caça i Parcs Nacionals.

La fixació de **L'IMPORT** dels permisos necessaris per a poder practicar la caça en aquests vedats es farà pel Servei de Pesca Continental, Caça i Parcs Nacionals de forma tal que **els ingressos percebuts per aquest concepte no excedisquen del 80 per 100 del total de les despeses** precises per a atendre l'establiment i adequada protecció, conservació i foment de la riquesa cinegètica dels vedats socials de caça.

TERRENYS TANCATS

A l'efecte d'aquesta Llei són terrenys tancats aquells que es troben **envoltats materialment** per murs, voltes, tanques o qualsevol altra obra o dispositiu construït amb la **finalitat d'impedir o prohibir l'accés de les persones o animals aliens o el d'evitar l'eixida** dels propis.

En els terrenys voltats **no acollits a un altre règim cinegètic** especial, la caça estarà **PERMANENTMENT PROHIBIDA**, **excepte** en els terrenys rurals tancats en els quals es pugui penetrar a través **d'accessos practicables**, que es consideraran, a efectes cinegètics, com a **terrenys oberts, llevat que** el propietari faci palès mitjançant **cartells o senyals** la prohibició d'entrada als mateixos. Aquesta disposició no serà aplicable a les viles, parcs, jardins i recintes esportius.

Tot terreny tancat susceptible d'aprofitament cinegètic **podrà constituir-se en VEDAT** de caça sempre que el seu tancament complisca les **condicions** reglamentàries que es fixen i estiga degudament **senyalitzat**.

TERRENYS DE L'ESTAT IAIGÜESPÚBLIQUES: correspondrà al Ministeri d'Agricultura l'administració de la caça existent en els terrenys propietat de l'Estat **sotmesos a règim cinegètic especial**, així com la fixació de la destinació i ús cinegètic d'aquelles **masses d'aigües públiques** que les seues característiques aconsellen aplicar-hi un règim especial; a aquests efectes, es recaptarà l'informe dels Ministeris de Marina o Obres Públiques, segons es tracte d'aigües sotmeses a una o una altra jurisdicció.

RIEROLS, CANALS I VIES DE COMUNICACIÓ, MUNTANYES CATALOGADES: L'aprofitament de la caça existent en les muntanyes catalogades constituïdes en vedats privats, rierols i canals que travessen o limiten terrenys sotmesos a règim cinegètic especial, l'exercici de la caça haurà de ser **AUTORITZAT**, en cada cas, pel Servei de Pesca Continental, Caça i Parcs Nacionals.

PROTECCIÓ DELS CULTIUS

En les hortes, camps de fruiters, olivars, vinyers, cultius de regadiu i muntanyes repoblades recentment només es podrà **caçar en les èpoques i circumstàncies** que assenyalen el Servei de Pesca Continental, Caça i Parcs Nacionals d'acord amb la Germanor Sindical Nacional de Pagesos i Ramaders. **En cas de discrepància, resoldrà el**

ministre d'Agricultura, havent sentit prèviament el Consell de Pesca Continental, Caça i Parcs Nacionals.

En els terrenys on existisquen ALTRES CULTIUS no assenyalats en el punt anterior, l'exercici de la caça es podrà practicar **sense més limitacions que les generals** establides en la Llei.

En els predis en què es troben **segades les collites**, encara que els feixos o gavelles es troben en el terreny, es **permetrà la caça** de les diferents espècies d'acord amb les vedes o condicions que per a cadascuna es determine, però quedrà **prohibit trepitjar o canviar els feixos o gavelles del lloc** on estiguessin col·locats.

PROPIETAT DE LES PECES DE CAÇA

Quan l'acció de caçar **s'ajuste a** les prescripcions de **la Llei**, el caçador adquireix la propietat de les peces de caça mitjançant l'**OCUPACIÓ**.

S'entendran ocupades les peces de caça **des del moment de la seua mort o captura**.

El caçador que FERISCA una peça en terreny on li siga permès caçar, té **dret a recobrar-la**, encara que entre en propietat aliena. Quan el **predi aliè** estigués **tancat**, o sotmès a **règim cinegètic especial**, necessitarà **PERMÍS** de l'amo de la finca, del titular de l'aprofitament o de la persona que els represente. Qui es negués a concedir el permís d'accés estarà obligat a lliurar la peça, ferida o morta, sempre que fos trobada i pogués ser capturada.

En els terrenys **OBERTS** sotmesos a **règim CINEGÈTIC ESPECIAL**, i per a peces de **CAÇA MENOR**, **NO** serà necessari el **PERMÍS** a què es refereix l'apartat anterior, quan el caçador entre a recobrar la peça tot sol, **sense armes ni gos**, si aquella es trobe **en lloc visible** des del límit.

Quan en terrenys d'aprofitament **CINEGÈTIC COMÚ** un o diversos caçadors alcessin i **perseguisin una peça** de caça, qualsevol **altre** caçador haurà d'**abstenir-se**, en tant **dure la persecució**, d'abatre o intentar abatre aquesta peça.

S'entendrà que una peça de caça és **PERSEGUIDA** quan el caçador que la va alçar, amb o sense l'ajuda de gos o altres mitjans, vaja en el seu **seguiment** i tinga una **raonable possibilitat de recobrar-la**.

Quan hi haja **DUBTE** respecte a la propietat de les peces de caça, s'aplicaran els **usos i costums del lloc**. En **defecte d'açò**, la propietat correspondrà **al caçador que li hagués donat mort** quan es tracte de caça **menor**, i a l'autor de la **primera sang** quan es tracte de **caça major**.

VEDATS I ALTRES MESURES PROTECTORES

El Ministeri d'Agricultura, sentits els consells provincials de caça i el Consell de Pesca Continental, Caça i Parcs Nacionals, fixarà, a través de l'**Ordre** General de Vedats, les **limitacions i èpoques hàbils** de la caça aplicables a les diferents espècies en les **diverses regions espanyoles**. Així mateix aprovarà, si escau, les reglamentacions específiques que sotmeten a la seua consideració els titulars de terrenys sotmesos a **règim cinegètic especial**.

La publicació de l'Ordre de Vedats en el Butlletí Oficial de l'Estat es farà amb una antelació no menor de trenta dies respecte a la iniciació del període hàbil i haurà de reproduir-se en el Butlletí Oficial de cada província.

CAÇA AMB FINALITATS CIENTÍFIQUES

La **caça i captura** d'aus i mamífers amb finalitats científiques, en tots els casos, i la **recerca i observació** de nius, polls, caus, colònies i viviers d'espècies protegides, que **puguén ocasionar molèsties o perjudicis als reproductors o a la normal evolució** de les cries, requeriran **AUTORITZACIÓ** especial de la Direcció general de Muntanyes, Caça i Pesca Fluvial.

CAÇA AMB FINALITATS INDUSTRIALS I COMERCIALS

Explotació industrial de la caça: **l'orientada a la producció i venda** de peces de caça vives o mortes, podrà dur-se a terme en granges cinegètiques o en vedats privats de caça; en tots dos casos serà necessari comptar amb la prèvia **AUTORITZACIÓ** del servei i complir les condicions fixades en la mateixa.

Es consideren inclosos en el nombre anterior els **colomars** destinats a la cria i venda de coloms roquers o xixelles.

RESPONSABILITAT PER DANYS

Els **TITULARS D'APROFITAMENTS CINEGÈTICS**, seran **responsables** dels danys originats per les peces

de caça procedents dels terrenys vedats. Subsidiàriament, en seran responsables els propietaris dels terrenys.

L'exacció d'aquestes responsabilitats s'ajustarà a les prescripcions de la legislació civil ordinària, així com la **repetició de responsabilitat** en els casos de **SOLIDARITAT** derivats de vedats constituïts per **ASSOCIACIÓ**.

Dels danys produïts per la caça procedent de **REFUGIS, RESERVES NACIONALS I PARCS NACIONALS** i dels que ocasione la procedent de **TERRENYS DE CAÇA CONTROLADA** respondran els titulars dels aprofitaments de caça i subsidiàriament el Servei de Pesca Continental, Caça i Parcs Nacionals.

Tot **CAÇADOR** estarà obligat a indemnitzar els **danys** que causés amb motiu de l'exercici de la caça, EXCEPTE quan el fet fóra degut únicament a culpa o negligència del perjudicat o a força major. En la caça amb **ARMES**, si **NO CONSTA L'AUTOR** del dany causat a les persones, respondran **solidàriament tots els membres de la partida** de caça.

Reial decret legislatiu 6/2015, de 30 d'octubre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei sobre Tràfic, Circulació de Vehicles a Motor i Seguretat Vial. Disposició adicional setena. Responsabilitat en **accidents de trànsit per atropellaments d'espècies cinegètiques**.

En **accidents** de trànsit ocasionats **per atropellament** d'espècies cinegètiques **en les vies públiques** serà responsable dels danys a persones o béns EL CONDUCTOR DEL VEHICLE, sense que pugui reclamar-se pel valor dels animals que hi irrompen.

No obstant açò, serà responsable dels danys a persones o béns EL TITULAR DE L'APROFITAMENT cinegètic o, en defecte d'açò, EL PROPIETARI del terreny quan l'accident de trànsit siga **conseqüència directa d'una acció de caça col·lectiva d'una espècie de caça major** duta a terme el mateix dia o que haja **conclòs dotze hores abans** d'aquell.

També podrà ser responsable EL TITULAR DE LA VIA PÚBLICA en la qual es produïska l'accident com a conseqüència de **no haver reparat la tanca** de tancament en termini, si escau, **o per no disposar de la senyalització específica** d'animals solts en trams amb alta accidentalitat per col·lisió de vehicles amb els mateixos.

LLICENCIES

La llicència de caça és el document **nominal i intransferible** la tinença del qual és **necessària per a practicar** la caça dins del territori nacional.

Per a caçar amb aus de falconeria, fures, reclam de perdiu mascle o posseir gossades amb finalitats de caça, caldrà estar proveït d'una **LLICENCIA ESPECIAL**.

Els observadors, batedors, secretaris o gossers que assistisquen en qualitat de tals, **sense portar armes** de caça desenfundades, a batudes o munteries, **NO necessitaran LLICENCIA** de caça.

La **RENOVACIÓ** d'aquestes llicències serà **anual**.

El Ministeri d'Agricultura podrà establir les **PROVES D'APTITUD** que considere necessàries per a la concessió de la llicència de caça.

Els peticionaris de llicència de caça que hagueren sigut SANCCIONATS executòriament com a infractors de la present Llei **no podran obtenir o renovar** aquesta llicència sense acreditar, prèviament, que han complert les penes imposades o abonat l'import de les multes.

En cap cas es podran expedir llicències de caça als qui no acrediten estar en possessió dels requisits que s'exigisquen reglamentàriament.

NO ES CONCEDIRA LLICENCIA de caça:

- a) Als **menors de catorze (14) anys**.
- b) Als **menors d'edat no emancipats** que **no** estiguen **autoritzats** per la persona que legalment els **represente**.
- c) Als qui, sent requerits per a açò, **no exhibisquen el document nacional** d'identitat o, si escau, el passaport.
- d) Als qui estiguen **inhabilitats** per a obtenir-la per mitjà de **sentència** o providència ferma que així ho dispose.

f) Als **infractors** de la Llei de Caça sancionats executòriament que no presenten una declaració jurada manifestant que han complert les penes imposades o abonat l'import de les multes. Aquest requisit concerneix per igual tots els caçadors, nacionals i estrangers, militars i civils.

g) Als **qui no hagen superat les proves d'aptitud** establides a aquests efectes pel Ministeri d'Agricultura.

CLASSES I QUANTIES DE LES LLICENCIES

Classe A.Llicències per a caçar amb armes de foc i qualsevol altre procediment autoritzat

a) Llicència regional.Serà anual i vàlida per a caçar en la província de residència del titular i en les limítrofes. Les expedides a Balears i Canàries seran vàlides en totes les províncies costaneres de la Península. Només per a caçadors nacionals i estrangers residents. Si el titular és major de vint-i-un anys, 250 pessetes; si és menor de vint-i-un anys, 125 pessetes.

b) Llicència temporal.Vàlida per a caçar en tot el territori nacional durant dos mesos naturals, prorrogables pel mateix període. Només per a caçadors estrangers no residents. Llicència inicial, 2.000 pessetes; pròrroga, 1.000 pessetes.

Classe B.Llicències per a caçar fent ús de qualsevol procediment autoritzat, excepte armes de foc. Aquestes llicències tindran la mateixa aplicació personal, temporal i territorial que les similars corresponents descrites en el punt anterior. L'import d'aquestes llicències serà igual a la meitat del fixat per al mateix tipus en el punt citat.

Classe C.Llicències especials per a caçar amb aus de falconeria, fures, reclams de perdiu mascle o **posseir gossades amb finalitats de caça.**

a) Per a caçar amb aus de falconeria o reclam de perdiu, 500 pessetes.

b) Per a caçar amb fura (cada exemplar), 500 pessetes.

c) Per a posseir una gossada amb finalitats de caça, 5.000 pessetes.

Els usuaris d'aquestes llicències, subclasses a) i b), hauran d'estar en possessió d'una llicència de classe A o B, segons pretenguen utilitzar o no armes de foc.

Classe D.Llicència per a personal de l'exèrcit i altres cossos armats. No obstant el disposat anteriorment, els capitans generals de Regió Militar i Departament Marítim i generals Caps de Regió Aèria continuaran amb la facultat de concedir llicències **gratuïtes i intransferibles** de caça a tots els generals, caps, oficials, suboficials i assimilats en actiu servei, retirats i als Cavallers del Reial i Militar Orde de San Fernando, prèvia sol·licitud dels interessats, i a les classes i individus de tropa en situació de servei actiu, prèvia idèntica sol·licitud. La mateixa facultat continuarà atribuïda als directors generals de la Guàrdia Civil i de Seguretat, respecte als membres dels cossos de la Guàrdia Civil, general de Policia i Policia Armada. Aquestes llicències seran **sempre de la classe A**, estant exemptes de recàrrecs. La seua possessió **no autoritza a la tinença de fures ni a la de gossades amb finalitats de caça.** A efectes estadístics, les esmentades autoritats remetran al Ministeri d'Agricultura relació de les llicències expedides durant cada exercici en cadascuna de les províncies de la seua jurisdicció.

EXPEDICIÓ I CONTROL de llicències i recàrrecs

1. L'expedició de les llicències classe A, B i C i recàrrecs s'efectuarà per les Prefectures Provincials del Servei de Pesca Continental, Caça i Parcs Nacionals.

El Ministeri d'Agricultura expedirà la matrícula anual acreditativa de la condició cinegètica dels vedats de caça, de la qual estaran exempts els socials.

ASSEGURANÇA OBLIGATÒRIA

Tot caçador amb armes haurà de concertar un contracte d'assegurança que cobrisca l'obligació d'indemnitzar els **danys** a les persones. L'obligació d'indemnitzar estarà limitada per la quantia que reglamentàriament assenyalen el Govern per a les prestacions d'assegurança obligatòria, sense perjudici de les indemnitzacions que, per sobre d'aquest límit o per als danys a les coses, puguen derivar-se de l'aplicació dels Codis Penal i Civil.

Llei 21/2015, de 20 de juliol, per la qual es modifica la Llei 43/2003, de 21 de novembre, de Muntanyes. Disposició addicional quarta. Caça i pesca.

1. El Ministeri d'Agricultura, Alimentació i Medi ambient, amb la participació de les comunitats autònomes, elaborarà una **ESTRATEGIA NACIONAL DE GESTIÓ CINEGÈTICA** que constituïska el marc orientatiu i de coordinació per a l'ordenació a escala nacional de l'aprofitament cinegètic. Serà **aprovada per la Conferència Sectorial d'Agricultura i Desenvolupament Rural** i les comunitats autònomes podran referir-s'hi en la seua legislació específica.

2. A efectes informatius es crea el **REGISTRE ESPANYOL D'INFRACTORS DE CAÇA I PESCA**. Les comunitats autònomes remetran al Ministeri d'Agricultura, Alimentació i Medi Ambient la informació relativa als apunts que es produïsqen en els seus corresponents registres d'infractors de caça i pesca, inclosos els relatius a la suspensió i extinció de validesa de les llicències, en particular els derivats d'infraccions penals i d'un procediment sancionador, d'acord amb l'establert en la Llei Orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de Protecció de Dades de Caràcter Personal.

DELS GOSSOS I DE LA CAÇA

Els **amos de gossos** utilitzats per a la pràctica de la caça quedaran obligats a complir les prescripcions generals dictades per les autoritats competents sobre finança, matriculació i vacunació de gossos.

Gossades. Una gossada estarà constituïda per un **màxim de quaranta (40)** gossos i un **mínim de setze (16)**.

Trànsit de gossos per terrenys cinegètics acompanyant persones que **no estiguen en possessió de llicència** de caça. Les persones que no estiguen en possessió d'una llicència de caça estan obligades a **impedir que els gossos** que caminen sota la seua custòdia **perseguisquen o danyen les peces de caça**, les seues cries i els seus ous. Quan els gossos que transiten per terrenys cinegètics s'allunyen de la persona que va a la seua cura més de **50 metres** en zones obertes **desproveïdes de vegetació**, tot i que romanguen a la vista de la mateixa, **o més de 15 metres** en zones on la **vegetació** existent siga susceptible d'ocultar l'animal del seu cuidador, es considerarà que els gossos vaguen fora del control de la persona que els vigila, sent aquesta responsable d'una infracció de caçar sense llicència, i si escau, tenint en compte el lloc i l'època, de caçar sense permís o de caçar en època de veda.

Trànsit de gossos per terrenys cinegètics acompanyant persones que estiguen en possessió de llicència de caça. Les persones que estiguen en possessió d'una llicència de caça vàlida per a la utilització de gossos només podran fer ús d'aquests animals en terrenys on per raó d'època, espècie i lloc estiguen facultats per a fer-ho, sent responsables de les accions dels mateixos quan aquestes infringisquen preceptes establerts en el present Reglament o les normes que es dicten per a la seua aplicació.

AUS ANELLADES

El Ministeri d'Agricultura dirigirà els **programes i activitats** relacionats amb l'anellament d'aus amb finalitats cinegètiques o científiques, així com el referent a la confecció, distribució i recepció d'anelles i marques.

MUNTERIES

S'entendrà per munteria aquella modalitat tradicional de **caça major** que es practica **amb ajuda de gossos batent** una extensió de **muntanya** prèviament voltada pels **caçadors**, distribuïts en armades, sempre que el nombre d'aquests siga igual o superior a **deu (10)** i el de **gossos** igual o major de **setze (16)**.

Els propietaris o arrendataris de la caça que desitgen celebrar una munteria estaran obligats a sol·licitar autorització del Servei.

9. Llei 13/2004, de 27 de desembre, de caça de la Comunitat Valenciana

La necessitat d'adequar la Llei de Caça de 1970 a les noves realitats derivades del **fet autonòmic**, de la integració d'Espanya en la Unió Europea i de la **nova sensibilitat ambiental** existent en la societat, va motivar l'establiment d'una Llei de Caça de la Comunitat Valenciana adequada a les seues **tradicions** i a la seua **realitat ambiental, social, econòmica i cultural**.

La llei regula la caça en línia amb la legislació existent en matèria d'espècies o espais protegits **comun recurs natural més, renovable i viu**, que ha de ser ordenat i gestionat conforme a les pautes de **sostenibilitat, estabilitat i plena compatibilitat amb la conservació de la biodiversitat** i amb la resta dels múltiples usos possibles dels espais naturals.

Aquests objectius exigeixen una llei innovadora, profundament diferent en la seua filosofia i concepció a l'existent, i carregada amb **un fort contingut ecològic, tècnic i social**, sense oblidar aquells **aspectes econòmics lligats al desenvolupament de les zones rurals**. Així, en aquesta Llei, **conservar la caça és sinònim de conservació del mitjà natural** o, dit d'una altra manera, la gestió de la caça, conforme a les prescripcions d'aquesta Llei, es converteix en una eina per a la conservació del medi natural, i tot açò amb l'objectiu complementari de veure optimitzades les seues conegudes i valuoses potencialitats socials i econòmiques.

DISPOSICIONS GENERALS

DEFINICIÓ de la caça: **aprofitament racional** dels recursos **cinègètics** dirigit a la conservació i restauració de l'estat de normalitat de les poblacions silvestres utilitzades, entenent per aquest, aquell que permet aconseguir l'òptim aprofitament estable i sostingut, en condicions de plena compatibilitat amb tota la resta de les espècies i valors naturals i amb tots els altres usos i usuaris legítims presents en el territori.

EXCLUSIONS: s'exclou de la consideració d'acció de caça, **el tir sobre colomí, guatlla o faisà, quan es realitze en instal·lacions esportives permanents.**

REQUISITS: LLICÈNCIA DE CAÇA.

El dret a caçar correspon a tota persona física que complisca els requisits establits normativament.

El caçador haurà d'estar en possessió de la corresponent llicència de caça.

Són requisits per a l'obtenció de la llicència de caça: a) Tenir **14 anys complits** i comptar, en el cas de menors no emancipats, amb **autorització escrita d'un dels pares o tutor** per a la seua obtenció. b) Tenir superades o convalidades les corresponents **proves d'aptitud**, que es regularan mitjançant una ordre de la Conselleria competent en matèria de caça. c) Tenir subscrit i **vigent una assegurança de responsabilitat civil de danys a tercers** en el cas de pràctica de caça amb armes o altres arts o mitjans quan puguen produir danys a les persones o els seus béns. Els menors d'edat, en el cas de caçar amb armes, estaran subjectes al que es disposa sobre tinença d'armes i, a més, hauran d'anar acompanyats d'un caçador major d'edat que tindrà l'obligació de vigilar eficaçment l'activitat del menor.

SUPERACIÓ DE PROVES D'APTITUD: constitueix un requisit imprescindible per a l'obtenció de la llicència de caça.

EXERCICI I TÈCNIQUES DE CAÇA

Ha d'**evitar-se** tota **mort gratuïta o innecessària** dels animals o peces de caça.

MODALITATS: esportives, tradicionals, de gestió, control, científiques o educatives. Tenen la consideració de MODALITATS TRADICIONALS de caça aquelles que, sense utilitzar armes de foc, contempnen mètodes selectius amb arrel popular i no condueixen a captures de caràcter massiu. **També** tenen la consideració de modalitats tradicionals aquelles altres que, emprant mètodes prohibits per a les modalitats esportives, davant la inexistència d'una altra solució satisfactòria, són susceptibles d'**AUTORITZACIÓ** per a permetre, en condicions estrictament **controlades** i per mitjà de mètodes **selectius**, la captura, retenció o qualsevol altra explotació prudent de determinades espècies no catalogades en **petites quantitats** i **amb les limitacions** precises per a garantir la conservació de les espècies.

MODALITATS PROHIBIDES EN L'EXERCICI DE LA CAÇA ESPORTIVA: a) La **caça nocturna** excepte quan expressament s'autoritze en raó de la seua tradició per a la caça d'aus aquàtiques, així com per a la caça del senglar en la modalitat d'espera. b) La **caça en dies de fortuna** (a conseqüència de malalties, incendis, inundacions, boires que reduïsquen la visibilitat a menys de 100 metres, nevades, o altres circumstàncies excepcionals, els animals poden arribar a veure disminuïdes les seues possibilitats de defensa o ocultació). c) La caça **aprofitant-se del treball de la maquinària agrícola o forestal**. d) La **caça a l'espera o en lloc artificial** excepte en els vedats d'aus aquàtiques. i) La caça **en mans oposades**. f) La **caça a la retranca** o aprofitant-se de la celebració de munteries o batudes apostats a menys de 500 o 100 metres respectivament del límit dels terrenys cinègètics on se celebren. g) La **caça d'aus en període de zel, reproducció, cria o migració prenupcial**, amb excepció de la modalitat de la caça amb perdiu amb reclam mascle. h) La **caça de les cries o de les femelles seguides de cries** quan aquestes siguin recognoscibles. i) La **caça amb reclam de perdiu femella**. j) La **caça en munteries o batudes** en llocs interiors a menys de 100 metres de tancaments cinègètics. k) La **caça des d'aeronaus, vehicles terrestres, embarcacions a motor o cavalleries**, així com servint-se d'ells com a **mitjans d'ocultació**. l) Alterar, deteriorar o destruir els **vivers, nius, caus i altres llocs de cria o refugi** de les espècies amb la finalitat de capturar la peça de caça. m) Qualsevol **pràctica fraudulenta** dirigida a atraure o retenir la caça procedent de terrenys aliens o a **espantar-la** abans de les caceres.

PROHIBICIÓ D'USOS I ACCIONS

1. L'ocupació de **llaços, hams, fossats** així com tot tipus de **paranys i de ceps o ballestes**. 2. L'ocupació de tot tipus de **xarxes o substàncies adhesives**. 3. L'ocupació de **substàncies oloroses atractives**.

LIMITACIÓ DE DISTÀNCIES PER A SALVAGUARDAR LA SEGURETAT DE LES PERSONES I DELS BÉNS: **100 metres fins a cultius**, animals propers, o on es realitzen tasques de navegació o pesca; **200 metres de campaments, competicions** esportives o concentracions de persones alienes a la caça; caça de coloms que no siguin tudons o tórtors, a menys de **1.000 metres d'un colomar industrial** degudament **senyalitzat**.

Caldrà **EXCEPCIONAR** per la Conselleria competent les limitacions per raons de **gestió, control, científiques o educatives**.

GOSSOS: Els amos o cuidadors dels gossos que transiten en espais cinegètics o refugis de fauna (que no siguin de pasturatge) queden obligats, entre més, a **controlar-los eficaçment**, per la qual cosa els gossos **no** podran **allunyar-se'n més de 50 metres**.

ESPÈCIES CINEGÈTIQUES I PECES DE CAÇA

ESPÈCIES CINEGÈTIQUES: aquelles **aus o mamífers** que en el seu estat de **normalitat** poblacional són capaces de mantenir un **creixement poblacional significatiu** i que, sent susceptibles d'un aprofitament concret, tenen **atractiu per als caçadors** esportius.

PEÇA DE CAÇA: qualsevol **exemplar, viu o mort**, de les espècies **cinegètiques**, així com dels exemplars d'**aus fringíl·lides no catalogades** i susceptibles de captura en viu mitjançant modalitats de caça tradicional. També tindran la consideració de peces de caça els exemplars de les espècies de **mamífers o aus no catalogades** quan la seua caça estiga expressament **AUTORITZADA** per necessitats de control ordinari, a causa de raons d'equilibri poblacional.

PROPIETAT DE LA PEÇA DE CAÇA: el **caçador** adquireix la propietat de les peces de caça mitjançant l'**ocupació**. S'entenen ocupades les peces des del moment de la seua mort o captura. Existeixen **REGLES ESPECIALS** per a caceres o llances, per a caça menor o menor de pèl, o major, fins i tot per al cas que la presa ferida entre en predi aliè al cinegètic.

DELS ESPAIS I LA CAÇA

ESPAIS CINEGÈTICS

A la Llei Valenciana desapareixen els terrenys **d'aprofitament cinegètic comú**, popularment denominats **terrenys lliures**, que passen a denominar-se zones comunes de caça, on es limita la possibilitat de caçar amb armes en les zones comunes de caça a un únic període màxim de **vuit (8) setmanes**.

TIPOLOGIA d'espais cinegètics declarats (4): reserva valenciana de caça, vedats de caça, zones de caça controlada i zones comunes de caça; es fixen unes obligacions envers els titulars dels mateixos amb vista a garantir-hi tant la caça ordenada com el foment i la conservació de la seua riquesa cinegètica. En el nou model cal ressaltar la possibilitat que els ajuntaments puguin promoure la declaració de zones de caça controlada i gestionar-les.

SENYALITZACIÓ dels espais cinegètics: els espais cinegètics creats mitjançant declaració expressa es senyalitzaran **en tots els seus vedats** pels seus titulars o adjudicatari segons es determine reglamentàriament. Només podran quedar sense senyalització les zones comunes de caça.

TANCAMENTS: el tancament **total o parcial** d'un espai a l'efecte de la seua gestió cinegètica, requerirà l'**AUTORITZACIÓ** de la Conselleria competent en matèria de caça, prèvia la presentació d'un projecte tècnic d'obra de tancat cinegètic, que contindrà una previsió de l'impacte que produïska en el medi i les mesures correctores previstes. Especialment, haurà de quedar assegurat que el tipus de tancat a utilitzar **permeta la circulació de la fauna no cinegètica present** en el lloc. **NO** podran **AUTORITZAR-SE** els tancaments cinegètics que tinguen per finalitat impedir el trànsit de les espècies cinegètiques de caça menor, amb les següents **excepcions (2): tancats d'aclimatació per a repoblació de caça menor i tancats dins de vedats intensius de caça destinats a l'ensinistrament de gossos conillers sense armes, en tots dos casos amb superfície limitada. La superfície mínima necessària perquè puga instal·lar-se un tancament de caça major és de 500 hectàrees.**

VEDATS DE CAÇA

CONCEPTE: Es denomina vedat de caça tota superfície **contínua** susceptible d'aprofitament cinegètic ordenat que haja sigut **declarat** com a tal **per la Conselleria** competent en matèria de caça.

EXTENSIÓ MÍNIMA: L'extensió mínima per a la constitució d'un vedat de caça és la següent:

- a) Caça **major: 500** hectàrees.
- b) Caça **menor: 250** hectàrees.
- c) **Ausaquàtiques: 50** hectàrees.

DISCONTINUITATS: A l'efecte de mesurament de l'extensió, no es considera interrompuda la continuïtat dels terrenys per l'existència d'enclavats, rius, cultius, carrerades, vies i camins d'ús públic, ferrocarrils, canals o qualsevol altra construcció o accident del terreny, sempre que no impliquen el fraccionament de la unitat de gestió a efectes cinegètics.

TITULARITAT DRET CAÇA: la titularitat dels drets de caça sobre un terreny, entenent com a tal el dret de decidir el seu aprofitament cinegètic, correspon **als seus propietaris** (TITULAR CINEGÈTIC) o a els qui siguen titulars d'altres **drets reals o personals** que porten aparellat dit dret.

CONTRACTACIÓ DEL DRET DE CAÇA: contractes **d'arrendament i cessió** del dret de caça, que es regularan per la legislació **civil**, hauran de ser necessàriament formalitzats a efectes administratius per escrit i no podran ser inferiors a 5 anys.

CLASSIFICACIÓ dels **vedats de caça**

Els vedats de caça es classificaran per la seua categoria o finalitat i tipus d'aprofitament en:

a) **VEDATS ESPORTIUS.** Són vedats esportius aquells destinats essencialment a l'aprofitament tradicional de la caça, com a activitat de caràcter essencialment lúdic i esportiu, fonamentada en la productivitat natural dels ecosistemes. Pel seu tipus d'aprofitament podran ser: vedats de caça major, vedats de caça menor i vedats d'aus aquàtiques.

b) **VEDATS COMERCIALS.** Són vedats comercials aquells autoritzats a un ús **més intensiu i comercial** de la caça. Pel seu tipus d'aprofitament podran ser: vedats intensius o vedats de peces vives de caça. Aquests tancats no podran construir-se ni totalment ni parcialment sobre parcs naturals o muntanyes d'utilitat pública.

b.1) Són **VEDATS INTENSIVS** aquells autoritzats per a un aprofitament cinegètic **comercial** de caràcter **intensiu**. S'entén que un vedat té caràcter intensiu, quan les peces de caça recobrades en ell procedeixen majoritàriament d'exemplars alliberats i **no** de reproducció **natural** en el lloc.

b.2) Són **VEDATS DE PECES VIVES DE CAÇA** els destinats a la producció **extensiva i natural** d'espècies cinegètiques **sedentàries** per a la seua comercialització en viu. S'entén per producció extensiva aquella que aprofita l'alta capacitat cinegètica natural dels terrenys. En aquests vedats, els mètodes de captura hauran d'adequar-se al fi dels mateixos.

ALTRES ESPAIS

RESERVES VALENCIANES DE CAÇA: la Conselleria competent en matèria de caça promourà la creació de reserves valencianes de caça en aquells terrenys **d'excepcionals possibilitats cinegètiques de caça major** i on, per les seues especials característiques d'ordre físic i biològic, calga una ordenació que faça prevaldre, en sintonia amb les circumstàncies socioeconòmiques de l'entorn, la conservació dels processos ecològics naturals i la biodiversitat. La seua declaració es farà mitjançant llei aprovada per les Corts Valencianes.

ZONES DE CAÇA CONTROLADA: són zones de caça controlada aquells terrenys que siguen declarats com a tals **per la Conselleria** competent en matèria de caça per complir algun dels següents requisits: ser de titularitat pública i posseir l'extensió i la forma exigida per a la creació d'un vedat de caça, o poder ser susceptibles d'aprofitament ordenat de manera agregada a un vedat de caça. La declaració de zona de caça controlada no serà inferior a **5 anys**, si es tracta de caça **menor**, o de **10 anys** si fora de caça **major**.

ZONES COMUNES DE CAÇA: la resta de terrenys que no posseïsquen la condició d'algun dels espais cinegètics anteriors, ni tinguen la consideració o declaració, respectivament, de zona de seguretat o refugi de fauna, es conceptuaran com a zones comunes de caça. En aquestes zones podrà habilitar-se un únic període de caça amb armes no superior a **8 setmanes**.

OBLIGACIONS DELS TITULARS D'ESPÀIS CINEGÈTICS I EXPLOTACIONS CINEGÈTIQUES

DEURE DE CAÇA ORDENADA: el titular cinegètic o adjudicatari d'un espai cinegètic està obligat al ple compliment del pla de gestió que s'establisca en el seu **pla tècnic d'ordenació cinegètica**.

DEURE DE FOMENT: els titulars cinegètics i adjudicataris de zones de caça controlada estan obligats a realitzar les **inversions** que en benefici de les poblacions silvestres es determinen en el seu **projecte d'ordenació o pla tècnic de caça**.

DEURE DE GESTIÓ: la declaració d'un espai cinegètic comporta per al titular o adjudicatari l'obligació de gestió **de les poblacions de totes les espècies cinegètiques, encara que no siguin susceptibles d'aprofitament**.

CONSERVACIÓ DE LA RIQUESA CINEGÈTICA: les **DIRECTRIUS D'ORDENACIÓ CINEGÈTICA** de la Comunitat Valenciana establiran les tècniques i cultius que amb preferència hagen de fomentar-se en benefici de la riquesa cinegètica i fixaran els criteris d'aplicació de les **tècniques i usos agrícoles, les de pasturatge i els tractaments silvícoles de la manera que resulte menys perjudicial** per a la fauna cinegètica.

MALALTIES O EPIZOÒTIES: els titulars de vedats de caça i adjudicataris de zones de caça controlada, els seus vigilants, els titulars d'exploacions cinegètiques, els posseïdors de peces cinegètiques en captivitat i els caçadors en general estan obligats a **comunicar** a la Conselleria competent en caça directament o a través dels seus agents o de les forces o cossos de seguretat: a) **L'aparició** de qualsevol malaltia, focus infecciosos o intoxicació en animals. b) La **presència** d'esquers **enverinats** o animals **afectats** per aquests. Així mateix, estan obligats a complir amb les **mesures** de caràcter cinegètic que es dicten en cas **d'emergència zoonosològica**.

ESPÀIS NO CINEGÈTICS

ZONES DE SEGURETAT: Són zones de seguretat aquelles en les quals, **per a evitar danys a les persones o als béns**, l'exercici de la caça haja d'estar **prohibit o limitat**.

Es consideren zones de seguretat els nuclis urbans, urbanitzacions, poblats i habitatges aïllats, jardins i parcs destinats a l'ús públic, recintes esportius, instal·lacions recreatives autoritzades, emplaçaments industrials, explotacions ramaderes intensives, nuclis zoològics, granges cinegètiques, colomars industrials, vies fèrries, carreteres i camins asfaltats, altres camins d'ús públic, domini públic marítim terrestre, aigües i canals navegables i les vies pecuàries, així com totes aquelles que així es declaren mitjançant resolució de l'òrgan competent en matèria de caça de la Conselleria competent en matèria de caça.

LÍMITS DE LES ZONES DE SEGURETAT: a) **200 metres** des de les últimes edificacions o tanques perimetrals dels **nuclis urbans**, urbanitzacions, poblats, jardins i **parcs** d'ús públic i recintes **esportius**. b) **50 metres** a comptar des dels extrems **d'habitatges** aïllats, jardins i parcs destinats a l'ús públic, recintes esportius, instal·lacions recreatives autoritzades, emplaçaments industrials, explotacions ramaderes intensives, nuclis zoològics, granges cinegètiques i colomars industrials o des de les seues últimes instal·lacions annexes o closos si existiren. c) **100 metres** a cada costat des de la vora del ferm, voral, cuneta o tanca de protecció de **carreteres** nacionals, autonòmiques i locals. d) **50 metres** a cada costat de **camins públics asfaltats, vies fèrries i canals** navegables a comptar des de la vora. e) **25 metres** a cada costat de la vora de **camins d'ús públic no asfaltats**. f) En tota l'extensió del **domini marítim terrestre o via pecuària** quan no tinga per una altra raó la condició de zona de seguretat.

REFUGIS DE FAUNA: els refugis de fauna són zones en les quals, per **raons singulars de protecció** d'espècies **amenaçades**, la caça ha de quedar, **temporalment o definitivament, prohibida**. Els refugis de fauna es declararan mitjançant decret del Consell de la Generalitat.

RESPONSABILITAT PER DANYS

Es concreta i precisa la responsabilitat **dels titulars dels espais cinegètics** quant als danys causats per les espècies cinegètiques. S'atribueix als titulars de l'espai o de l'aprofitament la responsabilitat dels danys **sobre cultius o immobles**, reduint la responsabilitat dels **danys d'una altra naturalesa** als casos en què l'espècie siga **susceptible d'aprofitament** d'acord amb les directrius d'ordenació cinegètica i **no es deguen a culpa o negligència del perjudicat**.

Els danys causats per les peces de caça en terrenys que tinguen la consideració de **zona comuna de caça** seran assumits **pels seus propietaris**.

En els **refugis de fauna** la responsabilitat pels danys ocasionats en els cultius i immobles aliens per les peces de caça existents en ells correspondrà **als qui ho gestionen**.

PLANIFICACIÓ I ORDENACIÓ DE L'ACTIVITAT CINEGÈTICA

OBJECTE: **assegurar un ús racional** dels recursos cinegètics actuals i potencials en condicions de plena **compatibilitat** amb les espècies i valors naturals i amb els possibles usos i usuaris, actuals o potencials, dels espais cinegètics i el **seu entorn**.

TIPOLOGIA:

a) Les **DIRECTRIUS D'ORDENACIÓ CINEGÈTICA** de la Comunitat Valenciana (**fixaran el model** d'ordenació cinegètica per a tota la Comunitat).

b) Els **PLANS TECNICS D'ORDENACIÓ CINEGÈTICA** (vigents com a màxim **per cinc anys**, ordenaran les intervencions **d'ús, gestió i foment** a realitzar en cada espai donant preferència a les mesures de conservació i millora dels hàbitats propicis per a cada espècie cinegètica.).

c) Les **MEMÒRIES I PLANS ANUALS DE GESTIÓ** (sobre la **gestió efectuada en l'annualitat anterior** en la qual es contemplaran de manera detallada les actuacions de millora escomeses i un pla de gestió per a la següent temporada conforme al pla tècnic d'ordenació aprovat).

d) Les **ORDRES DE VEDES** (establirà amb la finalitat de garantir el bon ordre cinegètic, les **limitacions** relatives **als períodes, espècies, espais o modalitats** de caça contemplats en els diferents instruments de planificació cinegètica). Per raons d'urgència, davant cicles meteorològics extrems, epizooties, i altres circumstàncies extraordinàries i imprevisibles, la Conselleria competent en matèria de caça podrà dictar vedes temporals EXTRAORDINÀRIES.

APROFITAMENT COMERCIAL DE LA CAÇA

La comercialització de peces de caça **vives** només podrà dur-se a terme amb exemplars d'espècies cinegètiques que procedisquen de **granges cinegètiques** o de **vedats de caça de caràcter comercial**.

GRANGES CINEGÈTIQUES: es considerarà granja cinegètica tota explotació industrial, **AUTORITZADA** per la **CONSELLERIA** competent, dedicada a la producció intensiva d'espècies cinegètiques amb independència que en la mateixa es desenvolupe **completament el seu cicle biològic o només alguna de les seues fases**.

COLOMARS INDUSTRIALS: aquells dedicats a la producció i venda de coloms tipus **roquer** requerirà **AUTORITZACIÓ** prèvia de L'AJUNTAMENT del terme municipal on se situa i estaran sotmesos a idèntiques condicions i controls que les granges cinegètiques. **No** podran establir-se **a menys de 500 metres d'un vedat de caça o d'un altre colomar** industrial, **excepte acord exprés amb el seu titular**.

La comercialització de peces de caça, **vives o mortes**, o les seues parts requerirà del corresponent **CERTIFICAT** o document que en garantisca la **procedència legal**.

TRANSPORT I ALLIBERAMENT DE PECES DE CAÇA: tot trasllat de peces de caça vives **amb destinació final a la Comunitat Valenciana** i alliberament en el medi natural o estada o recria en una explotació cinegètica, amb L'EXCEPCIÓ de trasllats de **coloms, guatlles i faisans** amb destinació **a camps de tir esportiu permanents** degudament autoritzats, requerirà **D'AUTORITZACIÓ** prèvia sol·licitada pel destinatari del trasllat i emesa per la Conselleria competent en matèria de caça.

Es fa especial recalcamet en els processos de transport, alliberament i repoblacions cinegètiques a fi de garantir una caça de qualitat i respectuosa amb la salvaguarda de la riquesa genètica de les espècies de fauna pròpies del territori de la Comunitat Valenciana.

TAXIDÈRMIA: les persones físiques i jurídiques que es dediquen a les activitats de taxidèrmia, degudament **INSCRITS** en el registre autonòmic, hauran de **portar un llibre de registre** que estarà a la disposició de qualsevol agent públic, en el qual consten les dades de procedència dels animals, enters o les seues parts, que siguen objecte de preparació.

EXEMPLARS D'ESPÈCIES CINEGÈTIQUES EN CAPTIVITAT: queda expressament **PROHIBIDA** la tinença en captivitat de peces de caça major, **fora de** vedats voltats, granges cinegètiques, **nuclis zoològics**, centres de recerca, **clíniques** veterinàries o **centres** de recuperació, excepte els cimbells o reclams per a l'exercici de la caça.

ORGANITZACIÓ CONSULTIVA

CONSELL VALENCIÀ DE LA CAÇA: òrgan consultiu i assessor de la conselleria competent en matèria de caça. El consell estarà **compost** per representants **d'organismes, institucions, entitats científiques i associacions**

relacionades amb l'activitat cinegètica.

INSPECCIÓ

La policia i vigilància de l'activitat cinegètica a la Comunitat Valenciana serà exercida per:

- a) Les **forces i cossos** de seguretat (autoritat).
- b) Els **agents** mediambientals de la Generalitat (autoritat).
- c) Els **guardes** jurats de caça (auxilien l'autoritat), **titulats**.

INFRACCIONS. SANCIONS. PROCEDIMENT SANCIONADOR

REGISTRE D'INFRACTORS DE CAÇA DE LA COMUNITAT VALENCIANA: en el qual s'inscriuran **d'ofici** aquelles persones físiques o jurídiques sancionades per resolució administrativa ferma. En el registre hauran de figurar, almenys, les dades del denunciador, el tipus d'infracció i la seua qualificació, la data de la resolució sancionadora, les sancions imposades i altres mesures adoptades. Les inscripcions i variacions que es produïsquen en el registre seran **remeses al Registre Nacional d'Infractors** de Caça i Pesca.

10. Llei 5/2017, de 10 de febrer, de pesca marítima i aqüicultura de la Comunitat Valenciana. Decret 41/2013, de 22 de març, del Consell, pel qual s'estableixen les normes sobre la pesca marítima de recreació de la Comunitat Valenciana. Decret 63/2011, de 20 de maig, del Consell, pel qual es regula la pesca amb l'art denominat rall a les aigües interiors de la Comunitat Valenciana.

OBJECTE. Aquesta llei té per objecte la regulació de la **pesca marítima**, del **marisqueig** i de l'**aqüicultura** marina, en l'àmbit de les competències de la Comunitat Valenciana, i l'establiment així mateix de l'ordenació específica del seu sector pesquer.

AIGÜES INTERIORS. Les aigües interiors del litoral marítim de la Comunitat Valenciana constitueixen el límit espacial de la competència autonòmica de reglamentació de l'activitat pesquera extractiva. Són aigües interiors les aigües marítimes **situades a l'interior de les línies que delimiten el mar territorial**.

CAPACITAT REGULADORA AUTONÒMICA. Limitades les aigües interiors per les línies de base rectes per a la delimitació de les aigües jurisdiccionals espanyoles, aleshores el sentit d'aquesta competència autonòmica no pot trobar-se en l'establiment de regulacions pròpies i completes de determinades modalitats de pesca, ja que aquestes mai no s'exerciten únicament a les aigües interiors, sinó que les transvasen, i queden subjectes a una doble competència normativa, l'autonòmica per a les aigües **interiors** i l'estatal per a les **exterior**s. Així, doncs, la substància, la viabilitat i el contingut de la competència autonòmica cal buscar-la en les **particularitats del medi marí** sobre el qual pot incidir concretament aquesta competència, adoptant disposicions de caràcter especial adequades a aquestes particularitats, ja siga imposant determinades singularitats, per a les aigües interiors del litoral valencià, en el règim de les modalitats de pesca admeses, ja siga adoptant règims diferenciats per a determinades zones amb una finalitat protectora dels recursos.

En la regulació de cada modalitat de **pesca marítima** es disposen per la llei determinades **especialitats** per al seu **exercici** en les aigües interiors del litoral valencià, o s'anticipa l'interès sobre determinats aspectes, i es reclama per a aquests ordenacions tècniques específiques que cal que adopte el Govern Valencià.

La regulació de la **pesca marítima d'esbarjo**⁴³ s'inclou en la llei ja que les mesures **protectores** dels recursos marins han d'imposar-se no sols a l'exercici professional de la pesca, sinó amb igual o major raó a la **pesca recreativa**, els límits de la qual cal traçar. En qualsevol cas, el règim de l'activitat pesquera d'esbarjo s'adopta des del **reconeixement** de la seua contribució al dinamisme turístic i econòmic de la nostra costa. A la pesca marítima d'esbarjo practicada en les aigües interiors de la Comunitat Valenciana li seran únicament aplicables les disposicions d'aquesta llei, i del seu desplegament reglamentari, que en tinguen expressament per objecte la regulació directa.

⁴³ En llengua castellana, "de recreo".

FINALITATS I PRINCIPIS DE LA LLEI. a) La protecció dels caladors del litoral marítim de la Comunitat Valenciana. b) La conservació dels recursos pesquers del litoral valencià. c) L'exploració d'aquests recursos. d) La racionalització de les estructures pesqueres en funció dels recursos existents. e) La millora de les condicions de comercialització i transformació a la Comunitat Valenciana dels productes de la pesca. f) La millora de la qualificació professional, de les rendes i de les condicions de vida i de treball dels pescadors. g) El foment de l'aquicultura al litoral de la Comunitat Valenciana. h) La vertebració del sector pesquer valencià. i) Ordenar la pesca marítima d'esbarjo.

PESCA MARÍTIMA D'ESBARJO

CONCEPTE LEGAL. A l'efecte d'aquesta llei, s'entén per pesca marítima d'esbarjo aquella que esrealitza per afició o esport,⁴⁴ sense cap retribució i sense ànim de lucre. Les captures aconseguides mitjançant aquesta activitat seran destinades exclusivament al consum propi del pescador i la pescadora o per a finalitats benèfiques o socials.

Es prohibeix la comercialització dels productes extrets en l'exercici de la pesca marítima d'esbarjo.

ACTIVITAT ESPORTIVA. L'article 2 de la Llei 2/2011, de 22 de març, de la Generalitat, de l'esport i l'activitat física de la Comunitat Valenciana, apunta com a principi rector la consideració de **l'esport⁴⁵ com a fenomen social** amb notable **influència en sectors** com educació, sanitat, **medi ambient**, ocupació, economia, **turisme**, benestar social i altres sectors relacionats, l'optimització i complementarietat dels recursos públics i privats, amb especial atenció a la coordinació de les actuacions de les diferents administracions i entitats vinculades a l'esport, la garantia de la pràctica de l'esport i l'activitat física en condicions de seguretat i salut adequades, dins del respecte i la protecció mediambiental dels espais, del dret a l'accessibilitat, i garantint la supressió de les barreres arquitectòniques i l'aplicació dels plans sobre mobilitat sostenible, i el dret de tots els ciutadans i les ciutadanes a practicar, conèixer i participar en l'activitat física i l'esport, en igualtat de condicions. La llibertat i la voluntarietat han de presidir qualsevol manifestació de caràcter esportiu, en condicions d'igualtat, i s'hi ha d'eradicar tot tipus de discriminació.

Específicament **l'article 3** la Llei 2/2011, de 22 de març, norma com una de les **línies d'actuació autonòmica**, la de fomentar i difondre les activitats nàutiques i els esports relacionats amb el mar, i els esports i les activitats a l'aire lliure propis del medi natural.⁴⁶

Les ACTIVITATS esportives en família, l'esport popular i l'esport per a tots, siga en instal·lacions esportives o en el medi natural, podran comptar amb el reconeixement i suport de les administracions públiques (art. 48.2 L. 2/2011).

ESP AIS ESPORTIUS NATURALS. A l'article 97 de la Llei 2/2011,⁴⁷ es contemplen els espais esportius en el medi natural, entenent per espais esportius en el medi natural **el conjunt d'instal·lacions i espais oberts d'ús públic, ubicats en un entorn natural, destinats per les administracions públiques** o per entitats privades a la pràctica d'esports i activitats físiques previstos en la llei valenciana de l'esport. Eixos espais esportius podran ser destinats a activitats esportives en el **medi aquàtic, en el terrestre o en l'aeri**, estant sempre condicionats al

⁴⁴ Comparant aquesta catalogació amb la regulació de l'esport (nacional i autonòmica) i desprenent-se d'aquesta que l'esport pot ser lúdic (açò és, recreatiu) o competitiu, sorprèn que la pesca, que haguera de ser considerada com a esport, en principi no ho és, s'anomena recreativa la no professional i s configura dins de la recreativa la modalitat esportiva. Més d'acord amb la naturalesa de l'activitat i amb la regulació sobre l'esport haguera sigut considerar la pesca no professional com a pesca esportiva i, dins d'aquesta, igual que es fa amb altres esports, diferenciar entre pesca esportiva lúdica i pesca esportiva de competició.

⁴⁵ L'article 23 de la Llei 2/2011, considera **esport**, a l'efecte d'aquesta llei, tota activitat física reconeguda com a tal pel Consell Valencià de l'Esport, practicada individualment o col·lectivament, de caràcter **competitiu**, degudament reglamentada i dirigida per personal qualificat, l'organització i desenvolupament de la qual es trobe dins de l'àmbit de les federacions esportives o de les administracions públiques de la Comunitat Valenciana. En aquesta accepció es distingirà entre modalitat esportiva i especialitat esportiva, en funció de les característiques, organització i pràctica de cada activitat, així com de la seua organització federativa. Es considera activitat física, a l'efecte d'aquesta llei, tota acció practicada individualment o en grup, realitzada **voluntàriament**, que comporte una exercitació de les qualitats o habilitats psicofísiques de la persona, amb un component d'esforç físic, no basada en jocs sedentaris, d'atzar ni d'estratègia i que estiga qualificada com a tal pel Consell Valencià de l'Esport.

⁴⁶ Segons l'art. 8.n de la Llei 2/2011, compet al Consell Valencià de l'Esport, la **regulació de les activitats esportives en el medi natural**.

⁴⁷ Com també fa l'**exposició de motius** de la Llei, quan admet la consideració del **medi natural com a lloc accessible per a la pràctica esportiva** són també importants reptes a tenir en compte.

compliment de la normativa específica que regisca l'accés, ús i protecció establert per a aquests. **La Generalitat** establirà les mesures necessàries per a **coordinar**⁴⁸ les accions dels organismes i entitats competents, referides a l'ús esportiu d'aquests espais.

Espais esportius en el medi natural són els habitats de forma estable o provisional per a la pràctica de l'esport o d'activitats físiques ubicats en un entorn natural (art.83.4 L.2/2011), que es poden censar en el **Cens Autonòmic** d'instal·lacions esportives (art.92 L.2/2011).

TIPOLOGIES. La pesca marítima de recreació podrà ser exercitada en **superfície**, des d'una embarcació o des de la costa, i **submarina**, nadant o bussejant a pulmó lliure.

La pesca recreativa amb l'art denominat rall es regirà pel **Decret 63/2011, de 20 de maig**, del Consell, pel qual es regula la pesca amb l'art denominat **ralla les aigües interiors** de la Comunitat Valenciana.

LLICENCIES de pesca recreativa:

Per a l'exercici de la **pesca recreativa submarina** caldrà estar en possessió de la llicència corresponent concedida per la conselleria competent en matèria de pesca marítima, que es concedirà als qui hagen complert els setze anys i justifiquen que reuneixen les condicions físiques necessàries per a la pràctica normal d'aquesta activitat.

Per a la **pesca recreativa des d'embarcació** caldrà estar en possessió de llicència de la mateixa conselleria, que autoritzarà al seu titular a exercir aquesta modalitat des d'embarcacions aptes per a aquesta activitat inscrites en la llista corresponent del Registre Oficial de Vaixells.

Per a l'exercici de la pesca **recreativa des de la costa** caldrà estar en possessió de la llicència de la mateixa conselleria, que autoritzarà el seu titular a exercir aquesta modalitat, a peu des de la costa o des de qualsevol artefacte flotant no inscrit en la llista corresponent del Registre Oficial de Vaixells.

AUTORITZACIÓ DE ZONES DE CONCURSOS⁴⁹ de pesca. Els concursos de pesca organitzats *per associacions de pesca esportiva* legalment constituïdes,⁵⁰ **la zona de realització** dels quals haja de **reservar-se** als participants, necessitaran **l'autorització prèvia** de la conselleria competent en matèria de pesca marítima, sense perjudici dels informes, autoritzacions o permisos d'altres òrgans o administracions públiques legalment preceptius.

CONCURSOS DE PESCA MARÍTIMA: La realització de concursos de pesca marítima, sense perjudici de les altres autoritzacions, permisos o llicències que per raó de l'activitat o del lloc de la seua realització pogueren correspondre, requerirà una **AUTORITZACIÓ**, que es concedirà:

a) **Pel ministeri** competent en matèria de pesca marítima, per a les **espècies de protecció diferenciada**, arreglades en l'annex II del Reial Decret 347/2011, d'11 de març.

b) **Pels directors territorials de la conselleria** competent en matèria de pesca marítima de la província en

⁴⁸ En el **Consell Valencià de l'Esport** confluiran totes aquelles **competències** relacionades amb l'esport i l'activitat física que, fins al moment, assumeixen altres administracions o òrgans de l'administració, i que afecten sectors com el **turisme, la salut i la higiene, l'ecologia i el medi natural, l'ús de les instal·lacions esportives de centres docents**, i s'ha d'establir mecanismes de **coordinació i col·laboració** precisos entre els organismes interessats, atesa la **transversalitat de la llei de l'esport valencià (Llei 2/2011)**.

⁴⁹ **Article 25 de la Llei 2/2011. Les competicions esportives.** 1. Es consideren competicions esportives totes aquelles confrontacions individuals o col·lectives de modalitats, especialitats o activitats físiques degudament reconegudes. 2. Es consideren competicions **esportives oficials** les de modalitats o especialitats esportives, qualificades com a tals per les respectives federacions esportives o per les administracions públiques dins del seu àmbit competencial.

Article 26. Els espectacles esportius. Es consideren espectacles esportius totes aquelles manifestacions d'esports o activitats físiques, organitzades per una entitat o persona degudament autoritzada, que impliquen o no competició, realitzades en instal·lacions esportives o en altres llocs preparats a aquest efecte, en els quals es convoque espectadors, ja siga per al seu seguiment presencial o a través dels mitjans de comunicació.

Article 27. Organització de competicions oficials de caràcter nacional o internacional en la Comunitat Valenciana. No es podran sol·licitar, comprometre o organitzar activitats o competicions oficials esportives de caràcter nacional o internacional sense la prèvia consulta al Consell Valencià de l'Esport, i sense perjudici de les competències que en aquesta matèria posseeix l'administració de l'Estat.

⁵⁰ Són entitats esportives associatives, a l'efecte de la llei valenciana 2/2011 (arts. 56-79), els clubs esportius, les federacions esportives, els grups de recreació esportiva, les agrupacions de recreació esportiva, les seccions esportives d'altres entitats, les seccions de recreació esportiva d'altres entitats.

què es realitzen, per a la resta d'espècies.

Les SOL·LICITUDS de realització de concursos que hagen de ser autoritzades per la Generalitat i en els quals es pretenga superar el volum de captures màxim autoritzat seran tramitades mitjançant la Federació de Pesca de la Comunitat Valenciana, la qual les presentarà a la direcció territorial corresponent, abans del 15 de març de cada any, i en les quals constarà el volum de captures que es pretén efectuar.

Quan la ZONA de realització dels concursos haja de RESERVAR-SE a les persones participants, s'haurà d'emetre en el termini d'un mes una AUTORITZACIÓ expressa pel director territorial de la conselleria competent en matèria de pesca marítima. Per a emetre la dita autorització s'haurà de sentir la Demarcació de Costes, Federació de Confraries i la Capitania Marítima. El venciment del termini màxim per a resoldre les sol·licituds de la llicència s'entendrà com silenci administratiu negatiu, com a excepció a la regla del silenci positiu, atès que l'estimació de les dites sol·licituds implicaria l'atorgament de facultats sobre el domini públic marítim.

TIPOLOGIES D'ÚTILS de pesca:

La **pesca recreativa en superfície** només es podrà practicar amb l'aparell d'hams i amb l'art de caiguda denominat rall o esparver.

En la pràctica de la **pesca submarina** únicament es podrà utilitzar l'arpó impulsat per mitjans mecànics.

Queden expressament **prohibides** les **arts**, ormeigs (aparells) i útils propis **de la pesca i el marisqueig professionals**.

Així mateix, es **prohibeix** la utilització **d'explosius**, i la utilització de **llums i equips elèctrics o electrònics** que valguen **d'atracció** per a la pesca.

La **pesca submarina d'esbarjo** **no** es podrà practicar amb la utilització d'equip autònom o semiautònom de busseig. Es presumirà aquesta pràctica il·legal quan a les embarcacions, en qualsevol circumstància, es tinguen o porten a bord simultàniament arpons de pesca i qualsevol d'aquests equips de busseig.

ESPECIES a pescar. Es **prohibeix** la captura d'espècies **protegides, vedades o de grandària inferior** a allò que s'estableix reglamentàriament, **o** d'aquelles que siguen expressament **prohibides** per l'administració pesquera per a la **pesca recreativa**.

L'ANGUILA (*Anguilla anguilla*): la seua captura queda expressament **prohibida**.

PROHIBICIONS GENERALS. En l'exercici de la pesca d'esbarjo queda prohibit **per a qualsevol modalitat**: 1. La **venta** de les **captures** obtingudes, **o** la **cessió** a un tercer amb un fi **comercial**. 2. La **pesca a menys de 100 metres** de llocs freqüentats per **banyistes**. 3. La **pesca en les aigües portuàries**, que inclouen les aigües abrigades o interiors i les aigües exteriors o de fondeig i encallada, amb les excepcions que, si escau, puga establir l'autoritat competent en cada port. 4. La pesca en zones vedades o reservades en funció de l'establert per la Llei 22/1988, de 28 de juliol, de costes. 5. Interferir la pràctica de la pesca professional.

REGLAMENTACIÓ de **llicències**, i útils. Reglamentàriament s'especificarà la **TEMPORALITAT** de les llicències (d'1 a 5 anys segons els tipus de llicències i l'edat), les **condicions** per a l'**exercici** de la pesca recreativa en les seues distintes modalitats (ormeigs permesos, abalisament), incloent-hi la referència expressa a la justificació de les **condicions físiques** necessàries per a la pràctica normal d'aquesta activitat, i les **característiques dels útils** autoritzats. També es fixaran els períodes, les **zones hàbils** i les **quotes** de captures. El **volum** màxim de captures **diari** s'entendrà considerant les captures efectuades **en aigües interiors i fora** d'aquestes.

En tot cas es **prohibeix la pràctica de la pesca submarina en les zones d'esculls artificials i en un àrea circumdant de 300 metres**.

La conselleria competent en pesca marítima podrà establir **VEDES** de caràcter **BIOLÒGIC** per a la protecció del recurs pesquer amb la petició prèvia d'informes tècnics que ho recomanen, així com establir **LIMITACIONS**

específiques sobre determinades **AREES**, **EPOQUES** o **ESPECIES** quan siga necessari per a garantir la seua adequada conservació o quan ho establisquen els instruments d'ordenació i gestió que s'aproven respecte d'això.

PESCA AMB L'ART DENOMINAT RALL

ART HISTÒRIC. DEFENSA TRADICIÓ VALENCIANA. EVITACIÓ TRAVES. Des de temps **immemorial**, la pesca amb l'art denominat rall és una pràctica tradicional en molts punts de les costes de la Comunitat Valenciana. Es tracta d'un art de pesca **artesanal**, utilitzat a mà **des de terra i individualment**.

Aquesta tècnica es va introduir en l'època musulmana, i consisteix a llançar una **xarxa circular**—el rall—prop de la vora i **arplegar** després les captures **amb una corda** que té en el perímetre i que, en estirar-se, forma una bossa al voltant dels peixos. La xarxa compta **amb ploms en el perímetre** i és sostinguda en el centre per una corda. Es llança a mà en llocs amb poca fondària i, a causa del pes dels ploms, s'afona en l'aigua i tanca els peixos a l'interior. Els pescadors porten la xarxa penjada al muscle, i l'habilitat en esta modalitat de pesca consisteix a estendre-la totalment en el llançament.

Encara que hi ha diferències, la pesca amb rall es du a terme en llocs dispars per tot el món, fruit de l'exportació d'aquesta tècnica per part d'emigrants valencians al llarg dels segles.

A més, es tracta, d'un tipus de **pesca sostenible i molt selectiu, amb un impacte mediambiental escàs** atés que la mateixa dificultat de veure i tancar els peixos fa que el percentatge de captures siga reduït, i inclús després es pot tornar les captures al mar perquè es tracta d'una **tècnica sense mort**, a la qual cosa cal afegir que les dimensions de la malla **eviten** la captura d'**exemplars menuts**. Es recull també la **necessitat de pertànyer a alguna associació** legalment constituïda i inscrita en el Registre d'Associacions de la Conselleria de Justícia i Administracions Públiques, la finalitat estatutària principal de la qual siga la recuperació i la promoció de l'activitat de la pesca amb rall en l'àmbit de la Comunitat Valenciana per a controlar els seus practicants i articular, al seu torn, l'exercici d'aquesta modalitat de pesca amb les majors garanties possibles de preservació del recurs pesquer.

La pràctica d'aquesta modalitat de pesca té un indubtable valor tradicional i etnològic; en destaca, al seu torn, l'alt **interès** que suposa **per al patrimoni cultural valencià** i, per tant, constitueix un **gran reclam turístic** per a la Comunitat Valenciana. Per aquestos motius, entre altres, amb el decret pretén regular aquest art de pesca com un **art d'ús recreatiu**.

La pesca amb rall es trobava en perill de desaparició imminent per diverses circumstàncies, entre altres la falta de noves generacions de pescadors i la impossibilitat d'obtenció de noves llicències. En la Llei 9/1998, de 15 de desembre, de la Generalitat, de pesca marítima de la Comunitat Valenciana, es preveia que només podrien practicar aquesta activitat els pescadors que tingueren una llicència, almenys renovada una vegada, i concedida segons el que s'estableix en l'Ordre de 23 d'octubre de 1984, de la Conselleria d'Agricultura, Pesca i Alimentació, tot això acostava aquest tipus de pesca tradicional cap al total abandó.

La Generalitat, mitjançant la Conselleria d'Agricultura, Pesca i Alimentació, apostà per la recuperació de la pesca amb rall en el marc d'una política de defensa i conservació dels senyals d'identitat valencians, i afrontà totes les reformes legals i administratives necessàries, entre les quals la modificació de l'article 27.1 de la Llei 9/1998, de 15 de desembre, de la Generalitat, de pesca marítima de la Comunitat Valenciana, la derogació de la disposició transitòria quarta d'aquesta llei, la derogació de l'Ordre de 23 d'octubre de 1984 i l'aprovació d'aquest decret, que es considerarà necessari a causa de les particularitats d'aquest tipus de pesca recreativa que, per les seues característiques especials, requereix una regulació específica, més enllà de les particularitats contingudes en el Decret 41/2013, pel qual s'estableixen les normes sobre la pesca marítima de recreació de la Comunitat Valenciana.

CONCEPTE: per rall l'art de caiguda consistent en una xarxa circular **de fins a sis (6) metres** de diàmetre, la vora externa de la qual va proveïda de **ploms**, del centre de la qual ix una **corda**, i que s'utilitza **a mà i per una sola persona des de la costa o la vora**. Les arts no tindran una malla el costat del quadrat de la qual siga inferior **als 20 mil·límetres** estant la xarxa mullada.

PERÍODE DE PRACTICA: en cada municipi, els ajuntaments determinaran els **horaris i dies** en què no es pot practicar aquesta modalitat de pesca, amb respecte de la singularitat de cada un dels municipis costaners de la Comunitat Valenciana i les seues competències respectives.

VEDA: per a una major protecció dels recursos pesquers, s'estableix una veda durant els mesos de desembre, gener i febrer.

AMPLIACIÓ DE LA VEDA: la conselleria competent en matèria de pesca marítima podrà establir **limitacions** a aquesta pràctica pel que fa a la protecció de les espècies, **i ampliar o modificar les vedes** de caràcter temporal o geogràfic que s'estimen oportunes.

PROHIBICIONS: 1. En tot cas, no podrà pescar-se a una distància inferior als **200 metres des del centre de les boques** dels estuaris i albuferes, de les sèquies i, en general, de tots els cursos d'aigües continentals que estiguen en comunicació amb el mar. 2. El **volum** de captures diàries autoritzat per persona i llicència no podrà ser superior a **cinc (5) quilos**, tot i que podrà no computar-se el pes en el cas que aquest se supere per una sola de les peces capturades. 3. Queda expressament **prohibida la venda** de les captures.

LLICÈNCIA: per a la pesca recreativa amb rall serà necessari estar en possessió de llicència **específica** per a aquest art de la Conselleria d'Agricultura, Pesca i Alimentació, que autoritzarà únicament el seu titular per a exercir aquesta modalitat de pesca a peu des de la costa.

REQUISITS DEL LLICENCIATARI. a) Haver complit els **16 anys**. Els menors d'edat no emancipats acreditaran l'autorització expressa de qualsevol de les persones que tinguen atribuïda la pàtria potestat o tutela. b) Estar empadronat en alguna població de la Comunitat Valenciana. c) **Ser membre d'alguna associació** legalment constituïda i inscrita en el Registre d'Associacions de la Conselleria de Justícia i Administracions Públiques, la finalitat estatutària principal de la qual siga la recuperació i la promoció de l'activitat de la pesca amb rall en l'àmbit de la Comunitat Valenciana. Aquest requisit no serà exigible als pescadors professionals en actiu o jubilats que acrediten pertànyer o haver sigut membres d'alguna confraria de pescadors en l'àmbit territorial de la Comunitat Valenciana. Aquesta acreditació haurà de ser expedida pel secretari de la confraria corresponent.

ATORGAMENT: Les llicències seran expedides pel director territorial de la **conselleria** competent en matèria de pesca marítima de la província en què es tramiten, en el termini d'un mes des de la presentació de la sol·licitud per part de l'interessat. Transcorregut el termini màxim per a resoldre i notificar les sol·licituds de llicència, l'interessat podrà entendre desestimada la seua sol·licitud de llicència.

VALIDESA: la llicència de pesca recreativa amb rall tindrà una duració de DOS, TRES, QUATRE O CINC ANYS, a elecció de la persona sol·licitant.

11. Pesca recreativa en aigües continentals de la Comunitat Valenciana

APLICACIÓ DE LA NORMATIVA ESTATAL. Les **competències** en matèria de pesca fluvial o continental estan reflectides en l'article 49.17.a de l'**Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana**, i la Llei de 20 de febrer de 1942, per la qual es regula el foment i la conservació de la pesca fluvial (d'ara endavant, Llei de Pesca Fluvial) i el seu reglament (Decret de 6.04.1943) estableixen les normes específiques que en regulen l'activitat. Mentre s'aprove la llei de pesca continental valenciana, cal regular determinades **normes generals i períodes hàbils de pesca** que concreten i faciliten l'aplicació d'aquella llei, dins del marc de la Llei 42/2007, de 13 de desembre, de patrimoni natural i de la biodiversitat (d'ara endavant, Llei 42/2007), el Reial Decret 630/2013, de 2 d'agost, pel qual es regula el catàleg espanyol d'espècies exòtiques (d'ara endavant, RD 630/2013) i el Pla de gestió de l'anguila per a la Comunitat Valenciana, aprovat per la Comissió Europea.

AIGÜES CONTINENTALS. S'entén per aigües continentals les així definides en l'article 1 del reglament per a

l'execució de la Llei de pesca fluvial⁵¹ (totes les deus —*manantiales*—, tolles —*charcas*—, llacunes, llacs, sèquies, embassaments, pantans, canals, albuferes, rierols i rius, ja siguin dolços, salobres o salats.).

PERÍODES HABILS I NORMES GENERALS relacionades amb la **pesca recreativa en aigües continentals de la Comunitat Valenciana** (Ordre 30/2016, de 31 d'octubre, de la Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient, Canvi Climàtic i Desenvolupament Rural).

L'Ordre regula les espècies objecte de pesca amb limitació de talla mínima i mode de mesurar els exemplars, així com:

-Pesca sense mort i vedes per espècies (on en cas de pesca comporta l'obligació d'un adequat tracte i devolució immediata a l'aigua de tots els exemplars).

-Limitacions i prohibicions de caràcter general en la pesca: utilització de xarxes, esquers, llombrígol, asticot (cuc de carn), pesca nocturna, nombres o pes de captures d'anguiles, ús del flotador de scient.

-Pesca en trams truiters. Truita comuna i arc iris: s'estableixen les condicions de pesca.

-Pesca en aigües habitades per la truita comuna: prohibida, tret de relació de llocs amb excepció.

-Pesca en aigües habitades per la truita arc iris: normació de temporada, dies hàbils de pesca, esquers i hams, no establint-se límit de captures ni talla per a la pesca.

-Pesca en altres aigües no truiteres: sense perjudici de l'establiment de reserves de pesca o vedats parcials, podrà pescar-s'hi durant tot l'any.

Reserves de pesca: hi queda totalment prohibida la pràctica de la pesca.

Vedats parcials: per a la pesca en aquests trams és necessària, a més de la llicència de pesca, el permís intransferible expedit pels serveis territorials de la conselleria competent en matèria de pesca continental.

Re poblacions i alliberaments: requeriran permís previ dels serveis territorials de la conselleria competent en matèria de pesca continental. Els titulars de vedats parcials de pesca han de presentar, perquè s'hi aproven, un programa de repoblacions o alliberaments de caràcter anual amb antelació de dos mesos al seu inici.

Vedes extraordinàries: els serveis territorials de la conselleria competent en matèria de pesca continental podran establir vedes temporals com a conseqüència de canvis de les condicions biològiques de les masses d'aigua, repoblacions o circumstàncies meteorològiques adverses, o qualsevol altra, encaminada a garantir les poblacions animals o vegetals que habiten tant a les masses d'aigües com a les riberes, i també incrementar les talles mínimes de captura.

Es regulen el **projectes tècnics d'ordenació piscícola** per creació de VEDATS de pesca.

Indemnitzacions per pesca il·legal: caldrà ajustar-se al que estableix l'Ordre 25/2012, de 19 de desembre, de la Conselleria d'Infraestructures, Territori i Medi Ambient, per a la valoració de les espècies de fauna a la Comunitat Valenciana.

Altres limitacions (remissió a la normativa estatal): la Llei de Pesca Fluvial, el seu reglament i la Llei 42/2007.

COMPETICIONS DE PESCA: **Autorització** autonòmica prèvia sol·licitud *federativa*.

---

⁵¹ Reial decret 367/2010, de 26 de març. Art.1. Queda derogat el Reglament de Pesca Fluvial aprovat pel Decret de 6 d'abril de 1943. No obstant açò, el citat reglament mantindrà la seua vigència en aquelles comunitats i ciutats autònomes que no tinguen normativa aprovada en la matèria, en tant no es dicte aquesta normativa.

Per a la realització de competicions de pesca serà preceptiva l'autorització dels serveis territorials de la conselleria competent en matèria de pesca continental, a favor de l'entitat organitzadora excepte en el cas de competicions que requerisquen una coordinació de dates i llocs en tot l'àmbit de la Comunitat Valenciana, que resoldrà la direcció general amb competències en matèria de pesca continental.

Les competicions han de ser sol·licitades per la Federació de Pesca de la Comunitat Valenciana per mitjà de les seues delegacions provincials, la qual **ha de presentar un calendari** als serveis territorials de la conselleria competent en matèria de pesca continental **abans del 31 de març de cada any**. També podran sol·licitar aquestes competicions **altres federacions de pesca després de la coordinació prèvia amb la Federació de Pesca de la Comunitat Valenciana**. En el cas que no s'emeta una resolució en el termini de 15 dies, el silenci tindrà efecte estimatori.

Per a competicions de pesca que tinguen lloc entre l'1 de gener i el 14 d'abril, la Federació de Pesca ha de presentar la sol·licitud amb almenys una setmana d'antelació a la celebració de la competició. En el cas que no s'emeta una resolució, el silenci tindrà efecte estimatori.

Totes les competicions de pesca sobre espècies de amb limitació de talla o marines seran en la modalitat de pesca sense mort, amb devolució de tots els exemplars a l'aigua en les millors condicions possibles, després de la pesada o mesurament d'aquests.

Per a les espècies catalogades com a espècies exòtiques invasores, caldrà ajustar-se al que disposa el Reial Decret 630/2013.

Per a les competicions en les aigües lliures, i també en els vedats parcials, es podran modificar els dies hàbils i horaris sempre que es tracte de modalitats de pesca que tinguen el corresponent reglament esportiu o bases de competició.

En el cas que es preveja el bromeig de les aigües, s'haurà d'indicar en la sol·licitud.

L'organitzador, després del concurs, haurà de remetre un informe a la direcció territorial on ha d'especificar les dades següents: data d'inici i acabament, hora d'inici i acabament de cada dia de competició, nombre de participants per sexes, nombre de participants menors de 14 anys, entre 15 i 18 anys i majors de 18 anys, espècies i nombre d'exemplars capturats de cada una d'aquestes i esquers utilitzats.⁵²

12. La pesca marítima d'esbarjo en aigües exteriors (Reial Decret 347/2011, d'11 de març, article 36 i disposició final segona de la Llei 3/2001, de 26 de març, de Pesca Marítima de l'Estat).

La modalitat de pesca recreativa ha experimentat en els últims anys un considerable augment, a causa del desenvolupament del sector turístic a Espanya, que està afavorint la proliferació d'embarcacions dedicades a la pesca no professional i a la pràctica de la pesca selectiva mitjançant busseig a pulmó lliure.

És evident que aquest tipus d'activitats, tant per la seua pròpia naturalesa com per la incidència en els recursos pesquers, exigeixen un règim de control específic i unes limitacions específiques, que per descomptat no substitueixen, sinó que se sumen a les mesures de conservació i protecció dels recursos establits amb caràcter general en la regulació sectorial.

Cal també destacar la proliferació d'embarcacions la finalitat comercial de les quals no resideix en la captura de productes pesquers per a la seua comercialització, sinó a facilitar l'activitat de pesca recreativa a tercers, així com l'increment de les competicions esportives dedicades al foment de la pesca amb finalitats lúdiques. Per tals motius s'estableix en la regulació un règim general al qual sotmetre l'exercici de la pesca recreativa en aigües exteriors en les seues diferents modalitats, de conformitat amb el dret internacional aplicable.

Sense perjudici de la competència exclusiva estatal en matèria de pesca marítima en aigües exteriors, ja siga professional o recreativa, no pot desconèixer-se que **les comunitats autònomes regulen la pràctica d'aquesta activitat en les seues respectives aigües interiors**, la qual cosa fa aconsellable adequar la pràctica recreativa en el seu conjunt al règim d'autoritzacions que tenen establert les comunitats autònomes litorals per a les seues aigües interiors. D'aquesta forma s'evita que les embarcacions recreatives que exerciten l'activitat de pesca marítima recreativa hagen d'estar sotmeses a un doble règim d'autorització, el de la pròpia activitat d'oci o esport i pesca en aigües interiors que concedeix la comunitat autònoma i el de pesca en aigües exteriors de competència de l'administració de l'Estat.

S'opta, d'aquesta forma, perquè siguen **les comunitats autònomes del litoral les que concedisquen les corresponents llicències o autoritzacions d'activitat a les embarcacions recreatives que vulguen exercitar aquesta activitat de pesca d'esbarjo en aigües exteriors**, que hauran de ser les responsables de preservar que es complisquen les condicions generals d'exercici que garantisquen la sostenibilitat dels recursos pesquers que a aquest efecte establisca el Ministeri de Medi Ambient, i Medi Rural i Marí.

Aquest règim de participació autonòmica no s'estableix, no obstant açò, per a la captura d'aquelles espècies sotmeses a un règim de protecció diferenciada, l'exercici de la qual requereix d'una autorització a concedir de forma

⁵² Art. 12 de l'Ordre 30/2016, de 31 d'octubre, de la Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient, Canvi Climàtic i Desenvolupament Rural.

centralitzada pel Ministeri de Medi Ambient, i Medi Rural i Marí, per tal com s'han d'adoptar mesures especials de protecció per a determinades espècies sensibles que es troben regulades per organismes regionals de pesca, encaminades a la consecució d'una explotació sostenible de les poblacions basades en un coneixement precís de l'esforç que representa la pesca recreativa.

CONCEPTE de pesca marítima *d'esbarjo* en aigües exteriors espanyoles: entenent-se aquesta pràctica com l'activitat **pesquera no comercial** que explota els recursos aquàtics vius amb **finalitats recreatives d'oci**, **prohibint-se la venda o transacció** de les captures obtingudes.

MODALITATS

La pesca marítima d'esbarjo en aigües exteriors pot ser exercitada en les següents modalitats:

a) **Des de terra.**

b) **Des d'embarcació.**⁵³

c) **Submarina:** és la que es practica bussejant a **pulmó lliure**, sense utilitzar cap tipus d'element que permeti la respiració en immersió ni de mitjans mecànics de propulsió.

ESPECIES DE PROTECCIÓ DIFERENCIADA. Per a la captura o tinença a bord d'espècies sotmeses a mesures de protecció diferenciada, enumerades en l'annex II, s'haurà de disposar d'una **AUTORITZACIÓ ESPECÍFICA** expedida per la Direcció general de Recursos Pesquers i Aqüicultura de la Secretaria General del Mar del Ministeri de Medi Ambient, i Medi Rural i Marí, a sol·licitud del titular de l'embarcació, que tindrà un període de validesa de **tres anys** i la seua renovació haurà de sol·licitar-se amb una antelació mínima de tres mesos respecte a la finalització de la seua validesa.

APARELLS PERMESOS. Els aparells permesos són la línia de mà, canya, curricà, volantí i potera, així com els aparells accessoris imprescindibles per a pujar les peces a bord.

En la pesca marítima d'esbarjo submarina únicament està permès l'arpó manual o impulsat per mitjans mecànics i que podrà tenir una o diverses puntes.

ABALISAMENT DE POSICIÓ DE BUSSEIG. Cada bussejador haurà de marcar la seua posició mitjançant **una boia** de senyalització clarament **visible**, de la qual **no haurà d'allunyar-se** d'un radi superior a 0,013 milles nàutiques o **25 metres**.

PROHIBICIONS. En l'exercici d'aquesta modalitat de pesca marítima d'esbarjo queda expressament prohibit: a) La utilització o **tinença a bord d'arts**, aparells, útils o instruments propis de la pesca professional diferents dels relacionats en l'article anterior. b) **Interferir la pràctica de la pesca professional** (havent de mantenir la distància nàutica establida segons la pesca professional siga de túnids o no). c) **L'ús de més de dos rodets elèctrics per embarcació.** d) L'ocupació de qualsevol **mitjà d'atracció o concentració artificial** de les espècies a capturar i, de forma expressa, l'ús de **llums** ambaquest objectiu, excepte el grumeig amb xicotets pelàgics. e) L'ús o tinença de qualsevol classe de **substància verinosa, narcòtica, explosiva o contaminant.**

PROHIBICIONS EN EL BUSSEIG D'ESBARJO. A més de les citades en l'apartat anterior amb lletra b), d) i e), a)

---

⁵³ DECRET 114/2015, de 24 de juliol, del Consell, pel qual es regula el control administratiu de l'activitat d'arrendament d'embarcacions de recreació (tant d'exercici com de les embarcacions): sotmesa a declaració responsable prèvia davant l'òrgan autonòmic competent en matèria de transport marítim, cosa que no exclou de la necessitat, si és el cas, d'obtenir els permisos i les autoritzacions (v.gr. estatals o municipals) que estiguen establides per altres normes específiques que siguen d'aplicació. L'activitat podrà realitzar-se durant un termini màxim de dos anys comptats a partir de l'endemà a aquell en què tinga eficàcia la declaració responsable. Amb una antelació mínima de quinze dies a la finalització dels dos anys de l'eficàcia de la declaració responsable prèvia formulada, haurà de presentar-se una nova declaració responsable si continua realitzant-se l'activitat (DECLARACIÓ RESPONSABLE DE RENOVACIÓ). Cal tenir en compte que, aquest Decret, té per objecte regular el control administratiu de l'activitat d'arrendament d'embarcacions de recreació i de qualsevol artefacte aquàtic amb capacitat motora que haja de conceptuar-se com a embarcació, en els ports o llocs de domini públic maritimoterrestre que es troben dins de l'àmbit territorial de la Comunitat Valenciana, quedant excloses les activitats de transport de passatgers per mitjà del pagament d'un preu. Únicament podrà realitzar-se l'activitat de lloguer de l'embarcació, amb patró o sense.

Tenir el **fusell carregat fora de l'aigua**. b) L'ocupació d'instruments de **captura amb punta explosiva elèctrica o electrònica**, així com de **focus** lluminosos, excepte les **llanternes** de mà. c) L'ús o tinença d'artefactes **hidrolliscadors** i vehicles similars. d) La pràctica d'aquesta activitat en **horari nocturn**, des de l'ocàs a l'orto.

CONCURSOS DE PESCA EN AIGÜES EXTERIORS: Autorització de concursos

La celebració de concursos de pesca marítima en aigües exteriors requerirà d'una autorització que concedirà:

a) La Direcció general (ministerial) de Recursos Pesquers i Aqüicultura en el supòsit de concursos d'espècies de protecció diferenciada. La sol·licitud haurà de presentar-se amb un mes d'antelació a la celebració del concurs.

b) La comunitat autònoma competent per a la concessió de la corresponent llicència d'activitat en la resta dels concursos.

També resulten **possibles** concursos d'ESPECIES DE PROTECCIÓ DIFERENCIADA (així la tonyina vermella i blanca, latonyina d'ulls grossos, el peix espasa, marlí, agulles, peix vela, lluç).

Les captures obtingudes **no** podran ser **venudes** ni **cedides** a tercers per a un fi **comercial**.

EMBARCACIONS COMERCIALS de pesca marítima *d'esbarjo*: els titulars de les embarcacions comercials de pesca marítima d'esbarjo que estiguen en possessió de la preceptiva LLICENCIA D'ACTIVITAT expedida per la comunitat autònoma.

REGISTRE ESTATAL d'embarcacions de pesca marítima d'esbarjo: situat en la Direcció general d'Ordenació Pesquera de la Secretaria General del Mar, **del Ministeri** de Medi Ambient i Medi Rural i Marí. Aquest registre estatal d'embarcacions de pesca marítima d'esbarjo es nodrirà de la relació de les embarcacions que consten en els registres d'embarcacions recreatives de les comunitats autònomes amb llicència en vigor per a l'exercici de l'activitat de pesca recreativa des d'embarcació, els quals hauran d'actualitzar-se, almenys, una vegada a l'any.

13. Exercici d'activitats subaquàtiques en la Comunitat Valenciana. **Ordre de 27 de setembre de 2001, del conseller d'Obres Públiques, Urbanisme i Transport, per la qual s'estableixen les equivalències entre qualificacions oficials de busseig d'esbarjo i les qualificacions de busseig esportiu de la federació d'activitats subaquàtiques de la Comunitat Valenciana.**

Cal tenir en compte el que estableix el Decret 2055/1969, de 25 de setembre, pel qual es regula l'exercici d'activitats subaquàtiques, i l'Ordre de 25 d'abril de 1973 que aprova el reglament per a l'exercici d'activitats subaquàtiques en les aigües marítimes i interiors.

DEFINICIÓ:s'entén per busseig el fet de mantenir-se sota l'aigua amb l'auxili d'aparells o tècniques que permeten l'intercanvi d'aire amb l'exterior, o bé de qualsevol sistema que facilite la respiració, a fi d'aconseguir una permanència perllongada dins del mitjà líquid.

CLASSES DE BUSSEIG: el busseig, per raó de la **tècnica** en què es fonamenta, es classifica en:

Un. **Busseig clàssic**: el que es realitza mitjançant equips de casc rígid, en directa dependència de mitjans auxiliars situats en la superfície.

Dos. **Busseig autònom**: el que es duu a terme utilitzant mitjans respiratoris transportats pel mateix bussejador, permetent plena autonomia de moviment.

Tres. **Busseig semiautònom**: el que es realitza amb la tècnica del busseig autònom, però en dependència directa de mitjans auxiliars situats en la superfície.

Quatre. **Busseig lliure**: el que es realitza sense els mitjans anteriors, que no estarà subjecte a cap requisit, tret de les normes del lloc on es practique (v.gr. zones prohibides o restringides).

MODALITATS DE BUSSEIG: en raó de la **finalitat** al fet que s'apliquen, són les següents:

1. Busseig **esportiu**: té per finalitat l'exercici d'una activitat **esportiva**, s'efectue o no, en competició.
2. Busseig **professional**: el que s'utilitza per al desenvolupament d'una activitat d'ordre **laboral**.
3. Busseig **militar**: el que duen a terme membres dels **exèrcits**, o personal sota la seua adreça, per al compliment de finalitats militars.

TÍTOLS I ACTIVITATS QUE PERMETEN:

Títols esportius. Activitats esportives, exclusivament, siguen o no en competició, dins de les limitacions que especifiquen les autoritats civils o de Marina.

Títols professionals. Les activitats esportives citades en l'apartat anterior, conforme a les normes que les regulen i les activitats laborals que puguen desenvolupar d'acord amb les titulacions de caràcter professional de què siguen posseïdors.

Títols militars. Dins de l'àmbit civil, les activitats esportives concedides als títols professionals; dins de l'àmbit militar, les corresponents a la titulació que posseïsquen.

No podran autoritzar-se activitats de busseig diferents a les assenyalades en el present article.

TIPOLOGIA DE TÍTOLS DE BUSSEIG **ESPORTIU**: són títols de bussejador esportiu, els reconeguts com a tals per la legislació estatal, i els seus equivalents en cada comunitat autònoma.

De conformitat amb l'establert en el Reial decret 1363/2007, de 24 d'octubre, pel qual s'estableix l'ordenació general dels ensenyaments esportius de règim especial, els elements arrellegats en el present reial decret, no constitueixen una regulació de cap exercici de professió titulada.

Les equivalències entre les qualificacions del sistema de busseig que segueix la Federació d'Activitats Subaquàtiques de la Comunitat Valenciana (FEDAS CV) i les qualificacions oficials de busseig d'esbarjo que estableix el Decret 2055/1969, de 25 de setembre, que regula l'exercici d'activitats subaquàtiques, d'acord amb el que s'estableix a continuació:

– El **nivell de la FEDAS CV de bussejador una (1) estrella** correspon a la qualificació oficial de bussejador esportiu **2ª classe** (major de 16 anys, fondària màx. 25 metres, menors de 18 anys amb permís de pares/tutors, certificat mèdic d'aptitud física, superació proves capacitació).

– El **nivell de la FEDAS CV de bussejador dues (2) estrelles** correspon a la qualificació oficial de bussejador esportiu **2ª classe**.

– El **nivell de la FEDAS CV de bussejador tres (3) estrelles** correspon a la qualificació oficial de bussejador esportiu **1ª classe** (major de 18 anys, fondària màx. 60 metres, 25 immersions mínimes amb segona categoria, certificat mèdic d'aptitud física, superació proves capacitació).

Per la Disposició derogatòria primera del Reial Decret 932/2010, de 23 de juliol, pel qual s'estableix el títol de tècnic esportiu en busseig esportiu amb escafandre autònom ies fixen els seus ensenyaments mínims i els requisits d'accés, i en relació amb els ensenyaments i títols d'activitats subaquàtiques, quedarà **derogada** la reglamentació continguda en el Decret 2055/1969, de 25 de setembre, pel qual es regula l'exercici d'activitats subaquàtiques, en el que es refereix als títols de busseig esportiu de **bussejador monitor i bussejador instructor**, l'1 de setembre de l'any 2011.

FORMACIÓ: es regula a l'Ordre de 7 de febrer de 2002, del conseller d'Obres Públiques, Urbanisme i Transport, per la qual s'estableixen els continguts formatius, les capacitats i el procediment per a l'obtenció d'equiparacions entre les qualificacions de busseig de les entitats no federatives i les qualificacions oficials de busseig de recreació.

AVALUACIÓ: A fi de fer efectives les citades equivalències, la Federació d'Activitats Subaquàtiques de la Comunitat Valenciana haurà de presentar al Centre de Desenvolupament Marítim les actes d'examen dels cursos que haja realitzat.

D'acord amb aquestes actes i després de la sol·licitud prèvia dels interessats, el Centre de Desenvolupament Marítim expedirà les qualificacions oficials de busseig corresponents, després del pagament previ de la taxa corresponent i sempre que s'haja donat compliment als requisits establits per als centres regulats per aquesta administració.

REQUISITS ESPECÍFICS PER A LA PRACTICA DEL BUSSEIG ESPORTIU RECREATIU⁵⁴

1. Tota persona que se sotmeta a un ambient hiperbàric haurà de realitzar prèviament un **examen mèdic especialitzat** realitzat per un metge que posseïska un títol, especialitat, diploma o certificat relacionat amb activitats subaquàtiques, que es **repetirà cada dos (2) anys**.

2. Per a la pràctica del busseig esportiu recreatiu s'haurà d'estar en possessió del document que **HABILITA** com a bussejador esportiu recreatiu, a excepció de les persones que facen cursos formatius de busseig esportiu recreatiu i activitats d'iniciació o descobriment del busseig esportiu recreatiu efectuats en centres de busseig autoritzats.

3. Subscripció d'una **assegurança** d'accidents i de responsabilitat civil que cobrisca qualsevol tipus d'accident que pugua derivar-se de l'activitat subaquàtica. La llicència federativa d'activitats subaquàtiques en vigor implicarà estar en possessió de la corresponent assegurança d'accidents i responsabilitat civil.

4. En cap cas el **busseig esportiu recreatiu** podrà practicar-se sense la companyia permanent d'un **altre bussejador titulat major d'edat**. En els cursos i activitats d'iniciació o descobriment de busseig, els bussejadors hauran d'anar acompanyats del personal tècnic del centre de busseig autoritzat».

MINORIA D'EDAT

A partir de 8 anys complits, els menors podran participar en activitats i cursos de busseig esportiu recreatiu organitzats per centres de busseig amb l'autorització d'obertura i funcionament en vigor, i haurà de disposar, en tot cas, d'autorització prèvia, expressa i per escrit del pare, mare, tutor o tutora i amb els límits de profunditat següents:

- a) De 8 a 9 anys, es podran realitzar activitats en **piscina**.
- b) De 10 a 11 anys, amb un límit de profunditat de **sis (6) metres**.
- c) De 12 a 15 anys, amb un límit de profunditat de **dotze (12) metres**.
- d) De 16 a 18 anys, amb un **límit** de profunditat **adequat** a la qualificació que tinguen.

S'hauran de complir els requisits generals establits en la **normativa de seguretat en l'exercici** d'activitats subaquàtiques vigent. El **personal tècnic del centre** de busseig haurà d'estar en possessió de les **titulacions o certificats** acadèmics oficials establits en aquest reglament per a l'exercici de les seues funcions. Aquest personal **comprovarà** especialment que **les condicions físiques i psíquiques del menor** d'edat són les adequades per a la pràctica que es desenvolupe, i, en especial, que disposa del **certificat mèdic establert** en la normativa de seguretat vigent. Així mateix, explicarà als menors d'edat l'activitat a desenvolupar, i comprovarà que han entès les

---

⁵⁴ Decret 10/2003, de 4 de febrer, del Consell, aprovatori del Reglament pel qual es regixen els centres de busseig de la Comunitat Valenciana i el procediment per a la sol·licitud d'autorització d'estos centres.

explicacions correctament, supervisant el correcte exercici de l'activitat i el compliment de la normativa de seguretat vigent. **En cas contrari, suspindrà** l'activitat subaquàtica.

Quan es realitzen cursos de busseig, els menors d'edat hauran d'anar sempre **acompanyats** per personal tècnic del centre de busseig autoritzat. El nombre màxim de menors d'edat per acompanyant serà de dos.

Quan es facen **activitats d'immersió organitzades** per centres de busseig autoritzats, els menors d'edat d'entre 10 i 16 anys hauran de disposar de **qualificació de bussejador** expedida per entitats les qualificacions de les quals hagen sigut reconegudes per la Generalitat. En aquests casos, podran anar acompanyats de son pare, mare, tutor, tutora o persona major d'edat designada i autoritzada per aquests últims, els quals hauran de posseir en qualsevol cas, com a mínim, la titulació oficial de bussejador de primera classe o equivalent. La pràctica del busseig esportiu recreatiu per a persones entre 16 i 18 anys que disposen de titulació oficial de busseig s'ajustarà a les seues atribucions.

Els menors de 16 anys d'edat no podran realitzar immersions que requerisquen realitzar parades programades de descompressió, ni immersions en grutes, coves, interior de barcos afonats o qualsevol altre tipus que es desenvolupe sota sostre.

No es permet l'ús de gasos respirables diferents de l'aire atmosfèric per a menors de 16 anys. En tot cas haurà de complir-se la normativa de seguretat vigent sobre gasos respirables per a l'exercici d'activitats subaquàtiques.

L'equipament que ha de portar un bussejador autònom menor d'edat haurà d'estar adaptat a la seua morfologia, havent de controlar el personal tècnic del centre de busseig el seu bon estat i funcionament.

CONDICIONS DE LES IMMERSIONS: les immersions de busseig esportiu són les que compleixen les següents condicions:

a) Són intervencions hiperbàriques que utilitzen un sistema de busseig amb escafandre autònom (SBA) i/o un sistema semiautònom (SBSA), respirant aire o nitrox, fins a una pressió màxima de 5 atmosferes.

b) Les realitzen esportistes que tenen un títol de bussejador esportiu o estan realitzant les pràctiques d'un curs o una activitat de descobriment del busseig.

c) La seua finalitat és l'aprenentatge, la competició i l'exploració, recerca, observació i conservació de la naturalesa i el paisatge subaquàtic.

Les immersions de busseig tècnicesportiu són les que compleixen les següents condicions:

a) Són intervencions hiperbàriques considerades d'alt nivell, bé perquè se superen les 5 atmosferes de pressió i s'utilitzen altres gasos diferents a l'aire i al nitrox o bé perquè es realitzen en espais sense accés directe a la superfície com coves, sota gel, derelictes, etc.

b) Per a realitzar-les a més del títol de bussejador esportiu és necessari una formació complementària en busseig tècnic.

c) La seua finalitat és l'aprenentatge, la competició i l'exploració, recerca, observació i conservació de la naturalesa i el paisatge subaquàtic.

Es consideren activitats de descobriment del busseig esportiu o iniciació al busseig esportiu amb escafandre autònom aquelles immersions que habitualment es denominen com a «baptismes» i compleixen les següents condicions:

a) Són a poca profunditat i en aigües confinades o prop de la platja.

b) Les realitza un esportista que no té títol de bussejador esportiu acompanyat per un altre bussejador que té, com a mínim, la certificació acadèmica de la superació del cycle inicial de grau mitjà en busseig esportiu amb

escafandre autònom.

c) La seua finalitat és el descobriment d'aquest esport i en cap cas el deu aprenentatge.

PRACTICA DEL BUSSEIG ESPORTIURECREATIU⁵⁵

1. Tot practicant d'una de les modalitats d'activitats subaquàtiques, haurà de trobar-se en possessió d'una «**assegurança** d'accidents i de responsabilitat civil», que pugua cobrir qualsevol tipus d'incident que pugua produir-se durant el desenvolupament de les mateixes.

2. En les realització d'operacions de busseig, **s'evitarà** planejar **les immersions al límit de les taules** de descompressió, donant-li al bussejador un temps o profunditat de seguretat, sobre el límit de les mateixes. Els programes d'ensenyament per a l'obtenció dels diferents títols, hauran d'incloure explicacions i maneig de les taules de descompressió establides en aquestes normes.

3. En la pràctica del busseig esportiu recreatiu, les **taules** de descompressió incloses en l'annex III podran ser substituïdes **per un descompressímetre** digital degudament aprovat.

4. Quan per qüestions excepcionals es justifique el **risc d'una immersió en solitari**, el bussejador anirà sempre unit a la superfície per un cap de seguretat.

5. En les immersions previstes **a més de 40 metres** de profunditat, és aconsellable la utilització **d'equips de comunicació** amb superfície.

6. En el **transport** de les **botelles de busseig** haurà de procurar-se que les mateixes siguen sempre fixades subjectant-les per l'aixeteria i el cos dels cilindres, no pels guarniments, per a evitar-ne el trencament i la possible caiguda.

7. Els **compressors accionats per motors d'explosió** només hauran de fer-se funcionar en espais exteriors, col·locant la presa d'aspiració a uns dos metres del nivell del sòl i a sobrevent de la fuga del motor del compressor.

8. Els **límits de profunditat** per a operacions de busseig amb aire queden determinats per les següents cotes a nivell del mar:

a) 40 metres: immersions amb equip autònom d'aire.

b) 55 metres: immersions excepcionals amb aire o nitrox (aire enriquit).

9. Només podran realitzar **operacions de rescat o de recuperació de cadàvers**, les forces de Seguretat de l'Estat i/o bussejadors amb la titulació professional corresponent, excepte en circumstàncies d'emergència on la intervenció represente la protecció de vides humanes.

10. La **responsabilitat** de la preparació i planejament d'una **operació de busseig** recaurà sempre sobre el bussejador de major rang. De la mateixa manera, tot el personal que participe en la mateixa haurà d'estar assabentat del programa que es va a dur a terme.

11. Es prendran **precaucions** quan es facen **immersions en fons de fang**, per a evitar la pèrdua de visibilitat o l'enterrament del bussejador o del seu equip.

12. Es preveuran mètodes de tractament i mesures a adoptar en cas d'accident causat per la vida marina, tòxica o agressiva, quan es facen immersions en aigües amb alta concentració de vida marina perillosa.

---

⁵⁵ Ordre de 14 d'octubre de 1997 per la qual s'aproven les normes de seguretat per a l'exercici d'activitats subaquàtiques.

13. Es disposarà d'una embarcació en superfície per a ajuda i auxili dels bussejadors. Sempre que siga possible, es disposarà en ella d'una parella de seguretat, llista per a fer immersió.

14. Tota embarcació que participe en operacions de busseig, haurà d'hissar la bandera ALFA del Codi Internacional de Senyals i, si pot ser, abalisarà amb el mateix senyal DOS punts de la zona d'immersió.

15. S'exigirà als centres de lloguer de material i als bussejadors la responsabilitat i posada a punt del mateix.

16. La unitat mínima en l'aigua per a efectuar immersions amb equips autònoms serà una parella de bussejadors, que hauran d'estar sotmesos a les següents restriccions:

a) No podrà realitzar activitats subaquàtiques tot aquell bussejador que es trobe en baix estat físic, psíquic, tensió, ansietat, embriaguesa, malaltia, somni, ingestió de drogues o de similars efectes.

b) No s'efectuaran activitats de busseig quan les condicions atmosfèriques impedisquen la maniobra normal de l'embarcació de suport per a la recollida dels bussejadors.

c) No es realitzaran immersions que requerisquen parades de descompressió en l'aigua quan l'estat de l'aigua no permeta realitzar, amb seguretat, les parades reglamentàries o mantenir la profunditat amb exactitud.

d) S'evitarà, en la mesura del possible, la realització d'immersions amb corrents superiors a un nus.

17. L'equip mínim obligatori que ha de portar un bussejador autònom serà:

a) Jupetí compensador de la flotabilitat, que deurà constar d'un sistema d'unflat bucal, i un altre automàtic directe de la botella de subministrament principal, o alimentat per mitjà d'unabombona.

b) La botella comptarà amb un mecanisme de reserva o amb un sistema de control de la pressió interior.

c) Rellotge i profundímetr o descompressímetre digital.

d) Ganivet.

e) Dues segones etapes, encara que es recomana portar dos reguladors independents.

Dels **RECONeixEMENTS MEDICS** de les persones que se sotmeten a un ambient hiperbàric.

1. Tota persona que se sotmeta a un ambient hiperbàric haurà de realitzar prèviament un examen mèdic especialitzat.

2. Aquest examen o posteriors reconeixements han de ser realitzats per metges que posseïsquen títol, especialitat, diploma o certificat, relacionat amb activitats subaquàtiques, emès per un organisme oficial.

3. Els reconeixements periòdics seran obligatoris per a accedir a qualsevol títol o certificat que habilite per a sotmetre's a un mitjà hiperbàric, a part de l'examen inicial (aquest ha de figurar en un certificat mèdic oficial).

4. Es repetiran anualment en el cas dels bussejadors professionals. Aquest reconeixement ha de figurar en la seua llibreta d'activitats subaquàtiques.

5. Es repetiran cada dos anys en el cas dels bussejadors esportius recreatius. Aquest reconeixement ha de figurar en la seua llibreta d'activitats subaquàtiques.

Dels **CONTROLS SOBRE LES ENTITATS IMPLICADES EN ACTIVITATS SUBAQUÀTIQUES**

1. Les empreses, clubs, federacions, centres turístics de busseig, bucs, plataformes, etc., efectuaran

reconeixements periòdics anuals en les instal·lacions i el material de busseig, havent de ser anotats en el Llibre de Registre/Control de l'Equip la data i el material reconegut.

2. No es realitzarà cap intervenció al mitjà hiperbàric fins que haja conclòs i siguem esmenades les irregularitats que, en el material reconegut, s'hagen detectat.

3. Una vegada que les instal·lacions i el material es trobe en perfecte estat per a realitzar aquesta activitat, l'entitat responsable certificarà, mitjançant el Llibre de Registre/Control d'Equip, els canvis de material i les revisions efectuades així com l'estat actual de les instal·lacions, enviant còpia a la Capitania Marítima.

NORMES DE SEURETAT AL BUSSEIG ESPORTIURECREATIU AMB SUBMINISTRAMENT DE SUPERFÍCIE⁵⁶

CONCEPTE: Entenem per busseig esportiu-recreatiu amb subministrament de superfície, a tota aquella incursió al mitjà hiperbàric, que té per finalitat l'exercici d'una activitat lúdica (esportiva/recreativa), on l'aire respirable és enviat al bussejador des de la superfície per mitjà d'un sistema principal de subministrament a través d'un umbilical, explicant aquest subministrament amb un recipient acumulador d'aire, o una botella d'aire comprimit, que garantisca un flux continu als bussejadors que subministra.

NORMES PER A LA SEUA PRÀCTICA: La pràctica del busseig esportiu-recreatiu amb subministrament de superfície es realitzarà d'acord a les disposicions contemplades en l'Ordre de 14 d'octubre de 1997, i per a cobrir les particulars de l'activitat, es tindran en compte els següents punts:

1. La profunditat màxima serà de 6 metres.
2. Queden expressament prohibides les immersions en grutes, coves, interior de vaixells enfonsats o qualsevol tipus d'immersions que es desenvolupen sota sostre, siga aquest real o virtual.
3. L'activitat es realitzarà mitjançant un sistema d'alimentació principal de subministrament de superfície respirable amb acumulador d'aire, o una botella d'aire comprimit, supervisat, en tot moment, per un bus de seguretat per cada quatre bussejadors amb subministrament de superfície. Aquest estarà equipat amb un equip de busseig autònom amb almenys dues segones etapes.
4. La unitat mínima en l'aigua per a efectuar immersions amb subministrament de superfície serà una parella de bussejadors.
5. La ràtio màxima de bussejadors de subministrament de superfície, per primera etapa, serà de dues.
6. L'única barreja respirable permesa serà l'aire atmosfèric.
7. L'equip mínim obligatori que ha de portar un bussejador amb subministrament de superfície serà:
  - a) Un jupetí, tipus arnés, amb dispositiu de control de la flotabilitat que deurà constar, com a mínim, amb un dels següents sistemes d'unflat: oral, directe del subministrament principal o alimentat per mitjà d'unabombona.
  - b) Un indicador d'entrada en reserva (alarma) o un dispositiu de control de la pressió interior de la botella de subministrament.
  - c) Un dispositiu de control de profunditat.
  - d) Un dispositiu de control de llast amb sistema d'amollada ràpida.
  - e) Umbilicals, les característiques tècniques dels quals seran:

---

⁵⁶ Resolució de 28 de juliol de 2015, de la Direcció general de la Marina Mercant, per la qual s'actualitzen les normes de seguretat per a la pràctica del busseig esportiu-recreatiu al subministrament de superfície.

I. Estaran fabricats i homologats per a ús específic del busseig.

II. Estaran formats per un conjunt de mànega de subministrament principal i un cap que suporti les estirades o esforços realitzats pel bussejador, que pot ser substituït per una malleta de material resistent, o pels seus components, si així ho certifica el fabricant.

III. Quan el conjunt regulador compost de 1a i 2a etapes explique, amb alguna connexió entre elements d'amollada manual, portarà incorporat un sistema de bloqueig, que per a la seua desconexió siga necessària la utilització de les dues mans.

IV. Tindrà la flotabilitat adequada.

V. La longitud total serà almenys un 50 per 100 superior a la profunditat de busseig.

PROHIBICIONS

Un. L'exercici de la pesca, o marisqueig, de qualsevol classe que es realitze utilitzant les tècniques de busseig.

Dos. L'aixecament de plànols o cartes de fons submarí sense la prèvia autorització expressa de l'autoritat local de Marina, qui podrà denegar-la per raons de seguretat o d'un altre ordre.

Tres. L'ocupació d'explosius, salve per a treballs d'ordre professional degudament autoritzats.

Quatre. Submergir-se sota la influència de drogues, en estat d'alcoholisme o infringint les normes de seguretat personal que s'establisquen.

CENTRES DE BUSSEIG RECREATIU⁵⁷

DEFINICIÓ: es denominen centres de busseig els centres integrats per persones físiques o jurídiques el fi de les quals és la formació o pràctica del busseig esportiu recreatiu amb equips de respiració autònoma, així com la recàrrega de botelles i lloguer d'equips, en les diferents modalitats, en l'àmbit turístic o esportiu recreatiu, dins del territori de la Comunitat Valenciana, excloent l'exercici del busseig professional, el científic i el militar, que es regiran per la seua normativa específica.

CLASSIFICACIÓ:

Els centres de busseig recreatiu de la Comunitat Valenciana es classifiquen en:

Centres A: centres de formació en activitats subaquàtiques. Són aquells que es dediquen a impartir formació teoricopràctica de busseig esportiu recreatiu.

Centres B: centres de pràctica d'activitats subaquàtiques. Són aquells en què s'organitzen i realitzen activitats amb immersió.

Centres A/B: centres de formació i pràctica d'activitats subaquàtiques

AUTORITZACIÓ PER A L'OBERTURA DE CENTRES: l'obertura i el funcionament dels centres de busseig se sotmetran al principi d'autorització administrativa autonòmica i municipal d'establiments (Llei 14/2010, de 3 de desembre, de la Generalitat, d'Espectacles Públics, Activitats Recreatives i Establiments Públics).

---

⁵⁷ DECRET 10/2003, de 4 de febrer, del Consell de la Generalitat, pel qual s'aprova el Reglament que regirà els centres de busseig de la Comunitat Valenciana i el procediment per a la sol·licitud d'autorització d'aquests centres.

L'autorització es concedirà sempre que els centres reunisquen els requisits mínims establits, amb caràcter general, per la legislació vigent per a aquest tipus d'establiments (Llei Valenciana 14/2010), a més de la desplegada en el Decret 10/2003.

L'autorització autonòmica tindrà una validesa d'un any i se n'haurà de sol·licitar la renovació amb una antelació mínima d'un mes, en el cas que es pretenga continuar amb l'activitat.

REGISTRE: al registre de centres de busseig de la Comunitat Valenciana s'inscriuran tots els centres autoritzats.

14. Ports Esportius a la comunitat Valenciana⁵⁸

USOS PERMESOS ALS PORTS VALENCIANS:⁵⁹ en el domini públic portuari valencià només podran dur-se a terme activitats, instal·lacions i construccions concordes amb els usos portuaris propis de cada port.

A aquest efecte, tenen la consideració d'usos portuaris els següents:

a) Usos comercials, inclosos el trànsit de passatgers i la càrrega, la descàrrega, el transbord i l'emmagatzematge de mercaderies de qualsevol tipus relacionats amb l'intercanvi entre maneres de transport, i altres activitats portuàries comercials.

b) Usos pesquers, incloses les activitats d'aqüicultura marina, i pesquers turístics.

c) Usos nàutics esportius.⁶⁰

d) Usos complementaris o auxiliars dels anteriors, inclosos els relatius a activitats logístiques i els que corresponen a empreses industrials o comercials la localització de les quals en la zona de servei estiga justificada per raó del tràfic portuari o pels serveis que presten a les persones usuàries del port.

Dins del domini públic portuari, també podran realitzar-se usos compatibles amb els portuaris, tals com els culturals, esportius, educatius, recreatius, certàmens firals, exposicions i altres activitats comercials no portuàries que afavorisquen l'equilibri econòmic i social dels ports. Per a permetre aquests usos no portuaris serà necessari que estiguen previstos en la corresponent delimitació dels espais i usos portuaris i que s'ajusten al planejament urbanístic.

Excepcionalment podran atorgar-se motivadament autoritzacions per a usos no previstos, sempre que no siguen incompatibles amb la normal activitat del port i el seu termini de vigència no excedisca els tres mesos.

Les autoritzacions per a l'exercici d'activitats que siguen d'interès educatiu, investigador, cultural, social o esportiu sol·licitades per administracions públiques, la durada de les quals es preveja inferior a set dies, estaran exemptes del pagament de la corresponent taxa (art. 82.3).

De conformitat amb la legislació de ports de l'Estat, tindran la consideració de ports de la Generalitat els espais pesquers i els destinats a usos nàutics esportius que, estant adscrits a ports d'interès general, puguen ser segregats de la zona de servei per posseir infraestructures portuàries independents, espais terrestres i marítims diferenciats i no dividir ni interrompre la zona de servei del port de manera que pugua afectar-ne l'explotació.

REGULACIÓ: Pla de Ports i Instal·lacions Nàutiques Esportives de la Comunitat Valenciana, que tindrà caràcter vinculant per a les administracions públiques i els particulars.

Són documents amb força normativa els plànols de capacitat d'acollida (Qualificació de la Costa) i les Normes

⁵⁸ Decret 79/1989, de 30 de maig, del Govern Valencià, pel qual s'aprova el pla de ports i instal·lacions nauticoesportives de la Comunitat Valenciana.

⁵⁹ Llei 2/2014, de 13 de juny, de ports de la Generalitat.

⁶⁰ RESOLUCIÓ de 5 de setembre de 2006, del director general de Relacions amb les Corts i Secretariat del Govern de la Presidència de la Generalitat, per la qual es disposa la publicació del Pla Anual d'Actuació 2006 per al desenvolupament i promoció turística del producte «Estacions Nàutiques».

del Pla. La resta dels documents tindrà un caràcter informatiu.

Al Decret 123/2004, de 23 de juliol, del Consell de la Generalitat, s'estableixen mesures de licitació de concessions per la construcció i/o explotació d'instal·lacions nàutiques esportives (v.gr. superfícies, normes de licitació).

INTEGRACIÓ URBANÍSTICA MUNICIPAL: el Pla integrarà l'ordenament urbanístic dels municipis afectats, d'acord amb la legislació sobre règim del sòl i ordenació urbana, tot i que el planejament municipal podrà contenir determinacions més restrictives per a la protecció de la costa.

EXECUTIVITAT I VIGÈNCIA: el Pla serà immediatament executiu i la seua vigència, indefinida, sense perjudici de les possibles modificacions que es puguin fer mitjançant els mecanismes legals de revisió.

Serán rebutjades d'ofici aquelles sol·licituds referents a instal·lacions que contradiguen les precisions del Pla. Les admissions a tràmit ho seran sense perjudici de la facultat de la Generalitat Valenciana per a denegar qualsevol sol·licitud, una vegada tramitat l'expedient.

Els ports esportius i les marines equiparables amb aquests es tramitaran d'acord amb la Llei de ports, i correspondrà al Consell de la Generalitat Valenciana l'atorgament de la concessió.

Les instal·lacions lleugeres a la costa es tramitaran d'acord amb la Llei 22/1988, de 28 de juliol, de costes. Correspondrà al conseller d'Obres Públiques, Urbanisme i Transports l'atorgament de la concessió.

Els projectes dels ports esportius i les marines interiors equiparables amb ells seran sotmeses a avaluació d'impacte ambiental en els terminis de la Llei de la Generalitat Valenciana 2/1989, de 3 de març.

Els projectes d'instal·lacions lleugeres i les instal·lacions construïdes a l'interior de ports de la Generalitat Valenciana, contindran com a document annex un estudi sobre la repercussió de la construcció en el medi ambient.

Trams amb instal·lacions portuàries: corresponen als trams ocupats per ports i instal·lacions esportives existents.

Condicions d'actuació: en aquests trams es poden implantar zones portuàries esportives i instal·lacions portuàries menors.

En els ports i en les instal·lacions existents es podran tramitar sol·licituds d'ampliacions exteriors, encara quan es pretenga l'ocupació de zones d'exclusió total contigües, que podran autoritzar-se si de la tramitació es conclou la no afectació als valors protegits pel pla i, en concret, a la dinàmica litoral i als medis biòtics terrestre i marí, amb les limitacions genèriques i sectorials establides en les lleis 22/1988, de 28 de juliol, de costes, i la Llei de ports, i la Llei 2/1989, de 3 de març, de la Generalitat Valenciana, d'impacte ambiental, amb les seues modificacions, i segons els reglaments que les desenvolupen; tot això sense perjudici de la corresponent modificació del planejament urbanístic aplicable, quan procedisca.

15. **L'esport de muntanya**⁶¹

El gaudi recreatiu practicat en terrenys forestals (NO PROTEGITS) de la Comunitat Valenciana està regulat a la Llei 3/1993, de 9 de desembre, de la Generalitat, forestal de la Comunitat Valenciana, la qual introdueix com un dels seus objectius el fet d'afavorir, amb les cauteles necessàries, l'ús excursionista, recreatiu, esportiu i pedagògic de les forests i terrenys forestals i promoure la conscienciació social sobre els valors culturals, ecològics, ambientals i econòmics que comporta el patrimoni forestal valencià. Concretament, en l'article 38 estableix les condicions a les quals ha de subjectar-se aquesta activitat.

---

⁶¹ Decret 179/2004, de 24 de setembre, del Consell de la Generalitat, de regulació del senderisme i els esports de muntanya de forma compatible amb la conservació del medi natural.

La competència per a la regulació de l'activitat recreativa i educativa a les forests i espais forestals correspon a la Generalitat Valenciana i s'estableix el principi d'harmonització d'aquesta activitat amb la conservació i la protecció del medi natural.

L'ús públic en les forests i espais forestals es fa servir per desenvolupar activitats com el muntanyisme, el senderisme, l'escalada clàssica i esportiva, l'espeleologia, el barranquisme, els esports aeris, l'orientació i altres.

Si bé l'acostament de la societat, i especialment de grups de joves, a la pràctica d'aquests esports a la natura, indubtablement és positiu, per tractar-se d'activitats saludables en les quals es fomenta la convivència entre les persones, el coneixement i el respecte pel patrimoni natural, no és menys cert que en determinats casos aquest pot necessitar una certa regulació quan es produïsquen importants concentracions d'usuaris en enclavaments que contenen singularitats naturals, on un excés de pressió humana pot produir una degradació dels seus valors.

Per Decret 8/2008, de 25 de gener, del Consell de la Generalitat, es regula la circulació (i soroll) de vehicles (amb motor) per terrenys forestals (els que no disposen de motor no requereixen d'autorització; hi ha límit de velocitat de 30 km/h tret d'actes esportius), com també per Decret 233/1994, de 8 de novembre, del Consell de la Generalitat, es regulen les acampades i l'ús d'instal·lacions recreatives a les forests de la Comunitat Valenciana, que s'ha desenvolupat per les Ordres de 23 de febrer de 1995, de la Conselleria de Medi Ambient, per la qual es desenvolupa el Decret 233/1994, de 8 de novembre, del Govern Valencià, a través del qual es regulen les acampades i l'ús d'instal·lacions recreatives a les forests de la Comunitat Valenciana i es creen les zones d'acampada autoritzada de caràcter educatiu o social, i per l'Ordre de 20 de març de 2000, de la Conselleria de Medi Ambient, per la qual es desplega el Decret 233/1994, de 8 de novembre, del Govern Valencià, pel qual es regulen les acampades i l'ús d'instal·lacions recreatives a les forests de la Comunitat Valenciana.

DEFINICIÓ DE SENDER A LA COMUNITAT VALENCIANA: a efectes normatius, ho són aquells itineraris senyalitzats que es localitzen durant la major part del seu recorregut en el medi natural i segueixen en la mesura que es puga sendes, camins, camins ramaders, pistes forestals i altres vials tradicionals; es troben inscrits en el registre públic de senders de la Comunitat Valenciana i formen part de la xarxa de senders de la Comunitat Valenciana

USOS PERMESOS EN ZONES FORESTALS: a més de la seua utilització per a usos agropecuaris i forestals, es considera compatible amb l'ús excursionista i muntanyenc dels senders l'activitat eqüestre i altres formes de desplaçament no motoritzat, sempre que no es tracte d'excursions organitzades de més de 10 animals o vehicles.

REGISTRE PÚBLIC AUTONÒMIC DE SENDERS de la Comunitat Valenciana: al registre públic autonòmic de senders de la Comunitat Valenciana, s'inscriuran les resolucions de reconeixement de senders homologats pel Comitè Tècnic de Senders de la Federació d'Esports de Muntanya i Escalada de la Comunitat Valenciana, que estiguen convenientment senyalitzats i disposen de documentació descriptiva i topogràfica georeferenciada. Les accions relatives al seu manteniment i actualització podran ser transferides per la Generalitat Valenciana, mitjançant conveni o una altra figura legal, a l'entitat federativa autonòmica de muntanyisme.

Xarxa de senders de la Comunitat Valenciana: és el conjunt d'aquests senders inscrits amb caràcter definitiu en el registre públic autonòmic de senders, xarxa que gaudirà de la tutela i protecció de la Generalitat Valenciana.

PROCEDIMENT DE REGISTRE DE SENDERS: 1.- petició de persona física/jurídica, pública/privada (amb autoritzacions de propietaris de terrenys, i compromís de senyalització i el seu manteniment); 2.- informe municipal i del servei territorial autonòmic (de la província corresponent) [v.gr. de noafecció a espècies amenaçades], Certificat d'homologació emès per la Federació Valenciana d'Esports de Muntanya i Escalada de la Comunitat Valenciana; 3.- resolució d'inscripció i registre "provisional" de la Direcció General corresponent de la Generalitat Valenciana; 4.- treballs de senyalització sota la supervisió autonòmica; inscripció "definitiva" després de 2 anys de provisional.

TIPOLOGIA: Cada tipologia du un tipus de senyalització diferent.

a) Sender de gran recorregut, amb abreviatura genèrica GR.

– Longitud igual o superior a 50 quilòmetres, amb una duració estimada a peu superior a dues jornades.

– Color de la senyalització: blanc i roig.

– Tipologia de la numeració: GR (espai)– número.

– Particularitats: pot tenir variants i derivacions.

b) Sender de petit recorregut, amb abreviatura genèrica PR.

– Longitud compresa entre 10 i 50 quilòmetres, amb una duració estimada a peu entre una i dues jornades.

– Color de la senyalització: blanc i groc.

– Tipologia de la numeració: PR-CV– número.

– Particularitats: pot tenir variants i derivacions. Com també poden tenir menys de 10 km i seguir sent un PR, segons la dificultat o desnivell.

c) Sender local, amb abreviatura genèrica SL.

– Longitud inferior a 10 km, amb una duració per al seu recorregut inferior a una jornada.

– Color de la senyalització: blanc i verd.

– Tipologia de la numeració: SL-CV– número.

– Particularitats: no té variants ni derivacions.

d) Senders temàtics, amb abreviatura genèrica ST.

Són tots aquells senders de caràcter temàtic, promoguts per entitats locals, amb finalitats didacticorecreatives, sempre que discorreguen majoritàriament per terrenys forestals. Les seues característiques i senyalització dependran del caràcter temàtic en base al qual s'inscriuen en el registre públic de senders de la Comunitat Valenciana.

RECORREGUTS AL TORN DEL SENDERS: Tipus:

a) Derivacions: són aquells recorreguts que ixen d'un sender per a aconseguir un punt determinat (cim de muntanya, poble, estació, refugi, etc.).

b) Variants: són aquells recorreguts que ixen d'un sender per a tornar a aquell en un altre punt diferent.

RESTRICCIONS D'ALTRES ACTIVITATS ESPORTIVES DIFERENTS AL SENDERISME:

La Generalitat podrà establir LIMITACIONS a les manifestacions i ACTIVITATS ESPORTIVES ORGANITZADES que puguen induir processos de DEGRADACIÓ en entorns naturals de forests i espais forestals o per motius de protecció de la flora i la fauna. Els promotors d'aquestes o les entitats que els representen podran sol·licitar a la Direcció General competent al Medi Natural la definició prèvia d'aquestes restriccions, presentant el llistat i la delimitació gràfica de les zones on es pretenga realitzar l'activitat.

Pel mateix motiu, podrà RESTRINGIR la utilització de determinades «ZONES O SECTORS D'ESCALADA I/O ESPELEOLOGIA», entenent-se com a tals aquelles zones equipades o protegides per a aquest ús, o la promoció i gaudi de les quals estiga vinculat a clubs, associacions d'escaladors i muntanyencs, espeleòlegs o empreses turístiques el fi de les quals siga l'ensenyament o aprenentatge d'aquesta activitat, senyalitzant la dita prohibició mitjançant els models de plaques senyalitzadores regulats. De la mateixa forma, es podrà RESTRINGIR LA REALITZACIÓ DE L'ESCALADA en qualsevol SERRA de la Comunitat Valenciana.

ESTABLIMENT DE LIMITACIONS: aquestes limitacions s'establiran d'ofici o a petició de les entitats locals on es produïsquen concentracions d'usuaris en unes àrees concretes, on existisquen singularitats naturals sensibles al tipus d'activitat objecte de pràctica.

ACTIVITATS ECONÒMIQUES: en el cas de generar-se ACTIVITATS ECONÒMIQUES LUCRATIVES entorn de l'exercici d'esports de muntanya, aquestes hauran de regularitzar-se en els termes de la legislació fiscal i d'acord amb els propietaris dels terrenys i titulars d'altres drets concorrents on es practiquen aquestes.

ESPORTS DE MUNTANYA I APROFITAMENTS FORESTALS: si dites ACTIVITATS ESPORTIVES es realitzen en forests públiques de titularitat municipal o de la Generalitat, sotmeses al REGIM D'APROFITAMENTS PÚBLICS regulats per la legislació forestal, aquestes hauran de ser autoritzades per la Generalitat i sotmeses al control i les restriccions que els plecs contractuals de l'aprofitament establisquen, sense perjudici d'altres autoritzacions que siguen pertinents.

NORMATIVA a considerar:

-Llei 16/1985, de 25 de juny, del Patrimoni Històric Espanyol (LPH)

-Llei 4/1998, di 11 de juny, del Patrimoni Cultural Valencià(LPCV)

1. L'entorn patrimonial i cultural: reflexió introductòria sobre la Llei 16/1985, de 25 de juny

El patrimoni històric espanyol és el principal testimoni de la contribució històrica dels espanyols a la civilització universal i de la seua capacitat creativa contemporània. La protecció i l'enriquiment dels béns que l'integren constitueixen obligacions fonamentals que vinculen tots els poders públics, segons el mandat que els dirigeix l'article **46 de la norma constitucional**.

Deriva així mateix aquesta obligació de la creixent **preocupació** sobre aquesta matèria per part de la comunitat internacional i dels seus organismes representatius, la qual ha generat nous criteris per a la **protecció i enriquiment** dels béns històrics i culturals, que s'han traduït en convencions i recomanacions, que Espanya ha subscrit i observa.

La norma legal estatal va assumir la nova distribució de competències entre Estat i comunitats autònomes que, en relació amb tals béns, emana de la Constitució i dels Estatuts d'Autonomia. Així, la Llei estatal és dictada, en conseqüència, en virtut de normes contingudes en els apartats 1 i 2 de l'article 149 de la nostra Constitució, que per al legislador i l'administració estatal suposen tant un mandat com un títol competencial.

Aquesta Llei consagra una **nova definició de patrimoni històric i n'amplia notablement l'extensió**. Hi queden compresos els béns mobles i immobles que els constitueixen, el patrimoni arqueològic i l'etnogràfic, els museus, arxius i biblioteques de titularitat estatal, així com el patrimoni documental i bibliogràfic. Cerca, en suma, assegurar la protecció i fomentar la cultura material deguda a l'acció de l'home en sentit ampli, i la concep com un conjunt de béns que en si mateixos han de ser benivolguts, **sense establir limitacions derivades de la seua propietat, ús, antiguitat o valor econòmic**.

Açò **no** suposa que les mesures de **protecció** i foment es despleguen de **manera uniforme** sobre la totalitat dels béns que es consideren integrants, en virtut de la Llei, del nostre patrimoni històric. La Llei estableix diferents nivells de protecció que es corresponen amb diferents categories legals. La més genèrica i que dona nom a la Llei és la de Patrimoni Històric Espanyol, constituït per tots aquells béns de valor històric, artístic, científic o tècnic que conformen l'aportació d'Espanya a la cultura universal. Entorn d'aqueix concepte s'estructuren les mesures essencials de la Llei i es precisen les tècniques d'intervenció que són competència de l'administració de l'Estat, en particular, la seua defensa contra l'exportació il·lícita i la seua protecció enfront de l'espoliació.

En el si del Patrimoni Històric Espanyol, i a fi d'atorgar una major protecció i tutela, adquireix un valor singular la categoria de **Béns d'Interès Cultural**, que s'estén als mobles i immobles d'aquell patrimoni que, de forma més palmària, requereixen tal protecció. Semblant categoria implica mesures així mateix singulars que la Llei estableix segons la naturalesa dels béns sobre els quals recau.

La Llei disposa també les fórmules necessàries perquè aqueixa valoració siga possible, ja que la defensa del patrimoni històric d'un poble no ha de realitzar-se exclusivament a través de normes que prohibisquen determinades accions o limiten certs usos, sinó a partir de disposicions que **estimulen a la seua conservació** i, en conseqüència, **permeten el seugaudi** i faciliten el seu acreixement.

Així, la Llei estipula un conjunt de **mesures tributàries i fiscals** i obri determinades lleres noves que col·loquen Espanya en un horitzó similar al que ara es contempla en països pròxims al nostre per la seua història

i la seua cultura i, en conseqüència, pel seu patrimoni patrimonial. D'aqueixa forma s'impulsa una política adequada per a gestionar amb eficàcia el Patrimoni Històric Espanyol. Una política que complementa l'acció vigilant amb l'estímul educatiu, tècnic i financer, en el convenciment que el patrimoni històric s'acreu i es defensa millor com més l'estimen les persones que hi conviuen, però també com més ajudes s'establisquen per a atendre'l, amb les lògiques contraprestacions cap a la societat quan són els poders públics els qui les faciliten.

El Patrimoni Històric Espanyol és una riquesa col·lectiva que conté les expressions més dignes d'estima en l'aportació històrica dels espanyols a la cultura universal. El seu valor el proporciona l'estima que, com a element d'identitat cultural, mereix a la sensibilitat dels ciutadans, perquè els béns que l'integren s'han convertit en patrimonials a causa exclusivament de l'acció social que compleixen, directament derivada de l'estima amb què els mateixos ciutadans els han anat revaloritzant.

En conseqüència, i com a objectiu últim, la Llei no **cerca** sinó **l'accés als béns** que constitueixen el nostre **patrimoni històric**. Totes les **mesures de protecció i foment** que la Llei estableix només cobren sentit si, al final, condueixen al fet que un nombre cada vegada major de ciutadans pugui contemplar i gaudir les obres que són herència de la capacitat col·lectiva d'un poble. Perquè en un Estat democràtic aquests béns han d'estar adequadament al servei de la col·lectivitat amb el convenciment que **amb el seu gaudi es facilita l'accés a la cultura** i que aquesta, en definitiva, és camí segur cap a la llibertat dels pobles.

2. **Estudi de la normativa estatal de patrimoni històric**

2.1. ELEMENTS OBJECTIUS DEL PATRIMONI HISTÒRIC: els **immobles** i objectes **mobles** d'interès artístic, històric, paleontològic, arqueològic, etnogràfic, científic o tècnic, el patrimoni **documental i bibliogràfic**, els jaciments i zones **arqueològiques**, així com els **espais naturals, jardins i parcs**, que tinguen valor artístic, històric o antropològic, béns que integren el **patrimoni cultural immaterial**.

2.2 ÒRGANS ADMINISTRATIUS EN MATÈRIA DE PATRIMONI HISTÒRIC

ÒRGANS GESTORS ADMINISTRATIUS

- a) Els que en **cada comunitat autònoma** tinguen al seu càrrec la protecció del patrimoni històric.
- b) Els de **l'administració de l'Estat**, quan així s'indique de manera expressa o resulte necessària la seua intervenció per a la defensa enfront de l'exportació il·lícita i l'espoliació dels béns que integren el Patrimoni Històric Espanyol. Aquests organismes seran també els competents respecte dels béns integrants del Patrimoni Històric Espanyol adscriu a serveis públics gestionats per l'administració de l'Estat o que formen part del Patrimoni Nacional.
- c) Els **ajuntaments cooperaran** amb els organismes competents per a l'execució d'aquesta Llei en la conservació i custòdia del Patrimoni Històric Espanyol comprès en el seu terme municipal, adoptant les mesures oportunes per a evitar la seua deterioració, pèrdua o destrucció. Notificaran a l'administració competent qualsevol amenaça, dany o pertorbació de la seua funció social que tals béns patisquen, així com les dificultats i necessitats que tinguen per a la cura d'aquests béns.

ÒRGANS TECNICOCONSULTIUS EN MATÈRIA DE PATRIMONI HISTÒRIC:

- i. **Consell del Patrimoni Històric:** constituït per un representant de cada comunitat autònoma, designat pel seu Consell de Govern, i el Director General corresponent de l'administració de l'Estat, que actuarà com a president.
- ii. **Institucions consultives de l'administració de l'Estat:** la Junta de Qualificació, Valoració i Exportació de Béns del Patrimoni Històric Espanyol, les Reials Acadèmies, les Universitats espanyoles, el Consell Superior de Recerques Científiques i les Juntes Superiors que l'Administració de l'Estat determine per via reglamentària, i en el que pugui afectar una comunitat autònoma, les institucions per ella reconegudes.
- iii. **Assessors:** altres organismes professionals i entitats culturals.

2.3. ALGUNES OBLIGACIONS I PROHIBICIONS EN MATÈRIA DE PATRIMONI HISTÒRIC

COL·LABORACIÓ INTERADMINISTRATIVA: en relació amb el Patrimoni Històric Espanyol, l'administració de l'Estat adoptarà les mesures necessàries per a **facilitar** la seua col·laboració amb els restants poders públics i la d'aquests entre si, així com per a recaptar i proporcionar la informació que fora precisa.

DIFUSIÓ INTERNACIONAL DEL PATRIMONI HISTÒRIC: a l'Administració de l'Estat competeix igualment la difusió internacional del coneixement dels béns integrants del Patrimoni Històric Espanyol, la **recuperació** de tals béns quan hagueren sigut **il·lícitament exportats** i l'intercanvi, respecte als mateixos, d'informació cultural, tècnica i científica amb els altres Estats i amb els organismes internacionals, de conformitat amb l'establert en l'article 149.1, número 3, de la Constitució. Les altres administracions competents col·laboraran a aquests efectes amb l'administració de l'Estat.

ESPOLI: tota acció o omisió que **pose en perill de pèrdua o destrucció** tots o algun dels valors dels béns que integren el Patrimoni Històric Espanyol, **o pertorbe** el compliment de la seua funció social.

EXPORTACIÓ: l'eixida del territori espanyol de qualsevol dels béns que integren el Patrimoni Històric Espanyol.

AUTORITZACIÓ PER A L'EXPORTACIÓ: Els propietaris o posseïdors de béns que integren el Patrimoni Històric Espanyol amb **més de cent anys** d'antiguitat i, en tot cas, dels **inscrits en l'Inventari General** de Patrimoni Històric Espanyol necessitaran per a la seua exportació autorització expressa i prèvia de l'administració de l'Estat.

BÉNS INEXPORTABLES: queda **prohibida** l'exportació dels béns declarats d'interès cultural (**BIC**), així com la d'aquells altres que, per la seua pertinença al Patrimoni Històric Espanyol, l'administració de l'Estat declare expressament i CAUTELARMENT INEXPORTABLES, fins que s'incoe expedient per a incloure el bé en alguna de les categories de protecció especial previstes en la Llei.

DEURE DE COL·LABORACIÓ CIUTADANA: les persones que observen perill de destrucció o deterioració en un bé integrant del Patrimoni Històric Espanyol hauran de posar-ho, en el menor temps possible, en coneixement de l'administració competent, qui comprovarà l'objecte de la denúncia i actuarà.

ACTIO POPULARIS (ACCIÓ PÚBLICA CIUTADANA): Serà **pública** l'acció per a exigir davant els òrgans administratius i els tribunals contenciosos administratius el compliment del que preveu la Llei per a la defensa del béns integrants del Patrimoni Històric Espanyol.

2.4. BÉNS D'INTERÈS CULTURAL (BIC): Els béns més rellevants del Patrimoni Històric Espanyol hauran de ser inventariats o declarats d'interès cultural.

No podrà ser declarada Bé d'Interès Cultural (**BIC**) l'**obra d'un autor viu**, excepte si existeix autorització expressa del seu propietari mitjançant la seua adquisició per l'Administració.

MANERES NORMATIVES DE DECLARACIÓ BIC: per **Llei (directament) o per Reial decret** (previ expedient administratiu, a instàncies de part o d'ofici, amb informe favorable d'òrgan tècnic consultiu).

TERMINI DE RESOLUCIÓ DEL BIC: 20 mesos a partir de la data en què hagués sigut incoat. La caducitat de l'expedient es produirà transcorregut aquest termini. **Caducat** l'expedient no podrà tornar a iniciar-se en els tres anys següents, **si no és a instàncies del seu titular**.

CONTINGUT DE LA RESOLUCIÓ: haurà de **descriure** clarament el BIC. En el supòsit d'immobles, delimitarà l'entorn afectat per la declaració i, si escau, es definiran i enumeraran les **PARTS INTEGRANTS**, les **PERTINENCES** i els **ACCESSORIS** compresos en la declaració.

En la tramitació de l'expedient de declaració com a Bé d'Interès Cultural d'un **CONJUNT HISTÒRIC** hauran de considerar-se les seues relacions amb l'àrea territorial a què pertany, així com la protecció dels

accidents geogràfics i paratges naturals que conformen el seu entorn.

Un immoble declarat Bé d'Interès Cultural és inseparable del SEU ENTORN.

REGISTRE DEL BIC: Els béns declarats d'interès cultural, o la declaració dels quals es pretenga una vegada incoat el procediment, seran inscrits en un registre general (de patrimoni històric) depenent de l'administració de l'Estat.

TÍTOL BIC: s'expedirà pel registre general un títol oficial que els identifique i en el qual es reflectiran tots els actes jurídics o artístics que sobre ells es realitzen (v.gr. las transmissions o trasllats).

RÈGIM DE VISITES DELS BIC I LA SEUA EXONERACIÓ: els **propietaris** i, si escau, els titulars de drets reals sobre tals béns, o els qui els posseïsquen per qualsevol títol, **estan obligats a permetre i facilitar la seua inspecció** per part dels organismes competents, el seu estudi als investigadors, prèvia sol·licitud raonada d'aquests, **i la seua visita pública**, en les condicions de gratuïtat que es determinen reglamentàriament, almenys quatre (4) dies al mes, en dies i hores prèviament assenyalats. El compliment d'aquesta última obligació podrà ser **dispensat totalment o parcialment** per l'administració competent quan intervinga causa justificada. En el cas de béns mobles es podrà igualment acordar com a obligació substitutòria el dipòsit del bé en un lloc que reunisca les adequades condicions de seguretat **i exhibició** durant un període màxim de cinc (5) mesos cada dos (2) anys.

2.5. TIPUS DE BÉNS "IMMOBLES" BIC: els béns immobles integrats en el Patrimoni Històric Espanyol (amb els elements que puguen considerar-se consubstancials amb els edificis i formen part dels mateixos o dela seva exornació, o n'hagen format) poden ser declarats monuments, jardins, conjunts i llocs històrics, així com zones arqueològiques, tots ells com a Béns d'Interès Cultural.

1. Són **Monuments** aquells béns immobles que constitueixen realitzacions **arquitectòniques** o d'enginyeria, o obres d'escultura colossal sempre que tinguin interès històric, artístic, científic o social.

2. **Jardí Històric** és l'espai delimitat, producte de l'ordenació per l'home d'elements **naturals**, a voltes complementat amb estructures de fàbrica, i benvolgut d'interès en funció del seu origen o passat històric o dels seus valors estètics, sensorials o botànics.

3. **Conjunt Històric** és l'agrupació **de béns immobles** que formen una unitat d'assentament, contínua o dispersa, condicionada per una estructura física representativa de l'evolució d'una comunitat humana per ser testimoniatge de la seua cultura o constituir un valor d'ús i gaudi per a la col·lectivitat. Així mateix és Conjunt Històric qualsevol nucli individualitzat d'immobles compresos en una unitat superior de població que reunisca aqueixes mateixes característiques i puga ser clarament delimitat.

4. **Lloc Històric** és el **lloc o paratge natural** vinculat a esdeveniments o records del passat, a tradicions populars, creacions culturals o de la naturalesa i a obres de l'home, que posseïsquen valor històric, etnològic, paleontològic o antropològic.

5. **Zona Arqueològica** és el lloc o paratge natural on existeixen béns mobles o immobles susceptibles de ser estudiats amb metodologia arqueològica, hagen sigut o no extrets i tant si es troben en la superfície, en el subsòl o sota les aigües territorials espanyoles.

2.6. OBRES I BÉNS IMMOBLES BIC. TIPUS D'INTERVENCIÓ PÚBLICA EN OBRES SOBRE BÉNS IMMOBLES BIC

SUSPENSIO DE LLICÈNCIES SOBRE BÉNS IMMOBLES PHE: La **incoació** d'expedient de declaració d'interès cultural (BIC) determinarà la suspensió de les corresponents llicències municipals de parcel·lació, edificació o demolició en les zones afectades, així com dels efectes de les ja atorgades, **EXCEPTE** les obres per raó de força major **amb autorització** de l'òrgan de patrimoni històric.

AUTORITZACIÓ PER A EXECUCIÓ D'OBRES, DEMOLICIÓ (per ruïna, excepte la urgent) O INSTAL·LACIÓ DE PUBLICITAT en BICs: **NO** podrà realitzar-se obra interior o exterior que afecte directament l'immoble MONUMENTALBIC o el JARDÍ HISTÒRICBIC o qualsevol de les seues parts integrants o pertinences, el LLOC HISTÒRICBIC o la ZONA ARQUEOLÒGICABIC, o la seua demolició per ruïna (excepte urgent i imminent) **sense autorització** expressa dels organismes competents per a l'execució d'aquesta Llei. Serà preceptiva la mateixa autorització per a col·locar en façanes o en cobertes qualsevol classe de rètol, senyal o símbol, així com per a realitzar obres en l'entorn afectat per la declaració, o la col·locació de publicitat comercial i de qualsevol classe de cables, antenes i conduccions aparents.

SUSPENSIO D'OBRES DE DEMOLICIO/CANVI D'ÚS EN BÉNS IMMOBLES PHE QUE NO SIGUEN BIC: l'organisme competent podrà ordenar la suspensió de les obres de demolició total o parcial o de canvi d'ús dels immobles integrants del Patrimoni Històric Espanyol no declarats d'interès cultural (BIC). Aquesta suspensió podrà durar un **màxim de sis mesos**, dins dels quals l'administració competent en matèria d'urbanisme haurà deresoldre sobre la procedència de l'aprovació inicial d'un pla especial o d'altres mesures de protecció de les previstes en la legislació urbanística.

PROSPECCIONS PRÈVIES A la CONCESSIÓ D'AUTORITZACIÓ ADMINISTRATIVA: En un Lloc Històric o en una Zona Arqueològica declarats Bé d'Interès Cultural (BIC) podrà, abans d'atorgar-se l'autorització autonòmica, ordenar-se la realització de prospeccions i, si escau, excavacions arqueològiques.

PLA ESPECIAL MUNICIPAL PER AL PATRIMONI HISTÒRIC BIC: La declaració d'un **Conjunt Històric, Lloc Històric o Zona Arqueològica**, com a Béns d'Interès Cultural (BIC), determinarà l'obligació per al municipi o municipis en què es trobessin de redactar un pla especial de protecció (**USOS i CONSERVACIÓ**) de l'àrea afectada per la declaració o un altre instrument de planejament dels previstos en la legislació urbanística que complisca en tot cas les exigències establides en aquesta Llei. L'aprovació d'aquest pla requerirà l'informe favorable de l'administració competent.

CATALOGACIÓ DELS CONJUNTS HISTÒRICS: En els instruments de planejament relatius a Conjunts Històrics es realitzarà la catalogació, segons el que es disposa en la legislació urbanística, dels elements unitaris que conformen el Conjunt, tant immobles edificats com espais lliures exteriors o interiors, o altres estructures significatives, així com dels components naturals que l'acompanyen, definint els tipus d'intervenció possible. Als elements singulars se'ls dispensarà una **protecció** integral. Per a la resta dels elements es fixarà, en cada cas, un nivell adequat de protecció.

RESTITUTIO IN NATURA: Les obres realitzades sense complir AUTORITZACIÓ AUTONÒMICA PRÈVIA seran il·legals i els ajuntaments o, si escau, l'administració competent en matèria de protecció del Patrimoni Històric Espanyol podran ordenar-ne la reconstrucció o demolició amb càrrec al responsable de la infracció.

2.7. BÉNS MOBLES DEL PATRIMONI HISTÒRIC ESPANYOL: DEURES I OBLIGACIONS

OBLIGACIÓ D'INVENTARIAR ELS MOBLES DE SINGULAR RELLEVÀNCIA: l'administració de l'Estat, en col·laboració amb les altres administracions competents, confeccionarà l'inventari general d'aquells béns mobles del Patrimoni Històric Espanyol no declarats d'interès cultural que tinguen singular rellevància.

POTESTATIVA INCLUSIÓ EN INVENTARI DE BÉNS MOBLES: els propietaris i altres titulars de drets reals sobre béns mobles de notable valor històric, artístic, arqueològic, científic, tècnic o cultural, podran presentar sol·licitud degudament documentada davant l'administració competent, a fi que s'inicie el procediment per a la inclusió d'aquests béns en l'inventari general. La resolució sobre aquesta sol·licitud haurà de recaure en un termini de quatre (4) mesos.

COMUNICACIÓ DE TRANSMISSIÓ: els propietaris i altres titulars de drets reals sobre béns mobles AMB VALOR HISTÒRIC estan obligats a comunicar a l'administració competent l'existència d'aquests objectes, abans de procedir a la seua venda o transmissió a tercers. Igual obligació s'estableix per a les persones o entitats que exercisquen habitualment el comerç dels béns mobles integrants del Patrimoni Històric Espanyol, que deuran, a més, formalitzar davant aquesta administració un llibre de registre de les transmissions que realitzen

sobre aquells objectes.

RÈGIM D'INSPECCIÓ I PRÉSTEC: l'administració competent podrà **en tot moment** inspeccionar-ne la conservació.

Els seus **propietaris** i, si escau, els altres titulars de drets reals sobre seu estan **obligats a permetre'n l'estudi** als investigadors, prèvia sol·licitud raonada, **i a prestar-losa exposicions temporals UN MES.**

DECLARACIÓ BIC DE BÉNS MOBLES DEL PHE: hi **cap** la seua declaració. Ho seran els béns mobles continguts en un immoble que haja sigut objecte d'aquesta declaració i que aquesta els reconega com a 'part essencial de la seua història'.

POSSESIÓ ECLESIAL DE BÉNS MOBLES DEL PHE INVENTARIATS o QUE SIGUEN BIC:

i. (Transitòriament) no podran transmetre's per títol onerós o gratuït ni cedir-se a particulars ni a entitats mercantils.

ii. (Transitòriament) dits béns només podran ser alienats o cedits a l'Estat, a entitats de dret públic o a altres institucions eclesiàstiques.

iii. *Són imprescriptibles* (no cap la seva adquisició per usucapió adquisitiva o pel pas del temps).

IMPOSSIBILITAT D'ALIENACIÓ DE BÉNS MOBLES DEL PHE:no podran ser alienats per les administracions públiques, excepte les transmissions que entre si mateixes aquestes efectuen, o per permutes del govern estatal amb el d'altres Estats.¹

EXPORTACIÓ DE BÉNS MOBLES DEL PHE:

i. Requereix d'**AUTORITZACIÓ ADMINISTRATIVA** (i **PAGAMENT DE TAXA**).

ii. Si es realitza SENSE AUTORITZACIÓ, se n'atribueix la propietat a l'ESTAT i es destinarà a un CENTRE PÚBLIC. Aquests béns són *inalienables* (no es poden alienar) i *imprescriptibles*.

iii. **RECUPERACIÓ DE BÉNS SOSTRETS O EXTRAVIATS EXPORTATS SENSE AUTORITZACIÓ ADMINISTRATIVA:** HI CAP SOL·LICITUD DE CESSIÓ PER L'ESTAT A L'ANTERIOR PROPIETARI: però haurà d'assumir l'anterior PROPIETARI els costos de recuperació i la devolució del preu de compra al tercer de bona fe adquirent.

iv. **RECAPTACIÓ DE LA TAXA PER AUTORITZACIONS A L'EXPORTACIÓ:** afecta l'adquisició de béns d'interès per al Patrimoni Històric Espanyol.

v. La SOL·LICITUD d'autorització i el seu valor declarat **impliquen OFERTA ECONÒMICA DE VENDA A L'ADMINISTRACIÓ DE L'ESTAT:** qui pot DENEGAR l'autorització i, si ho desitja, ACCEPTAR expressament L'OFERTA en un termini de 6 MESOS, i ABONAR-LA fins a 1 any després.

EIXIDA TEMPORAL DE BÉNS MOBLES DEL PHE BIC i INEXPORTABLES:

i. Requereix **AUTORITZACIÓ** el **TERMINI** i **GARANTIES** de l'exportació.

ii. Els béns així exportats **NO** podran ser objecte de l'exercici del DRET DE PREFERENT ADQUISICIÓ (TANTEIG).

iii. L'incompliment de les condicions per a la tornada es considera EXPORTACIÓ IL·LÍCITA (amb adjudicació del bé a l'Estat).

---

¹ Sempre que siguin per uns altres d'almenys igual valor i significat històric, cosa que exigirà informe favorable de les Reials Acadèmies de la Història i de Belles Arts de Sant Fernando i de la Junta de Qualificació, Valoració i Exportació de Béns del Patrimoni Històric Espanyol.

IMPORTACIÓ LÍCITA DE BÉNS MOBLES RELLEVANTS PER AL PHE:

i. **NO** podran ser declarats d'interès cultural (**BIC**) **D'OFICI** (però sí a instàncies del SEU PROPIETARI) en un termini de deu (10) anys a comptar desde la data de la seua importació; podrà PRORROGAR-SE per 10 anys més, previ dictamen de la Junta de Qualificació, Valoració i Exportació de Béns del Patrimoni Històric Español. Excepcionalment cap la seua declaració com BIC, sempre que hi posen valors de PHE.

ii. Podran **EXPORTAR-SE**, prèvia LLICÈNCIA de l'administració de l'Estat els béns mobles la importació dels quals haja sigut realitzada legalment i estiga degudament documentada, **SENSE dret de TANTEIG**.

2.8. L'OBLIGACIÓ DE PROTECCIÓ DELS BÉNS MOBLES I IMMOBLES PHE

PLANS NACIONALS D'INFORMACIÓsobre el Patrimoni Històric Espanyol (elaborats i aprovats per CONSELL del Patrimoni Històric Espanyol):FI: la protecció dels béns, accés dels ciutadans als mateixos, fomentar la comunicació entre els diferents serveis i promoure la informació necessària per al desenvolupament de la recerca científica i tècnica

PROTECCIÓ i ÚS PELS SEUS TITULARS: els béns integrants del Patrimoni Històric Espanyol deuran ser conservats, mantinguts, custodiats i utilitzats pels seus propietaris o, si escau, pels titulars de drets reals o pels posseïdors de tals béns, supeditat al fet que no es posen en perill els valors que n'aconsellen la conservació.

EXECUCIÓ SUBSIDIÀRIA ADMINISTRATIVA: quan desatenguen el requeriment administratiu d'execució de les actuacions de conservació i manteniment exigides.

INCOMPLIMENT D'OBLIGACIONS DE CONSERVACIÓ I MANTENIMENT PHE BIC: serà causa d'interès social per a l'expropiacióforçosa dels béns declarats d'interès cultural (BIC) per l'administració competent.

SUSPENSÍO D'OBRES (DEMOLICIÓ o d'altres)/INTERVENCIIONS EN BÉNS PHE QUE SIGUEN **BIC:** hicap la suspensió per l'administració competent.

SUSPENSÍO D'OBRES (DEMOLICIÓ o d'altres)/INTERVENCIIONS EN **BÉNS "RELLEVANTS"** QUE **NO SIGUEN BIC:**hicap la suspensió per l'administració competent, però en 30 dies ha d'ALÇAR SUSPENSÍO o INCOAR DECLARACIÓ BIC.

EXPROPIACIÓ ADMINISTRATIVA DE BIC: per causa de perill de destrucció o deterioració, o un ús incompatible amb els seus valors.

EXPROPIACIÓ ADMINISTRATIVA d'immobles **de l'ENTORN DEL BIC:**quan impedisquen o pertorben la contemplació dels béns afectats per la declaració d'interès cultural o donen lloc a riscos per als mateixos.

EXPROPIACIÓ ADMINISTRATIVA: Preferència: administració estatal o autonòmica; subsidiàriament, la municipal (prèvia comunicació a les anteriors).

DRET DE TANTEIG ADMINISTRATIU DE BICo de **BÉNS MOBLES INVENTARIATS QUE NO SÓN BIC:** havent comunicat (el titular o subhastador) a l'administració estatal o autonòmica el preu i les condicions de venda, l'exercici del tanteig per a si, per a una entitat benèfica o per a qualsevol entitat de dret públic, es podrà realitzar en 2 MESOS, i pagar en 2 "exercicis econòmics"(que acaben cada 31 de desembre). NO s'inscriurà en el REGISTRE DE LA PROPIETAT SENSE LA SEUA ACREDITACIÓ.

DRET DE RETRACTE: a falta de comunicació (o realitzada incorrectament) per a exercir el tanteig.TERMINI: 6 mesos des que tinga coneixement fefaent de l'alienació. NO s'inscriurà en el REGISTRE DE LA PROPIETAT SENSE LA SEUA ACREDITACIÓ.

PREFERÈNCIA ADMINISTRATIVA PER A L'ADQUISICIÓ DE BIC o de BÉNS MOBLES INVENTARIATS QUE NO SÓN BIC: l'administració de l'Estat tindrà caràcter preferent (davant la de les CCAAs) sempre que es tracte d'adquirir béns MOBLES per a un MUSEU, ARXIU O BIBLIOTECA DE TITULARITAT ESTATAL.

TÈCNiques DE CONSERVACIÓ DEL PHE:

- i. **OBLIGATÒRIA** per '*tots els mitjans de la tècnica*' la conservació, consolidació i millora dels béns declarats d'interès cultural, així com dels béns mobles inclosos en l'inventari general que no són BIC.
- ii. Requereixen d'AUTORITZACIÓ.
- iii. **MANERA:** conservació, consolidació i rehabilitació i EVITARAN els intents de RECONSTRUCCIÓ, excepte quan s'utilitzen parts originals.
- iv. **RESTAURACIONS:** **respectaran** les aportacions de totes les **èpoques** existents.
- v. **EXCEPCIONAL SUPRESSIÓ/ELIMINACIÓ:** sempre que els elements que tracten de suprimir-se suposen una evident DEGRADACIÓ del bé i la seua eliminació fos NECESSÀRIA per a permetre'n una millor interpretació històrica. Les parts suprimides quedaran degudament DOCUMENTADES.

2.9. PATRIMONI HISTÒRIC ESPAÑOL ARQUEOLÒGIC: definició i mètodes

DEFINICIÓ: els béns mobles o immobles de caràcter històric, susceptibles de **ser estudiats amb metodologia arqueològica**, hagen sigut o no extrets i tant si es troben en la superfície o en el subsòl, en el mar territorial o en la plataforma continental, així com els elements geològics i paleontològics relacionats amb la història de l'home i els seus orígens i antecedents.

BIC *ex lege*: Es declaren Béns d'Interès Cultural per ministeri d'aquesta Llei les **COVES, ABRICS i LLOCS** que continguin manifestacions **D'ART RUPESTRE**.

MANERES D'OBTENCIÓ DE RESTES:

EXCAVACIONS ARQUEOLÒGIQUES (AUTORITZADES): les **remocions** en la superfície, en el subsòl o en els mitjans subaquàtics que es realitzen amb la finalitat de descobrir i investigar tota classe de restes històriques o paleontològics, així com els components geològics amb ells relacionats.

PROSPECCIONS ARQUEOLÒGIQUES (AUTORITZADES): **exploracions** superficials o subaquàtiques, sense remoció del terreny, dirigides a l'estudi, recerca o examen de dades sobre qualsevol dels elements al fet que es refereix l'apartat anterior.

TROBALLE CASUALS: **descobriments** d'objectes i restes materials que, posseint els valors que són propis del Patrimoni Històric Espanyol, s'hagen produït **per atzar** o com a conseqüència de qualsevol **altre tipus** de remocions de terra, demolicions o obres de qualsevol índole.

LLIURAMENT DE RESTES d'excavacions o prospeccions: a **museu** o centre que l'administració competent determine **en l'autorització** i en el termini que es fixe, tenint en compte la seua **proximitat** al lloc de la troballa i les circumstàncies que facen possible, a més de la seua **adequada conservació**, la seua millor funció cultural i científica.

2.10. PATRIMONI HISTÒRIC ESPANYOL ARQUEOLÒGIC: naturalesa, drets i deures

OCUPACIÓ TEMPORAL INDEMNITZADA o EXPROPIACIÓ PER PROSPECCIONS O EXCAVACIONS ARQUEOLÒGIQUES: en qualsevol terreny públic o privat del territori espanyol, en el qual es presumisca l'existència de jaciments o restes arqueològiques, paleontològiques o de components geològics relacionats.

CARÀCTER DEMANIAL DELSMATERIALS PHE: són béns de domini públic tots els objectes i restes materials que posseïsquen els valors que són propis del Patrimoni Històric Espanyol i siguin descoberts com a conseqüència d'excavacions, remocions de terra o obres de qualsevol índole o per atzar.

TERMINI DE COMUNICACIÓ DE DESCOBRIMENTS I TROBALLES: els descobriments en el termini màxim de trenta (30) dies immediatament quan es tracte de troballes casuals.

CONDICIÓ DE DIPOSITARI del descobridor: fins al seu lliurament al MUSEU.

PREMI PER DESCOBRIMENT/TROBALLA COMUNICADA: el descobridor i el propietari del lloc en què hagués sigut trobat l'objecte tenen dret, en concepte de premi en metàl·lic, a la meitat del valor que en taxació legal se li atribuïska, que es distribuirà entre ells per parts iguals. Si fossen dos o més els descobridors o els propietaris es mantindrà igual proporció.

DIPÒSIT MUSEÍSTIC DE L'ADQUISICIÓ PER L'ADMINISTRACIÓ: Els objectes arqueològics adquirits pels ens públics per qualsevol títol es dipositaran en els museus o centres que l'administració adquirent determine.

2.11. PATRIMONI HISTÒRIC ESPAÑOL ETNOGRÀFIC: concepte i tipus

DEFINICIÓ: els béns **mobles i immobles** i els coneixements i activitats que són o han sigut expressió rellevant de la **CULTURA TRADICIONAL DEL POBLE** espanyol en els seus aspectes MATERIALS, SOCIALS O ESPIRITUALS.

BÉNS IMMOBLES DE CARÀCTER ETNOGRÀFIC: aquelles **edificacions i instal·lacions** el model constituït de les quals sigui expressió de coneixements adquirits, arrelats i transmesos consuetudinàriament i la factura dels quals s'acomode, en el seu conjunt o parcialment, a una classe, tipus o forma arquitectònics utilitzats tradicionalment per les comunitats o grups humans.

BÉNS MOBLES DE CARÀCTER ETNOGRÀFIC: tots aquells objectes que constitueixen la manifestació o el producte d'activitats laborals, estètiques i lúdiques pròpies de qualsevol grup humà, arrelades i transmeses consuetudinàriament.

CONEIXEMENTS O ACTIVITATS: que procedeixen de **models o tècniques tradicionals** utilitzats per una determinada **comunitat**, i per als quals, quan es troben "en previsible perill de desaparèixer", l'administració competent adoptarà les mesures oportunes conduents a l'estudi i documentació científics.

2.12. PATRIMONI HISTÒRIC ESPANYOL DOCUMENTAL I BIBLIOGRÀFIC: concepte i tipus

DEFINICIÓ: constituït per tots els béns (MOBLES), reunits o no en arxius i biblioteques, que se'n declaren integrants.

DOCUMENT: a l'efecte de la present Llei, tota expressió en llenguatge natural o convencional i qualsevol altra expressió gràfica, sonora o en imatge, recollides en qualsevol tipus de suport material, fins i tot els suports informàtics. S'exclouen els exemplars no originals d'edicions.

PATRIMONI DOCUMENTAL PÚBLIC: els documents de qualsevol època generats, conservats o reunits en l'exercici de la seua funció per qualsevol organisme o entitat de caràcter públic, per les persones jurídiques en el capital de les quals participe majoritàriament l'Estat o altres entitats públiques i per les persones privades, físiques o jurídiques, gestores de serveis públics que es relacionen amb la gestió d'aquests serveis.

PATRIMONI DOCUMENTAL CORPORATIU: formen igualment part del patrimoni documental els documents amb una antiguitat superior als quaranta anys generats, conservats o reunits en l'exercici de les seues activitats per les entitats i associacions de caràcter polític, sindical o religiós i per les entitats, fundacions i associacions culturals i educatives de caràcter privat.

PATRIMONI DOCUMENTALCENTENARI: integren així mateix el patrimoni documental els documents amb una antiguitat superior als cent anys generats, conservats o reunits per qualssevol altres entitats particulars o persones físiques.

PATRIMONI DOCUMENTAL SINGULAR: l'administració de l'Estat podrà declarar constitutius del patrimoni documental aquells documents que, sense aconseguir l'antiguitat indicada en els apartats anteriors, meresquen aquesta consideració.

PATRIMONI BIBLIOGRÀFIC PÚBLIC: les biblioteques i col·leccions bibliogràfiques de titularitat pública i les obres literàries, històriques, científiques o artístiques de caràcter unitari o seriat, en escriptura manuscrita o impresa, de les quals **no conste** l'existència d'almenys **tres exemplars** en les biblioteques o serveis **públics**. Es presumirà que existeix aquest nombre d'exemplars en el cas d'obres editades a partir de 1958.

PATRIMONI BIBLIOGRÀFIC AUDIOVISUAL: els exemplars producte d'edicions de pel·lícules cinematogràfiques, discos, fotografies, materials audiovisuals o d'altres de similars, qualsevol que siga el seu suport material, de les quals no consten almenys tres exemplars en els serveis públics, o un en el cas de pel·lícules cinematogràfiques.

2.13. PATRIMONI HISTÒRIC ESPANYOL DOCUMENTAL I BIBLIOGRÀFIC: règim jurídic, drets i deures

ESTADÍSTICA: CENS dels béns integrants del patrimoni **documental** i el **CATÀLEG COL·LECTIU** dels béns integrants del patrimoni **bibliogràfic**.

DRET D'EXAMEN: l'administració competent podrà recaptar dels titulars de drets sobre els béns integrants del patrimoni documental i bibliogràfic l'examen dels mateixos, així com les informacions pertinents per a la seua inclusió, si escau, en aquests cens i catàleg.

INSPECCIÓ: els obligats a la conservació dels béns constitutius del patrimoni documental i bibliogràfic hauran de facilitar la inspecció per part dels organismes competents per a comprovar la situació o estat dels béns i hauran de permetre l'estudi als investigadors, prèvia sol·licitud raonada d'aquests.

PERMÍS D'ESTUDI: l'obligació de permetre l'estudi als investigadors podrà ser substituïda per l'administració competent, mitjançant el **DIPÒSIT TEMPORAL** del bé en un arxiu, biblioteca o centre anàleg de caràcter públic que reunisca les condicions adequades per a la seguretat dels béns i la seua recerca. Els particulars podran excusar el compliment d'aquesta última obligació, en el cas que supose una **INTROMISSIÓ** en el seu dret a la intimitat personal i familiar i a la pròpia imatge, en els termes que estableix la legislació reguladora d'aquesta matèria.

OBLIGACIÓ DE CONSERVACIÓ I ÚS PEL SEU TITULAR: tots els posseïdors de béns del patrimoni documental i bibliogràfic estan obligats a conservar-los, protegir-los, destinar-los a un ús que no impedisca la seua conservació i mantenir-los en llocs adequats.

EXECUCIÓ SUBSIDIÀRIA ADMINISTRATIVA I DRET D'EXPROPIACIÓ: l'incompliment d'aquestes obligacions, quan a més siga desatès el requeriment de conservació i manteniment efectuat per l'administració, podrà ser causa d'interès social per a l'expropiació forçosa dels béns afectats.

INVENTARI DE BÉNS MOBLES PHE: Els béns documentals o bibliogràfics o que tinguen **SINGULAR RELLEVÀNCIA**, seran inclosos en una **SECCIÓ ESPECIAL** de l'inventari general de béns mobles del Patrimoni Històric Espanyol.

EXCLUSIÓ O ELIMINACIÓ de béns del patrimoni documental i bibliogràfic: requereix **AUTORITZACIÓ ADMINISTRATIVA**, que no podrà donar-se en tant en subsistisca el **VALOR PROVATORI** de drets i obligacions de les persones o els ens **PÚBLICS**.

REGULACIÓ SUPLETÒRIA: normes LPHE referides a **BÉNS MOBLES PHE** (v.gr. disposició, exportació i importació).

INEXPORTABILITAT dels béns que siguem de titularitat **PÚBLICA**: excepte PERMUTA AMB ELS DE ALTRES ESTATS o EIXIDA TEMPORAL.

CONSULTA dels documents constitutius del Patrimoni DOCUMENTAL Espanyol: seran **DE LLIURE CONSULTA** allevat que afecten matèries CLASSIFICADES o no hagen de ser públicament coneguts per disposició expressa de la Llei, o que la difusió del seu contingut pugua comportar riscos per a la SEGURETAT I LA DEFENSA de l'Estat o l'esbrinament DELS DELICTES, excepte quan s'AUTORITZEN.

Els **DOCUMENTS** que continguem dades personals de caràcter policial, processal, clínic o de qualsevol altra índole que puguen afectar la seguretat de les PERSONES, el seu honor, la intimitat de la seua vida privada i familiar i la seua pròpia imatge, no podran ser públicament consultats sense que intervinga consentiment exprés dels afectats o fins que haja transcorregut un termini de vint-i-cinc (25) anys des de la seua mort, si la seua data és coneguda o, en un altre cas, de cinquanta (50) anys, a partir de la data dels documents.

QUALIFICACIÓ i utilització dels documents i el règim d'accés **I INUTILITAT ADMINISTRATIVA** de tals documents: correspondrà a una Comissió Superior Qualificadora de Documents Administratius.

2.14. PATRIMONI HISTÒRIC ESPANYOL DELS ARXIUS, BIBLIOTEQUES I MUSEUS: tipus i concepte

ARXIUS: conjunts orgànics de **documents**, o la reunió de varis d'ells, reunits per les persones jurídiques públiques o privades, en l'exercici de les seues activitats, **al servei de la seua utilització** per a la recerca, la cultura, la informació i la gestió administrativa. Així mateix, s'entenen per arxius les institucions culturals on es reuneixen, conserven, ordenen i difonen per a les finalitats anteriorment esmentades aquests conjunts orgànics.

BIBLIOTEQUES: institucions culturals on es conserven, reuneixen, seleccionen, inventarien, cataloguen, classifiquen i difonen conjunts o col·leccions de **llibres**, manuscrits i altres materials bibliogràfics o reproduïts per qualsevol mitjà per a la seua lectura en sala pública o mitjançant préstec temporal, al servei de l'educació, la recerca, la cultura i la informació.

MUSEUS: institucions de caràcter permanent que adquireixen, conserven, investiguen, comuniquen i **exhibeixen** per a finalitats d'estudi, educació i contemplació conjunts i **col·leccions** de valor històric, artístic, científic i tècnic o de qualsevol altra naturalesa cultural.

2.15. PATRIMONI HISTÒRIC ESPANYOL DELS ARXIUS, BIBLIOTEQUES I MUSEUS: règim jurídic, drets i deures

RÈGIM JURÍDIC DELS "IMMOBLES" DESTINATS A ARXIUS, BIBLIOTEQUES I MUSEUS DE TITULARITAT ESTATAL: l'establert pels BIC.

RÈGIM JURÍDIC DELS ARXIUS, BIBLIOTEQUES I MUSEUS DE TITULARITAT ESTATAL: l'establert per als **MOBLES PHE**.

MANERA DE CREACIÓ D'ARXIUS, BIBLIOTEQUES I MUSEUS DE TITULARITAT ESTATAL: mitjançant REIAL DECRET del Govern estatal, previ INFORME de la CCAA on es tracte de situar.

PRINCIPIS i **MANERES** de gestió: **COORDINACIÓ**, **COOPERACIÓ** (convenis), **LLIURE ACCÉS** (amb excepcions per conservació), CENS, CATÀLEGS, FITXERS.

BÉNS de tercers DIPOSITATS: béns de propietat privada o d'altres administracions públiques.

AUTORITZACIÓ PER A LA SEUA EIXIDA: en cas de Béns d'Interès Cultural (**BIC**), així com els integrants del patrimoni documental i bibliogràfic custodiats en "ARXIUS I MUSEUS" de titularitat estatal, Béns d'Interès Cultural (BIC) custodiats en "BIBLIOTEQUES" de titularitat estatal.

EXPROPIACIÓ: dels EDIFICIS en què estiguen instal·lats arxius, biblioteques i museus de titularitat pública, així com els edificis o TERRENYS en què vagen a instal·lar-se, els edificis o terrenys CONTIGUS quan així ho requerisquen raons de SEGURETAT per a l'adequada conservació dels immobles o dels béns que continguén.

XARXA NACIONAL: de sistemes espanyols d'arxius, **de biblioteques i de museus.**

2.16. MESURES DE FOMENT EN MATÈRIA DE PATRIMONI HISTÒRIC ESPANYOL: tipus.

1. Preferent accés al **CRÈDIT OFICIAL BIC:** per a obres de conservació, manteniment i rehabilitació, així com de les prospeccions i excavacions arqueològiques realitzades en béns declarats d'interès cultural (BIC).
2. **1% CULTURAL:** en el pressupost de cada obra pública, finançada totalment o parcialment per l'Estat, s'inclourà una partida equivalent *almenys* a l'1 per 100 dels fons que siguen d'aportació estatal (o del cost d'execució per concessionari) amb destinació a finançar treballs de conservació o enriquiment del Patrimoni Històric Espanyol o de foment de la creativitat artística, amb preferència en la pròpia obra o en el seu immediat entorn. **EXCEPCIONS:** a) Aquelles el pressupost total del qual no excedisca de cent milions de pessetes. b) Les que afecten la seguretat i defensa de l'Estat, així com la seguretat dels serveis públics.
3. **BENEFICIS, DEDUCCIONS I EXEMPCIONS FISCALS:** en impost sobre el patrimoni, Impost Municipal sobre Béns Immobles, deduccions en l'IRPF (per donacions o inversions).
4. **PAGAMENT DE DEUTES TRIBUTARIS EN ESPÈCIE:** mitjançant el lliurament de béns que formen part del Patrimoni Històric Espanyol, que estiguen inscrits en el registre general de Béns d'Interès Cultural o inclosos en l'inventari general.

NORMATIVA a considerar:

-Llei 16/1985, de 25 de juny, del Patrimoni Històric Espanyol (LPH)

-Llei 4/1998, de 11 de juny, del Patrimoni Cultural Valencià (LPCV)

1. L'entorn patrimonial i cultural: reflexió introductòria sobre la Llei 4/1998, d'11 de juny

TÍTOL COMPETENCIAL AUTONÒMIC: L'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana, en l'article 31, atribueix a la Generalitat **competència exclusiva** sobre el patrimoni històric, artístic, monumental, arquitectònic, arqueològic i científic i sobre els arxius, biblioteques, museus, hemeroteques i altres centres de depòsit cultural que no siguin de titularitat estatal, sense perjudici de la **reserva de competència en favor de l'Estat** sobre la defensa del patrimoni cultural, artístic i monumental **contra l'exportació i l'espoliació**, establida per l'article 149.1.28 de la Constitució Espanyola; i l'article 33 li atribueix l'execució de la legislació de l'estat en matèria de museus, arxius i biblioteques de titularitat estatal, l'execució de la qual no es reserve a l'estat. D'altra banda, **l'article 46 del text constitucional** disposa que els poders públics garantiran la conservació i promouran l'enriquiment del patrimoni històric, cultural i artístic dels pobles d'Espanya i dels béns que l'integren, de qualsevol règim jurídic i titularitat.

AMPLI OBJECTE: La llei adopta en la denominació el terme cultural per considerar-lo el més ajustat a l'amplitud dels valors que, segons el que es disposa en l'article 1, defineixen el patrimoni que en constitueix l'objecte, la naturalesa del qual no s'esgota en allò purament històric o artístic.

MESURES DE PROMOCIÓ I ESTIMA, I NO TANT DE REPRESSIÓ: Tanmateix, no es concep la lleí, tal com ha sigut freqüent en matèria de patrimoni històric, com un conjunt de normes predominantment prohibitives al costat d'algunes altres que estableixen en favor dels titulars dels béns certs drets, de caràcter més teòric que real en no disposar de mecanismes necessaris per a exercir-los ni obligacions correlatives de l'administració. Per contra, el legislador parteix del fet, tantes vegades confirmat per l'experiència, que sense la **col·laboració de la societat en la conservació, restauració i rehabilitació** de l'ingent nombre de béns del patrimoni cultural, la gran majoria de titularitat privada, l'acció pública en aquesta matèria està destinada al fracàs per falta de mitjans suficients per a afrontar una tasca d'aquestes proporcions.

Per això, la llei tracta, en primer lloc, de **fomentar l'estima general** del patrimoni cultural, a través de l'educació i la informació, com el mitjà més eficaç d'assegurar la col·laboració social en la seva protecció i conservació. I pretén també, de manera especial, **promoure l'interès dels propietaris dels béns** en la seva conservació, restauració i rehabilitació a través de mesures concretes, l'aplicació de les quals es concep en molts dels casos com un dret del propietari, legalment exigible, establert com a contraprestació a les inevitables limitacions dominicals que la llei imposa. A aquest mateix propòsit respon el principi general establert en l'article 9, que obliga l'administració a **afavorir la incorporació dels béns del patrimoni cultural a usos actius, adequats** a la seua naturalesa.

INVENTARI GENERAL DEL PATRIMONI CULTURAL VALENCIÀ: La llei té entre els objectius fonamentals el d'impulsar la formació d'un inventari tan complet com siga possible de tots aquells béns del patrimoni cultural valencià que meresquen una protecció especial.

Estudi de la normativa de Patrimoni Cultural Valencià

2. El patrimoni cultural valencià: elements, béns, deures i obligacions, i institucions consultives i assessores

2.1. ELEMENTS DEL PATRIMONI CULTURAL VALENCIÀ I LA SEUA TIPOLOGIA

ELEMENTS: béns **MOBLES i IMMOBLES** de valor històric, artístic, arquitectònic, arqueològic, paleontològic, etnològic, documental, bibliogràfic, científic, tècnic, o de qualsevol altra naturalesa cultural, existents en el territori de la Comunitat Valenciana o que, trobant-se fora de la Comunitat, siguen especialment representatius de la història i la cultura valenciana, així com béns **IMMATERIALS** del patrimoni **etnològic**, les creacions, coneixements, tècniques, pràctiques i usos més representatius i valuosos de les formes de vida i de la cultura **TRADICIONAL** valenciana. També les **EXPRESSIONS DE LES TRADICIONS** del poble valencià en les seues manifestacions musicals, artístiques, esportives, religioses, gastronòmiques o d'oci, i en especial aquelles que han sigut objecte de transmissió oral, les que mantenen i potencien l'ús del valencià i els festejos taurins tradicionals de la Comunitat Valenciana. Per últim, s'inclouen els béns **IMMATERIALS de naturalesa TECNOLÒGICA** que constitueixen manifestacions rellevants o fites de l'evolució tecnològica de la Comunitat Valenciana

CLASSES DE BÉNS:

a) **Béns d'interès cultural valencià (BIC).** Són aquells que, per les seues singulars característiques i rellevància per al patrimoni cultural, són objecte de les especials mesures de protecció, divulgació i foment que es deriven d'aquesta declaració.

b) **Béns inventariats no declarats d'interès cultural.** Són aquells que per tenir algun dels valors o elements objecte de la llei valenciana en grau particularment significatiu, encara que sense la rellevància reconeguda als béns d'interès cultural, formen part de l'Inventari General del Patrimoni Cultural Valencià i gaudeixen del règim de protecció i foment que es deriva d'aquesta inclusió.

c) **Béns no inventariats del patrimoni cultural.** Són tots els béns que formen part del patrimoni cultural valencià i no estan inclosos en cap de les dues categories anteriors. Seran objecte de les mesures de protecció que aquesta llei preveu amb caràcter general per als béns del patrimoni cultural, així com de totes les altres que puguen establir les normes de caràcter sectorial per raó dels seus valors culturals.

2.2 PRINCIPIS DE L'ACTUACIÓ EN EL PATRIMONI CULTURAL VALENCIÀ

RETORN DE BÉNS REPRESENTATIUS DE L'EXTERIOR DE LA COMUNITAT: La Generalitat **promourà** el retorn a la Comunitat Valenciana dels béns que, trobant-se fora de la Comunitat, siguen especialment representatius de la història i la cultura valenciana.

OBLIGACIÓ DE **DIVULGACIÓ:**

La Generalitat **promourà** la divulgació del coneixement del patrimoni cultural valencià, tant a l'interior de la comunitat autònoma com a fora, podent establir o impulsar, en l'àmbit de les seues competències, els oportuns **intercanvis culturals**, convenis o acords amb organismes **públics i amb particulars**, nacionals, supranacionals o estrangers.

PRINCIPI DE COL·LABORACIÓ:

i. **INTERADMINISTRATIVA:** entre la Generalitat i les diferents administracions públiques de la

---

¹ Desenvolupat per Llei 6/2015, de 2 d'abril, de la Generalitat, de Reconeixement, Protecció i Promoció dels Senyals d'Identitat del Poble Valencià.

Comunitat Valenciana, especialment amb els MUNICIPIS.

ii. **AMB PARTICULARS:** els qui han de custodiar-los i conservar-los adequadament a fi d'assegurar el manteniment dels seus valors culturals i evitar que es perden, es destruisquen o es deterioreen.

iii. **AMB LES CONFESIONS RELIGIOSES, ESPECIALMENT AMB L'ESGLÉSIA CATÒLICA:** els qui en vetllaran la protecció, conservació i divulgació i prestaran a les administracions públiques competents la col·laboració adequada.

2.3. ÒRGANS CONSULTIUS I ASSESSORS EN MATÈRIA DE PATRIMONI CULTURAL VALENCIÀ

INSTITUCIONS CONSULTIVES: el Consell Valencià de Cultura, la Reial Acadèmia de Belles Arts de Sant Carles, les universitats de la Comunitat Valenciana, el Consell Assessor d'Arxius, el Consell de Biblioteques, el Consell Assessor d'Arqueologia i Paleontologia, la Real Acadèmia de Cultura Valenciana, Lo Rat Penat, i totes altres que siguen creades o reconegudes pel Consell, sense perjudici de l'assessorament que puga demanar-se a altres organismes professionals i entitats culturals.

ÒRGANS ASSESSORS: a més de la Junta de Valoració de Béns, les comissions tècniques que s'establisquen reglamentàriament per a les diferents matèries legals.

3. Normes generals de protecció del patrimoni cultural valencià.

PROTECCIÓ I PROMOCIÓ PÚBLICA pels poders públics

FOMENT DELS USOS ACTIUS: L'acció de les administracions públiques es dirigirà de manera especial a facilitar la incorporació dels béns del patrimoni cultural a USOS ACTIUS I ADEQUATS A LA SEUA NATURALESA, com a mitjà de promoure'n l'interès social en la conservació i restauració.

SUSPENSÍO D'INTERVENCIÓ: La conselleria competent en matèria de cultura suspèn **cautelament** qualsevol intervenció en béns mobles o immobles que posseeixen algun dels valors del patrimoni cultural valencià quan considere que la intervenció posa en perill aquests valors, o s'executen sense autorització, se n'aparten o amb vulneració del planejament aprovat a tal efecte, o s'evidencie la falta d'adequació de l'autorització concedida.

En el termini de (2) **dos mesos** a comptar de la suspensió la Conselleria, amb un **informe** previ de l'**ajuntament**, acordarà el que en cada cas siga procedent, inclosa, si és el cas, la **iniciació** del procediment corresponent per a la **inscripció** del bé en l'Inventari General del Patrimoni Cultural Valencià. Transcorregut el termini assenyalat sense que haguera recaigut resolució s'entendrà **alçada** la suspensió.

INFORME DE PATRIMONI CULTURAL EN ESTUDIS D'IMPACTE AMBIENTAL (EIA) O D'AVUACIÓ AMBIENTAL (AEA): En **tota classe de projectes**, públics o privats, que puguen incidir sobre béns integrants del patrimoni cultural valencià hauran d'incorporar l'informe de la conselleria competent en matèria de cultura sobre la conformitat del projecte amb la normativa de protecció del patrimoni cultural. Aquest informe s'emetrà en el termini improrrogable de tres mesos i serà vinculant.

COMERÇ DE BÉNS MOBLES INTEGRANTS DEL PATRIMONI CULTURAL VALENCIÀ: s'inscriuran en el **REGISTRE** que a aquest efecte durà la conselleria competent en matèria de cultura, tant les **TRANSACCIONS COM ELS COMERCIANTS QUE S'HI DEDIQUEN**.

EXPORTACIÓ i EXPORTACIÓ IL·LÍCITA: remissió a normativa estatal.

4. L'INVENTARI GENERAL DEL PATRIMONI CULTURAL VALENCIÀ. DEFINICIÓ, ORGANITZACIÓ I

OBLIGACIONS.

CONCEPTE: **instrument unitari de protecció** dels béns mobles, immobles i immaterials del patrimoni cultural els valors dels quals hagen de ser especialment preservats i coneguts, **identificant-los i documentant-los** sistemàticament.

(6) **SECCIONS** de l'INVENTARI: béns mobles, immobles i immaterials declarats Béns d'Interès Cultural —BIC— (Secció 1ª), els béns **immobles de rellevància** local inclosos al catàleg municipal de béns i espais protegits (Secció 2ª; vid. DA 5ª), els béns **mobles de rellevància** patrimonial (Secció 3ª), els béns de naturalesa **documental, bibliogràfica i audiodiualde rellevància** patrimonial (Secció 4ª), els **béns immaterials de rellevància** local o comarcal (Secció 5ª), els **béns tecnològics de rellevància** patrimonial (Secció 6ª).

ELABORACIÓ I MANTENIMENT: Per la conselleria competent en matèria de cultura.

OBLIGACIÓ DE **COL·LABORACIÓ, D'EXAMEN I COMUNICACIÓ** DE BÉNS: Pels **propietaris o posseïdors** de béns del patrimoni cultural valencià, i la COMUNICACIÓ pels titulars de béns MOBLES del patrimoni cultural.

5. Règim general de protecció dels béns inventariats: INTERVENCIÓ PÚBLICA, DRETS I DEURES.

OBLIGACIONS DELS TITULARS (propietaris o posseïdors): estan obligats a **conservar-los i mantenir-ne** la integritat del valor cultural.

USOS COMPATIBLES: poden destinar-se als usos que consideren convenients, sempre que no siguin incompatibles amb les obligacions imposades.

COMUNICACIÓ DE CANVI D'ÚS: haurà de ser **comunicat** prèviament, per escrit, a la conselleria competent en matèria de cultura. La no-oposició d'aquesta en el termini d'un mes, a comptar de la recepció de la comunicació, suposarà l'aprovació del nou ús.

AUTORITZACIÓ DE CANVI D'ÚS EN BICs: pels béns declarats d'interès cultural (BIC) serà **necessària** l'autorització **prèvia** de la conselleria competent.

COMUNICACIÓ DE TRANSMISSIONS: obligació de comunicació a la Conselleria competent per anotació a l'Inventari.

EXECUCIÓ SUBSIDIÀRIA ADMINISTRATIVA PER A LA CONSERVACIÓ: després del requeriment als interessats, ordenarà que les execute (les obres) subsidiàriament la mateixa administració, sent el cost íntegre d'aquestes actuacions a càrrec de l'obligat.

PROHIBICIÓ D'ENDERROCAMENT DE BÉNS IMMOBLES: total o parcialment, mentre estiga en vigor la inscripció en L'INVENTARI i després de l'exclusió de l'immoble del corresponent CATÀLEG de béns i espais protegits municipals.

EXPROPIACIÓ: *remissió* a normativa estatal.

DRETS DE TANTEIG I RETRACTE: *remissió* a normativa estatal (amb **dret preferent de l'Administració General de l'Estat**). El tanteig podrà ser exercitat també pels AJUNTAMENTS, en el mateix termini, en relació amb els béns immobles situats en el seu terme municipal. L'exercici del dret de tanteig per la **Generalitat** tindrà en tot cas caràcter **preferent**.

LIMITACIONS A LA TRANSMISSIÓ PER DEMANIALITAT: Els béns (mobles o immobles) inclosos en l'Inventari General del Patrimoni Cultural Valencià de què siguin **titulars les administracions públiques** de la Comunitat Valenciana són **INALIENABLES I IMPRESCRIPTIBLES**, excepte les transmissions que

puguen acordar-se entre les administracions públiques, o amb PERMUTES amb particulars(cosa que no suposarà en cap cas l'exclusió dels béns alienats del règim de protecció dels béns inventariats)o amb entitats públiques o particulars estrangers, després de l'obtenció de la preceptiva **AUTORITZACIÓ d'exportació** per l'administració de l'estat.

6. **BÉNS D'INTERÈS CULTURAL (BIC) VALENCIÀ**

6.1. **CLASSES DE BÉNS D'INTERÈS CULTURAL AL PATRIMONI CULTURAL VALENCIÀ**

CLASSES: Els béns d'interès cultural seran declarats atenent a la classificació següent:

A) Béns immobles. Seran adscrits a alguna de les categories següents:

a) **Monument.** Es declararan com a tals les realitzacions arquitectòniques o d'enginyeria i les obres d'escultura colossal.

b) **Conjunt històric.** És l'agrupació de béns immobles, contínua o dispersa, clarament delimitable i amb entitat cultural pròpia i independent del valor dels elements singulars que la integren.

c) **Jardí històric.** És l'espai delimitat producte de l'ordenació per l'home d'elements naturals, complementat o no amb estructures de fàbrica i estimat per raons històriques o pels seus valors estètics, sensorials o botànics.

d) **Espai etnològic.** Construcció o instal·lació, o conjunt d'aquestes, vinculades a formes de vida i activitats tradicionals, que per la seua especial significació siguen representatives de la cultura valenciana.

e) **Lloc històric.** És el lloc vinculat a esdeveniments del passat, tradicions populars o creacions culturals de valor històric, etnològic o antropològic.

f) **Zona arqueològica.** És el paratge on hi ha béns l'estudi dels quals exigeix l'aplicació preferent de mètodes arqueològics, hagen sigut o no extrets i es troben tant en la superfície com en el subsòl o davall les aigües.

g) **Zona paleontològica.** És el lloc on hi ha un conjunt de fòssils d'interès científic o didàctic rellevant.

h) **Parc cultural.** És l'espai que conté elements significatius del patrimoni cultural integrats en un medi físic rellevant pels seus valors paisatgístics i ecològics.

B) Béns mobles declarats individualment com a **col·lecció** o com a **fons de museus i col·leccions museogràfiques**.

C) Documents i obres bibliogràfiques, cinematogràfiques, fonogràfiques o audiovisuals declarades individualment com a **col·lecció** o com a **fons d'arxius i biblioteques**.

D) Béns immaterials. Poden ser declarats d'interès cultural (BIC) les activitats, creacions, coneixements, pràctiques, usos i tècniques representatius de la **cultura tradicional valenciana**, així com aquelles **manifestacions culturals** que siguen expressió de les **tradicions** del poble valencià en les seues manifestacions musicals, artístiques o d'oci, i en especial aquelles que han sigut objecte de transmissió oral, les que mantenen i potencien l'ús del valencià, i els festejos taurins tradicionals de la Comunitat Valenciana. Les activitats, les creacions, els coneixements, les pràctiques, els usos i les tècniques que constitueixen les manifestacions més representatives i valuoses de la cultura i les formes de vida tradicionals dels valencians seran declarats béns d'interès cultural (BIC). Igualment podran ser declarats béns d'interès cultural (BIC) els béns immaterials que siguen expressions de les tradicions del poble valencià en les manifestacions musicals, artístiques, gastronòmiques o de lleure, i en especial les que han estat objecte de transmissió oral, i les que mantenen i potencien l'ús del valencià.

6.2 **(EXERCICI) PROCEDIMENT PER A LA DECLARACIÓ DE BIC AL PATRIMONI CULTURAL VALENCIÀ**

PROCEDIMENT: La declaració (BIC) es farà mitjançant un **decret del Consell**, a proposta de la conselleria competent en matèria de Cultura. Tractant-se de béns immobles es donarà audiència a l'ajuntament interessat i s'obrirà un període **d'informació pública d'un mes**. En cas de béns immaterials, es donarà audiència a les entitats públiques i privades més estretament vinculades a l'activitat proposada per a la declaració.

CONTINGUT DE LA DECLARACIÓ:

En immobles: **classificació, delimitació de l'entorn** de protecció (dels monuments i jardins històrics, espais etnològics i zones arqueològiques i paleontològiques), delimitació de l'àmbit afectat per la declaració (dels conjunts històrics, llocs històrics i parcs culturals), relació de les **pertinences o accessoris** històricament incorporats (al monument, jardí històric o espai etnològic), **normes de protecció** del bé.

En mobles: **elements** que integren la **col·lecció**.

En béns immaterials: l'àmbit **espacial i temporal**.

TERMINIS: El procediment haurà de resoldre's en el termini **d'un (1) any** si es refereix a un bé moble, de **dos (2) anys** en el cas de béns immaterials i de **quinze (15) mesos** si es tracta d'immobles, a comptar de la data de la incoació. Si el procediment es refereix a declaració de conjunts històrics o zones arqueològiques o paleontològiques o parcs culturals o d'immobles que exigisquen un estudi complementari o que comporten la inscripció d'elements en altres seccions de l'Inventari General del Patrimoni Cultural Valencià, el termini serà de **vint (20) mesos**.

EFFECTES DE LA CADUCITAT: Una vegada caducat el procediment, no podrà tornar a iniciar-se en els **tres (3) anys següents**, excepte a instància de la propietat o d'alguna de les institucions consultives en matèria de patrimoni cultural.

EXCEPCIONS: No podrà declarar-se d'interès cultural **l'obra d'un autor viu** sinó mitjançant autorització expressa del propietari i de l'autor, excepte en el cas de béns immaterials de naturalesa tecnològica, sempre que haja transcorregut un termini de cinc anys des de la seua creació, respecte a la legislació vigent en matèria de propietat intel·lectual.

INSCRIPCIÓ (autonòmica) del BIC: a la **secció 1ª** de l'Inventari General del Patrimoni Cultural Valencià.

COMUNICACIÓ (a l'Estat) del BIC: al **Registre** General de **BICs de l'Estat**.

NOTIFICACIÓ del BIC: **als interessats i a l'ajuntament** del lloc.

REGISTRE DE LA PROPIETAT: inscripció d'ofici i GRATUÏTA dels monuments, jardins històrics i conjunts històrics.

EXTINCIÓ de la DECLARACIÓ DE BIC. **Per decret** del Govern Valencià, CANCEL·LANT inscripcions i registres realitzats. NO POT TENIR COM A CAUSA l'incompliment d'obligacions/deures legals de manteniment.

6.3. DEURES DELS BIC AL PATRIMONI CULTURAL VALENCIÀ

VISITA PÚBLICA: visita pública d'aquests, almenys, durant **QUATRE (4) dies al mes**, en dies i horari predeterminats, que es faran públics amb la difusió adequada tant en mitjans de comunicació com en centres d'informació turística i cultural. El règim de visites que s'establisca haurà de garantir degudament el respecte al dret a la intimitat personal i familiar.

DISPENSA DE VISITA PÚBLICA: Per causa justificada.

CANVI DE VISITA PÚBLICA PER CESSIÓ TEMPORAL PER A L'EXPOSICIÓ PÚBLICA: cedides a entitats o institucions **públiques**, prèvia **AUTORITZACIÓ** autonòmica.

6.4. RÈGIM DE PROTECCIÓ dels béns immobles d'interès cultural (BIC): INTERVENCIÓ PÚBLICA I DEURES

i. **SUSPENSIÓ** DE LLICÈNCIES MUNICIPALS (urbanístiques i d'ús): per l'incoació de la declaració de

BIC.

ii. **INFORME AUTONÒMIC** PREVI A L'ATORGAMENT DE LICÈNCIA: 3 mesos per emetre'l. Hi cap la **DELEGACIÓ DE L'EMISSIÓ DE L'INFORME** en una Comissió Tècnica Municipal multidisciplinària.

iii. **OBLIGACIÓ D'APROVAR PLA ESPECIAL MUNICIPAL** de protecció del BIC o anàleg instrument urbanístic. En el termini d'UN ANY des de la publicació de la declaració de BIC. **CRITERIS DE REDACCIÓ DEL PLA ESPECIAL**.

iv. **OBLIGACIÓ DE RESTITUCIÓ IN NATURA** (AL SEU ESTAT ANTERIOR) en cas d'OBRES IL·LEGALS sobre BICs.

v. **COMPLIMENT DE CRITERIS D'INTERVENCIÓ** en BICs: regles per a l'autorització i execució d'obres a BICs (conservació de característiques essencials, elements substancials, de l'entorn, etc.).

vi. **RUÏNA**: No perd el terreny la seua condició. A l'expedient municipal participa **INFORMANT** la Generalitat (**1 mes +informació pública**), inclús en cas d'**urgència (72 hores)**, tret que es **destrosse**.

6.5. RÈGIM DE PROTECCIÓ dels béns mobles d'interès cultural (BIC): INTERVENCIÓ PÚBLICA I DEURES

i. **CANVI D'ÚS I CONSERVACIÓ**: amb AUTORITZACIÓ autonòmica.

ii. DEPÒSIT PROVISIONAL de Béns Mobles: mentre es declaren BIC (**per cautela**).

iii. CESSIÓ EN DEPÒSIT de Béns Mobles: només a les administracions públiques, i comporta **VISITES PÚBLIQUES**.

iv. **TRASLLATS DE BÉNS MOBLES BIC**: previ **informe i anotació** autonòmica, tret de TRASLLATS TRADICIONALS PROVISIONALS per **DADES O FESTIVITATS**, *segons la tradició*.

v. **INTEGRITAT DE LES COL·LECCIONS BIC**: no hi cap disgregació sense **AUTORITZACIÓ** autonòmica.

6.6. RÈGIM DE PROTECCIÓ dels béns immaterials d'interès cultural (BIC): INTERVENCIÓ PÚBLICA I DEURES

i. Segons l'estudi de **mesures** per garantir la **PERVIVÈNCIA**.

7. BÉNS IMMOBLES DE RELLEVÀNCIA LOCAL. DEFINICIÓ, INTERVENCIÓ PÚBLICA I DEURES

7.1. BÉNS IMMOBLES DE RELLEVÀNCIA LOCAL. DEFINICIÓ

DEFINICIÓ: Són béns immobles de rellevància local tots els béns immobles que, encara que **NO reuneixen** els valors de **PATRIMONI CULTURAL VALENCIÀ** en grau **tan SINGULAR** que justifique la declaració com a béns d'interès cultural, tenen, no obstant això, **SIGNIFICACIÓ PRÒPIA**, en l'àmbit COMARCAL O LOCAL, com a béns **DESTACATS** de caràcter històric, artístic, arquitectònic, arqueològic, paleontològic o etnològic.

CATEGORIES: a) Monument d'interès local. b) Nucli històric tradicional. c) Jardí històric d'interès local. d) Espai etnològic d'interès local e) Lloc històric d'interès local. f) **Espai de protecció** arqueològica. g) Espai de protecció paleontològica.

Com a exemplificació d'aquests béns, la Disposició Addicional cinquena de la Llei Valenciana, inclou:

1. Els nuclis històrics tradicionals. Aquests espais urbans, que es delimitaran en l'ordenació urbanística de cada municipi, es caracteritzen per compondre agrupacions diferenciades d'edificacions que conserven una trama urbana, una tipologia diferenciada o una silueta històrica característica. Els municipis en el terme dels quals no existisca cap casc urbà que responga a aquestes característiques hauran de sol·licitar la seua exclusió fundada, conforme al punt 4 d'aquesta disposició addicional.

2. Els pous o caves de neu o neveres, les xemeneies de tipus industrial construïdes de rajola anteriors a 1940, els forns de calç, els antics molins de vent i els antics molins d'aigua, els rellotges de sol anteriors al segle xx, les barraques tradicionals pròpies de les hortes valencianes, les llotges i sales comunals anteriors al segle xix, els panells ceràmics exteriors anteriors a 1940, l'arquitectura religiosa incloent els calvaris tradicionals que estiguen concebuts autònomament com a tals, així com els elements decoratius i béns mobles relacionats directament amb el bé patrimonial a protegir.

3. El patrimoni històric i arqueològic civil i militar de la Guerra Civil a la Comunitat Valenciana, a més dels espais singulars rellevants i històrics de la capitalitat valenciana, com tots aquells edificis que es van utilitzar de seu del govern de la República, a més dels espais rellevants que van utilitzar personatges importants de la nostra història durant el període de guerra de 1936 a 1939. Tots aquests immobles han d'estar construïts amb anterioritat a l'any 1940. En relació amb aquest patrimoni històric i arqueològic de la Guerra Civil, sense perjudici del seu reconeixement legal de bé de rellevància local a l'entrada en vigor d'aquesta llei, la conselleria competent en matèria de cultura, amb la col·laboració de la Junta de Valoració de Béns, haurà d'executar un inventari específic d'aquests béns en el qual es diferenciarà explícitament entre béns protegits i béns a documentar, conforme a la seua relativa importància patrimonial. Així com els llocs de la memòria, que passaran a ser documentats per la seua importància històrica.

No obstant açò, mitjançant una resolució de la conselleria competent en matèria de cultura, es podrà exceptuar aquest reconeixement per a elements que, analitzats singularment, no acrediten reunir valors culturals suficients per a la seua inclusió en l'Inventari General del Patrimoni Cultural Valencià.

7.2. (EXERCICI) BÉNS IMMOBLES DE RELLEVÀNCIA LOCAL. INTERVENCIÓ PÚBLICA I DEURES

OBLIGACIÓ D'INCLUSIÓ EN CATÀLEG DE BÉNS I ESPAIS PROTEGITS municipal; previ **informe autonòmic i informació pública**.

OBLIGACIÓ D'INCLUSIÓ EN l'INVENTARI AUTONÒMIC (Secc 2ª): l'aprovació i la modificació.

INSCRIPCIÓ AL REGISTRE DE LA PROPIETAT: una volta inventariat.

RÈGIM DE PROTECCIÓ: la general del BÉNS IMMOBLES del patrimoni cultural Valencià i l'urbanística per als béns catalogats.

8. BÉNS MOBLES DE RELLEVÀNCIA LOCAL: DEFINICIÓ, INTERVENCIÓ PÚBLICA I DEURES

8.1. BÉNS MOBLES DE RELLEVÀNCIA LOCAL: DEFINICIÓ I TIPOLOGIA

DEFINICIÓ: Els béns mobles que posseïsquen algun dels valors assenyalats pel PATRIMONI CULTURAL VALENCIÀ en **grau rellevant**, encara que SENSE LA SINGULARITAT PRÒPIA dels béns declarats d'interès cultural (BIC).

TIPOLOGIA: a títol INDIVIDUAL, com a COL·LECCIÓ o en concepte de FONS de museus, arxius, biblioteques i la resta de centres de depòsit cultural.

8.2. (EXERCICI) BÉNS MOBLES DE RELLEVÀNCIA LOCAL: INTERVENCIÓ PÚBLICA I

DEURES

OBLIGACIÓ D'INCLUSIÓ EN L'INVENTARI AUTONÒMIC (Secc 3ª): seran inclosos en l'Inventari General.

RÈGIM DE PROTECCIÓ: la dels béns MOBLES BIC, prohibint-ne la DISGREGACIÓ.

9. **BÉNS IMMATERIALS DE RELLEVÀNCIA LOCAL: DEFINICIÓ, INTERVENCIÓ PÚBLICA (EXERCICI) I DEURES (EXERCICI)**

CONCEPTE: aquelles creacions, coneixements, pràctiques, tècniques, usos i activitats més representatives i valuoses de la **cultura i les formes de vida tradicionals** valencianes, així com les expressions de les tradicions del poble valencià en les seues manifestacions musicals, artístiques, gastronòmiques o d'oci, i en especial aquelles que han sigut objecte de transmissió oral i les que mantenen i potencien l'ús del valencià.

OBLIGACIÓ D'INCLUSIÓ EN L'INVENTARI AUTONÒMIC (Secc 4ª): seran inclosos en l'Inventari General.

RÈGIM DE PROTECCIÓ: segons l'estudiat i investigat per a la seua **preservació** i difusió.

10. **PATRIMONI ARQUEOLÒGIC I PALEONTOLÒGIC**

10.1.PATRIMONI ARQUEOLÒGIC I PALEONTOLÒGIC: DEFINICIÓ

CONCEPTE de PATRIMONI ARQUEOLÒGIC VALENCIÀ: els béns immobles, objectes, vestigis i qualsevol altres **senyal de manifestacions humanes** que tinguen els valors propis del patrimoni cultural i el coneixement dels quals requerisca l'aplicació de mètodes arqueològics, tant si es troben a la superfície com al subsòl o davall les aigües i n'hagen siguts extrets o no. També formen part del patrimoni arqueològic els **elements geològics** relacionats amb la història del ser humà, els seus orígens i antecedents.

CONCEPTE de PATRIMONI PALEONTOLÒGIC VALENCIÀ: els béns mobles i els jaciments que continguen **fossils d'interès** rellevant.

10.2.PATRIMONI ARQUEOLÒGIC I PALEONTOLÒGIC: DEURES

OBLIGACIÓ DE **DELIMITACIÓ URBANÍSTICA MUNICIPAL D'ÀREES** (espais de protecció) ARQUEOLÒGIQUES I PALEONTOLÒGIQUES: requereix **aprovació definitiva autonòmica**. Hi cap **DELIMITACIÓ SUBSIDIÀRIA AUTONÒMICA** a falta de delimitació municipal.

OBLIGACIÓ D'INCLUSIÓ EN **CATÀLEG DE BÉNS I ESPAIS PROTEGITS** municipal; previ informe autonòmic i informació pública.

OBLIGACIÓ D'INCLUSIÓ EN L'INVENTARI AUTONÒMIC (Secc 2ª): l'aprovació i la modificació.

LES RESTES O DESCOBRIMENTS: **inventariar**-se com a **col·lecció** arqueològica o paleontològica.

10.3 TIPUS D'ACTUACIONS ARQUEOLÒGIQUES

- i. **Prospeccions** arqueològiques (són exploracions).
- ii. **Excavacions** arqueològiques (són remocions).
- iii. **Estudis directes d'art rupestre** (treballs de camp musivaris i epigràfics).
- iv. Treballs d'**arqueologia de l'arquitectura** (documentals).
- v. **Manipulació, protecció, restauració i estudi arqueològic**.

10.4. TIPUS D'ACTUACIONS PALEONTOLÒGIQUES

- i. **Prospeccions** paleontològiques (són exploracions).
- ii. **Excavacions** paleontològiques (són remocions).
- iii. **Manipulació, protecció, restauració i estudi paleontològic.**

10.5. (EXERCICI) PATRIMONI ARQUEOLÒGIC I PALEONTOLÒGIC: INTERVENCIÓ PÚBLICA

ÀREES DE RESERVA ARQUEOLÒGICA: jaciments on es prohibeix per la Generalitat les intervencions.

RESTRICCIONS A LA CONSULTA DE JACIMENTS: requeriran autorització autonòmica els que no estiguen oberts a la visita pública.

OBLIGACIÓ D'AUTORITZACIÓ de les **actuacions**: per la Generalitat.

OBLIGACIÓ D'AUTORITZACIÓ de la utilització de **DETECTOR DE METALLS** o instruments anàlegs: per la Generalitat.

10.6. PATRIMONI ARQUEOLÒGIC I PALEONTOLÒGIC: LES TROBALLES. Concepte, naturalesa jurídica, drets i deures

CONCEPTE DE TROBALLES CASUALS: els descobriments dels béns a què es refereix l'apartat anterior quan es produïsquen **per atzar** o com a conseqüència d'excavacions, remocions de terra o altres obres de qualsevol índole, fetes a **llocs on no poguera presumir-se** l'existència d'aquells béns.

CARÀCTER **DEMANIAL** (domini públic valencià) dels béns **descoberts** (a la Comunitat Valenciana) ARQUEOLÒGICS I PALEONTOLÒGICS.

OBLIGACIÓ DE **COMUNICAR** A LA GENERALITAT ELS **DESCOBRIMENTS**: en 30 dies **DIPOSITAR-LOS** EN MUSEU O INSTITUCIÓ (adequada i pròxima) a l'efecte.

DEMANIALITAT DE LES TROBALLES CASUALS amb valors propis del patrimoni cultural, així com les restes i vestigis **fòssils de vertebrats**, quan siguen producte de troballes casuals i no conste la seua legítima pertinença: són DOMINI PÚBLIC de la GENERALITAT.

OBLIGACIÓ DE **COMUNICAR** A LA GENERALITAT LES **TROBALLES CASUALS**: en 48 hores **DIPOSITAR-LES** EN GENERALITAT O AJUNTAMENT del terme. **EXCEPCIÓ AL DEPÒSIT**: quan calga **REMOCIÓ DE TERRES**.

RECOMPENSA PER LES TROBALLES CASUALS: per al/s descobridor/s i per al/s propietari/s del terreny (a **parts iguals**).

NO RECOMPENSA PER **INCOMPLIMENT** DE COMUNICACIÓ O DEPÒSIT DE TROBALLES CASUALS.

11. MUSEUS I COL·LECCIONS MUSEOGRÀFIQUES PERMANENTS

11.1 CONCEPTE DE MUSEUS. FUNCIONS DELS MUSEUS

CONCEPTE DE MUSEUS: Són museus les **institucions** sense finalitat de lucre, obertes al públic, l'objecte de les quals siga l'**adquisició, conservació, restauració, estudi, exposició i divulgació** de conjunts o col·leccions de béns de valor històric, artístic, científic, tècnic, etnològic o de qualsevol altra naturalesa cultural amb fins d'investigació, gaudi i promoció científica i cultural.

FUNCIIONS DELS MUSEUS: a)Conservar, catalogar, restaurar i exhibir de forma ordenada les seues col·leccions, segons criteris científics, estètics i didàctics. b)Investigar i promoure la investigació respecte de les seues col·leccions o de l'especialitat a què el museu estiga dedicat. c)Organitzar periòdicament exposicions científiques i divulgatives d'acord amb el seu objecte. d)Elaborar i publicar catàlegs i monografies dels seus fons. e)Desenvolupar una activitat didàctica respecte del contingut i funcions pròpies.

11.2 CONCEPTE DE COL·LECCIONS MUSEOGRÀFIQUES PERMANENTS

DEFINICIÓ DE LES COL·LECCIONS MUSEOGRÀFIQUES PERMANENTS: aquelles que reuneixen béns de valor històric, artístic, científic, tècnic o de qualsevol altra naturalesa cultural i que, per tenir **fons reduïts, escassetesa de recursos o manca de tècnic competent** al seu càrrec, no puguen desenvolupar les funcions atribuïdes als museus, sempre que els seus titulars garantisquen almenys la visita pública, en horari adequat i regular, l'accés dels investigadors als fons i unes condicions bàsiques de conservació i custòdia.

11.3 (EXERCICI) MUSEUS I COL·LECCIONS MUSEOGRÀFIQUES PERMANENTS: INTERVENCIÓ PÚBLICA I DEURES

SISTEMA VALENCIÀ DE MUSEUS: en què s'integraran tots aquells de què siga titular la Generalitat i els de titularitat estatal la gestió dels quals tinga encomanada, així com els **museus i col·leccions** museogràfiques, de titularitat **pública o privada**, que a aquest efecte reconega la conselleria competent en cultura.

CREACIÓ I RECONeixEMENT DE MUSEUS I COL·LECCIONS MUSEOGRÀFIQUES: autonòmica.

OBLIGACIÓ D'INVENTARIAR els fons museístics i col·leccions museogràfiques (Secc. 3ª): a l'Inventari General de Patrimoni Cultural Valencià.

DEPÒSITS TEMPORALS d'ens públics o privats: poden admetre's.

EIXIDES TEMPORALS de fons: amb AUTORITZACIÓ AUTONÒMICA.

TRASLLAT DE FONTS PER MOTIUS D'URGÈNCIA o CONSERVACIÓ: amb AUTORITZACIÓ AUTONÒMICA.

12. PATRIMONI DOCUMENTAL, BIBLIOGRÀFIC, AUDIOVISUAL I INFORMÀTIC VALENCIÀ

12.1 DEFINICIÓ DE PATRIMONI DOCUMENTAL (expressió gràfica, sonora o imatge inclosa en qualsevol tipus de suport)

a)Els documents de **qualsevol època produïts, conservats o reunits** en l'exercici de la seua funció per qualsevol entitat, organisme o empresa **públiques** amb seu a la Comunitat Valenciana i per les persones privades, físiques o jurídiques, gestores de **serveis públics** en l'àmbit d'aquesta.

b)Els documents amb **antiguitat superior a 40 anys** que hagen sigut produïts, conservats o reunits en l'exercici de les seues activitats per entitats i associacions de caràcter polític, econòmic, empresarial, sindical o religiós i per les entitats, fundacions i associacions culturals i educatives de caràcter **privat** establides a la Comunitat Valenciana.

c)Els documents amb **antiguitat superior a 100 anys** que es troben a la Comunitat Valenciana i hagen sigut produïts, conservats o reunits per qualsevol altra entitat privada o persona física.

d)Aquells documents que, **sense reunir els requisits** assenyalats als apartats **anterior**, meresquen amb fonament aquesta consideració.

12.2. DEFINICIÓ DE PATRIMONI BIBLIOGRÀFIC I AUDIOVISUAL

a) Els **fons** de biblioteques i hemeroteques i les col·leccions bibliogràfiques i hemerogràfiques de titularitat **pública** existents a la Comunitat Valenciana.

b) Les obres literàries, històriques, científiques o artístiques de caràcter unitari o seriat, en escriptura manuscrita o impreses, originals en format analògic o digital i en suport físic o electrònic, existents a la Comunitat Valenciana o relacionades per qualsevol motiu amb l'àmbit lingüístic o cultural valencià de les quals no conste l'existència d'almenys tres exemplars en bon estat de conservació a les biblioteques o serveis públics radicats a la Comunitat.

c) Els exemplars producte d'edicions d'obres fotogràfiques, fonogràfiques, audiovisuals, multimèdia, originals en format analògic o digital i en suport físic o electrònic, existents a la Comunitat Valenciana o relacionades per qualsevol motiu amb l'àmbit lingüístic o cultural valencià de les quals **no conste l'existència d'almenys un exemplar en bon estat** de conservació als seus centres de **depòsit cultural o serveis públics**.

d) Els **fons i les obres** bibliogràfiques, fotogràfiques, fonogràfiques, audiovisuals, multimèdia, originals en format analògic o digital i en suport físic o electrònic, que, sense complir els anteriors requisits, i pel seu valor cultural, s'estimen integrants del dit patrimoni.

12.3. (EXERCICI) PATRIMONI DOCUMENTAL, BIBLIOGRÀFIC I AUDIOVISUAL VALENCIÀ: INTERVENCIÓ PÚBLICA

INEXISTÈNCIA D'OBLIGACIÓ DE DEPÒSIT CULTURAL del patrimoni documental, bibliogràfic i audiovisual valencià: així es troben reunits o no en arxius, biblioteques o altres centres de depòsit cultural

REGULACIÓ SUPLETÒRIA: la de BÉNS MOBLES del Patrimoni Cultural Valencià.

OBLIGACIÓ D'INCLUSIÓ EN EL CENS DEL PATRIMONI DOCUMENTAL VALENCIÀ O EN EL CATÀLEG DEL PATRIMONI BIBLIOGRÀFIC I AUDIOVISUAL: per resolució de la conselleria competent en matèria de cultura.

OBLIGACIÓ D'INCLUSIÓ EN L'INVENTARI GENERAL DEL PATRIMONI CULTURAL VALENCIÀ (SECC. 4ª): dels béns documentals, bibliogràfics i audiovisuals **CENSATS I CATALOGATS**.

POSSIBILITAT DE **DEPÒSIT** EN ARXIU O BIBLIOTEQUES VALENCIANES dels fons del patrimoni documental, bibliogràfic i audiovisual valencià: siguen públics o privats els fons.

SISTEMA ARXIVÍSTIC I BIBLIOTECARI VALENCIÀ: xarxa **pública o privada** d'arxius i biblioteques reconegudes o integrades (autoritzades) per la Generalitat.

ACCÉS PÚBLIC a arxius i biblioteques del sistema valencià: exceptuat el protegit per la normativa de protecció de dades de caràcter personal.

12.4. DEFINICIÓ DE BÉNS IMMATERIALS DE NATURESA TECNOLÒGICA (PATRIMONI INFORMÀTIC): DEFINICIÓ, RÈGIM JURÍDIC I DEURES (EXERCICI)

DEFINICIÓ DE BÉNS IMMATERIALS DE NATURESA TECNOLÒGICA: aquelles realitzacions intel·lectuals que constitueixen **aplicacions singulars** de les tecnologies de la informació que, pels processos que desenvolupen, els continguts que transmeten o el resultat que aconsegueixen, constitueixen manifestacions rellevants o fites de **l'evolució tecnològica** de la Comunitat Valenciana.

OBLIGACIÓ D'INCLUSIÓ EN L'INVENTARI GENERAL DEL PATRIMONI CULTURAL VALENCIÀ (SECC. 6ª): dels béns documentals, bibliogràfics i audiovisuals **CENSATS I CATALOGATS**.

REGULACIÓ SUPLETÒRIA: la de BÉNS IMMATERIALS del Patrimoni Cultural Valencià.

13. **MESURES DE FOMENT DEL PATRIMONI CULTURAL VALENCIÀ: tipus**

Atorgament del TÍTOL DE PROTECTOR DEL PATRIMONI CULTURAL VALENCIÀ: a totes aquelles persones, empreses, entitats privades i corporacions que es distingisquen especialment en activitats de conservació i enriquiment del patrimoni cultural valencià.

ÚS PÚBLIC DEL PATRIMONI "PÚBLIC" (que no privat) CULTURAL VALENCIÀ: sempre que no desvirtue els seus valors artístics, històrics o culturals.

AJUDES DIRECTES A LA CONSERVACIÓ DEL PATRIMONI.

Ajudes pel RÈGIM DE **VISITES**.

1% CULTURAL VALENCIÀ PER INVERSIONS CULTURALS: Els pressupostos de la Generalitat Valenciana inclouran anualment una quantitat equivalent, com a mínim, a l'1% del crèdit total consignat per a inversions reals en el capítol VI de l'estat de despeses dels pressupostos de l'exercici anterior, amb destinació al finançament de programes d'investigació, conservació, restauració i rehabilitació, acreixement i promoció del patrimoni cultural valencià, gestionats per la conselleria competent en matèria de cultura.

1% CULTURAL ESTATAL PER INVERSIONS CULTURALS VALENCIANES: La conselleria competent en matèria de cultura proposarà a l'administració de l'estat els béns o sectors del patrimoni cultural valencià en què considere prioritària la realització de treballs de conservació o enriquiment amb càrrec a l'1% dels fons d'aportació pública a les obres de l'Estat previst en al Llei del Patrimoni Històric Espanyol.

CRÈDIT OFICIAL PREFERENT: Pel finançament de les obres i actuacions de conservació del patrimoni cultural valencià, així com l'adquisició de béns, per a l'execució immediata d'aquestes o per a destinar-les a un ús públic.

BENEFICIS FISCALS (EXEMPCIONS I BONIFICACIONS FISCALS): Els titulars de béns integrants del patrimoni cultural valencià gaudiran dels beneficis fiscals que, en l'àmbit de les seues respectives competències, establisquen l'estat, la Generalitat i les entitats locals.

PAGAMENT AMB BÉNS CULTURALS (amb espècie): Les persones, físiques o jurídiques, propietàries de béns inscrits en l'Inventari General del Patrimoni Cultural Valencià, o respecte d'aquells que s'haja iniciat un expedient per a la inscripció, que siguen deutores de la Hisenda de la Generalitat per qualsevol títol, inclosa la imposició de les sancions establides en aquesta llei, podran fer pagament, total o parcial, dels seus deutes mitjançant la dació d'aquests béns. Si es tracta de tributs cedits per l'estat, caldrà atendre allò que estableix la normativa estatal. Cal fer oferta a la Conselleria d'Hisenda, que, previ Informe de la Junta de Valoració de Béns del Patrimoni Cultural Valencià, acceptarà o denegarà (en 2 mesos, amb silenci denegatori).